

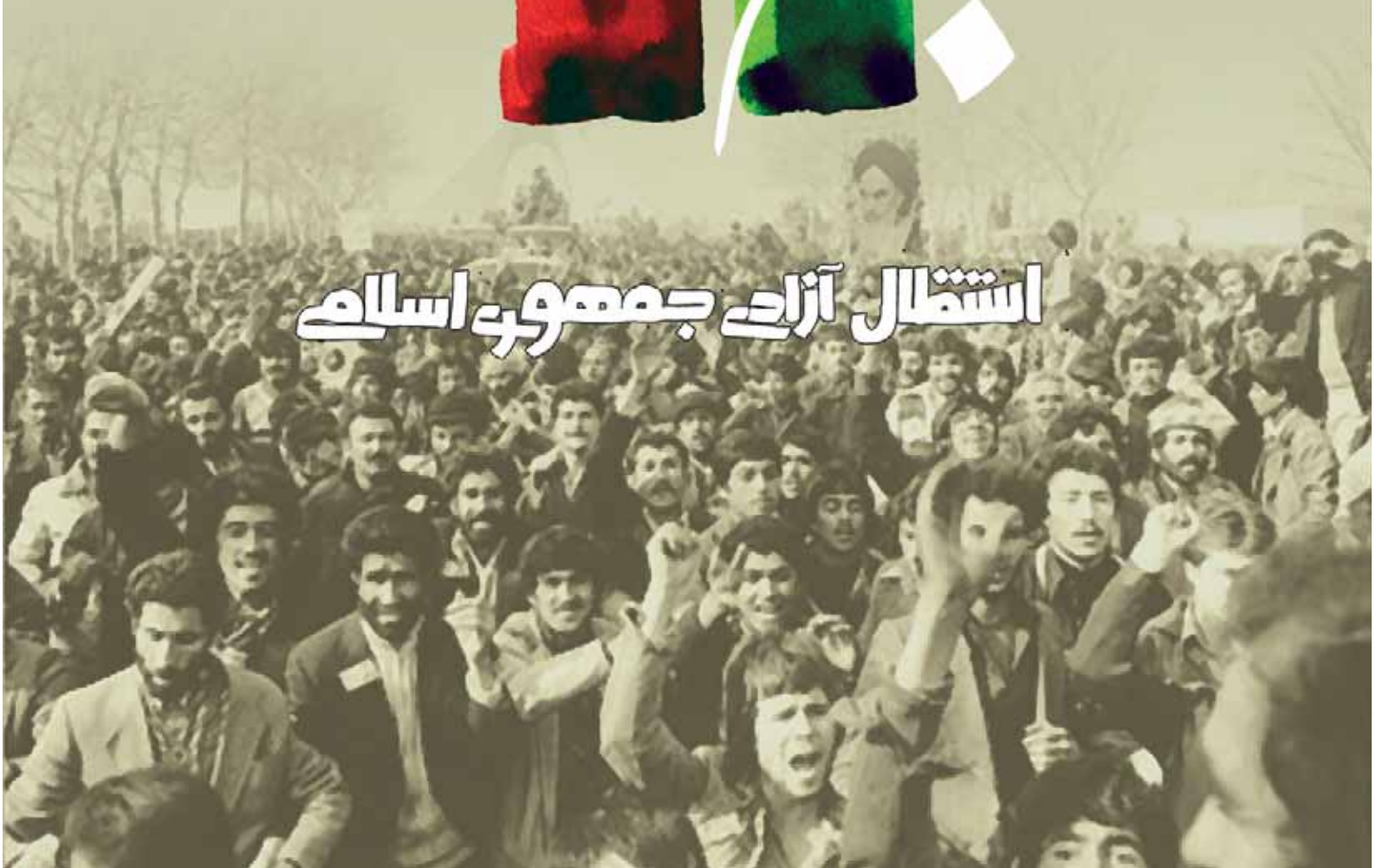
روزنامه‌ی سنجش و سنجشگران

کنج‌مینه

سال سوم - شماره‌های ۲۳ و ۲۴ - بهمن و اسفند ۱۳۸۷ - صفر و ربیع‌الاول ۱۴۳۰

استقلال آزادی جمهوری اسلام

اسماء و القاب و کنیه‌های حضرت موعود علیه السلام

بخش یازدهم

۳۰- محمد

اسم اصلی الهی و نام اول آن حضرت است؛ چنانکه در اخبار متواتره خاصه و عامه است که رسول خدا(ص) فرمود: «مهدی هم‌نام من است».

در خبر «لوح» که مستفیض، بلکه متواتر معنوی است و جابر آن را برای حضرت باقر(ع) نقل کرد اسامی حضرت مهدی(ع) به این نحو ضبط شده‌اند: «ابوالقاسم محمد، فرزند حسن، حجت‌الله القائم است، مادر او کنیزی می‌باشد که اسم او نرجس(ع) است».

و به روایت شیخ طوسی در امالی: «محمد خروج می‌کند در آخر الزمان، بر سر او ابر سپیدی است که بر او سایه می‌افکند. ندا می‌کند به زبان فصیح که می‌شنوند آن را ثقلین (جن و انس)، که اوست مهدی از آل محمد(ص)، پُر کند زمین را از عدل، چنانکه پر شده از جور».

به مقتضای برخی اخبار، ذکر این اسم مبارک تا ظهور آن حضرت حرام است. این حکم تا زمان «خواجه نصیرالدین طوسی» باقی بود، که آن مرحوم قائل به جواز شد.

برگرفته از: رضا استادی؛ خورشید غائب؛ انتشارات مسجد مقدس جمکران؛ چاپ دوم؛ قم؛ ۱۳۸۳

از بیانات «مقام معظم رهبری» در دیدار با اعضای شورای عالی مجمع جهانی اهل بیت «علیهم السلام» :
 گرچه انصافاً همین اخلاص و احساس مظلومیت در طول تاریخ برای توسعه شیعه
 کار زیادی کرده است... لکن گنجینه ما خیلی قوی تر و غنی تر از این حرف هاست...

سال سوم - شماره های ۲۳ و ۲۴
 بهمن و اسفند ۱۳۸۷ - صفر و ربیع الاول ۱۴۳۰

فهرست مطالب

- سخن گنجینه / ۲
 اردوغان و عزت اسلامی / ۶
 دبیر کل / ۷
 گزاره مجمع : خبرگزاری ابنا در نمایشگاه های مختلف / ۸
 گفتمان مجمع : مصاحبه با دکتر ایروانی / ۱۰
 گزاره مجمع : همایش امام حسین (ع) در پاکستان / ۱۲
 ویژه نامه
 سی امین سالگرد انقلاب اسلامی / ۱۳ تا ۷۶
 یا للمسلمین ؛ قسمت چهارم - واقعیت های پاراچنار / ۷۷
 یادبود دهه فجر در مجمع تهران / ۸۰
 یادبود دهه فجر در مجمع قم / ۸۱
 گزیده ای از اخبار اختصاصی خبرگزاری ابنا / ۸۲
 خلاصة المواضيع باللغة العربية / ۸۵
 مجله کے موضوعات کا خلاصہ / ۸۶
 87/ Краткое содержания журнала
 88/ Abstracts

* گنجینه مجمع از اخبار، مطالب، نظرات و پیشنهادهای خوانندگان استقبال می کند.
 * ترتیب مقالات و موضوعات مجله، تابع امور فنی و هنری است و گنجینه مجمع در اصلاح مطالب آزاد است.
 * مسؤولیت مقالات و آراء، بر عهده نویسندگان آنهاست.

نشانی: قم، بلوار جمهوری اسلامی، مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام، طبقه اول، دفتر مجله و سایت
 تلفن: ۰۲۵۱ - ۲۱۳۱۳۲۳ و ۰۹۱۲۱۵۱۲۶۳
 نمابر: ۰۲۵۱ - ۲۱۳۱۲۵۸
 نشانی الکترونیک:
 akhbareshia@yahoo.com

مدیر مسؤول: صادق رضائی گل افزانی
 سردبیر: سید علیرضا حسینی عارف
 مدیر اجرایی: حسین اختری
 مدیر داخلی: سعید مهدیان
 دبیر تحریریه: رضا لک زایی
 مدیر هنری: مهدی نقوی
 عکس: محمد محضولی، محمد حسن رعیت پور
 لیتوگرافی: ایران

گنجینه مجمع
 ماهنامه خبری - اطلاع رسانی
 مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام
 به کوشش:
 اداره روابط عمومی
 مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام

قسمت آخر

شکوفایی شیعی در جهان با نوآوری در شیوه‌های تبلیغ

خلاصه سه قسمت گذشته:

در قسمت اول، از سه موج شکوفایی شیعه در جهان نوشتیم، و اینکه به زعم نگارنده، موج اول این شکوفایی، در عصر خود پیامبر اکرم (ص) رخ داد؛ هنگامی که آیه "خیر البریه" در سوره مبارکه بینه نازل شد و حضرت (ص) در تفسیر آن فرمود: «یا علی! أنت و شیعتک هم خیر البریه». پس از سال‌ها تحمیل مظالم و مشقت بر شیعیان اهل بیت (ع) با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی ایران، موج دوم شکوفایی شیعی جهان را متأثر کرد و قلب‌ها را به سوی مفسران واقعی قرآن (علیهم السلام) متوجه ساخت. اینک نیز پس از پیروزی شیعیان در لبنان و عراق، موج سوم به حرکت در آمده است.

در قسمت دوم، چارچوب نظری بحث را طرح کردیم. در طرح این چارچوب، مطالبی تحت عناوین "پیشینه"، "جهان شبکه‌ای"، "محتوا"، "بزار"، "نیازسنجی"، "آسیب‌شناسی" و "اندازه‌گیری" مطرح گردید. در قسمت سوم وارد کلیات مصادیق ابزارهای تبلیغ شیعی شدیم. و اینک در قسمت چهارم و آخر، به برخی «مصادیق جزئی» می‌پردازیم.

با شرح نسبتاً مفصلی که در سه قسمت گذشته از این طرح دادیم، و نیز با توجه به «کلیات مصادیق ابزارهای تبلیغ شیعی» که در شماره گذشته گذشت، اینک مستقیماً به سراغ برخی «مصادیق جزئی این ابزارها» می‌رویم:

۱. ابزارهای الکترونیک

پیشرفت‌های شگرف بشر در زمینه‌های دیجیتال‌لیسم، رایانه و اینترنت - علیرغم آنکه به نوبه خود تهدید و چالش نیز به شمار می‌روند - فرصت‌های بزرگی را برای تبلیغ در اختیار ما قرار داده‌اند. گذشته از سایت‌ها، رادیوها و تلویزیون‌های اینترنتی که حدود یک دهه است مورد استفاده تبلیغ اسلامی قرار می‌گیرند، ابزارهای دیگری نیز وجود دارد که کمتر مورد توجه است؛ از جمله:

الف - کلیدواژه‌ها

یکی از موارد بسیار مهم که باید مورد توجه نهادهای تبلیغی باشد، در اختیار گرفتن "مدیریت کلیدواژه‌ها" است. هم‌اکنون اینترنت به عنوان یک دایرةالمعارف بزرگ و سریع، روزانه میلیون‌ها بار مورد استفاده عوام و خواص قرار می‌گیرد. لذا در صورتی که شرح صحیح کلیدواژه‌های مرتبط با فرهنگ و معارف اسلام و تشیع - مانند «اسلام»، «شیعه»، «امام»، «اثنی عشری»، «امامی»، «مهدویت»، «مهدی» و... - به وسیله ما، آن هم به صورت انبوه، بارگذاری نشود اینگونه مفاهیم به شکل ناقص، نارسا و یا حتی معکوس و اشتباه در اختیار پرسندگان و جستجوگران قرار خواهد گرفت.

صد البته منظور ما از غنی‌سازی کلیدواژه‌ها، فقط در موارد مربوط به text و متن نیست. بلکه در این زمینه، باید آبخوره‌های صوتی، تصویری، گرافیکی و ویدئویی که یک کاربر پس از جستجوی کلیدواژه خود به آنها رهنمون می‌گردد نیز مورد توجه باشد.

ب - وب ۲ (web 2.0)

تأمل در مطلب بالا، اهمیت رویکرد جدید دنیای اینترنت - یعنی "وب ۲،۰" - را چندچندان می‌کند.

وب ۲ چیست؟

برای وب ۲ از اصطلاحاتی نظیر ویکی‌ها، بلاگ‌ها، AJAX، RSS و ... نیز استفاده می‌شود. گرچه هنوز تعریف واحد، جامع و مانعی برای این پدیده

مورد اتفاق نیست اما همه کاربران اینترنت کمابیش با این پدیده آشنا هستند. سایت‌های مبتنی بر وب ۲ پایگاه‌های اینترنتی آنلاینی برای ارائه سرویس‌های رایج اینترنتی محسوب نمی‌شوند؛ بلکه رویکرد جدید وب اینگونه است: اطلاعات به واحدهای کوچکتری از "محتوا" خرد می‌شود و به وسیله سایت‌های بسیاری توزیع می‌گردد. وب جدید "دنیای اسناد" نیست بلکه "دنیای داده‌ها" است. اکنون بسیاری از کاربران، دیگر به دنبال منابع قدیمی اطلاعات نیستند بلکه به دنبال ابزاری هستند که واحدهای کوچک اطلاعات را به روش‌های تازه و مؤثر جمع‌آوری و تلفیق کند و در اختیارشان قرار دهد.

از بخش جست‌وجوگر تصاویر یاهو و سایت وابسته به آن با نام Flickr گرفته تا دایرةالمعارف آنلاین "ویکی‌پدیا" و سایت دوست‌یابی MySpace و حتی جست‌وجوگر بزرگ گوگل، همه نمونه‌هایی از وب ۲ محسوب می‌شوند که با هدف دگرگونی اینترنت و بهبود وضعیت کنونی آن، فعالیت‌های خود را دنبال می‌کنند.

یک راه خوب برای درک بهتر "وب ۲" بررسی ابزارهایی نظیر Google Earth و Google Maps و Microsoft Virtual Earth است. به کمک این ابزار می‌توان کارتوگرافی، عکسبرداری ماهواره‌ای و جست‌جو در اینترنت را همزمان برای پاسخ دادن به پرسش "کجا؟" به خدمت گرفت.

به جز نوجوانان و جوانان که مخاطبان اصلی وب ۲ هستند، نسل جدید اینترنت می‌تواند تأثیرات شگرفی را در موارد سیاسی، اقتصادی، تجاری و فرهنگی برجای بگذارد و حتی در روند جهانی‌سازی آثار عمده‌ای داشته باشد. «دان تپاسکات» مدیر گروه فکری New Paradigm تورنتو معتقد است: «وب ۲ بزرگ‌ترین تغییری است که طی یک قرن گذشته در سازمان‌ها و مراکز تجاری ایجاد خواهد شد».

نشانه‌های اولیه از این تغییرات بسیار فراوان است. شرکت فیلم‌سازی والت دیزنی، بانک سرمایه‌گذاری Dresdner Kleinwort Wasserstein و چندین شرکت بزرگ دیگر از سایت‌های ویکی یا صفحات اینترنتی قابل ویرایش استفاده می‌کنند تا بتوانند همکاری‌های بیشتری را با یکدیگر داشته باشند. دیگر شرکت‌ها با استفاده از سایت‌های عمومی و اجتماعی نظیر LinkedIn و Visible Path سعی می‌کنند ارتباطات بیشتری را به دست آورند و شرایط لازم را برای فروش بیشتر محصولات خود فراهم کنند.

راهناندازی وبلاگ‌های گروهی و انفرادی نیز از کارهای مورد علاقه کاربران در

تازه‌مسلمان نیست. بنابراین نیاز به "سایت‌های اینترنتی اختصاصی و طبقه‌بندی شده" برای هریک از آن گروه‌ها داریم که این افراد را تحویل بگیرند و پس از مدتی ارتباط و آموزش، به سایت‌های بالاتر تحویل دهند، تا زمانی که آنها قابلیت استفاده از سایت‌های عمومی و متداول را پیدا نمایند.

ت-ای میل‌های گروهی

ارسال نامه‌های الکترونیک - به شکل انبوه، به مخاطبان هدف - نیز روش دیگری است که اکنون در تبلیغات تجاری یا امور تفریحی مورد استفاده قرار می‌گیرد اما جای آن در تبلیغات مذهبی خالی است. این روش نیز به هر دو شکل مستقیم و غیرمستقیم می‌تواند در مسیر تبلیغات اسلامی مورد استفاده قرار بگیرد.

۲. نسل جدید معارف مکتوب

بنابر همان مقدماتی که ذکر کردیم، لازم است در زمینه آثار مکتوب هم از ساختار و روش‌های سنتی خارج شویم و نسل جدیدی از محتوا و معارف مکتوب را ارائه دهیم؛ مانند:

الف - کتاب‌های ساندویچی

شاید اولین بار «مرحوم محمدجواد مغنیه» اصطلاح ساندویچی را برای کتاب‌های کوچک و مختصر به کار برد. اما امروز با وجود گذشت سالیان دراز از روزی که وی در لبنان این ایده را مطرح کرد، هنوز در زمینه تدوین، تلخیص و ارائه آثاری که از "ایجاز در عین کارآمدی" بهره‌مند باشند محرومیم. عجیب هم اینکه وقتی بسیاری از مشتاقان اسلام و نوشیعیان در گوشه‌گوشه جهان به دنبال جزوه‌ای می‌گردند که الفبای احکام و عقاید را به آنها بیاموزد، چاپ کتب بزرگ و تدوین دانشنامه‌ها و دائرةالمعارف‌ها در رأس برنامه‌های نهادهای دینی و تبلیغی ما قرار دارد.

البته ناگفته پیداست که کتاب‌سازی - آن هم با مختصات ساندویچی - فن مخصوصی است که کارشناس خاص خودش را می‌طلبد.

ب - مکتوبات دیگر

گذشته از آنکه لازم است رویکرد چاپ و تألیف کتاب را - حداقل به مدت یک دهه - از کتاب‌های پر حجم و سنگین، به کتابچه‌های کم حجم و همه‌فهم تغییر دهیم، واجب است که در زمینه‌های دیگری از کارهای تبلیغاتی، حتی از شکل و ساختار کتاب هم خارج شویم. یکی از روش‌های تبلیغات مکتوب که باید مورد توجه ما باشد، انتشار

عصر حاضر محسوب می‌شود، تا آنجا که حتی مدیران شرکت‌های معتبری مانند "جنرال موتورز" با انتشار مطالب مختلف روی وبلاگ‌های خود سعی می‌کنند ارتباط صمیمانه‌ای با مردم داشته باشند و بدون هرگونه واسطه‌ای به نیازهای آنان پی ببرند.

همان‌طور که سال‌ها پیش کامپیوترهای شخصی موفق شدند در تمام سازمان‌های دولتی و خصوصی جهان راه پیدا کنند و موقعیت ثابتی را برای خود بیابند، کارشناسان وضعیت مشابهی را برای وب ۲ پیش‌بینی می‌کنند. از این‌رو، تلاش برای غنی‌سازی سایت‌هایی نظیر "ویکی‌پدیا"، "یوتیوب" و "فلیکر" که مورد استفاده میلیونی از سراسر جهان قرار دارند بسیار حائز اهمیت است. مثلاً لازم است که با قرار دادن "فیلم‌ها، کلیپ‌ها یا فایل‌های کوتاه" درباره تاریخ، فقه و معارف شیعه و اهل‌بیت (ع) بر روی سایت‌های ویدئویی آزاد و پرمخاطب، علاوه بر انجام یک تبلیغ جهانی رایگان و مستقیم، دست‌آوردهای غیرمستقیمی - مثلاً از رهگذر زیرنویس یا تبلیغات کنار صفحه‌ی آن فیلم - نیز داشت. همین‌طور است وضعیت "متون" در ویکی‌پدیا یا "تصویر" در فلیکر. جالب اینکه بدانیسم از ژانویه سال ۲۰۰۹، «واتیکان» شبکه‌ی مخصوص به خود را در محیط یوتیوب راه‌اندازی کرده و از این طریق، تبلیغات مربوط به مسیحیت کاتولیک و کلیسا را بی‌دردسر و رایگان، به خانه‌های جهانیان می‌برد.

پ - سایت‌های طبقه‌بندی شده

به شهادت فعالان عرصه تبلیغ، هم‌اکنون با "گونه‌های مختلفی" از افراد مواجهیم که دل‌های آنان به اسلام یا تشیع نزدیک شده است:

اول) کسانی که ندای اسلام یا مکتب اهل‌بیت(ع) را شنیده‌اند و چند قدم بیشتر تا پذیرش آن فاصله ندارند، ولی هنوز نتوانسته‌اند خود را به ادای شهادتین قانع کنند

دوم) کسانی که تازه به اسلام یا مذهب وارد شده‌اند و اطلاعات زیادی ندارند. مثلاً می‌خواهند نماز بخوانند ولی با نحوه طهارت، وضو و غسل آشنا نیستند. سوم) افراد جدیدالاسلامی که چند سالی از تشرّف آنها می‌گذرد و با احکام و عقاید ابتدایی آشنایی دارند، اما نیازمند تعمیق معرفت خود در زمینه‌های مختلف اسلامی و شیعی هستند.

متأسفانه اکثر قریب به اتفاق سایت‌های اسلامی موجود به زبان‌های مختلف، گویی برای طلاب، فضلا و دست‌کم کسانی تهیه شده است که از مادر، شیعه زاده شده‌اند. این سایت‌ها قابلیت استفاده برای بیشتر افراد سه دسته بالا را ندارند. مثلاً سایتی که مملو از متون کلاسیک روانی، کلامی و تفسیری است - اگرچه در جای خود، خدمت بایسته‌ای را ارائه می‌دهد - قابل فهم برای فرد

بحران هویت در فرزندان خود بودند. «مارشال دوگل» این راه حل را برای آنان اندیشید: "روی بالش‌های خواب فرزندان کلمه‌ی فرانسه را با سه رنگ پرچم کشورمان گل‌دوزی کنید". به این ترتیب اولین چیز و آخرین چیزی که کودکان و نوجوانان فرانسوی، هر صبح و شام می‌دیدند نام و پرچم کشور مادری‌شان بود؛ تا آن را هیچگاه از یاد نبرند.

اینگونه روش‌های فانتزی در تبلیغات، گستره و تنوعی بسیار بیشتر از آنی دارد که ذکر کردیم؛ ولی تنها ذهن‌های خلاق و نوآوری‌های هنرمندانه است که «محتوا» و «قالب» را به شکل «مؤثر» به یکدیگر پیوند می‌دهد.

سخن آخر اینکه: مواردی که بدانها اشاره کردیم، تنها نمونه‌هایی از نوآوری در ابزارها به شمار می‌روند. با روند فعلی جهان، هر روز شرایط و دستاوردهای جدیدی به عرصه می‌آید که ابزارها و مقتضیات نوینی را ایجاب می‌کند.

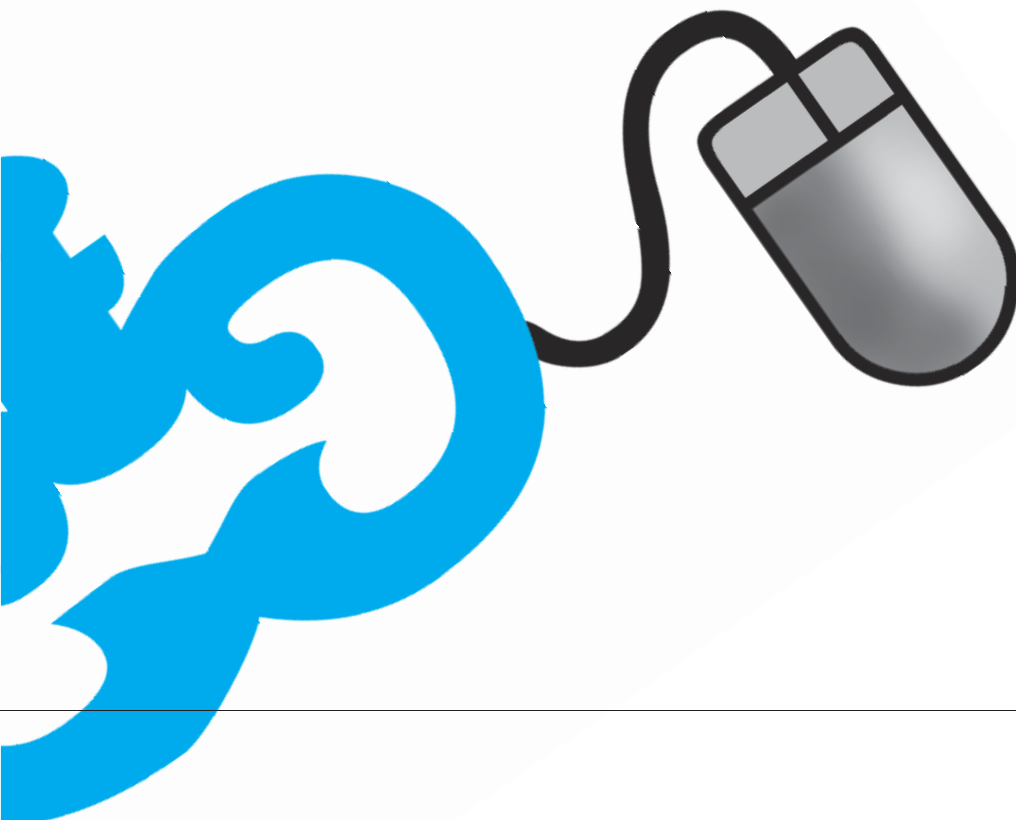
«تراکت‌ها»، «بروشورها» و «کارت‌ها» است. این محصولات، هم اکنون به عنوان تبلیغات، پرزنتیشن یا معرفی نهادها و تولیدات به وسیله‌ی سازمان‌ها و کارخانه‌ها مورد بهره‌برداری است؛ اما به عنوان یک مدیای مؤثر در تبلیغ دینی، هنوز جدی گرفته نشده است. در حالی که ویژگی‌هایی نظیر "کم‌هزینه بودن"، "سریع‌الانتقال بودن" و "قابلیت انتشار در تیراژهای بسیار بالا" اهمیت آنها را بخوبی نشان می‌دهد.

پ- کتاب‌های طبقه‌بندی شده

آنچه درباره لزوم طبقه‌بندی سایت‌ها گفتیم، عینا درباره کتب، مجلات و دیگر آثار مکتوب نیز صادق است. لذا در این زمینه، تنظیم و ارائه "سیر مطالعاتی برای خوانندگان"، بسیار حائز اهمیت خواهد بود.

ت- تبلیغات فانتزی

در سال‌های جنگ جهانی دوم، بسیاری از شهروندان فرانسوی، مجبور به ترک کشور خود و مهاجرت به سرزمین‌های دیگر شدند. این مهاجران، نگران

به قلم: **حجت الاسلام دکتر نجف لک‌زایی**
 (عضو هیئت علمی دانشگاه باقر العلوم علیه السلام
 و عضو افتخاری هیئت تحریریه خبرگزاری ابنا)

اردوغان و عزت اسلامی

سخنان تحسین برانگیز اردوغان در اجلاس داووس آن قدر اهمیت دارد که می‌توان از منظرهای مختلفی به تحلیل آن پرداخت.

از سویی این سخنان از جانب نخست وزیر کشوری ارائه می‌شود که دارای معاهده راهبردی با رژیم تروریستی صهیونیستی است. این به معنای سست شدن آن همکاری راهبردی است که ارتش ترکیه همواره مدافع آن بوده است.

از سوی دیگر، این سخنان در مقایسه با سکوت بسیاری از سران کشورهای عربی و حتی درخواست برخی از آنان از رژیم صهیونیستی برای سرکوب حزب الله و حماس باید تحلیل شود. چیزی که این دسته از کشورهای عربی را در معرض یک فروپاشی جدی قرار داده است.

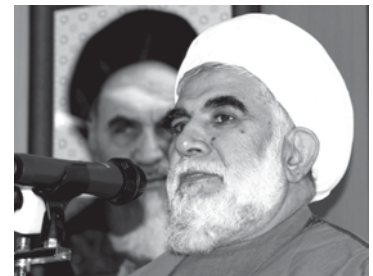
از سوی سوم، استقبال مردم ترکیه از اردوغان نشان دهنده توجه جدی مردم به رفتار و گفتار سیاستمدارانشان در مواجهه با رژیم صهیونیستی است.

از منظر دیگر سخنان مذکور و رویکرد تشویق آمیز مردم جهان و امت اسلام در قبال آنان، نشانگر دیگری از بیداری اسلامی و انسانی در برابر نظام سلطه جهانی است؛ چیزی که انقلاب اسلامی ایران پرچمدار آن بوده است. پیش از این نمونه دیگری از این بیداری را در برخی کشورهای آمریکای لاتین و اخراج سفرای رژیم صهیونیستی از این کشورها شاهد بودیم. بدیهی است اقداماتی از این دست باعث محبوبیت ترکیه در جهان اسلام و تقویت بلوک اسلامی و ضد سلطه خواهد شد. امید که دستگاه دیپلماسی ایران بتواند در انسجام این ظرفیت‌ها نقش اساسی‌تری را ایفا نماید.

علت گستاخی اسرائیل

دبیر کل مجمع جهانی اهل بیت (ع) با تأکید بر اینکه علت گستاخی اسرائیل غاصب برای ادامه جنایات خود عدم پیگیری کشورهای اسلامی است، افزود: جنایتکاران رژیم صهیونیستی از سوی قدرت‌های زورگو پشتیبانی می‌شوند.

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدحسن اخترى در حاشیه "همایش حقوق‌دانان بین‌المللی در خصوص فاجعه انسانی در غزه" در جمع خبرنگاران در پاسخ به سؤالی مبنی بر اقدام عملی کشورهای اسلامی برای توقف جنایات صهیونیست‌ها گفت: جنایات رژیم صهیونیستی با پشتیبانی قدرت‌های زورگو انجام می‌گیرد و ملت‌های ستمدیده باید از همه امکانات خود استفاده کند تا جلوی این جنایات را بگیرند.

وی افزود: سازمان ملل، دادگاه لاهه و نهادهای حقوق بشری در این راستا هیچ فعالیتی انجام ندادند و به خاطر همین، جنایات اسرائیل افزایش یافته است.

وی ادامه داد: اگر نسبت به هر کدام از جنایات گذشته این رژیم، دادگاهی تشکیل می‌گشت، رژیم صهیونیستی این قدر گستاخ نمی‌شد.

دبیر کل مجمع با تأکید بر اینکه برخی از وکلای آزاده به این فکر افتادند که باید جنایات این رژیم را پیگیری کنند، تصریح کرد: جمهوری اسلامی ایران بعد از جنگ ۲۲ روزه این موضوع را دنبال کرده که در کوتاه مدت نیز نتیجه خوبی داشته است و تأثیر این گونه اقدامات در بعد داخلی و خارجی در رژیم صهیونیستی قابل تامل است.

اختری تصریح کرد: اقدامات اینچنینی در سطح کشورهای اسلامی، مردم پهلوی ساکن رژیم اشغالی را نیز نسبت به مسئولان خود سست می‌کند.

تلاش مجمع در راستای حفظ وحدت

دبیر کل مجمع جهانی اهل بیت (ع) ضمن اشاره به فعالیت‌های مجمع در خارج از کشور، این فعالیت‌ها را در چارچوب افکار امام راحل (ره) و در راستای حفظ وحدت و جلوگیری از تفرقه میان مسلمانان دانست. حجت‌الاسلام والمسلمین اختری در مصاحبه با روزنامه‌الدائر کویت اظهار داشت: علی‌رغم تأکید اغلب سیاستمداران مبنی بر اینکه ایران برای هیچکدام از کشورهای عربی و اسلامی منطقه هیچگونه خطری ندارد اما هنوز هم افرادی هستند که با صدای بلند در شبکه‌های ماهواره‌ای و یا رسانه‌های سمعی و بصری، دخالت ایران را در کشورهای منطقه فریاد می‌زنند.

وی افزود: در برابر اینگونه تبلیغات، از مسئولان ایرانی به جز سخنان محبت‌آمیز و برادرانه و اصرار جهت حل مشکلات مسلمانان جهان و سرزنش برخی از رهبران و کشورها بخاطر سکوت و بی‌تفاوتی در مقابل مسأله اول جهان اسلام که فلسطین می‌باشد، شنیده نشده است.

اختری با اشاره به روابط دو جانبه ایران و عرب‌ها، ادبیات عرب را ادبیات دین اسلام دانست و افزود: بزرگ‌ترین ادبیات عرب - همچون «سیبویه» - ایرانی بوده‌اند و تعالیم دینی ما بر پایه ادبیات عرب بنا شده است.

وی همچنین به قدرت رسیدن جهان اسلام را در گرو اتحاد کشورهای عربی با ایران و گسترش هرچه بیشتر روابط آنان و همیاری اقشار مختلف مذهبی و غیرمذهبی در جوامع اسلامی ذکر نمود و آمادگی کشورمان را در جهت کمک‌های علمی، تکنولوژیک و صنعتی به کشورهای عربی منطقه اعلام کرد.

دبیر کل مجمع در قسمت دیگری از سخنان خود افزود: سیاست ایران هیچگونه تأثیری بر روند فعالیت‌های مجمع جهانی اهل بیت (ع) ندارد و بیشتر تلاش این مجمع در جهت حفظ وحدت و جلوگیری از تفرقه میان مسلمانان، در چارچوب افکار عمومی است که امام راحل (ره) مطرح نموده‌اند.

حجت‌الاسلام اختری در این مصاحبه نسبت به عملکرد برخی از نمایشگاه‌های بین‌المللی کتاب کشورهای عربی از جمله کشور کویت و ممانعت از ورود بسیاری کتب علمی - اسلامی مجمع که

هیچگونه منافات و بی‌احترامی نسبت به هیچکدام از مذاهب و حتی ادیان را ندارد، شدیداً انتقاد کرده و خواستار تجدیدنظر مسئولان و متصدیان در اجرای این سیاست شد.

دبیر کل مجمع جهانی اهل بیت (ع) در پایان از آزادی اقلیت‌های مذهبی موجود در ایران، از جمله اهل سنت جهت انجام شعائر مذهبی در کشور سخن گفت.

انتصاب سرپرست جدید دانشگاه اهل بیت (ع)

طی حکمی از سوی دبیر کل مجمع جهانی اهل بیت (ع) «دکتر امامی‌پور» به سرپرستی مرکز آموزش عالی اهل بیت (ع) منصوب شد.

متن حکم دبیر کل مجمع به شرح زیر است:

بسم الله الرحمن الرحيم

جناب آقای دکتر امامی‌پور

ضمن تشکر از زحمات ارزشمند «جناب

حجت‌الاسلام آقای سید علیرضا صدر حسینی»

در مدت تصدی مسؤولیت مرکز آموزش عالی

اهل بیت علیهم السلام، نظر به سوابق و تجارب

ارزنده جنابعالی، به موجب این حکم با حفظ سمت

به عنوان سرپرست این مرکز منصوب می‌شوید.

امید است با استعانت از خداوند متعال و تمسک

به تعالیم اهل بیت علیهم السلام در انجام وظائف

محواله موفق باشید.

محمدحسن اختری

دبیر کل مجمع جهانی اهل بیت (ع) و

رئیس هیأت امناء مرکز آموزش عالی اهل بیت (ع)

تنظیم: محمد بیدارمنش
(کارشناس ارشد علوم سیاسی
و مسئول روابط عمومی خبرگزاری ابنا)

خبرگزاری ابنا

در نمایشگاه‌های مختلف ۸۷

خبرگزاری اهل بیت (ع) - ابنا در سال ۱۳۸۷ در نمایشگاه‌های متعددی شرکت کرد. هدف از شرکت در این نمایشگاه‌ها معرفی مجمع جهانی اهل بیت (ع)، دستاوردها و فعالیت‌های آن و نیز فعالیت خبرگزاری اهل بیت (ع) بود که به گسترش و نشر معارف خاندان رسالت (ع) و همچنین حمایت فکری، فرهنگی و رسانه‌ای از مسلمانان و شیعیان دنیا و خارج کردن آنان از بایکوت خبری رسانه‌های غربی پرداخته است. آنچه در پی می‌آید گزارش مختصری است از حضور خبرگزاری ابنا در این نمایشگاه‌ها:

نمایشگاه رسانه‌های دیجیتال

نمایشگاه بعدی که خبرگزاری ابنا در آن شرکت نمود «نمایشگاه و جشنواره رسانه‌های دیجیتال» بود. این بار با پیگیری روابط عمومی ابنا، غرفه‌ای مناسب در بخش پایگاه‌های اینترنتی و وبلاگ‌های نمایشگاه به مجمع اختصاص یافت. در طول برگزاری غرفه ابنا با خیل مشتاقان و علاقمندان مواجه بود که علاوه بر آشنایی با سایت و خوشحالی از این دستاورد خوب و مثبت مجمع، مشتاقانه به سرویس خبرنگاران افتخاری سایت ملحق می‌شدند. بسیاری از بازدیدکنندگان راهاندازی این سایت را حرکتی مفید و جالب در راستای احیاء و نشر معارف اهل بیت (ع) ارزیابی می‌نمودند و تعدادی از این افراد، پیشنهادها و راهکارهایی برای بهتر شدن روند کار ارائه دادند.

نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم

«شانزدهمین نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم» در ماه‌های شهریور و مهر سال جاری (رمضان المبارک سال ۱۴۲۹) برگزار شد. علیرغم نامناسب بودن موقعیت غرفه ابنا و قرار گرفتن آن در بخشی تقریباً نامناسب - که ارتباط چندانی به زمینه فعالیت سایت نداشت - اما تلاش شد که از فرصت ایجاد شده حداکثر استفاده صورت بگیرد. در نتیجه این تلاش‌ها، نمایشگاه قرآن کریم، نقش مؤثری در معرفی سایت و نیز جذب کاربر و خبرنگار افتخاری در بر داشت.

کثیرمهدویت

نمایشگاه‌های حاشیه‌ای

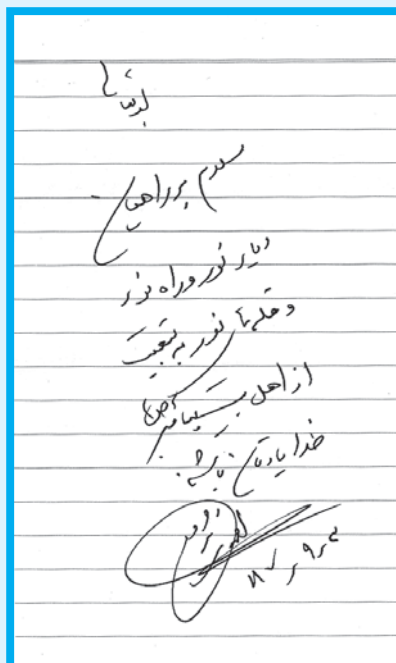
خبرگزاری اهل بیت (ع) - ابنا همچنین در سال ۸۷ در نمایشگاه‌های حاشیه‌ای مختلفی نیز شرکت داشت. از جمله این نمایشگاه‌ها می‌توان به شرکت در نمایشگاه‌های جانبی که در حاشیه «گردهمایی راینان فرهنگی جمهوری اسلامی»، «همایش دکترین مهدویت» و «گردهمایی دانشجویان و طلاب غیر ایرانی مقیم در جمهوری اسلامی ایران» برگزار گردید اشاره کرد.

تداوم غدیر

نمایشگاه تداوم غدیر

غرفه ابنا در نمایشگاه «تداوم غدیر» (نمایشگاه دستاوردهای مجمع جهانی اهل بیت ع) - که از ۲۶ آذر تا ۳ دی ماه و به مناسبت هفته ولایت و امامت برگزار گردید - نیز یکی از پربیننده‌ترین غرفه‌ها بود. بازدیدکنندگان این نمایشگاه با استفاده از هشت دستگاه رایانه که در غرفه ابنا قرار داده شده بود از نزدیک با فعالیت‌های این خبرگزاری آشنا شدند.

یادداشت رئیس جمهور در دفتر یادبود غرفه ابنا:
بسمه تعالی. سلام بر راهبان دیار نور، راه نور و قله‌های نور، به
تبعیت از اهل بیت پیامبر (ص). خدا یار تان باشد.
احمدی‌نژاد - ۸۷/۹/۳

نمایشگاه مطبوعات و خبرگزاری‌ها

نمایشگاه دیگری که ابنا موفق به شرکت در آن شد و فرصتی طلایی برای معرفی فعالیت‌های سایت محسوب می‌شد نمایشگاه عظیم و بین‌المللی مطبوعات بود که با استقبال گسترده و پرشور علاقمندان فرهیخته مواجه گردید.

در «پانزدهمین نمایشگاه مطبوعات و خبرگزاری‌ها» که از ۲۶ آبان تا ۴ آذرماه برگزار شد فعالیت‌های سایت ابنا و نیز نشریه گنجینه مجمع به طور مفصل در معرض دید علاقمندان و مشتاقان ایرانی و خارجی قرار گرفت. عده زیادی از مراجعان از فعالیت‌های این سایت - بویژه فعالیت‌های گسترده آن در حمایت از شیعیان یمن و پاراچنار پاکستان - تشکر کرده و آن را بسیار تأثیرگذار ارزیابی نمودند. همچنین غرفه سایت ابنا در این نمایشگاه مورد بازدید رئیس جمهور «آقای دکتر احمدی نژاد» و همچنین تعدادی از وزرا - از جمله وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی «آقای صفار هندی» و وزیران کشور و ارتباطات و فناوری - و تعدادی دیگر از شخصیت‌های علمی، فرهنگی و رسانه‌ای قرار گرفت.

لازم به ذکر است که غرفه سایت ابنا در مقایسه با غرفه‌های دیگر - نظیر همشهری، کیهان و خبرگزاری فارس - که برای تزئین و آرایش غرفه‌های خود هزینه‌های میلیونی کرده بودند با حداقل هزینه تلاش داشت که به ارائه کیفیت فعالیت‌های خود پرداخته و از ایجاد هزینه‌های جانبی و نمایشی پرهیز نماید.

□ گفت‌وگو از: امین تهرانی - مهدی مظاهری

عضو دفتر مقام معظم رهبری
در گفت‌وگوی اختصاصی با کنجینه مجمع:

تئوری‌های رایج، ترک برداشته ...

دکتر «محمدجواد ابروآنی» معاون نظارت و حسابرسی دفتر مقام معظم رهبری و عضو کمیسیون تلفیق دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، در بازدید از نمایشگاه "تداوم غدیر" در مسجد امام صادق (ع) تهران، در مصاحبه‌ای اختصاصی با خبرنگاران ماهنامه کنجینه مجمع و خبرگزاری ابنا شرکت کرد. ماحصل این گفتگو به شرح زیر است:

نام‌گذاری شده است و در ایام مبارک عید غدیر خم نیز قرار داریم، به نظر شما مطرح کردن مسأله غدیر و خلافت در جوامع اسلامی مانعی در راه هدف مقدس و مبارک وحدت اسلامی ایجاد نمی‌کند؟

– این نقطه ظریفی است که مطرح کردید. ما باید به صورت ایجابی همه این مسائل را مطرح کنیم و شیوه بیان به طوری باشد که ما مخاطبین بیشتری را به خود جلب بکنیم. می‌توان از یک پدیده و یک واقعه بسیار درخشان در جهان اسلام به صورت بسیار خوب استفاده کرد. می‌توان آن را طوری پردازش کرد و به گونه‌ای مطرح نمود که ما مخاطبین و یا مستمعین بیشتری را پیدا کنیم و این بستگی دارد به این که ما چگونه این پیام را برسانیم.

فکر می‌کنم ارائه مسائل به صورت ایجابی مشکلی را ایجاد نمی‌کند و عملکرد خود ما هم خیلی موثر است. به عنوان پیروان اهل بیت ما نیز باید رفتارها و کردارهای ائمه معصومین (ع) را داشته باشیم. اینها نیز بسیار موثر است. ما عملکردمان به همراه پیام، اثربخش است. اگر پیام تنها باشد دامنه تأثیرش محدود خواهد شد. این مهمترین کاری است که باید در کارها و فعالیت‌های مربوط به رساندن پیام اهل بیت (ع) رعایت شود.

پرداختن به مسأله غدیر و ولایت و امامت و تبلیغ آن نزد جوانان مسلمان را تا چه اندازه در ناکام ساختن اهداف وهابیان موثر می‌دانید؟

– به نظر من این مسأله تأثیر قابل توجهی دارد. چون آنها به گونه‌ای عمل می‌کنند که هیچ مرجعی را جوانان مسلمان پیدا نمی‌کنند و دچار یک گمگشتگی و گیجی می‌شوند و دچار یک جمود فکری می‌شوند و بعد با اندک مشکلاتی دچار شورش فکری می‌شوند و در نهایت تصویر و تابلوی بسیار نامناسبی را از

به عنوان سوال اول، نظر تان را راجع به برپایی این نمایشگاه بفرمایید؟
– حسن نمایشگاه این است که تمام فعالیت‌ها و کارها به اضافه برنامه‌ریزی‌هایی که مجمع دارد در یک فضای محدود جمع شده و در مدت کوتاه و محدودی می‌توان ملاحظه کرد. این دسترسی، قابل توجه است. به نظر من کار بسیار ارزشمندی شده و انواع و اقسام فعالیت‌ها و کارهای پژوهشی، علمی و همین‌طور تلاش برای کارهای رسانه‌ای و انتقال این پیام‌ها و فعالیت‌ها را به مخاطبین به خوبی نشان می‌دهد و مایه دلگرمی و امیدواری است.

به نظر شما آیا اهداف مجمع تا به حال محقق شده است؟

– به نظر من مجمع در چند سال اخیر یک رشد جهشی در کارها داشته و فعالیت‌ها و عملکردهایش قابل توجه بوده است. برای رسیدن به نقطه مطلوب ما باز هم راه داریم؛ به دلیل این که مخاطبین بسیار زیادی در جهان داریم و شرایط محیطی بین‌المللی شرایط مہیایی شده؛ یعنی مادر دنیای خیلی خاصی قرار داریم. تئوریهای رایج، ترک برداشته یا شکسته شده و فضای مطلوبی برای دریافت پیام جهانی اسلام و مکتب اهل بیت (ع) به وجود آمده است. بیداری اسلامی نیز فضای مثبتی است که انقلاب اسلامی آنرا ایجاد کرد. لذا ما باید برنامه‌ریزی‌ها، انرژی‌ها و تلاش‌های خود را به شدت گسترش دهیم. به دلیل این که فضا هم مساعد است و به لحاظ سیاسی، اجتماعی و از منظرهای گوناگون امکان گرفتن این پیام به وجود آمده و این، مسؤولیت‌های ما را بسیار سنگین می‌کند.

همانطور که در جریان هستی این نمایشگاه به نام مبارک "غدیر"

مجمع جهانی اهل بیت (ع) در چند سال اخیر، یک رشد جهشی در کارهایش داشته و فعالیت‌ها و عملکردش قابل توجه بوده است

مطرح کردن مسأله ولایت، جوانان را به "نقطه هدایت" راهنمایی می‌کند و این بسیار مهم است

بیفتند و بدانید که مخاطبین بسیار قابل توجهی خواهد داشت، چه در جهان اسلام و چه غیر آن. بستگی به زبان و ساعات برنامه، به خصوص در جهان غرب و خصوصاً در جامعه آمریکایی مخاطب بسیاری خواهد داشت. رسانه‌های جهانی و صهیونیستی نیز در جامعه آمریکایی کار زیادی را انجام می‌دهند بنابراین شرایط مهیاست و آرزوی موفقیت می‌کنم.

اگر بخواهیم رو به جلو نگاه کنیم، با توجه به روندی که در دنیا حاکم است و از آن به جهانی سازی و یا جهانی شدن نام می‌برند، مجمع جهانی اهل بیت (ع) سیاستهای خود را به چه صورت تنظیم کند تا از این روند عقب نماند؟ در بحث‌های فرهنگی و حمایت فکری - معنوی از شیعیان، استراتژی مجمع چگونه باید باشد؟

- من فکر می‌کنم که جهانی سازی، جایگزین واژه لیبرال دموکراسی و تلاشی برای تک‌قطبی کردن جهان است که البته شکست خورد؛ ولی جهانی شدن یک پدیده‌ای است که به طور طبیعی، انبای بشر به هم نزدیک شوند و با آرای یکدیگر به راحتی آشنا می‌شوند. جهانی شدن که در یک بعد آنرا پرچالش می‌دانیم، در عین حال یک فرصت عظیم برای ما و مجمع جهانی اهل بیت (ع) که صاحب ایده و فکر است می‌تواند باشد. بنابراین از این فرصت تاریخی باید استفاده شود و به قول معروف باید چندپله یک‌پله کند و این فرصت در اختیار مجمع جهانی اهل بیت (ع) به عنوان یک کانون مهم مروج فرهنگ اهل بیت (ع) قرار دارد.

با تشکر از اینکه وقت خود را در اختیار ما قرار دادید.

اسلام ارائه می‌کنند که این ظلم بزرگی به اسلام است. بنابراین داشتن الگو و مطرح کردن مسأله ولایت همه را به یک نقطه راهنمایی می‌کند و این بسیار مهم است و ان شاء الله بتوانیم در این کار هم توفیق خوبی داشته باشیم و به نحو احسن این پیام را برسانیم و همانطور که عرض کردم با نگاه مثبت و ایجابی بتوانیم جوانانی را که تشنه هستند جذب کنیم، جوانانی که از رویکردها و مکاتب مختلف سرگشته شده‌اند. به عنوان مثال در جهان عرب و جهان اسلام ناسیونالیسم افراطی عرب شکست خورد. ناسیونالیسم عربی نتوانست تحول ایجاد کند. ناسیونالیسم قومیت‌گرایی نتوانست به موفقیت برسد و جلوی اسرائیل را بگیرد. همانطور مکتب‌های چپ و کمونیستی نیز نتوانستند تحولی در دنیای عرب و اسلام ایجاد کنند؛ چون در اساس در تضاد با اسلام و جوامع اسلامی هستند.

در مورد رویکردها از جمله سکولاریسم که در واقع به شدت در یک قالب فریبنده سعی می‌کند پیام خودش را پیش ببرد باید گفت که هدف انزوای اسلام را دارد. این سرگشتگی که در جوانان و حتی روشنفکران و نخبگان غرب است، آن‌ها را آماده دریافت پیام‌های اسلام کرده. نمود حق در پیام‌های اسلام، حضرت امیرالمؤمنین (ع) است. وقتی ما می‌گوییم عدالت، ترجمان آن را در تاریخ، در خود حضرت می‌بینیم که «قُتِلَ فِي مُحَرَّابِ عِبَادَةِ لِسُدَّةِ عَدَالَتِهِ». یعنی این یک پدیده عجیب است. حضرت امیر دارای شخصیتی است که همه بشریت مجذوب وی می‌شوند. حتی جوانان اروپایی و آمریکایی دچار بن‌بست فکری هستند. هرچه برای آنها ایده‌آل ترسیم شده است می‌بینند معکوس عمل شده و می‌شود. جنایت‌هایی که حکومت‌های لائیک و پدیده سکولاریسم و لیبرال دموکراسی در مقابل آن سکوت کرده و این جنایتها را پشتیبانی کرده، آنها را نیز دچار انفعال کرده. من امیدوارم این شبکه ماهواره‌ای ثقلین هرچه زودتر راه

**با پیام رئیس جمهور پاکستان
و حضور معاون فرهنگی مجمع برگزار شد:**

همایش امام حسین(ع) با شرکت علمای شیعه و سنی

ملت‌های مسلمان در مقطع کنونی که استکبار جهانی از هرسو اسلام را هدف قرار داده است باید با ادامه راه امام حسین(ع) به مقابله با ظلم و جور زمانه یعنی، آمریکا و رژیم صهیونیستی بپاییزند.

«جواد جعفری» از متفکران پاکستانی گفت: کسانی که امام حسین(ع) را می‌شناسند و با شخصیت آن حضرت آشنایی دارند، ذکر حسین همیشه بر لبان آنها جاری است و اگر در خانه هر پاکستانی ذکر حسین(ع) باشد هیچکس جرات تعرض بسوی پاکستان را نخواهد داشت.

«سردار انوپ سینگ» از جامعه غیرمسلمان سیک‌ها در پاکستان هم گفت: خوشبختم که در محفل امام حسین(ع) شرکت می‌کنم و این حضور را موجب بخشیده شدن گناهان خود تلقی می‌کنم. در محل اقامت من هر دو طرف خانه ما حسینیه قرار دارد که این امر باعث معنویت خانه ما از وجود حسینیه‌ها شده است و ما این امر را از صداهای یا حسین در حسینیه‌ها می‌دانیم.

علامه «اسد رضا بخاری» از علمای مذهبی پاکستان گفت: هم اکنون که جامعه جهانی با یورش رژیم صهیونیستی به غزه در خواب فرو رفته، مسلمانان بیش از این، به شور حسینی نیاز دارند و باید افکار امام حسین(ع) در جهان گسترش یابد.

«مرتضی پویا» از تحلیلگران سیاسی پاکستان هم گفت: وفاداری به امام حسین، وفاداری به پیامبر گرامی و اهل بیت است چرا که پیامبر اسلام به امام حسن و امام حسین(ع) محبت زیادی داشتند.

«پروفیسور ریاض احمد» از استادان تاریخ نیز که در این همایش بین‌المللی شرکت کرده بود در سخنانی اظهار داشت: فداکاری امام حسین(ع) در تاریخ بی‌سابقه بوده است و دیگر الگویی این چنین در آینده نخواهیم داشت. جهان همیشه ایشان را به یاد خواهد داشت و محبت به اهل بیت، موجب گسترش محبت و همزیستی در جامعه ما و در جهان می‌شود.

همایش تبیین اندیشه‌های سید و سالار شهیدان، حضرت امام حسین(ع) با حضور اندیشمندان، متفکران و محققان تمامی فرقه‌های اسلامی و ۱۰۰ نماینده خارجی از ۱۳ کشور، در شهر «راولپندی» پاکستان برگزار شد.

به گزارش خبرگزاری ابنا، شرکت کنندگان در سی‌امین همایش بین‌المللی سالانه امام حسین(ع) که با هدف ایجاد برادری، برابری و تعاون میان فرقه‌های مختلف برگزار شد، با بررسی شخصیت بزرگ‌مرد تاریخ جهان اسلام، از ابعدها الله‌الحسین به عنوان آزادمردی نام بردند که حرکت وی برای مقابله با جور و ستم زمانه، شور عظیمی را در میان مسلمین تا روز قیامت ایجاد کرده است.

در این همایش پیام «آصف علی زرداری» رئیس جمهور پاکستان به مناسبت ماه محرم و شهادت امام حسین(ع) قرائت شد.

رئیس جمهور پاکستان در این پیام با اشاره به اینکه قیام امام حسین(ع) الگوی بزرگی برای آزادی‌خواهان جهان است، نوشت: امام حسین(ع) با قیام و شهادت خود درس استقامت و ایستادگی را به ما آموخت و هرگز در برابر قدرتهای استکباری تسلیم نشد. تعلیمات امام تا قیامت باقی خواهد ماند و حسینی‌ها نیز تا ابد زنده‌نام خواهند بود.

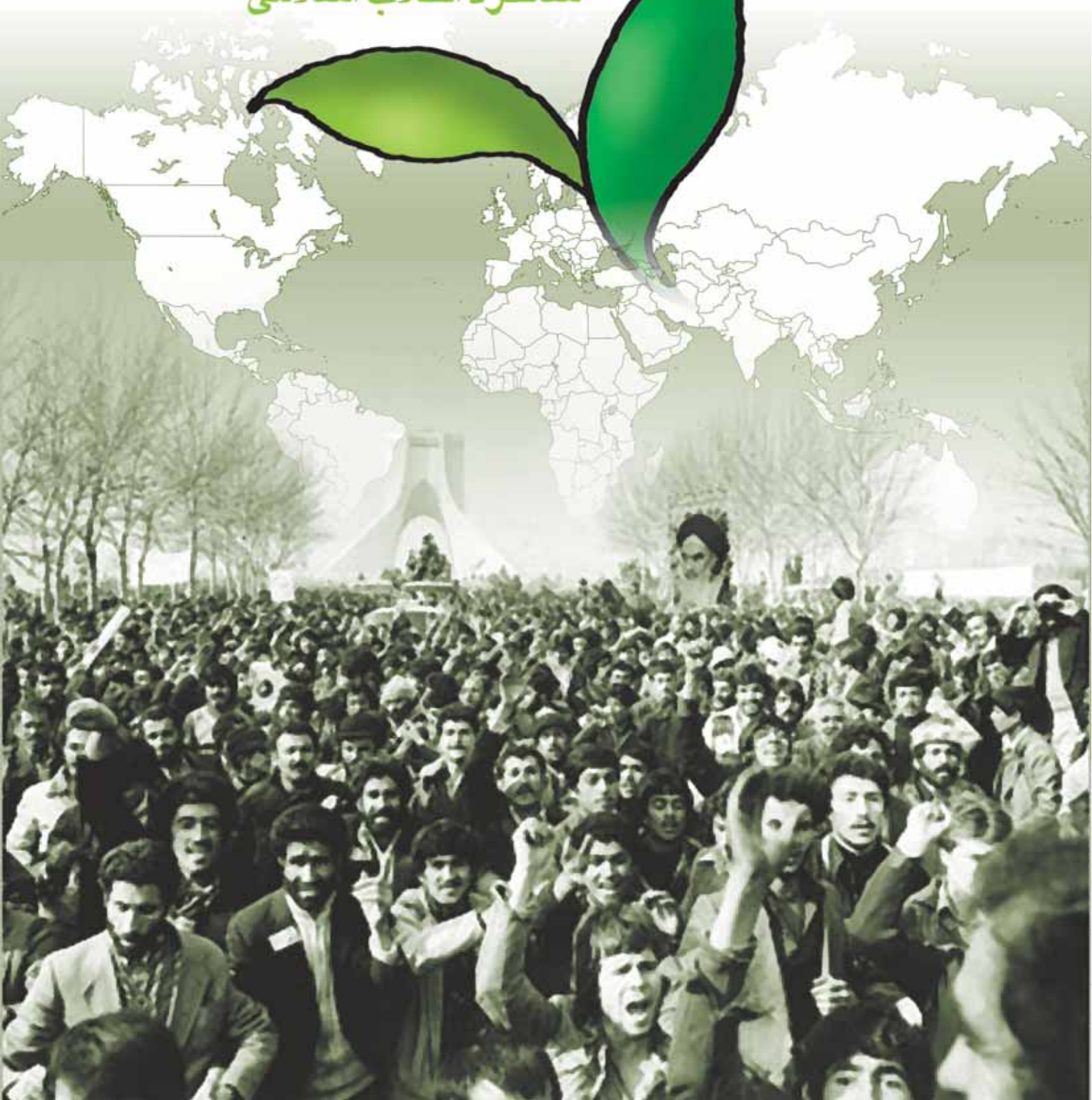
«حجت‌الاسلام والمسلمین احمد سالک» معاون فرهنگی مجمع جهانی اهل بیت(ع) نیز در این همایش گفت: روحیه حسینی موجب تقویت عزم امت علیه رژیم صهیونیستی می‌شود، چرا که رزمندگان فلسطینی و حزب‌الله با الهام گرفتن از واقعه کربلا در جهت دفاع از مظلوم و حفاظت از اسلام حرکت می‌کنند.

وی افزود: امروز روز عزای مسلمین است چرا که مردم مظلوم غزه در زیر آتش صهیونیست‌ها قرار دارند و وظیفه هر مسلمان آزاده حمایت از آنهاست.

«قاری نورالحق» وزیر کابینه دولت پاکستان نیز در این همایش با اشاره به اینکه هدف قیام امام حسین(ع) ایستادگی در برابر بی‌عدالتی و ظلم بود، تاکید کرد:

سی‌امین

سالگرد انقلاب اسلامی

بحمدالله امروز قدرت ایرانی و قدرت اسلام در ایران به طوری
است که توجه همه ملت‌های ضعیف را به خودش معطوف
کرده است و اسلام صادر شد در سرتاسر دنیا ...
ما می‌خواهیم این بیداری‌ای که در ایران واقع شد و خودشان
از ابرقدرت‌ها فاصله گرفتند و دست آن‌ها را از مخازن
خودشان کوتاه کردند، این در همه ملت‌ها و در همه دولت‌ها
بشود. آرزوی ما این است.

صحیفه نور، ج ۱۱

بسمه تعالی
جناب آقای دکتر احمدی نژاد
ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران
از تلاش مدیران و دانشمندان ارجمندی که این اقدام شایسته ابرتاب مأموریه امید به همت و
کوشش آنان ممکن گشت صمیمانه تشکر و قدردانی می‌کنم. این نشانه‌ی دیگری است بر
درستی امیدهای صادقی که انقلاب شکوهمند ملت ایران در دل‌ها پدید آورده است. خداوند
همه‌ی شما را محفوظ و مؤید بدارد.
والسلام علیکم
سیدعلی خامنه‌ای
پانزدهم بهمن ماه ۱۳۸۷

حسین؛ فجر آفرین تاریخ

مقاومت ۳۳ روزه یاران حزب‌الله آموخته است ...
زن و مرد و کودک لبنان، اگر توانستند ارتش پرادعای
صهیون را مفلوک و مغبون و زمینگیر کنند، از
"همت‌ها" و "زین‌الدین‌ها" و "فهمیده‌ها" درس
آموخته بودند ...

همت و زین‌الدین و فهمیده اگر یارای آفریدن
زیباترین حماسه‌ی معاصر را یافتند، در مکتب "پیر
خمین" آبدیده شده بودند ...

آری! آزادی و آزادگی — در دوران بردگی مدرن —
هرچه دارد مدیون "خمینی" است؛ و خمینی هر چه
داشت از حسین داشت ...

... «اللهم اشهدک انی ولی لمن والاه و عدو لمن
عاداه» (۳)

به مناسبت طلوع سی‌امین بهار آزادی و سالگرد
انقلاب شکوهمند اسلامی ایران، ویژه‌نامه‌ای به شما
خوانندگان محترم مجله گنجینه تقدیم می‌شود.
همچنین چند صفحه‌ای نیز به برگزاری گردهمایی
بزرگ طلاب و دانشجویان خارجی مقیم جمهوری
اسلامی ایران اختصاص یافته است.

امید که ما نیز سهم کوچکی در تداوم این رستاخیز
بزرگ امت اسلام داشته، دین خود را به خون شهدا
عزیز ادا کرده باشیم.

چه تقارن غریبی است؛ "غوغای غزه" و "غرش
انقلاب" و "قیام عاشورا". گویی که سرنوشت،
مظلومان تاریخ را از ازل به یکدیگر پیوند داده است ...

امام عشق، آنگاه که بی‌یار و باور، چشمی به
خیمه‌گاه داشت و نگاهی به سپاهیان ظلمت، نیک
می‌دانست که سعادت، دیگر راهی به سوی آن
مردمان دون ندارد ...

اما چرا به این سو و آن سوی میدان می‌رفت و غریو
«هل من ناصر ینصرنی» بر می‌افراشت؟

بی‌شک، او چیزی می‌دید که دیگران نمی‌دانستند.
... «انی اعلم ما لا تعلمون» (۱)

از فردای روز عاشورا، هر آنکس که در پی پایمال
کردن ستم برخاست، فریاد «هل من ناصر» حسین
برگوش داشت و پرچم «یا لثارات الحسین» بر دوش...
خونی که در کربلا ریخته شد، هرگز از جوشش
نایستاد، بلکه تا همیشه تاریخ، راهنمای راه
ره‌یافتگان شد، و تطهیرکننده جان باز آمدگان ...
... «طبتم و طابت الارض التی فیها دفنتم» (۲)

غزه اگر می‌تواند ۲۲ روز در مقابل سفاک‌ترین
دشمنان انسانیت تاب بیاورد، الفبای پایداری را از

۱. سوره بقره، آیه ۳۰.

۲. از زیارت وارث.

۳. از زیارت اربعین امام حسین(ع).

□ به قلم: رضا لک‌زایی
(کارشناس ارشد فلسفه و کلام اسلامی
و دبیر سرویس صفحات سبز خبرگزاری ابنا)

مفهوم انقلاب از دیدگاه استاد مطهری

مقدمه

انقلاب از واژه‌هایی است که در فقه، فلسفه و علوم سیاسی کاربرد دارد. ما در اینجا به مفهوم این واژه در علوم سیاسی اشاره خواهیم کرد. تا کنون حجم انبوهی از تعاریف این واژه فراهم آمده است، در اینجا بدون اشاره به این تعاریف متعدد و گوناگون این واژه را از منظر «استاد شهید آیت الله مرتضی مطهری» واکاوی می‌کنیم.

مفهوم انقلاب

انقلاب از مقوله عصیان، انکار، اعتراض، طغیان، تغییر و دگرگونی است. استاد مطهری در تعریف این واژه می‌گوید: «انقلاب چندان احتیاج به تعریف ندارد»، می‌فرماید: «انقلاب عبارت است از طغیان و عصیانی که مردمی علیه نظام حاکم موجود برای ایجاد وضع و نظمی مطلوب انجام می‌دهند.»^۱

انواع انقلاب

وی انقلاب را منحصر در انقلاب سیاسی و اجتماعی نمی‌داند، بلکه علاوه بر حوزه اجتماعی در حوزه فردی هم انقلاب را جاری می‌داند و معتقد است انقلاب یا فردی است یا اجتماعی. یعنی یا فرد انقلاب می‌کند و یا جامعه. انقلاب فردی یا حیوانی است و یا انسانی.^۲ از این سخن استاد مطهری اینگونه برداشت می‌شود که وی توبه را انقلابی فردی می‌داند که می‌تواند انسانی و الهی باشد و می‌تواند حیوانی و غیر الهی باشد؛ لذا باید ما بتوانیم در عرصه سیاست و اجتماع هم از دو انقلاب الهی و غیر الهی سخن بگوییم، به همین دلیل در ادامه استاد مطهری از «انقلاب تکامل» اسم می‌برد و انقلاب غیر الهی در عرصه فردی و اجتماعی را عصیان می‌داند، نه انقلاب: «اگر در تعریف انقلاب تکامل را داخل کنیم، انقلاب خشمی و جاهی انقلاب نیست، به علاوه جنبه انتخابی و ارادی ندارد ولی البته عصیان هست، عصیان عقده‌های مکتوم علیه نظم حاکم بر شعور ظاهر ... توحید اسلام، نفی و اثبات است، کفر به طاغوت و ایمان به الله است؛ از این جهت که ایمان اسلامی یک ایمان انقلابی است، طغیان علیه نظم طاغوتی حاکم بر روح و بر جامعه برای برقراری نظم الهی بر روح و یا بر جامعه. صرف نارضائی و خشم برای انقلاب کافی نیست، روحیه تعرض و تهاجم و نفی و انکار لازم است. اینجاست که نقش مکتب ظاهر می‌شود، اسلام مشتمل بر عنصر

جمع‌بندی

شهید مطهری معتقد است انقلاب، طغیان و عصیان مردم علیه نظام حاکم موجود برای ایجاد وضع مطلوب است. وی به انقلاب فردی و اجتماعی که در هر دو جهتی الهی لحاظ شده، معتقد است؛ وی از این دو با عناوین «توبه» و «انقلاب تکامل» یاد می‌کند. مطهری اصلاح را تغییری در چهارچوب سیستم سیاسی می‌داند و کودتا را تغییری در ساختار سیستم بدون دخالت مردم؛ به همین دلیل وی تعداد انقلاب‌های جهان را اندک می‌داند و انقلاب منحصر به فرد ملت ایران را به انقلاب پیامبر، در صدر اسلام تشبیه می‌کند. انقلابی بر اساس مذهب و آموزه‌های مذهب، آموزه‌هایی چون جهاد و امر به معروف و نهی از منکر؛ دین وضع مطلوب را ترسیم می‌کند و این عناصر دین، در واقع آموزه‌های اعتراض، عصیان، اصلاح و انقلاب را.

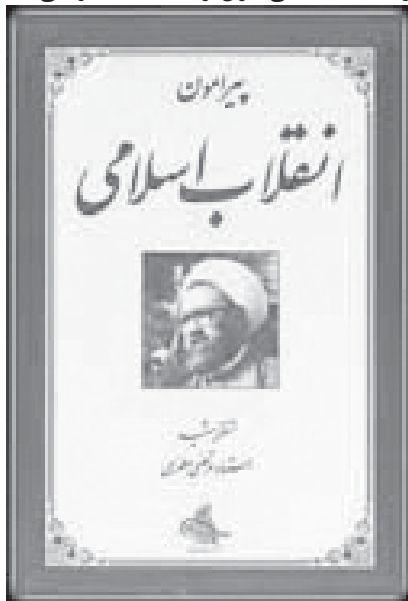
پی‌نوشت‌ها:

۱. آینده انقلاب اسلامی، مرتضی مطهری، تهران: صدرا، ۱۳۸۷، ص ۵۹.
۲. پیرامون جمهوری اسلامی، مرتضی مطهری، چاپ چهارم، تهران: صدرا، ۱۳۶۷، ص ۱۴۳. البته انقلاب اجتماعی هم ممکن است حیوانی باشد.
۳. پیرامون جمهوری اسلامی، مرتضی مطهری، چاپ چهارم، تهران: صدرا، ۱۳۶۷، ص ۱۴۴.
۴. آینده انقلاب اسلامی، مرتضی مطهری، تهران: صدرا، ۱۳۸۷، ص ۱۳۱. به نظر می‌رسد عنصری که در انقلاب و اصلاح مشترک است، جهت‌گیری الهی آن و به تعبیری حرکت به سمت خوبی می‌باشد.
۵. پیرامون انقلاب اسلامی، مرتضی مطهری، چاپ نهم، تهران: صدرا، ۱۳۷۲، ص ۲۹-۳۰.
۶. آینده انقلاب اسلامی، مرتضی مطهری، تهران: صدرا، ۱۳۸۷، ص ۱۱۹.

می‌کنند و خود، جای گروه قبلی قرار می‌گیرند، آنچه اهمیت دارد این است که در کودتا اکثریت مردم از حساب خارج هستند و در فعل و انفعالات نقشی ندارند.^۵

انقلاب بی‌نظیر

استاد مطهری اذعان دارد بیشتر تحولاتی که در کشورهای جهان رخ داده یا کودتا بوده و یا اصلاح. وی تعداد انقلاب‌های واقعی دنیا را اندک می‌داند و انقلاب اسلامی ایران را یک انقلاب واقعی که

ماهیت انقلابی‌اش «خیلی بیشتر» از انقلاب فرانسه و انقلاب اکتبر روسیه است؛ معرفی می‌کند، چرا که در انقلاب اسلامی ایران مردمی با دست خالی و فقط با روحیه انقلابی علیه یک رژیم، قیام کردند و در قیام خود موفق شدند. او انقلاب صدر اسلام را به عنوان نظیری برای انقلاب اسلامی مردم ایران ذکر می‌کند.^۶

شورش و تعرض است و آن عبارت است از فرمان جهاد و فرمان امر به معروف و نهی از منکر.^۲

ریشه‌های انقلاب

استاد شهید علاوه بر اینکه مبدأ و مسیری الهی برای حرکت انسان و جامعه قائل است، همین اعتقاد به توحید و به تبع آن اعتقاد به معاد را عامل اصلی انقلاب می‌داند. به نظر می‌رسد وی با توجه به تعریف انقلاب علاوه بر اعتقاد به اسلام، ریشه‌های «انقلاب» را سه چیز می‌داند:

۱. نارضایتی و خشم از وضع موجود
 ۲. عصیان، تهاجم و تعرض
 ۳. در نظر داشتن یک آرمان و وضع مطلوب، به جای وضع موجود
- شهید مطهری شناخت یک انقلاب را هم معطوف به شناخت همین موارد می‌داند. حال این سؤال مطرح است که این عصیان، طغیان و شورش باید تا چه اندازه باشد که ما بتوانیم آن را انقلاب بنامیم؟ برای اینکه پاسخ این پرسش روشن شود لازم است به تفاوت انقلاب، با مفهوم اصلاح و همچنین مفهوم کودتا اشاره شود.

انقلاب، اصلاح و کودتا

تغییراتی که در جامعه صورت می‌گیرد، چند صورت است؛ شهید مطهری درباره مفهوم اصلاح بر این باور است که اگر تغییر و دگرگونی که در اجتماع صورت می‌گیرد جزئی باشد و ساخت اصلی نظام سیاسی حاکم را متحول نکند، اصلاح نامیده می‌شود، و لذا مصلح هم فردی است که ساخت جامعه را دگرگون نمی‌کند، اما به وضع جامعه بهبود می‌بخشد.^۴ اما کودتا؛ انقلاب ماهیت مردمی دارد، ولی کودتا چنین نیست. در کودتا، یک اقلیت مسلح و مجهز به نیرو، در مقابل اقلیت دیگری که حاکم بر اکثریت جامعه است، قیام می‌کنند و وضع موجود را متحول

□ به قلم: حجت الاسلام و المسلمین محمد سالار
(معاون امور بین‌الملل مجمع جهانی اهل بیت (ع))

انقلاب اسلامی و صدور ارزش‌های فرهنگی از نگاه رهبران

واژه‌های کلیدی:
انقلاب اسلامی، ارزش‌های فرهنگی، صدور انقلاب، وحدت اسلامی،
احیای فرهنگ اهل بیت (ع)، گسترش زبان و ادبیات فارسی.

چکیده:

انقلاب اسلامی ایران که در بهمن‌ماه سال ۱۳۵۷ متولد شد، در عین داشتن اهداف سیاسی و اجتماعی، نگاه خاصی به تمدن و جهان‌بینی اسلامی داشت. این رویداد در بیداری مسلمانان جهان و نوزایی باورهای دینی نقش عمده‌ای را ایفا کرد. هرچند تلاش زورمندان جهان، به ویژه در غرب، بر آن بوده است که همواره از انقلاب اسلامی ایران چهره‌ای ضد فرهنگی و متجاوز ترسیم نمایند؛ ولی، رهبری فرزانه امت بر مفاهیم بکر و تازه‌ای که روح انقلاب اسلامی در آن موج می‌زند تکیه نموده و بر مشترکات آن با دنیا و اختصاصات منحصر به فرد آن، که در مکاتب گوناگون و جریان‌های فکری و نحله‌های مختلف دنیا موجود نیست، اصرار می‌ورزند؛ به گونه‌ای که معتقد به پویایی و برجسته کردن و مقاومت و بیان نمودن و ترویج آن اختصاصات هستند.

از منظر امام راحل (ره) مفهوم صدور انقلاب، در واقع انتقال ارزش‌های معنوی و الهی آن و رساندن این رسالت به گوش جهانیان از طریق استفاده از امکانات و ابزارهای پیام‌رسانی می‌باشد که باید این هدف با استفاده از راهکارهای موجود مانند: دعوت و تبیین مفاهیم و معارف اسلامی در جهان، معرفی و تبیین فرهنگ و تمدن ایرانی - اسلامی، فراهم آوردن زمینه‌های مناسب برای گفتگوی تمدن‌ها و فرهنگ‌ها، تقویت وحدت امت اسلامی، احیای فرهنگ اهل بیت (ع) و ترویج و گسترش زبان و ادبیات فارسی تحقق یابد.

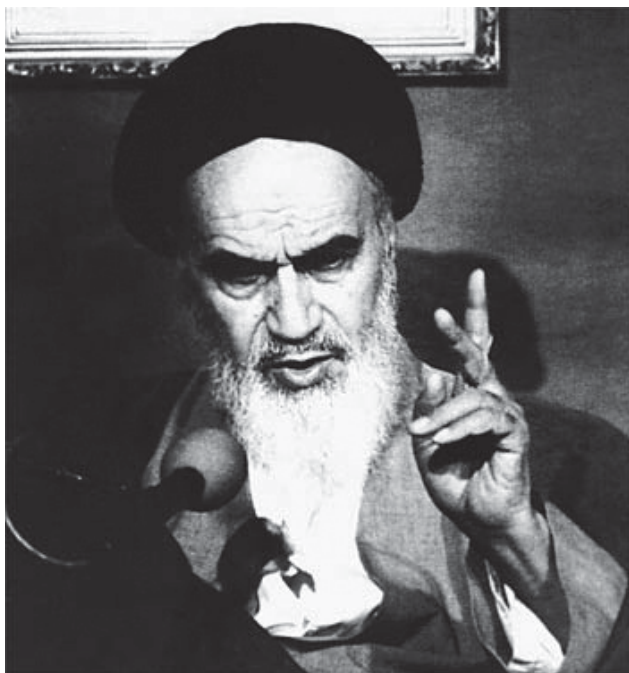

گردیدند شبیه نیست. در طول تاریخ، انقلاب‌هایی بودند که به هدف تغییر نظام سیاسی برپا گردیدند. انقلاب‌های اجتماعی هم در جهان رخ داده است و نشانگر خشم فقرا علیه اغنیا بود، انقلاب‌های ملی هم خشم خود را علیه استعمارگران و غاصبان خالی کردند؛ اما انقلاب اسلامی ایران نیز دارای تمامی این انگیزه‌ها بود. این انقلاب علاوه بر موضوعات مطرح شده، دارای معانی جدیدی بود که نه فقط حکومت سیاسی، اجتماعی، استعماری را سرنگون کرد، بلکه مهمتر از آن، با اقتدار کامل، تمدن و جهان‌بینی خاصی که در مقابل دین علم شده بود را واژگون ساخت.^۱

انقلاب اسلامی ایران تأثیرات زیادی در بیداری مسلمانان جهان و احیای باورهای دینی داشت.

پیروزی انقلاب اسلامی ایران در بهمن ماه سال ۱۳۵۷، سرمنشأ تحولات عظیمی در منطقه و جهان گردیده و تأثیرات شگرف بین‌المللی را به دنبال داشته است. انقلابی که با تکیه بر ایمان و باورهای اسلامی و با شعار نه شرقی، نه غربی، رژیم خودکامه شاه را سرنگون کرد و حکومت جمهوری اسلامی را در این سرزمین محقق ساخت. انقلاب اسلامی به عنوان یکی از مهمترین و عظیم‌ترین رویدادهای قرن معاصر، دارای برکات و نتایج بسیار بزرگ و درخشانی در ایران و جهان بود.

«روژه گارودی» اندیشمند مسلمان فرانسوی، در یکی از مقالات خود، انقلاب اسلامی ایران را این چنین توصیف می‌کند: «به راستی انقلاب اسلامی‌ای که امام خمینی (ره) آن را رهبری کرد، به هیچیک از انقلاب‌هایی که در گذشته برپا

امام خمینی(ره) و مسئولان برجسته نظام، بارها روی این موضوع مهم تکیه کرده‌اند و در بیانات و نوشته‌های متعددی نسبت به صدور انقلاب اسلامی، اظهار نظرهایی داشته‌اند.

در ابتدای پیروزی انقلاب، حضرت امام(ره) فرمودند: «ما به تمام جهان تجربه‌هایمان را صادر می‌کنیم و نتیجه مبارزه و دفاع با ستمگران را بدون کوچکترین چشم‌داشتی به مبارزان راه حق انتقال می‌دهیم و مسلماً محصول صدور این تجربه‌ها، جز شکوفه‌های پیروزی و استقلال و پیاده شدن احکام اسلام برای ملت‌های دریند نیست.»^۳

«ما انقلابمان را به تمام جهانیان در آینده‌ای نزدیک صادر خواهیم کرد؛ چراکه انقلاب ما اسلامی است و تا بانگ لاله‌الله و محمد رسول‌الله بر تمام جهان طنین نیفتد، مبارزه هست و تا مبارزه در هر کجای جهان علیه مستکبرین هست ما نیز هستیم.»^۴

امام امت در یکی دیگر از بیانات خویش در مورد صدور انقلاب می‌فرمایند: «بحمدالله امروز قدرت ایرانی و قدرت اسلام در ایران به طوری است که توجه همه ملت‌های ضعیف را به خودش معطوف کرده است و اسلام صادر شد در سرتاسر دنیا. از این سیاه‌های عزیزی که در آمریکا هستند و تا آفریقا و تا شوروی و همه جا، نور اسلام تابیده است و توجه مردم به اسلام شده است و منظور از صدور انقلاب همین بود و تحقق پیدا کرد و انشاءالله اسلام در همه جا غلبه بر کفر پیدا خواهد کرد.»^۵

۲. معنا و مفهوم صدور انقلاب

پیروزی انقلاب اسلامی ایران سرآغاز تحقق وعده الهی برای رهایی مستضعفان بود. این انقلاب همچون مشعل فروزانی، راه‌هایی ملت‌ها را از قید و بند استکبار جهانی روشن کرد و به گفته شهید والامقام محمد جواد باهنر: «انقلاب ایران، اسلام عزیز را در دنیا حیات تازه‌ای بخشید.»^۶

در عصری که می‌رفت عزت و شوکت اسلامی توسط استعمارگران و دشمنان اسلام پایمال گردد و اخلاق و ارزش‌های اسلامی به بوته فراموشی سپرده شود، انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام خمینی(ره) به وقوع پیوست و فرهنگ و تمدن اصیل اسلامی را به ارمغان آورد و بارقه امیدی در دل میلیون‌ها مسلمان در گوشه و کنار دنیا زنده کرد و باعث تجدید حیات اسلامی و زنده شدن مجد و عظمت دیرینه جهان اسلام گردید.

مقام معظم رهبری(دام ظلّه العالی)، با اشاره به ویژگی‌های انقلاب اسلامی و ضرورت پیام‌رسانی و ابلاغ ارزش‌های انقلاب می‌فرمایند: «انقلاب، دو جهت داشت: یک جهت، مبارزه با استبداد داخلی و حکومت فاسد وابسته‌ای که مردم و کشور را بدیخت و بیچاره کرده بود؛ انقلاب می‌خواست کشور و ملت را نجات دهد؛ در دامن اسلام، مردم اداره شوند و حکومت اسلامی باشد؛ جهت دیگر، وجهه سخن و پیام نو برای دنیا و بشریت است؛ این چیزی است که دنیا را به خود جذب کرد و الا فلان متفکر اروپایی یا غربی یا آفریقایی یا آمریکایی لاتین که امام و انقلاب و نظام اسلامی و حرکت مردم را ستایش می‌کند، او که داخل کشور ما نیست تا از حکومت چیزی فهمیده باشد؛ پیام جهانی و انسانی اسلام است که او را به ستایش وادار می‌کند. جنبه دوم، بسیار مهم است؛ ما باید بتوانیم این را بیان کنیم.»^۷

۱. صدور انقلاب اسلامی

حال چطور و چگونه این پیام انسان‌ساز را به گوش مسلمانان و جهانیان برسانیم؟ چه تدبیری اندیشیده شود تا ارزش‌های فرهنگی انقلاب را به صورت مطلوب و منطقی به دنیا ابلاغ نماییم و مخاطبان و مشتاقان انقلاب را از آماج حملات فکری و فرهنگی دشمنان برهانیم؟

پاسخ عبارت است از صدور انقلاب؛ زیرا انقلابی که برپایه مایه‌های فکری و فرهنگی نضج گرفته و رشد یافته، به جهت احساس رسالت انقلابی و وظیفه شرعی و انسانی که برای خود می‌بیند، برای نشر و ترویج اندیشه‌های خود اقدام خواهد نمود و این مفهوم یعنی صدور انقلاب و صدور افکار و اندیشه‌هایی که انقلاب اسلامی براساس آنها و برای آنها صورت گرفته است؛ کسب استقلال و آزادی با تکیه بر اسلام می‌باشد.

یکی از دستاوردهای ارزشمند انقلاب در منطقه و جهان، صدور انقلاب اسلامی است.

معنای صدور انقلاب خاطرنشان می‌سازند که معنی صدور انقلاب ما این است که این بیداری اسلامی در همه ملت‌ها ایجاد شود و صدور انقلاب با زور و کشورگشایی نیست، بلکه در پرتو اسلام و اخلاق اسلامی است.

امام در یکی از بیانات خویش در این باره می‌فرماید:

«اینکه می‌گوییم باید انقلاب ما به همه جا صادر بشود، این معنی غلط را از آن برداشت نکنند که ما می‌خواهیم کشورگشایی کنیم. ما همه کشورهای مسلمین را از خودمان می‌دانیم. همه کشورهای باید در محل خودشان باشند، ما می‌خواهیم این چیزی که در ایران واقع شد و این بیداری‌ای که در ایران واقع شد و خودشان از ابرقدرت‌ها فاصله گرفتند و دست آن‌ها را از مخازن خودشان کوتاه کردند، این در همه ملت‌ها و در همه دولت‌ها بشود. آروزی ما این است...»^۹

مقام معظم رهبری (دام ظلّه العالی) نیز با اشاره به ضرورت شناسایی مفاهیم جدید انقلاب و عرضه آن‌ها به مشتاقان و طالبان حقیقت در سطح جهان می‌فرماید:

«انقلاب اسلامی و نظام اسلامی، مفاهیم بکر و تازه‌ای در دنیا دارد، مفاهیمی دارد که اگر چه مشترکاتی با دنیا دارد، اما اختصاصاتی دارد که این را از شبیه خودش در مکاتب گوناگون و جریان‌های فکری و نحله‌های فکری دنیا جدا می‌کند؛ باید آن را در بیاوریم و پایش هم بایستیم و بیان کنیم»^{۱۰}

۳. صدور ارزش‌های فرهنگی

با عنایت به آنچه گذشت، یادآور شدیم که صدور انقلاب در منظر و اندیشه امام راحل (ره) و مقام معظم رهبری، صدور پیام و رسالت انقلاب اسلامی و انتقال ارزش‌های معنوی و الهی به گوش جهانیان است که این امر در سایه زور و لشکرکشی انجام نمی‌شود؛ بلکه جهت نیل به این هدف، باید کلیه امکانات و ابزارهای پیام‌رسانی، محتوای پیام، موقعیت زمان و مکان و نیازهای مخاطبان در مناطق مختلف دنیا مورد توجه و دقت قرار گیرد.

انقلاب ما یک انقلاب فرهنگی بود و به تعبیر شهید مظلوم دکتر بهشتی، «انقلاب ارزشها» محسوب می‌شود.

بدیهی است همان‌طور که قبلاً نیز بیان شد، مهمترین بعد تأثیرگذاری نظام در دنیا، همان بعد فکر و فرهنگ و اندیشه است.

رهبر فرزانه انقلاب در این زمینه فرموده‌اند:

«اگر ما بتوانیم در صحنه فکر و فرهنگ کار شایسته‌ای انجام دهیم، همه تهدیدهای مادی دنیا خنثی خواهد شد.»^{۱۱}

اکنون به طور اجمال به گوشه‌هایی از وظایف و اهداف استراتژیک نظام در خصوص انتقال و ابلاغ ارزش‌های والای فرهنگی در عرصه بین‌الملل اشاره می‌کنیم:

۳-۱. دعوت و تبیین مفاهیم و معارف اسلامی در جهان:

یکی از رسالت‌های مهم انقلاب اسلامی ما در عرصه بین‌الملل، معرفی و احیا و گسترش تفکر و معارف اسلامی است. دشمنان و معاندان اسلام همواره می‌کوشند چهره اسلام را مخدوش سازند و حقایق را وارونه جلوه دهند. بر اثر پیروزی انقلاب اسلامی، دین و دینداری در سراسر جهان احیا گردیده و دین و

گیزلاکرافت، دانشمند آلمانی شرکت کننده در «همایش بین‌المللی گفتگوی فرهنگ‌ها: حافظ، گوته و پوشکین»، با اعلام این مطلب گفت:

«اسلام در دهه‌های اخیر به الگو و مکتب نیرومندی تبدیل شده که در سایه آن مبارزه شدید با مادیگری و برای احیای معنویت جریان دارد.»

تجدید حیات جوامع اسلامی و رشد روزافزون معنویت و بیداری ملت‌های تحت ستم در سایه پیروزی انقلاب اسلامی، باعث شد تا ماشین جنگ روانی غرب با تمام قدرت و توان خویش، پروژه مخدوش‌سازی چهره انقلاب اسلامی را با شیوه‌ها و ابزارهای مختلف به کار بندد تا در ارزش‌های اسلامی و امکان اجرای آنها در قرن بیستم، شک و تردید ایجاد کند. یکی از توطئه‌های استعماری آنان، تحریف و وارونه جلوه دادن صدور انقلاب بود، به گونه‌ای که هدف از صدور انقلاب را که دعوت به اسلام بود، به معنای تجاوز به سرزمین دیگران و جنگ و زورگیری معرفی کردند.

امام خمینی (ره) در مقام تبیین معنا و مفهوم صدور انقلاب اسلامی تصریح می‌کنند: «ما که می‌گوییم اسلام را می‌خواهیم صادر کنیم، معنایش این نیست که ما سوار طیاره بشویم و بریزیم به ممالک دیگر، یک همچو چیزی نه ما گفتیم و نه ما می‌توانیم. اما آنکه ما می‌توانیم این است که می‌توانیم به وسیله دستگاه‌هایی که داریم، به وسیله همین صدا و سیما، به وسیله مطبوعات، به وسیله گروه‌هایی که به خارج می‌روند، اسلام را آن‌طوری که هست معرفی کنیم. اگر آن‌طوری که هست معرفی بشود، مورد قبول همه خواهد بود.»^۷

«صدور انقلاب، صدور تجاوز و جنگ و به معنای گرفتن زمین‌های دیگران نیست... صدور انقلاب به معنای صدور پیام و صدور رسالت انقلاب است، صدور ارزش‌هایی مانند استقلال، عدم وابستگی، خودکفایی، خصلت‌های انسانی پاک، ایمان، شرف، افتخار، حمایت از مستضعفان و ...»^۸

امام خمینی (ره) در جایی دیگر، به منظور جلوگیری از هرگونه برداشت غلط از

اسلامی ایران، لازم و ضروری به نظر می‌رسد.

میراث گرانقدر فرهنگ و تمدن ایرانی، همه‌اندیشمندان و صاحبان فکر و ادب را به اعجاب و شگفتی واداشته و باعث شده که در برابر آن سر تسلیم فرود آورند. اظهار نظرها و ارزیابی بسیاری از متفکران و بزرگان علم و هنر که از گوشه و کنار جهان به ایران اسلامی سفر کرده‌اند، خود شاهد صادقی است بر این مدعا.

دکتر حنا الفاخوری، نویسنده، ادیب و اندیشمند برجسته مسیحی لبنان و صاحب بیش از یکصد اثر در زمینه‌های ادبیات، تاریخ و فلسفه که تحت تأثیر عمیق فرهنگ و تمدن ایران قرار گرفته، طی اظهار نظری درباره‌ی دستاوردهای فکری ادبی انقلاب اسلامی می‌گوید:

«من درباره‌ی تاریخ ایران در دوره‌های قدیم و جدید بسیار شنیده بودم و آثار ادیبان و دانشمندان ایرانی را فراوان خوانده‌ام، بسیار اندیشیدم تا از فرصتی که برای دیدار از جمهوری اسلامی ایران مهد علم و دانش به من عطا شده است، استفاده کنم؛ حال این را با چشم خود دیدم و با بینایی و قلب مشاهده و درک نمودم، خود را همراه کسری در ایوانش و همراه فردوسی در شاهنامه می‌بینم و به بهشت هنرهای دینی و ادبی و نقاشی و نقش و نگارها وارد می‌شوم و مدتی با عمر خیام در رباعیاتش و با کمال‌الدین اصفهانی با اشعار غنائی با احساسش و با عرفان حافظ در مقامات صوفی‌اش همراه هستم.»

«با تأمل می‌نگرم در دست‌های زیبانگار که جهانی زیبا را بنیان گذاشتند و عقل‌هایی که تخیل و نوآوری می‌کردند و به زبان‌هایی که آموختند و پرورش دادند و به جهان، میراثی گران‌بها را ارزانی داشتند. من غرق در دریایی از شگفتی هستم. من از زمانی که به تأمل در دنیای عرب و پیرامون آن و عوامل مؤثر در آن پرداختم، باعث افتخارم بود که از شایستگی ملتی غنی و آگاه بهره‌مند شوم. در کارهایم همیشه خود را در مقابل ایران و گرایش ایرانی، به هر سمت که می‌نگریستم، می‌دیدم؛ تأثیر ایرانی و کار ایرانی و نبوغ ایرانی، به طور کامل گویا است، بخصوص در زبان عربی، در نوشته‌های خود در فلسفه و زبان تلاش کرده‌ام این تأثیر را بگویم. هویدا کردن این شایستگی نه از روی تعصب، بلکه به سبب حقیقت‌یابی و التزام به علم بود.»^{۱۵}

۳-۳. معرفی شخصیت و سیره نظری و عملی حضرت امام(ره).

۴-۳. شناساندن اصول و مبانی انقلاب اسلامی به جهانیان.

۵-۳. معرفی تحولات معنوی، فکری و اجتماعی ملت مسلمان ایران در پرتو انقلاب اسلامی.

۶-۳. نمایاندن ارزش‌های اصیل انقلاب و معرفی و تبیین فرهنگ ایمان و ایثار و شهادت.

۷-۳. معرفی و احیای آثار شخصیت‌های اسلام‌شناس و ایران‌شناس.

۸-۳. معرفی فرهنگ، هنر، ادبیات و شعر انقلاب اسلامی.

سینما و تلویزیون به عنوان یکی از مؤثرترین بسترهای معرفی فرهنگ و هنر، نقش بسیار مهمی دارند؛ به ویژه سینمای ایران که در این سال‌ها به سرعت رشد کرده و با پرداختن به موضوعات و مضامین انسانی، جای خود را در میان ملل مختلف باز کرده است. سینمای پس از انقلاب اسلامی، یکی از توانمندترین سینماهاست و موفقیت آن در عرصه جهانی، مدیون سادگی، اخلاص و

معنویت به صحنه اجتماع بازگشته است. اصلاح تفکر دینی و زدودن خرافات و بدعت‌ها از چهره دین اسلام و پاسخگویی دینی به نیازهای فکری جامعه بشری، از جمله اهداف انقلاب بشمار می‌رود.

امام خمینی(ره) در این زمینه می‌فرمایند:

«ما موظفیم که اسلام را در همه جای دنیا معرفی کنیم. اسلام مظلوم است الان در دنیا، غریب است در دنیا.»^{۱۲}

«مقصد این است که اسلام، احکام اسلام، احکام جهان‌گیر اسلام زنده بشود و پیاده بشود و همه در رفاه باشند و همه آزاد باشند، همه مستقل باشند.»^{۱۳}

در مسیر رعایت موقعیت‌ها، ابزار و شیوه‌های ابلاغ پیام به دیگر کشورها، رهبر معظم انقلاب تأکید و تصریح می‌کنند که:

«امروز در دنیا برای اثرگذاری کارها، پی در پی تئوری‌های فکری، ساخته و پرداخته و القاء می‌شود؛ برای اینکه ذهن‌ها که مخاطب و آماج این حمله فکری و معنوی هستند، خاضع و قانع و تسلیم شوند، تا آنها بتوانند با امکان مادی و ثروتی که در اختیار دارند، به مقاصد خود برسند. ماییم و تفکر و معارف اسلامی،

ماییم و پیام انقلاب اسلامی؛ ما باید بتوانیم اینها را درست به دنیا برسانیم ... ما باید بتوانیم مفاهیم و معارف اسلامی و آنچه را متعلق به ماست، بیان کنیم؛ البته باید با لحن و بیان روشنفکرانه و کاملاً مترقی و با استفاده از واژگان متناسب با هر دوره و زمان باشد.»^{۱۴}

۲-۳. معرفی و تبیین فرهنگ و تمدن ایرانی و انقلاب اسلامی:

یکی از ابزارهای کارآمد در معرفی فرهنگ و تمدن ایران اسلامی به منظور ترسیم چهره واقعی ایران اسلامی و زدودن زنگارها و تحریفات گسترده ناشی از شبیخون فرهنگی غرب، استفاده مطلوب از رسانه‌های جمعی و بهره‌گیری از شبکه‌های اطلاع‌رسانی بین‌المللی است.

شناخت زبان، ابزار و شیوه‌های مؤثر در گسترش و توسعه روابط و مناسبات فرهنگی با کشورها در جهت معرفی مبانی، اهداف، مواضع و دستاوردهای انقلاب

جنبه‌های ظریف انسانی و ذاتی و در واقع بیان جنبه‌های مثبت بشری است.

۴. ارائه طرح و فراهم آوردن زمینه‌های گفتگوی تمدن‌ها و فرهنگ‌ها

تمدن‌ها و فرهنگ‌ها، دارای خصوصیات و ویژگی‌های عمومی بوده و جریانات آن، بیانگر خدمات مشترک و ارزش‌های تمامی بشریت است. گفتگوی تمدن‌ها در نظر دارد تا ملت‌ها با ادیان و فرهنگ‌های مختلف از طریق گفت‌وگو، هنر، ادبیات و مرادفات علمی به شناخت یکدیگر بپردازند و وجوه اشتراک بین خود را دریابند و دیوارهای بی‌اعتمادی و بدبینی ناشی از سوء تفاهات را فرو ریزند و با حفظ اصول فرهنگی خویش، نقاط اشتراک موجود را تقویت کنند و همان نقاط اشتراک را مبنای پایه‌ایجاد و گسترش روابط قرار دهند و بدون آنکه فرهنگی بخواهد خود را بر فرهنگی دیگر مسلط یا تحمیل کند، صرفاً با اتکال به اشتراکات و مرادفات صحیح فرهنگی، به اصل همزیستی مسالمت‌آمیز و صلح پایدار دست یابند.

آقای صبحی الجابی، پژوهشگر و نویسنده سوری، در خصوص تأثیر و بازتاب جهانی فرهنگ و تمدن انقلاب اسلامی اظهار می‌دارد:

«انقلاب اسلامی، فرهنگ و تمدن حقیقی را برای جهانیان به ارمغان آورد. این تمدن در تمام زمینه‌های سیاست، حقوق بشر و اخلاق، با فرهنگ و تمدن غرب تفاوت اساسی دارد. به هر حال، هر کس فرهنگ انقلاب اسلامی را الگوی خود قرار دهد، حتماً پیروز خواهد شد. طرح گفتگوی تمدن‌ها، نشانه حضور ایران در سطح جهانی و پاسخی به جنگ تمدن‌ها است که صهیونیست‌ها آن را در آمریکا مطرح کردند.»^{۱۶}

۵. تقویت وحدت امت بزرگ اسلامی

یکی از برکات انقلاب اسلامی ایران، تحکیم اخوت اسلامی و ایجاد و تقویت وحدت در میان مسلمانان بوده است. این انقلاب با طرح مجدد قرآن و با الهام از سیره شریف نبوی، شالوده وحدت اسلامی و الگوی همبستگی و وحدت مسلمانان را پایه ریزی کرد.

امام خمینی (ره) از همان آغاز پیروزی انقلاب اسلامی، مردم مسلمان جهان را به یکپارچگی و وحدت در برابر حاکمان جور و دشمنان اسلام دعوت نمودند و سند عزت و پایداری ملل مسلمان را وحدت کلمه و توحید کلمه میدانستند. در یکی از بیانات ایشان چنین می‌خوانیم:

«ای مسلمانان جهان که به حقیقت اسلام ایمان دارید! به پا خیزید و در زیر پرچم توحید و در سایه تعلیمات اسلام، مجتمع شوید و دست خیانت ابرقدرتان را از ممالک خود و خزائن سرشار آن کوتاه کنید و مجد اسلام را اعاده کنید و دست از اختلافات و هواهای نفسانی بردارید که شما دارای همه چیز هستید.»^{۱۷}

ایجاد زمینه مناسب برای تقریب مذاهب و سامان‌دهی وحدت در میان مسلمانان از طریق تأسیس مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی که به ابتکار مقام معظم رهبری (دام ظلّه العالی) صورت گرفت، در جهت گسترش و توسعه مفاهیم نظری و عملی وحدت و همزیستی اسلامی بوده است.

برگزاری همایش‌های وحدت اسلامی در گوشه و کنار دنیا، چاپ و نشر هزاران

عنوان کتاب، روزنامه و نشریه، حول محور وحدت اسلامی و حمایت و پشتیبانی از ملت مظلوم و ستمدیده جهان به ویژه مردم مظلوم فلسطین، نشانگر حمایت جمهوری اسلامی ایران از منافع کشورها و ملت‌های اسلامی و حفظ ارزش‌های الهی و انسانی در سطح جهانی است.

«اسامه ابوحمده» نماینده جنبش مقاومت اسلامی فلسطین (حماس) در لبنان، انتفاضه مردمی فلسطین را یکی از ثمرات انقلاب اسلامی در ایران می‌داند و در این باره می‌گوید:

«با پیروزی انقلاب اسلامی، مهمترین خواسته مسلمانان در قرن بیستم تحقق یافت. مسلمانان جهان، انقلاب اسلامی را الگو و سرمشق خود میدانند و باور دارند که نظام اسلامی در تمامی دوران‌ها قادر است حکومت تشکیل دهد. انقلاب اسلامی مایه مباهات و افتخار ملت فلسطین است. مردم مسلمان ایران که قدرتمندترین پایگاه استکبار جهانی و رژیم صهیونیستی را در منطقه فرو ریختند، ملت فلسطین را به گرفتن حقوق از دست رفته خود امیدوار ساختند.»^{۱۸}

۶. معرفی چهره اصیل تشیع و احیای فرهنگ اهل بیت (ع):

یکی از ویژگی‌های انقلاب اسلامی، پیروی و تبعیت از مکتب اهل بیت عصمت و طهارت در اوان پیروزی و تداوم انقلاب می‌باشد. راه پر عظمت و پرفروغ ائمه معصومین علیهم السلام، همواره سرمشق و الگوی ملت بزرگ ایران در طول مبارزات با رژیم ستم شاهی و استمرار نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران بوده است.

ترویج فرهنگ ناب محمدی (ص) و تبیین چهره تابناک تشیع با حفظ اصول وحدت و پرهیز از ایجاد حساسیت‌ها و مقابله با هر گونه تفکر نفاق افکنانه، یکی از ثمرات ارزشی این انقلاب است. امام بزرگوارمان چنین حرکتی را از سال ۱۳۴۲ برای مشتاقان هموار نمودند و هم اکنون شعاع عزت و سربلندیش سراسر گیتی را پرتو افکنده است.

پیروی از فرهنگ جهاد و شهادت، آزادی خواهی و ظلم‌ستیزی امامان شیعه، خصوصاً درس عزت و افتخاری را که حسین بن علی (ع) در صحرای کربلا به انسان‌ها آموخت، از آثار و برکات انقلاب اسلامی است که امروز میلیون‌ها نفر در گوشه و کنار دنیا به آن چشم دوخته‌اند و بدان تأسی می‌جویند.

امام راحل (ره) در وصیت‌نامه الهی - سیاسی خویش می‌فرماید:

«ما مفتخریم که مذهب ما جعفری است که فقه ما که دریای بی‌پایان است یکی از آثار اوست و ما مفتخریم به همه ائمه معصومین - علیهم صلوات الله - و متعهد به پیروی آنانیم. ما مفتخریم که ائمه معصومین ما - صلوات الله و سلامه علیهم - در راه تعالی دین اسلام و در راه پیاده کردن قرآن کریم که تشکیل حکومت عدل یکی از ابعاد آن است، در حبس و تبعید به سر برده و عاقبت در راه براندازی حکومت‌های جائران و طاغوتیان زمان خود، شهید شدند.»^{۱۹}

«یکی از خصلت‌های ذاتی تشیع از آغاز تاکنون، مقاومت و قیام در برابر دیکتاتوری و ظلم است که در تمامی تاریخ شیعه به چشم می‌خورد؛ هرچند که اوج این مبارزات در بعضی از مقاطع زمانی بوده است. انقلاب مشروطیت، جنبش کودتا و ... قابل اهمیت فروان است. تأسیس حوزه علمیه دینی در بیش از نیم

قرن اخیر در شهر قم و تأثیر این حوزه در داخل و خارج کشور ایران و نیز تلاش روشنفکران مذهبی در داخل مراکز دانشگاهی و قیام سال ۱۳۴۲-۱۳۴۱ ملت ایران به رهبری علمای اسلامی که تا امروز ادامه دارد، همه عواملی هستند که اسلام شیعی را در سطح جهانی مطرح می‌کند.^{۲۰}

۷. ترویج و گسترش زبان و ادبیات فارسی:

زبان فارسی تنها مختص ایرانیان نیست، بلکه به عنوان سرمایه جهانی و زبان گویای انقلاب اسلامی، از جایگاه رفیع و بالایی برخوردار است. زبان فارسی به لحاظ معانی عمیق و ژرف و ریشه‌های تاریخی و الفاظ سلیس و شیرین، مشتاقان و علاقه‌مندان بسیاری را به خود جلب کرده است، تا جایی که شهره و آوازه زبان و ادب فارسی و اشعار بدیع و نثر و پرمغز شاعران نامدار ایرانی چون حافظ، سعدی، عمر خیام، رودکی، جلال‌الدین رومی و ابوالقاسم فردوسی و ...، شرق تا غرب عالم را فراگرفته و همه را شیفته و مجذوب خویش ساخته است. در مورد سابقه دیرینه زبان فارسی و اهمیت آن، رهبر معظم انقلاب اسلامی می‌فرماید:

«از آن زمانی که ادبیات ایران از غرب استانبول تا شرق آسیا را در بر می‌گرفت، چندان زمانی نگذشته است. زبان فارسی، زبان دیوانی کشور عثمانی بود و ناقصی نقاط هند و چین، زبان مذهبی، اداری، ادبی و هنری محسوب می‌شد.^{۲۱} شاعر و غزل‌سرای بزرگ ایران، شمس‌الدین محمد خواجه حافظ شیرازی، در یکی از غزلیات معروف خویش که آن را به سلطان غیاث‌الدین، شاه و فرمانروای مسلمان و فارسی‌دوست بنگال در قرن هفتم هجری اهدا کرده است، به سابقه نفوذ زبان فارسی و فرهنگ تمدن اسلامی در بنگال اشاره می‌کند و می‌گوید:

ساقی حدیث سرو و گل و لاله می‌رود

وین بحث با ثلاثه غساله می‌رود

شکرشکن شوند همه طوطیان هند

زین قند پارسی که به بنگاله می‌رود

حافظ ز شوق مجلس سلطان غیاث دین

غافل مشو که کار تو از ناله می‌رود

خوشبختانه پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز اقدامات مهم و اساسی در راه رشد و تعالی زبان و ادبیات فارسی برداشته شده و بسیاری از مراکز و بنیادهای تحقیقی و پژوهشی در این خصوص تأسیس گردیده است. این نشان دهنده این واقعیت است که انقلاب اسلامی به پیشرفت و ترقی فرهنگ و ادب فارسی، اهمیت ویژه و فوق‌العاده‌ای قائل بوده و می‌باشد.

در دیدار با گروهی از مسئولان، هنرمندان و نویسندگان در خصوص ضرورت فراگیری درست زبان فارسی در انتقال پیام انقلاب اسلامی، حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی فرمودند:

«امروز به برکت انقلاب اسلامی در نقاطی از جهان، زبان فارسی به عنوان زبان دوم و یا زبان دانشگاهی مورد توجه قرار گرفته است و حتی در مناطقی از جهان مانند جزیره العرب بسیاری از افراد توانسته‌اند از طریق رادیو - تلویزیون ایران، به تدریج زبان فارسی را فرا گرفته و با آن تکلم کنند. همچنین مسلمانان با آموختن زبان فارسی، پیام اسلام را از انقلاب می‌گیرند و غیرمسلمانان نیز با فراگیری زبان

فارسی، می‌خواهند پیام ما را از امام و پدر این انقلاب دریافت کنند.^{۲۲} همچنین در دیدار با مسئولان سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی از زبان فارسی به عنوان یکی از کانال‌های مطمئن فرهنگی یاد می‌کنند و در زمینه ترویج این زبان می‌فرمایند:

«من معتقدم یکی از کانال‌های کاملاً مطمئن فرهنگی ما، زبان فارسی است که باید بتوانیم آن را تأمین و پشتیبانی کنیم تا این زبان رواج پیدا کند.^{۲۳} مطالبی که از نظر خوانندگان محترم گذشت، گوشه‌هایی از ویژگی‌ها و خصوصیات فرهنگی انقلاب اسلامی در عرصه جهانی بود. انقلابی که با همت و تلاش آحاد ملت بزرگ ایران به رهبری امام خمینی (ره) و با نثار هزاران هزار شهید گلگون کفن به پیروزی رسید، تجسم اخلاق و ایمان و بهترین ارزش‌های الهی و فرهنگی بود که امروز در سرتاسر گیتی، تأثیر و بازتاب‌های مطلوبی را به دنبال داشته است. فرهنگ بیداری اسلامی، عزت خواهی، فرهنگ ایثار و شهادت، فرهنگ اتکای به نفس و مقاومت و توکل به ذات اقدس الهی، همه و همه از دستاوردهای ارزشمند انقلاب اسلامی محسوب می‌شوند که پرداختن به هر یک از این ارزش‌های والا، مثنوی هفتاد من کاغذ شود.

پی‌نوشت‌ها:

۱. نشریه شمل، مورخ ۱۳۷۷/۱۰/۱۰.
۲. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با اعضای شورای عالی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۱۷.
۳. پیام برائت از مشرکان، صحیفه نور، ج ۲۰، ص ۱۱۸، مورخ ۱۳۶۶/۵/۶.
۴. صحیفه نور، ج ۱۷، ص ۲۴۰، مورخ ۱۳۶۲/۲/۴.
۵. پیام امام خمینی (ره) به مناسبت سالروز پیروزی انقلاب اسلامی، صحیفه نور، ج ۱۱، ص ۲۶۶، مورخ ۱۳۵۸/۱۱/۲۲.
۶. نقش قیامی انقلاب اسلامی، ص ۹۵.
۷. صدور انقلاب از دیدگاه امام، ص ۶۱ - ۶۰.
۸. مباحثی پیرامون فرهنگ انقلاب اسلامی، ص ۳۶۶ - ۳۶۴، شهید محمد جواد باهنر.
۹. بیانات امام خمینی (ره) در جمع سفرای کشورهای اسلامی، صحیفه نور، ج ۱۳، ص ۱۲۷، مورخ ۱۳۵۹/۷/۲۸.
۱۰. بیانات مقام معظم رهبری، مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۱۷.
۱۱. بیانات مقام معظم رهبری در جمع مسئولان سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۱۷.
۱۲. صحیفه نور، ج ۱۸، ص ۱۰۳-۱۰۲، در دیدار با مسئولان دانشگاه امام صادق (ع)، مورخ ۱۳۶۲/۶/۱۵.
۱۳. صدور انقلاب از دیدگاه امام راحل (ره)، ص ۳۱.
۱۴. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با مسئولان سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۱۷.
۱۵. چشم‌انداز ارتباطات فرهنگی، فروردین ۱۳۸۲، ص ۶۰.
۱۶. روزنامه کیهان، شماره ۱۶۴۴۰، ص ۱۶.
۱۷. صحیفه نور، ج ۱۳، ص ۸۳، مورخ ۱۳۵۹/۶/۲۱.
۱۸. روزنامه کیهان، مورخ ۱۳۷۷/۱۱/۱۰.
۱۹. صحیفه نور، ج ۲۱، ص ۱۷۱.
۲۰. صحیفه نور، ج ۴، ص ۱۸۸.
۲۱. روزنامه کیهان، پنجشنبه مورخ ۱۳۷۷/۲/۲۴.
۲۲. روزنامه کیهان، پنجشنبه مورخ ۱۳۷۷/۲/۲۴.
۲۳. بیانات مقام معظم رهبری، مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۱۷.

□ به قلم: قدرت‌الله بهرامی
مهدی نظریور

دستاوردهای انقلاب اسلامی

انقلاب اسلامی مردم ایران، در اواخر قرن بیستم، جهان را به لرزه درآورد و نور امید را در دل مسلمانان و مستضعفان عالم روشن کرد. این انقلاب عظیم دستاوردهای فراوانی در داخل و خارج از کشور داشت. اگر چه احصاء کامل این دستاوردها، سال‌ها به طول خواهد انجامید، اما بررسی گذرای آنها از باب «و اما بنمة ربك فحدث» خالی از فایده نیست.

۱. دستاوردهای سیاسی انقلاب اسلامی

۱-۱. سیاست داخلی

۱-۱-۱. حاکمیت اسلام بر پایه ولایت فقیه:

هدف اصلی و اساسی ادیان الهی، رشد و تکامل بشر بر مبنای توحید از طریق دعوت به مبارزه با کفر و شرک و الحاد بوده است. قدرت‌های استکباری جهان برای چپاول دست‌رنج توده‌های محروم نغمه «جدایی دین از سیاست» را مطرح کردند و با این توطئه توانستند بر جنبه‌های فکری، فرهنگی، دینی و ملی جوامع اسلامی استیلا یافته، منابع مادی و ذخایر زیرزمینی آنها را به غارت ببرند و عجز و یأس را بر جوامع اسلامی حاکم گردانند.

پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، بر چنین عقیده و نغمه‌ای خط بطلان کشید و نهضت اسلام را تبدیل به پدیده‌ای منسجم و جهانی نمود.

امام خمینی (ره) در ادامه قیام خود، تنها به مبارزه با حکومت‌های غاصب و ضد اسلامی اکتفا نکرد بلکه به منظور ایجاد حاکمیت الهی بر اساس موازین اسلام، اصل «ولایت فقیه» را از ساحت تئوری به وادی عمل کشاند و زمام امور جامعه اسلامی را خود در دست گرفت و رهبری سیاسی - مذهبی را عینیت بخشید.

۱-۱-۲. سرنگونی استبداد ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی:

یکی از افتخارات موهوم پادشاهان ایران، نظام کهن شاهنشاهی در ایران بود که خاندان پهلوی خود را وارث آن قلمداد می‌کرد. این خاندان برای از بین بردن فرهنگ اسلامی در کشور سعی می‌کرد با هزینه‌های گزاف از اموال و منابع این ملت ستمدیده فرهنگ شاهنشاهی را جایگزین فرهنگ اسلام بنماید، به این منظور جشن‌های متعددی از جمله جشن‌های ۲۵۰۰ ساله را آن هم با بدترین

شکل فساد و فحشا برگزار کرد. تاریخ هجری را به تاریخ شاهنشاهی تبدیل کرد و با تعویض نام‌ها و نیز قوانین غیردینی در صدد محو دین از جامعه اسلامی ایران برآمد. امام خمینی (ره)، پس از سقوط رژیم شاهنشاهی در اولین پیام خود به ملت شریف ایران فرمودند: «من به این پیروزی که برای ملت ایران پیدا شده است تبریک می‌گویم، یک شاهنشاهی ظالم دو هزار و پانصد ساله را شما ملت ایران با مشقت و با همتی بزرگ و ایمانی راسخ سرنگون کردید و توجه به پشتیبانی‌هایی که از او می‌شد نکردید».

۱-۱-۳. ارتقای مشارکت سیاسی و آگاهی‌های مردم:

برگزاری انتخابات در جوامع انقلابی آن هم در اولین ماه‌های بعد از انقلاب امری دور از انتظار است، چرا که با وجود توطئه‌های جهانی، ممکن است انتخابات آزاد باعث روی کار آمدن ضد انقلاب یا حداقل به دست گرفتن چند کرسی در مجلس شود. همچنین عدم برگزاری انتخابات نیز بهانه‌ای برای کوبیدن این جوامع از طرف مجامع استعماری می‌شود. امام خمینی (ره) با آگاهی‌های فراوانی که به مردم می‌دادند و با اعتمادی که به مردم داشتند، حاکمیت بر سرنوشت مردم را به خودشان سپردند که از جمله آنها انتخابات نظام جمهوری اسلامی، انتخابات قانون اساسی، انتخابات خبرگان، ریاست جمهوری و نمایندگان مجلس را که در همان سال اول انقلاب برگزار شد می‌توان نام برد. این کار غیر مترقبه فقط به جهت حضور آگاهانه مردم در صحنه‌های متعدد انقلاب بوده است. امام خمینی (ره) با اشاره به این دستاورد عظیم فرمودند: «نقطه روشنی که در این اواخر عمر برای من امید بخش است همین آگاهی و بیداری نسل جوان و نهضت روشنفکران است که با سرعت در حال رشد است».

کارشناس و مستشار آمریکایی از ایران، خروج از «پیمان سنتو» که برای حفظ منافع آمریکا تشکیل شده بود، اشغال لانه جاسوسی و دستگیری دیپلمات‌های جاسوس و ده‌ها نمونه دیگر از جمله موارد تحقیر آمریکاست. نامشروع اعلام کردن اسرائیل و به رسمیت نشناختن مذاکرات صلح خاورمیانه و اعلام مبارزه تا سرنگونی این رژیم غاصب که از حمایت‌های همه جانبه غرب و به خصوص آمریکا برخوردار است از دیگر محورهای اصلی سیاست خارجی جمهوری اسلامی به شمار می‌رود. تا جایی که حتی ورزشکاران ایرانی نیز حاضر به مصاف با ورزشکاران رژیم صهیونیستی در میدان‌های ورزشی نیستند. مقابله علنی و آشکار آمریکا علیه انقلاب اسلامی ایران نتیجه این ضربات پیاپی است که به حیثیت بین‌المللی آمریکا وارد شده است.

۱ - ۲ - ۳. حمایت از آزادی‌خواهان:
 یکی دیگر از دستاوردهای سیاست خارجی جمهوری اسلامی، چرخش به سوی جهان عدم تعهد و حمایت از نهضت‌های آزادی بخش است.

۲. دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی

۱-۲. نفی مظاهر فرهنگی غرب و مقابله با تهاجم فرهنگی

استعمار نو شگردهای خود را برای غارت اموال و منابع کشورهای جهان سوم بر پایه سلطه فرهنگی استوار ساخته است. بیگانه ساختن مسلمانان از فرهنگ اصیل اسلامی از بارزترین توطئه‌های استعمارگران در تثبیت سلطه بر کشورهای اسلامی بوده است.

امام خمینی (ره) با درک عمیق از علل عقب‌ماندگی مسلمانان آنها را چنین مورد خطاب قرار می‌دهد: «چنان غرب در نظر یک قشری از این ملت جلوه کرده است که گمان می‌کنیم غیر از غرب، دیگر هیچ چیز نیست، این وابستگی فکری، عقلی و مغزی غربی منشأ اکثر بدبختی‌های ملت‌ها و ملت ما نیز هست.»

پس از انقلاب اسلامی، احیای فرهنگ اسلامی و ارزش‌های آن مورد توجه قرار

۱ - ۴. کسب استقلال و آزادی:

علت اصلی عقب ماندگی و بدبختی مردم مسلمان جهان در سرسپردگی و وابستگی حکومت‌های آنها به استکبار و راه‌رهای این بدبختی کسب استقلال می‌باشد.

همان طوری که درباره هر فرد مسأله استقلال و عدم استقلال مطرح است درباره جامعه نیز چنین مسأله‌ای در سطحی بسیار بالاتر مطرح است. با یک نگاه سطحی به نقشه سیاسی جهان مشاهده می‌شود که بعضی از کشورها فرمانده هستند و بعضی فرمانبر. در کشور ما نیز قبل از انقلاب این وضع حاکم بود. غرب و به خصوص آمریکا با تاراج منابع اقتصادی ما به شکل‌های گوناگون کشور ما را به صورت مستعمره در آورده بود به طوری که در هیچ موردی ما به خود متکی نبودیم، ولی این ملت تصمیم گرفت با همتی مردانه قید و بندهای بندگی را پاره کند و استقلال سیاسی، اقتصادی، علمی، فرهنگی و فکری خودش را به دست آورد و خودش برای خودش فکر کند و تصمیم بگیرد.

۱-۲. سیاست خارجی

۱ - ۲ - ۱. حاکمیت اصل نه شرقی و نه غربی:

از اصول مسلم و خدشه ناپذیر حاکم بر سیاست خارجی که در قانون اساسی جمهوری اسلامی نیز به آن تصریح شده، اصل «نه شرقی و نه غربی» است. زمانی که جهان به دو بلوک شرق و غرب تقسیم شده بود و شاه نیز به عنوان یکی از مهره‌های اصلی آمریکا درخاورمیانه، سیاست‌های تجاوزگرانه غرب و به خصوص آمریکا را پیاده می‌کرد، بقیه کشورهای مسلمان و جهان سوم نیز چاره‌ای نمی‌دیدند جز اینکه تحت سیطره یکی از دو قطب حاکم آن زمان قرار بگیرند. انقلاب اسلامی در چنین شرایط حساسی با شعار نه شرقی و نه غربی نظام سلطه در جهان را در هم شکست و در مقابل دشمنان چون کوهی استوار ایستاد و استقلال خود را حفظ کرد. امام راحل درباره این سیاست می‌فرمایند: «ما نه تحت حمایت آمریکا و نه تحت حمایت شوروی و نه تحت حمایت هیچ قدرتی نیستیم... آن چیزی که شما می‌خواستید جمهوری اسلامی بود. آن چیزی را که شما می‌خواستید نه شرقی و نه غربی بود و این حاصل است، این را حفظش کنید.»

۱ - ۲ - ۲. تحقیر آمریکا:

جنایات و ستمگری‌های آمریکا نسبت به مردم ایران چه قبل و چه بعد از انقلاب آن قدر زیاد هست که امام خمینی (ره) از آمریکا به عنوان شیطان بزرگ یاد می‌کردند. به همین جهت مبارزه با این غول استعمارگر همواره یکی از اصول عمده سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در طول مبارزات ملت قهرمان ایران بوده است.

در طول نیم قرن گذشته هیچ حادثه‌ای به اندازه انقلاب اسلامی نتوانسته به حیثیت بین‌المللی آمریکا ضربه وارد کند. سقوط رژیم شاهنشاهی - که به عنوان مدافع و حافظ منافع آمریکا در منطقه عمل می‌کرد -، اخراج ده‌ها هزار

رشد فرهنگی کشور و مبارزه با بی‌سوادی می‌شد درصد بسیار زیادی از مردم ایران حتی در شهرها بی‌سواد بودند. در نظام جمهوری اسلامی به خصوص پس از پایان جنگ، نهضت مدرسه‌سازی و افزودن فضای آموزشی به وسیله دولت رشد شتابنده‌ای یافت به طوری که هر ساله بیش از صد هزار مترمربع به فضای آموزشی کشور اضافه می‌گردد. نهضت سوادآموزی در با سواد کردن میلیون‌ها نفر که از نعمت خواندن و نوشتن محروم بودند موفقیت چشمگیری داشته است. تعداد دانشجویان که قبل از انقلاب ۱۶۰ هزار نفر بودند، اکنون به میلیون‌ها نفر رسیده است که این آمار، نشان از رشد فرهنگی مردم و آموزش نیروهای متخصص و مورد نیاز کشور دارد.

در راستای همین رشد فرهنگی، قدرت ابتکار و خلاقیت اقشار ملت به ثمر نشست به طوری که جهان هر ساله شاهد پیروزی‌های نخبگان ایرانی در رشته‌های مختلف در سطوح جهانی است.

۳. دستاوردهای اقتصادی انقلاب اسلامی

۳-۱. بازسازی اقتصاد تک محصولی

اقتصاد ایران در رژیم پهلوی نمونه کامل اضمحلال اقتصاد ملی کشورهای جهان سوم در نظام سرمایه‌داری بین‌الملل بود؛ کشوری که در اواخر عمر رژیم پهلوی با فروش بی‌دریغ نفت، تلاش داشت به معیارهای رشد و توسعه غربی دست یابد. در همین راستا، کشاورزی ایران که در گذشته نه چندان دور نیاز مردم را تأمین می‌کرد در سایه واردات محو شد. و در پرتو حاکمیت هزار فامیل، اقتصاد ایران به زایده نظام سرمایه‌داری جهانی تبدیل گشت. ولی انقلاب اسلامی از همان روزهای اول روح برابری و نفی استثمار را در پیکر نیمه‌جان اقتصاد کشور دمید و هر چند جنگ تحمیلی باعث شد که مدتی این برنامه به عقب بیفتد ولی پس از پایان جنگ طی دو برنامه ۵ ساله با هماهنگی مردم و دولت سازندگی آغاز گردید. حجم سازندگی در این مدت کوتاه به حدی سریع بوده که

گرفت و علاوه بر مراکز آموزشی کشور، رسانه‌های گروهی اعم از صدا و سیما، روزنامه‌ها، مجلات و حتی سینما، تئاتر و سایر وسایل هنری فرهنگی در جهت رشد فرهنگ جامعه اسلامی به کار گرفته شدند.

یکی از مظاهر بارز مقابله با تهاجم فرهنگی غرب، تلاش در جهت تحقق عدالت اجتماعی در ایران بود. شرکت‌های چند ملیتی با غارت منابع داخلی ما (اعم از نیروی کار، مواد اولیه ارزان و...) فقر و تنگدستی را بر سراسر کشور ما گسترده بودند. در داخل کشور نیز مرفهین بی‌درد و وابسته به نظام طاغوت، سرمایه‌های کشور را در دست داشتند. در این کشور حاکمیت سرمایه و سرمایه داری برقرار بود. دستاورد انقلاب در این زمینه دگرگون ساختن ملاک‌های برتری اجتماعی از بعد اقتصادی به تقوا بود. حضرت امام خمینی (ره) بارها با ذکر رنج‌های بی‌شماری که بر اقشار محروم اجتماع رفته اصرار داشتند که بزرگترین افتخار در نظام اسلامی خدمت به محرومین است.

یکی دیگر از دستاوردهای فرهنگی انقلاب، مشخص شدن جایگاه واقعی زن مسلمان در خانه و اجتماع بود. بر اساس خود باختگی فرهنگی و رواج ارزش‌های غربی در عصر پهلوی، هویت اسلامی زن مسلمان ایرانی مورد تهدید واقع شده بود.

در جامعه به تدریج فرهنگ برهنگی و بی‌عفتی رواج می‌یافت و از فعالیت‌های اجتماعی و مفید زنان کاسته می‌شد.

پس از انقلاب اسلامی جایگاه زن در جامعه اسلامی تبیین شد و همان‌گونه که زنان در جریان انقلاب فعالیت داشتند پس از انقلاب نیز به جایگاه واقعی که مسئولیت در برابر مصالح اجتماعی و سیاسی جامعه و حضور فعال در صحنه‌های مختلف بود دست یافتند.

۲-۲. عمومی شدن آموزش و ارتقای سطح علمی جامعه

پیش از پیروزی انقلاب اسلامی ایران به رغم هیاهوهای زیادی که در تبلیغ

ما در جنگ دوستان و دشمنانمان را شناخته‌ایم. ما در جنگ به این نتیجه رسیده‌ایم که باید روی پای خودمان بایستیم. ما در جنگ ابهت دو ابرقدرت شرق و غرب را شکستیم... تنها در جنگ بود که صنایع نظامی ما از رشد آن چنانی برخوردار شد و از همه مهمتر استمرار روح اسلام انقلابی در پرتو جنگ تحقق یافت.»

۴-۲. تشکیل سپاه و بسیج

یکی از افتخارات انقلاب اسلامی تشکیل سپاه و بسیج به فرمان امام خمینی (ره) بود. این دو نهاد مقدس از بدو تشکیل درگیر جنگ‌های ناخواسته و تحمیلی از سوی ابرقدرت‌ها و مزدوران داخلی آنها در کردستان، خوزستان، سیستان و بلوچستان... و در نهایت متجاوزین رژیم بعث عراق بودند و

توانستند با اهدای خون پاکشان درخت انقلاب را آبیاری کنند و آن را از گزند ضد انقلاب محفوظ بدارند.

در سایه این فداکاری‌ها بود که سپاه و بسیج در قلب امت مسلمان بیش از پیش جای گرفت و مظهری از اخلاص و تعهد و ایثار شد. به طوری که امام خمینی (ره) در دیدارهای مختلف از آنها این چنین یاد می‌کردند: «من از سپاه راضی هستم و به هیچ وجه نظرم از شما برنمی‌گردد. اگر سپاه نبود کشور هم نبود... ای کاش من هم یک پاسدار بودم! بسیج لشکر مخلص خداست. من همواره به خلوص و صفای بسیجیان غبطه می‌خورم و از خدا می‌خواهم تا با بسیجیانم محشور گردانم، چرا که در این دنیا افتخارم این است که خود بسیجی‌ام. ... بسیج میقات یا برهنگان و معراج اندیشه پاک اسلامی است که تربیت یافتگان آن نام و نشان در گمنامی و بی‌نشانی گرفته‌اند.»

۴-۱. دفاع قهرمانانه در مقابل حملات جهان استکبار

پس از پیروزی انقلاب اسلامی استکبار جهانی و ایادی داخلی آن برای ساقط نمودن جمهوری اسلامی توطئه‌های فراوانی را به اجرا درآوردند که همه این توطئه‌ها به شکست انجامید. از جمله این توطئه‌ها می‌توان از هجوم گسترده نظامی رژیم بعث عراق نام برد که با دفاع قهرمانانه نیروهای مسلح و مردم، نقش بر آب شد و متجاوزان با خفت و خواری بیرون رانده شدند. عجیب اینکه این، تنها جنگ دوران معاصر بود که در آن، هم بلوک شرق و هم بلوک غرب از یک جبهه (یعنی صدام) حمایت می‌کردند! لذا علیرغم برتری نیروهای مسلح ایران - اعم از ارتش، سپاه و بسیج - از لحاظ فرماندهی، معنویت و روحیه و... نسبت به دشمن متجاوز، ما نتوانستیم به اهداف کامل خود دست یابیم و دلیل آن حمایت مستقیم غرب و شرق و کشورهای منطقه به خصوص آمریکا از رژیم بعث بود. ولی به هر حال در طول تاریخ کشورمان این اولین جنگی بود که بر ما تحمیل شد ولی در پایان آن، متجاوز با همه پشتوانه‌ای که داشت نتوانست به ذره‌ای از

اهدافش دست یابد. ضمن اینکه در پایان جنگ با اعلام دبیرکل سازمان ملل مبنی بر متجاوز بودن رژیم بعث، پیروزی ایران در سطح جهانی به ثبوت رسید.

بهترین تحلیل در مورد دستاورد جنگ تحمیلی، از امام خمینی (ره) است که فرمودند: «ما انقلابمان را در جنگ به جهان صادر نموده‌ایم، ما مظلومیت خویش و ستم متجاوزان را در جنگ ثابت نموده‌ایم. ما در جنگ پرده از چهره جهان‌خواران کنار زدیم،

اعجاب جهانیان را برانگیخته است. علاوه بر بازسازی خرابی‌های جنگ تحمیلی که یک نمونه کوچک آن از بین رفتن چندین شهر و صدها روستای کشور را شامل می‌شد، طرح‌های بزرگی اجرا شده که از جمله تنها می‌توان از مجتمع فولاد مبارکه، فولاد اهواز، سد ساوه، سد مارون و سد پانزده خرداد و کارخانجات متعدد سیمان، نیروگاه‌های مختلف برق، راه آهن بافق - بندر عباس و سرخس - مشهد - تجن، پروژه‌های مختلف در امور کشاورزی،

صنعتی - پالایشگاهی، نفت و گاز و پتروشیمی و ... نام برد که هر کدام نیاز به توضیح فراوان دارند. راه اندازی این طرح‌ها و همچنین طرح‌هایی که تا پایان برنامه چهارم توسعه به بهره‌برداری می‌رسد تا حد زیادی چهره مملکت ما را دگرگون می‌کند. به ثمر رسیدن این طرح‌ها باعث می‌گردد کشور ما از اقتصاد تک محصولی نجات یافته، صادرات غیر نفتی افزایش یابد و ثروت کشور در مسیر عدالت اجتماعی و توزیع عادلانه قرار گیرد.

۳-۲. محرومیت‌زدایی گسترده

از جمله تبعات سیاست مصرف‌گرایی حکومت پهلوی، تمرکز و توجه ویژه به کلان‌شهرها و بی‌توجهی به شهرستان‌ها و روستاها بود. نتیجه این عملکردها، محرومیت گسترده و وحشتناک مردم در مناطق محروم، موج عظیم مهاجرت به تهران و ایجاد مناطق حاشیه‌ای و زاغه‌ای بود. تأسیس جهاد سازندگی در اولین سال پیروزی انقلاب و آبرسانی، برق‌رسانی و عرضه خدمات رفاهی به روستاها، یکی از مهم‌ترین دستاوردهای انقلاب اسلامی بود؛ دستاوردی که اینک نیز در دولت نهم از مهم‌ترین سیاست‌های اجرایی است.

۴-۳. خودکفایی نظامی

در حال حاضر بیشتر جنگ افزارهایی که در ارتش و سپاه به کار گرفته می شود ساخت کارخانجات داخل است. پیشرفت‌های قابل ملاحظه‌ای که در تولید انواع موشک‌ها، توپ‌ها، خمپاره‌اندازها، تهیه قطعات یدکی هلی‌کوپترها و هواپیماها و سیستم‌های کنترل راداری توسط ارتش، سپاه و وزارت دفاع صورت گرفته نمونه‌های روشنی از خودکفایی نظامی است.

علاوه بر تولید تجهیزات نظامی، کشورمان در حال حاضر از نظر تعمیر و نگهداری و مدرنیزه کردن سلاح‌های جنگی و آموزش افراد به مرز استقلال دفاعی رسیده به طوری که می‌توان گفت نیروهای مسلح ایران در حال حاضر در ردیف قوی‌ترین ارتش‌های دنیا قرار گرفته است.

۵. دستاوردهای علمی انقلاب

روحیه خودباوری و اعتماد به نفس ملی که انقلاب اسلامی ایران در مردم ایجاد کرد، عرصه‌های علمی و تکنولوژیک را نیز بی‌رقیب نگذاشت. تنها به عنوان یک فهرست می‌توان به دستاوردهای شگرف زیر اشاره کرد:

۵-۱. دستیابی به فناوری استراتژیک هسته‌ای.

۵-۲. پیشرفت‌های شگرف در دانش استنساخ و شبیه‌سازی.

۵-۳. دستاوردهای بزرگ در زمینه سلول‌های بنیادین.

۵-۴. عدم نیاز شهروندان بیمار برای اعزام و معالجه در خارج از کشور.

۵-۵. تلاش برای دستیابی به داروی بیماری‌های صعب‌العلاج.

متخصصان دانش پزشکی در ایران تلاش‌های قابل توجهی برای تهیه و تولید داروهای بیماری‌های صعب‌العلاجی نظیر ایدز و داروی زخم پای دیابتی صورت داده‌اند که شگفتی هم‌طرازان خارجی آنها را برانگیخته است.

۵-۶. ریشه‌کن کردن بیماری‌هایی نظیر فلج اطفال در سراسر کشور.

۵-۷. خودکفایی علمی در تولید تسلیحات نظامی.

۵-۸. دستیابی به فناوری‌های بومی ماهواره‌ای و هوا-فضا.

پرتاب موفقیت‌آمیز "ماهواره امید" جدیدترین دستاورد در این زمینه محسوب می‌شود.

۵-۹. افتخار آفرینی‌های دانش‌پژوهان جوان و نوجوان ایران زمین در مسابقات آکادمیک و المپیادهای علمی.

و...

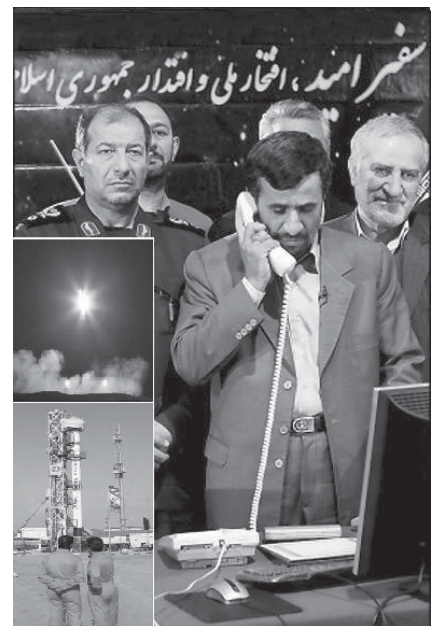
۶. دستاوردهای جهانی انقلاب اسلامی

انقلاب اسلامی ایران علاوه بر دستاوردها و آثار ارزشمندی که برای ملت ایران داشته است دارای رهاوردهای بسیاری نیز برای محرومان و مستضعفان بوده است که به برخی از آنها به صورت گذرا اشاره می‌شود.

۶-۱. تجدید حیات اسلام در جهان

مقام معظم رهبری یکی از مهم‌ترین دستاوردهای انقلاب اسلامی را تجدید حیات اسلام در جهان خوانده و فرموده‌اند: «علی رغم گذشت بیش از یکصد و پنجاه سال از برنامه ریزی مدرن و همه جانبه علیه اسلام، امروز در سراسر دنیا یک حرکت عظیم اسلامی به وجود آمده است که به موجب آن اسلام در آفریقا، آسیا و حتی در قلب اروپا حیات جدیدی را باز یافته و مسلمانان به شخصیت و هویت واقعی خود پی برده‌اند».

ابعاد مختلف این تجدید حیات را در ظهور جنبش‌های اسلامی از شرقی‌ترین نقاط آسیا تا آمریکا می‌توان مشاهده کرد. اگر صدها هزار نفر در کنار کاخ سفید شعار «الله اکبر» سر می‌دهند و مرکز شرک و ظلم جهانی را به لرزه می‌آورند به اعتراف دشمنان انقلاب اسلامی این خودباوری از تأثیرات انقلاب اسلامی ایران است.

۴-۶. گرایش زنان مسلمان به حجاب

۵-۶. بازگشت به خویشتن در بین مسلمانان و مستضعفان

۷-۶. صدور فرمان تاریخی امام (ره) درباره سلمان رشدی

صدور فرمان تاریخی حضرت امام (ره) درباره سلمان رشدی مرتد به خاطر توهین به مقدسات اسلام یکی دیگر از دستاوردهای انقلاب اسلامی ایران است. این اقدام شجاعانه باعث تحقیر شدید دنیای غرب و عزت و سربلندی برای اسلام شد و رهبری انقلاب ثابت کردند که هر جا به مقدسات مسلمانان توهین شود با همه توان و علیرغم اصول جاری حاکم بر روابط بین الملل در مقابل آن با تمام توان خواهند ایستاد.

۸-۶. احیای هویت شیعی

وضعیت پیروان و مذهب اهل بیت (ع) در جهان، پیش و پس از انقلاب اسلامی قابل مقایسه نیست. این تفاوت فاحش در تمامی زمینه‌ها به چشم می‌خورد؛ چه به لحاظ آمار و ارقام، چه به لحاظ افتخار هویت شیعی و چه از جهت پایبندی به اصول و احکام شیعی.

با دقت در سرگذشت و انگیزه‌های کسانی که در سه دهه اخیر به مکتب اهل بیت (ع) گرویده‌اند درمی‌یابیم که اکثر قریب به اتفاق آنان تحت تأثیر انقلاب اسلامی و بویژه شخصیت امام خمینی (ره) بوده‌اند. گذشته از مستبصران، انقلاب اسلامی باعث شد که شیعیان جهان - از تمامی فرقه‌ها - هویت شیعی خود را باز یافته و به آن اعتزاز کنند.

این امر همچنین مراکز علمی و تحقیقاتی جهان را نیز برآن داشته است تا با تشکیل گروه‌ها و کرسی‌ها، نسبت به اسلام و تشیع دست به تحقیقات گسترده بزنند.

آنچه باعث شده است کشورهایی که تا به حال خود را نسبت به وجود مذهب تشیع و پیروان آن بی‌اعتنا نشان داده یا تجاهل می‌کردند، اکنون برای این گروه حسابی جداگانه باز کنند، بی‌شک انقلاب اسلامی مردم ایران و خون صدها هزار شهیدی است که برای آبیاری این «زیتونه مبارکه» و در راه خدا اهدا گردید.

فسلام علیهم یوم ولدوا و یوم استشهدوا و یوم یبعثون.

این مقاله، یکی از درس‌های کتاب *انقلاب اسلامی و انقلاب‌های جهان*، تهیه شده به وسیله پژوهشکده تحقیقات اسلامی از انتشارات زمزم هدایت در سال ۱۳۸۵ است که اندکی تلخیص و روزآمد شده است.

از میان جنبش‌های اسلامی که پس از پیروزی انقلاب اسلامی شکل گرفته‌اند می‌توان از «انتفاضه فلسطین»، «حزب‌الله لبنان»، «جبهه نجات اسلامی الجزایر»، «نهضت مسلمانان مصر» و جبهه‌های اسلامی در یمن، سودان، کشمیر، بحرین، عراق، ترکیه و آذربایجان نام برد که با شعار «الله اکبر» علیه استکبار جهانی به پا خاسته‌اند.

پیام‌های امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری به مسلمانان - بخصوص در موسم حج - باعث می‌شد و می‌شود که روح تازه‌ای در کالبد مسلمانان جهان دمیده شود. امام در یکی از این پیام‌ها می‌نویسد: «هان! ای مسلمانان جهان و مستضعفان تحت سلطه ستمگران به پا خیزید و دست اتحاد به هم دهید و از اسلام و مقدرات خود دفاع کنید و از هیاهوی قدرت‌مندان نهراسید که این قرن، به خواست خداوند قادر قرن غلبه مستضعفان بر مستکبران و حق بر باطل است».

به دنبال این پیام‌های وحدت‌بخش بود که بازگشت به تفکر دینی به خصوص دین اسلام آغاز شد. به عنوان نمونه اگر روند مسلمان شدن افراد در ایالات متحده به همین شکل ادامه یابد تا پایان قرن حاضر اسلام به عنوان دومین دین عمده در آمریکا تبدیل خواهد شد.

۲-۶. گرایش شدید عمومی به دین

این امر نیز یکی از دستاوردهای بزرگ انقلاب اسلامی در سطح جهان است. پس از انقلاب اسلامی صدها کتاب در مورد نقش دین و مذهب در اجتماع و سیاست به بازارهای جهان آمد و بسیاری از دانشگاه‌های جهان به تحقیق درباره مذهب پرداخته‌اند؛ در حالی که قبل از آن دین را «افیون توده‌ها» و باعث انفعال و رکود ملت‌ها می‌دانستند.

۳-۶. پیش‌بینی فروپاشی شوروی سابق

پیش‌بینی فروپاشی شوروی سابق را نیز باید از دستاوردهای انقلاب اسلامی شمرد. در حالی که هیچ یک از تحلیلگران سیاسی دنیا فروپاشی این قدرت بزرگ را پیش‌بینی نمی‌کردند، امام خمینی (ره) با شناختی که از قدرت اسلام داشتند این پیش‌بینی دقیق را نمودند و در پیامی به رهبر شوروی سابق اعلام کردند: «صدای شکستن استخوان‌های کمونیسم به گوش می‌رسد و از این پس کمونیسم را باید در موزه‌های تاریخ سیاسی جهان بررسی کرد».

سپیده‌دم دهه چهارم

مجمع جهانی اهل بیت (ع) به مناسبت فرارسیدن سی‌امین سالگرد پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی مردم ایران بیانیه‌ای صادر کرد. به گزارش خبرگزاری ابنا، متن این بیانیه به شرح زیر است:

بسم الله الرحمن الرحيم

سپیده دم چهارمین دهه انقلاب شکوهمند اسلامی مردم آزاده ایران به رهبری پیرفرزانه و راهبر فقید حضرت امام خمینی (ره) سر زد و سه دهه صلابت و استواری ملت فهیم و ایثارگر ایران اسلامی به پایان رسید. آغاز این دهه نو در حالی صورت می گیرد که به اعتراف اغلب کارشناسان منصف، افق‌های دست نیافتنی از پیشرفت و فن آوری، اکنون در نزدیک ترین فاصله از دستان پر قدرت جوانان پرورش یافته نسل انقلاب است. نسلی که به جهانیان آموخت، راه درست زندگی کردن را و درس آزادگی و تلاش در راه هدف را به عالمیان عرضه کرد. نسلی که به پیروی از امام و مقتدای خود نشان داد که در همیشه تاریخ خون بر شمشیر پیروز خواهد شد و فرجام جباران و طاغیان و طاغوتیان همانا ننگ و نکبت و سرگردانی و مرگ همراه با خفت و خواری خواهد بود.

دهه چهارم انقلاب در حالی آغاز می شود که موج بیداری اسلامی از شرق تا غرب عالم را فرا گرفته و به عنوان مشی و مرامی در قاموس فرهنگ بین الملل خودنمایی می کند. موجی که به عنوان دشمنی جدی و بنیان برانداز برای استعمارگران و حکومت‌های سلطه جو، مانعی جدی برای زیاده خواهی‌ها و تجاوز طلبی‌های آنان ایجاد کرده است. بیداری اسلامی اکنون به عنوان شیوه ای آشنا نه تنها برای پیروان آیین احمدی بلکه برای تمامی آزادی خواهان و استقلال طلبان، الگویی درخور توجه فراهم آورده است. بیداری اسلامی در سه دهه گذشته هر روز بیش از قبل ملت‌های مستضعف را به تحرک واداشته و مستکبران را به گوشه انزوا و مذلت رانده است. آیا شکست اربابان صهیونیسم بین الملل در جنگی ۳۳ و ۲۲ روزه توسط جوانان غیرتمند جنوب لبنان و نوار غزه آنهم با دست خالی از سلاح اما دل‌هایی مملو از ایمان، چیزی جز تبلور روح بیداری اسلامی در میان امت‌ها و ملت‌هاست؟

دهه چهارم انقلاب در حالی چهره می نمایاند که خودباوری جوانان مؤمن ایران اسلامی از هر سو مرزهای علم را درمی نوردند و کمتر حوزه ای را می توان یافت که محققان و دانشمندان توانمند ایرانی، برای کشف نادانسته‌ها در آن بحث و فحص نکرده باشند. اکنون پرونده هسته ای ما با دانشمندانی که همه پرورش یافته دانش و فرهنگ انقلاب اسلامی اند، یکی از پرافتخارترین شاخه‌های علمی را برای ما به ارمغان آورده است. پیشرفت‌های پزشکی محققان انساندوست و متعهد آنهم در بیماری‌هایی که همه محصول فرهنگ بیمار و غیرانسانی غرب است، جهانیان را به شگفتی واداشته است. تسخیر فضا و ورود به کهکشان‌ها و

باشگاه فضانوردان هم آخرین خبر این مجموعه به هم پیوسته رشد و بالندگی در فرهنگ انقلاب اسلامی است. ماهواره امید در آغاز دهه جدید انقلاب، امید میلیون‌ها ایرانی سرافراز و پرتلاش را تا مرزهایی لایتناهی به پرواز در آورد تا نشان دهد، ایجاد روحیه خودباوری و اتکا به خویشتن در سال‌های آغازین انقلاب تنها یک شعار تو خالی و سطحی و بی پشتوانه نبوده است. امیدواری به موفقیت‌های جدید و دست یابی به مرزهای نامکشوف علمی و فن آوری، اکنون به عنوان خصلتی خوش در نهاد هر ایرانی جاخوش کرده و همگان از شنیدن خبرهایی جدید از پیشرفت و ارتقا و موفقیت دانشمندان و محققان خود چندان شگفت زده نمی شوند.

بی‌شک اینها همه مزد صبر و اجر شکیبایی آزاد مردان و شیرزانی است که جوانمردانه از سال ۴۲ به فریاد آزادیخواهی مرجع و رهبر بزرگ خود لبیک گفتند و با تمام وجود در برابر ناملایمات و سختی‌ها صبوری پیشه کردند و ایستادند، تا به بشارت نصر و پیروزی خداوند متعّم شدند. مردمی که در آغازین روزهای انقلاب اسلامی، ایثارگرانه در برابر موج هجوم فتنه انگیزان داخلی و خارجی مقاومت کردند و یکپارچگی میهن خود را پاسداری کردند. ملتی که در سال‌های نخست پس از پیروزی، بهترین رهبران خود را در ترورهای کور منافقان و معاندان کشور از دست دادند اما شکیبایی و استقامت خود را هرگز امتی که با تمام وجود و مخلصانه، فرزندان سراسر شور و معنویت خود را به جبهه‌های دفاع از کشور اسلامی گسیل داشتند تا هشت سال در برابر زیاده خواهی عروسک دست آموز استعمار، ایستادگی کنند و حتی یک وجب از خاک این سرزمین را در دستان ناپاک دشمن باقی نگذارند.

اکنون سپیده دهه چهارم انقلاب اسلامی در حالی درخشیدن آغاز کرده است که تمامی مستکبران عالم با بهت و حیرت، پیشرفت و سرافرازی یک ملت را به نظاره نشسته اند، ملتی که با اتکا به داشته‌های خود و با شعار ما می توانیم، نشان داد که ثمره مجاهدت و تلاش و توکل بر ذات لایزال الهی فقط و فقط پیروزی است.

مجمع جهانی اهل بیت (ع) همپا و همراه موج خروشان ملت ایران اسلامی، آغاز افتخار آمیز دهه چهارم انقلاب اسلامی را با شکوه و اقتدار، یاد و نام رهبر فقید و بنیانگذار جمهوری اسلامی و شهدای راه حق و حقیقت را گرامی می دارد و با حضور در راهپیمایی میلیونی ۲۲ بهمن ماه، بار دیگر با آرمان‌های بلند انقلاب و امام و رهبری تجدید پیمان می کند. مجمع جهانی اهل بیت (ع) ایمان دارد که در سایه رهبری‌های حکیمانه رهبر معظم انقلاب اسلامی، مرزهای افتخار و اقتدار بیش از پیش دست یافتنی و در دسترس خواهد بود.

مجمع جهانی اهل بیت - ۲۱ بهمن ماه ۱۳۸۷

□ به قلم: حجت‌الاسلام والمسلمین محمد سالار
(رایزن سابق فرهنگی ایران در سوریه و لبنان)

انقلاب انسانی

حیات دوباره جهان اسلام

سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، چهارچوب کلی خویش را از اسلام و قرآن اخذ کرده و به مصداق «لا تظلمون و لا تظلمون» صدای رسا و ندای آسمانی را به گوش جهانیان می‌رساند. انقلاب ما، پیش از آنکه یک انقلاب ایرانی باشد، یک انقلاب اسلامی است و بر همین مبنا حوزه عمل آن تمامی جهان اسلام و کلیه مستضعفان و محرومان عالم را در بر می‌گیرد، بنابراین آرمانهای انقلاب اسلامی تنها محدود به جغرافیای ایران نیست.

«مرحوم دکتر کلیم صدیقی» اندیشمند معروف اسلامی در این باره می‌گوید: «انقلاب اسلامی، نهضتی دینی و الهی بود که به گونه‌ای شگفت آور توانست در اندک زمانی کوتاه، امواج توفنده و خروشان آن از مرزهای جغرافیایی فراتر رفته، جهان خود کند... اولین و عمده ترین پیامی که منادی و رهبر فرزانه این انقلاب به گوش جهانیان رسانید، خدامحوری و رهایی بی‌قید و شرط از

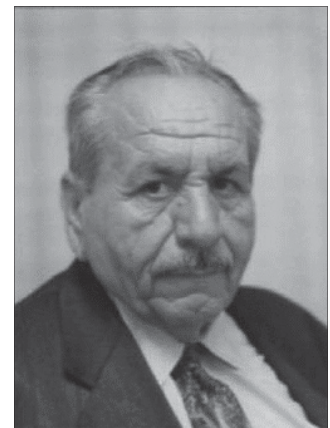
سلطه شوم استکبار جهانی بویژه آمریکا بود. این آوای دلنشین و حیاتبخش توجه همه آزاداندیشان و مجاهدان درد آشنایی که سالیان دراز بغض گلوگیر غربت اسلام و تاریکی و انحطاط اندیشه‌ها، دردی بزرگ و جانکاه بر جانشان

تأثیرات انقلاب اسلامی از نگاه متفکران مسلمان

جهان - بویژه در تاریخ معاصر - نظاره‌گر انقلاب‌های گوناگون فکری، صنعتی و اجتماعی بوده است. انقلاب روسیه، انقلاب فرانسه، انقلاب چین و انقلاب‌های دیگر نمونه‌ای از انقلاب‌های بزرگ جهان معاصر بوده‌اند که هر یک به نوبه خویش آثار و پیامدهای خاصی را در کشور و یا در مناطق مختلف جهان به وجود آوردند. در این میان، انقلاب اسلامی ایران سراسر جهان - بویژه دنیای غرب - را در بهت و شگفتی فوق‌العاده‌ای فرو برد. این شگفتی انگاه افزون شد که دولت برآمده از این انقلاب، برخلاف بسیاری از دولت‌های جهان که رمز حیات و راه بقای خویش را در وابستگی به قدرتهای بزرگ دنیا و یا دنباله‌روی از سیاست‌ها و اندیشه‌های مادی می‌دانند، انقلاب اسلامی ایران با پیروی از سیاست «نه شرقی، نه غربی، جمهوری اسلامی» و با تکیه بر آرمان و اندیشه‌های سترگ انقلاب اسلامی، راه و خط دیگری را دنبال کرد. آنچه در پی می‌آید پاره‌ای از تأثیرات انقلاب اسلامی ایران، از نگاه اندیشمندان عربی و اسلامی است:

نشانه بود، به خود معطوف داشت و چون آهن ربایی، افکار و اندیشه‌های پاکشان را به خود جذب کرد... هنگامیکه انقلاب اسلامی در ایران به ظهور پیوست و پیروز شد، همه را غافلگیر کرد. درخشش آن چیزی نمانده بود که مرا به "جامعه روشندان" پیوند دهد! به همان گونه که تابش ناگهانی نور به داخل اتاق تاریک باعث نابینایی موقت می‌گردد. با این حال، ظرف چند هفته بینایی واقعی خود را باز یافته و به انقلاب اسلامی به عنوان آغاز گر مرحله‌ای جدید در تاریخ اسلام چشم دوختم... آنچه که برای ما مایه بسی شگفتی شد این بود که بسیاری از اهدافی که ما فکر می‌کردیم شاید در ظرف پنجاه تا صد سال آینده بدست آید، بطور ناگهانی و تقریباً غیر منتظره در سال ۱۹۷۹ میلادی در ایران تحقق یافت. (۱)

مرحوم «استاد حسن التل»، نویسنده و سردبیر فقید هفته‌نامه اللواء و نایب رئیس شورای سرپرستی روزنامه الدستور درباره تاثیر انقلاب اسلامی در جوامع اسلامی و غربی می‌گوید: «پیروزی انقلاب اسلامی در ایران دلیل بر پویایی اسلام می‌باشد و هم‌اینک اسلام رقیب اصلی غرب است و مستبکرین غربی نیز از موج اسلام خواهی که در دنیا بوجود آمده است، وحشت زده شده‌اند. ما اگر امروز شاهد ضعف و ذلتی در میان مسلمانان باشیم، ناشی از اسلام نیست، بلکه این امر به خود مسلمانانها و عملکرد آنها بر می‌گردد. در ایران به سبب رهبری خردمندانه و مخلصانه امام خمینی (ره) اسلام توانست، پس از سالیان دراز رکود و ضعف، سر بلند کند و به پیروزی برسد. انقلاب اسلامی ایران تنها انقلابی است که توانسته است به اسلام عزت و عظمت ببخشد و جبهه‌ای پایدار و مستحکم را در

برابر غرب به وجود آورد و این امر خوشایند آنها نیست، چرا که منافع آنان را در معرض تهدید و نابودی قرار می‌دهد. آنچه که بیش از همه موجب نگرانی غرب و برخی دیگر شده است اینکه انقلاب اسلامی در ایران توانسته است اسلام را به عنوان یک الگوی عملی و سیاسی مطرح کرده و توجه دیگران را به خود جلب کند. رشد سریع ارزشهای انقلاب اسلامی در دیگر جوامع غرب را ناچار به چاره‌جویی و نشان دادن واکنش کرده و ما این واکنش را در به راه انداختن جنگ هشت ساله علیه ایران و دیگر توطئه‌هایی که هر روزه در ایران به راه می‌اندازد، می‌بینیم. (۲)

شبکه تلویزیونی العربیه نیز در همین روزهای پایانی سال ۱۳۸۷ گزارش داد «خالد مشعل» رئیس دفتر سیاسی جنبش حماس در مقاله‌ی جدیدش که بعد از نگ ۲۲ روزه‌ی غزه نوشته است: «امام خمینی مردی بود که خداوند به واسطه ایشان جهان اسلام را زنده کرد».

حمایت از آرمان مقدس ملت فلسطین

یکی از دست‌آورد‌های ارزنده انقلاب اسلامی، پشتیبانی و حمایت قاطع از مبارزات مردم مظلوم فلسطین در برابر رژیم اشغالگر قدس بود. ملتی که خیانت بسیاری از سران مزدور و سازشکاری برخی از رهبران فلسطینی، آنها را در جهنم آوارگی و بی‌خانمانی سوق داده و خاک مقدس فلسطین و مسجدالاقصی را در اسارت چنگالهای خونبار صهیونیستها باقی گذاشته است.

«سرهنگ ابوموسی» دبیرکل اجرایی کمیته مرکزی حرکت آزادیبخش ملی فلسطین (فتح) در این باره می‌گوید: «پیروزی انقلاب اسلامی ایران تحولات زیادی در میان مردم عرب و خاورمیانه عربی به نفع اسلام و مسلمین به وجود آورد. این انقلاب توانست یکی از حامیان بزرگ امپریالیسم آمریکا و استکبار جهانی در منطقه را سرنگون سازد. همه می‌دانیم

که ایران قبل از انقلاب، در سایه رژیم دیکتاتوری شاه، نقش بسزایی در حمایت از رژیم صهیونیستی و سرکوب مبارزان فلسطینی داشت، ولی در زمان پیروزی انقلاب اسلامی به رهبری امام راحل (ره)، جمهوری اسلامی پشتیبانی و حمایت همه جانبه خویش را از ملت و انقلاب فلسطین اعلام کرد و همواره از رزمندگان فلسطینی و آرمان و اهداف مردم فلسطین دفاع نموده است و به خاطر دفاع از حقوق مردم مسلمان جهان، امروزه شاهد تلاشهای مذبوحانه‌ای برای تحت فشار قرار دادن این کشور در جهت جلوگیری از گسترش انقلاب به خارج از مرزهای ایران توسط استکبار جهانی آغاز گردیده است. (۳)

همچنین «شهید دکتر فتحی شقاقی»، دبیرکل جنبش جهاد اسلامی فلسطین در مورد تجربه انقلاب اسلامی ایران و آثار آن بر مسئله فلسطین می‌گوید: «دنیا باید بداند که بازتاب شعارهای امام خمینی (رض) در فلسطین در هیچ جای دیگر دنیا نظیری نداشت، دلیل آن این است که همانگونه که امام راحل (رض) به زندگی ایرانیها معنی بخشید به زندگی ما در فلسطین نیز چنین مفهومی بخشید. پیش از او ما در یک حالت یاس و ناامیدی بسر می‌بردیم و معتقد بودیم که نمی‌توان این دشمن مستکبر را شکست داد و رژیم صهیونیستی را از بین برد. امام با بدست آوردن پیروزی امید را در ما زنده کرد و به این مطلب ایمان پیدا کردیم که اسلامی که توانست شاه را سرنگون کند میتواند بقیه شاهان را نیز سرنگون سازد و فلسطین را آزاد نماید. این همان معنی بزرگی است که امام به ما داد. جمهوری اسلامی ایران، امروز نیز به رهبری آیت‌الله خامنه‌ای، علیرغم تمامی مشکلات و

ملت مسلمان دمیده است، این انقلاب را از آن خویش می‌دانند و از جان و دل در سراسر دنیا، همبستگی خود را اعلام نمودند.

یکی از مطبوعات مشهور جهان عرب در این خصوص می‌نویسد: «انقلاب اسلامی یک نوع همبستگی اسلامی بوجود آورده است بطوریکه مثلاً مسلمانان عرب دیگر علاقه زیادی به ملیت عربی منفی نشان نمی‌دهند و حتی بعضی جوامع و ملت‌های مسلمان عرب رسماً از انقلاب اسلامی در مقابل ملیت عرب حمایت می‌کنند. حمایت مردم سوریه، لیبی و الجزایر از ایران در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران این حقیقت را آشکار می‌کند.» (۸)

انقلاب انسانی

انقلاب اسلامی ایران در برابر زورگویان قیام کرد و روح تازه‌ای در کالبد مستضعفان جهان دمید. این انقلاب سهم زیادی در گسترش اسلام، بیداری انسانها، رونق یافتن فرهنگ و تمدن بشری و رهایی نسل‌های جدید از یوغ جهل و بردگی، نادانی، ارتجاع و واپسگرایی داشته است، به همین سبب پیش از آنکه یک انقلاب اسلامی و ایرانی باشد، یک انقلاب انسانی و بشری است و متعلق به همه آزاداندیشان جهان است.

آثار و پیامدهای انقلاب اسلامی ایران بقدری است که حتی دشمنان و مخالفان آن نیز از بیان اهمیت و تاثیر مثبت آن در میان جوامع گوناگون خودداری نکردند و در این باره کتابها نوشتند و مقالات زیادی ارائه دادند، چرا که این انقلاب فصل نوینی را در تاریخ بشریت باز کرد و افکار و اندیشه جهانیان را به سوی خویش معطوف داشت.

«ولید جنبلاط» رئیس حزب سوسیالیست ترقیخواه لبنان در این خصوص می‌گوید: «انقلاب امام خمینی، فقط ایرانی و اسلامی نبود؛ بلکه انقلابی انسانی بود، این انقلاب ایران را از ظلم و سرکوبگری و نظام دیکتاتوری آزاد کرد و منافع و مصالح استعمارگران را به خطر انداخت. انقلاب ایران همه امکانات و توان خویش را برای آزادی سرزمینهای غصب شده فلسطین به کار گرفت تا حق مردم فلسطین باز پس گرفته شود و رژیم نژادپرست اسرائیل نابود گردد.» (۹)

پی‌نوشت‌ها:

۱. ویژه‌نامه تقریب، مرداد ماه ۱۳۷۵، ص ۱۴-۱۳.
۲. مصاحبه با ایشان در هفتمین کنفرانس بین‌المللی وحدت اسلامی، شهریور ماه ۱۳۷۳.
۳. عبرات و عبارات، چاپ بیروت، ص ۱۵۰.
۴. جنبش جهاد اسلامی فلسطین؛ ویژه‌نامه سومین سالگرد شهادت دکتر فتحی شقایی، ص ۵۶.
- نقل از: ص ۲۲۱ کتاب عبرات و عبارات چاپ بیروت ۱۹۹۰
۵. عبرات و عبارات؛ چاپ ۱۹۹۰ در بیروت؛ ص ۲۲۱.
۶. اسلام انقلابی و انقلاب اسلامی؛ ص ۴۴۰.
۷. همان؛ ص ۴۴۰.
۸. روزنامه الفجر، امارات متحده عربی (ابوظبی)، چهارشنبه مورخ ۱۹۸۱/۱/۱۴.
۹. عبرات و عبارات، چاپ بیروت، ص ۱۰۲.

محاصره‌های موجود در همان مسیر حرکت می‌کند... توجهی که انقلاب اسلامی از ابتدای پیروزی به مساله فلسطین نشان داد، باعث گردید تا نگاههای جوانان فلسطینی به سمت تهران انقلابی خیره شود و بالاترین میزان همدلی با انقلاب اسلامی ایران شکل گیرد.» (۴)

همبستگی جهان اسلام

بدون تردید یکی از دستاوردهای مهم انقلاب اسلامی، وحدت و همبستگی میان مردم مسلمان جهان بود؛ چرا که اساس و شالوده انقلاب بر مبنای ایدئولوژی اسلامی پی‌ریزی شده است و به همین خاطر هنگامی که انقلاب اسلامی ایران به پیروزی رسید، نور امید بر دل همه مسلمانان و مستضعفان و صاحبان وجدانهای بیدار در جهان تابیدن گرفت و با حمایت گسترده و همه جانبه آنان روبرو شد و از طرفی ترس و دلهره سرپایی وجود دولتها و رژیمهای وابسته به استکبار جهانی را فراگرفت.

«استاد کمال فضل الله» از لبنان می‌نویسد: «آنچه یقیناً استمرار جمهوری اسلامی را افزایش می‌دهد، ارتباط دایم آن با دیگر مجامع بشری است که می‌کوشد حتی با جوامعی که فاصله زیادی هم از اسلام دارند، پیوند داشته باشند، زیرا که دعوت متوجه همه انبای بشر است که در اصل و فطرت و آزادی و انسانیت فرقی بین آنان نیست، آن که مخاطب است انسان با همه آمال و آرزوها، و خواستههای مادی و معنوی او است که فطرتاً به نظامی عادلانه تر گرایش دارد، که در آن کسی بر کسی برتری نیست مگر به تقوا. جمهوری اسلامی همواره فریاد حق طلبی در برابر ظالمان و مستکبران و موجب تزلزل نظامهای جور و برده کشی و هرچه بر مبنای باطل و تجاوز باشد خواهدبود و قلبها را عزت بخشیدن به نفس انسانی که ذلت و خشوعی نباشد جز برای خدای یکتا، متوجه خود خواهد ساخت.» (۵)

گذشته از جهان عرب، مسلمانان آفریقایی جنوبی در تظاهرات وسیعی همبستگی خویش را با انقلاب مردم مسلمان ایران، اعلام کردند و اظهار داشتند: «ما هزارها کیلومتر از ایران فاصله داریم ولی دل‌های ما به خاطر انقلاب اسلامی ایران و در حمایت از مردم ایران می‌تپد، ما رهبری امام خمینی (ره) را تایید می‌کنیم زیرا وی رهبر جهان اسلام است. وی منحصرأ راه حق را می‌پیماید و از قرآن و سنت پیروی می‌کند.» (۶)

جامعه مسلمانان دومینکن (Dominican) اعلام داشتند: «ما مسلمانان دومینکن از انقلاب اسلامی ایران و مردم مسلمان ایران کاملاً حمایت می‌کنیم و مبارزه آنان را علیه استعمار و امپریالیسم تایید می‌نماییم، ما نسبت به مبارزه علیه جهل، طغیان، استکبار و استعمار، تعهد و مسئولیت احساس می‌کنیم و بنا بر این انقلاب اسلامی ایران، انقلاب ما نیز می‌باشد، ما از هیچ نوع کمک و حمایت به آن کوتاهی نخواهیم نمود. ما جریان انقلاب اسلامی ایران را با علاقه و دقت دنبال می‌کنیم و در نمازهای روزانه خود برای موفقیت و تداوم آن دعا می‌نماییم.» (۷)

از آنجا که انقلاب اسلامی ایران برگرفته شده از ایدئولوژی اسلامی و زاده اسلام ناب محمدی (ص) است، حمایت و همبستگی مسلمین جهان از چنین انقلابی، طبیعی به نظر می‌رسد. مسلمانان جهان از اینکه با ظهور انقلاب اسلامی، هویت اسلامی خویش را باز یافته و در سایه حکومت اسلامی، روح تازه‌ای در کالبد

□ به قلم: فرحت حسین مهدوی
(کارشناس ارشد مسائل شبه قاره هند)

احیاء هویت شیعی و اسلامی

به تعبیر امام خمینی رضوان الله تعالی علیه - آفریننده انقلاب اسلامی و اندیشه حکومت اسلامی در اوج سیطره کمونیسم شرقی و لیبرالیسم غربی - «انقلاب اسلامی انفجار نور بود». طبیعتاً این انفجار بزرگ همه اطراف خویش را روشن کرد.

انقلاب اسلامی چون براساس مکتب انسان ساز اسلام پایه گذاری شده بود تأثیرات مستقیمی بر کشورهای اسلامی گذاشت و پاکستان نیز نمی توانست تحت تأثیر قرار نگیرد. مردم پاکستان با آغوش باز از انقلاب اسلامی ایران استقبال نمودند البته در این میان، شیعیان پاکستان بیش از هر گروه دیگری پذیرای انقلاب ایران گردیدند زیرا انقلاب اسلامی به رهبری مرجع دینی آنان حضرت امام روح الله خمینی به پیروزی رسیده بود.

۱. عکس العمل ها

اخوانی‌ها در قالب «جماعت اسلامی پاکستان»، انقلاب اسلامی ایران را بازتاب نظریه‌های اخوانی «سید قطب» و «ابوالاعلی مودودی» دانستند؛ سوسیالیست‌مآبان آن را به عنوان حرکتی ضد استعماری تلقی کردند و البته با احتیاط با آن روبرو شدند؛ دیوبندی‌ها آن را تهدیدی برای مکتب خودشان دانستند، لیبرالیست‌ها هر روز نوید شکست انقلاب را به طرفدارانشان می‌دادند؛ اما شیعیان از این تحول بزرگ استقبال کردند.

علماء شیعه قبل از پیروزی انقلاب اسلامی با شخصیت امام خمینی و نهضت ایشان آشنا بودند و عده‌ای از آنها با ایشان ارتباط تنگاتنگی نیز داشتند. در معرفی شخصیت ایشان، روحانیت و طلاب پاکستانی حوزه‌های علمیه نجف و داخل پاکستان نقش مهمی ایفا نمودند.

تأثیرات انقلاب اسلامی بر پاکستان

Pakistan

جمهوری اسلامی پاکستان کشوری است در جنوب غربی آسیا به پایتختی شهر "اسلام‌آباد". این کشور با ۸۰۳،۹۴۰ مساحت، جمعیتی در حدود ۱۷۲ میلیون تن دارد؛ یعنی ششمین کشور بر جمعیت دنیا و دومین کشور دارنده جمعیت مسلمان است. داده‌های سرشماری نشان می‌دهند که ۹۶ درصد جمعیت این کشور مسلمان هستند که حدود ۲۰ درصد آن‌ها را شیعیان تشکیل می‌دهند. بنابراین پاکستان پس از ایران، دومین کشور دارای جمعیت شیعه در جهان است. بقیه جمعیت پاکستان را مسیحیان، هندوها، یهودیان، سیک‌ها، پارسی‌ها، احمدی‌ها، بودایی و آئینیست‌ها تشکیل می‌دهند. پاکستان در سال ۱۳۲۶ شمسی (۱۹۴۷ میلادی) به عنوان یک دولت و کشور جدید و به عنوان یکی از دو قسمت هندوبریتانیایی شناخته و تأسیس شد. این کشور از غرب با ایران، از شمال با افغانستان، از شرق با هندوستان و از شمال شرق با چین هم‌مرز است، همچنین مرز آبی هزار کیلومتری با دریای عرب در قسمت جنوب دارد. ناحیه کشمیر نیز مورد ادعای هر دو کشور هندوستان و پاکستان است و هر دو به طور جداگانه قسمت‌هایی از این منطقه را اداره می‌کنند.

۲. آثار

۱-۲. بیداری

در سال ۱۹۷۷ «ژنرال ضیاء الحق» طی کودتایی دولت «ذوالفقار علی بوتو» را سرنگون کرد و در این کار از حمایت همه گروه‌های مذهبی سنی نیز برخوردار بود. وی به احزاب مذهبی قول داده بود که نظام اسلامی را در پاکستان تأسیس می‌کند و شریعت اسلامی را به مرحله اجرا درمی‌آورد؛ بنابراین به محض رسیدن به قدرت طی صدور حکم‌نامه‌های نظامی «حدود»، «قصاص و دیه» و «زکات و عشر» به وعده خود عمل کرد. این امر باعث اعتراض شیعیان گردید و علماء شیعه، نهضت اجرای فقه جعفری را به رهبری مرحوم «مفتی جعفر حسین» تأسیس کردند. این حوادث با اواخر نهضت اسلامی در ایران همزمان شد و شیعیان که فعالیت خود را برای مبارزه با احکام متعارض با فقه خودشان آغاز کرده بودند طبعاً از این نهضت تحت تأثیر قرار گرفتند، در حالی که «شهید علامه سیدعارف حسین حسینی»، «مرحوم سید صفدر حسین نجفی»، «آقای سیدعلی موسوی» و برخی دیگر از علماء شیعی - که با نهضت حضرت امام همراه بودند- در کنار مرحوم مفتی قرار داشتند و اعضاء شورای عالی نهضت بودند.

نهضت اسلامی حضرت امام، حرکت شیعیان را به شدت تقویت کرد و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران و تشدید اقدامات به اصطلاح مذهبی دیکتاتور پاکستان، صدها هزار نفر از شیعیان در تاریخ ۴ جولای ۱۹۸۰ (۱۳ تیرماه ۱۳۵۹) در اسلام آباد گرد آمدند تا دولت را وادار به شناسایی احکام شرعی فقه شیعه نمایند. این اجتماع بزرگ شیعی تا سه روز ادامه یافت و در تاریخ ۶ جولای به دلیل عدم تمکین دولت به خواست‌های شیعیان به خشونت گرایید و شیعیان همه دفاتر و دبیرخانه‌های دولت را به محاصره درآوردند. این امر باعث تسلیم دولت و پذیرفته شدن خواسته‌های شیعه گردید. این اجتماع از یک سو نمایش قدرت شیعیان بود و از سوی دیگر هشدار بود برای دولتمردان نظامی که در سال‌های بعد به تحرکات مودیانه دولتمردان منجر شد.

سازمان دانشجویان امامیه (ISO) که در سال ۱۹۷۱ با هدف وحدت دانشجویان شیعه و دفاع از برخی دانشجویان که در دانشگاه‌ها مورد تعرض گروه‌های تندرو قرار می‌گرفتند، تأسیس شده بود، فعالیت خود را تشدید نمود.

مردم جاری بود که نشان از محدودیت روحانیت در چهاردیواری مسجد داشته و جوانان به ویژه دانشجویان همواره از روحانیت فاصله می‌گرفتند. اما پیروزی انقلاب اسلامی به رهبری روحانیت این فاصله‌ها را از میان برداشت و ارتباط تنگاتنگی بین علماء و جوانان برقرار شد و عامه مردم و نخبگان به علماء نزدیک شدند. که این امر البته محدود به شیعیان نبوده بلکه جوانان سایر فرقه‌ها نیز با روحانیت خودشان ارتباط برقرار کردند.

۲-۴. توسعه زبان اردو

یکی از آثار انقلاب اسلامی در پاکستان و هند، توسعه زبان اردو بود. زبان حاکمان و مقامات دولت و حقوقدانان و دانشگاهیان تا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، انگلیسی بود. آنان بعد از انقلاب همگی به زبان اردو روی آوردند. به دلیل رجحان مفرط زبان انگلیسی کمبودهای فراوانی در زبان اردو به وجود آمده بود که این کمبود با ترجمه‌های فراوان کتب فارسی به اردو توسط فضلاء و علماء شیعه رفع شد و در مطبوعات نیز جریان یافت. اکنون بعد از انقلاب اسلامی بسیاری از واژه‌های زبان فارسی در اردو به کار گرفته می‌شود و این واژه‌ها در واقع جایگزین‌های زیبای کلمات فرنگی است که قبل از این در اردو به کار می‌رفت.

۲-۵. انقلاب در پاکستان

دولت پاکستان که قدرت شیعه را - به دلیل پیروزی انقلاب اسلامی - در اجتماع بزرگ شیعه در سال ۱۹۸۰ مشاهده کرده بود، در اواخر سال ۱۹۸۳ به دنبال ارتحال مرحوم «مفتی جعفر حسین»، گروهی از نظامیان بازنشسته و صوفی‌مآبان شیعه را مأمور دور زدن شیعیان و ایجاد تفرقه در بین آنان نمود. آنها با استفاده از عدم تحرک شورای عالی نهضت اجرای فقه جعفری، یک فرد

۲-۲. گرایش به مذهب

می‌دانیم که مخالفان لیبرالیست دین در غرب، مسیحیت و مذهب را به کنج کلیسا محدود کرده بودند بعد از انقلاب اسلامی همان لیبرالیست‌ها به دلیل گرایش عامه مردم به مذهب با کلاه‌های مذهبی به کلیساها روی آوردند تا مردم تصاویرشان را ببینند و باور کنند که مقامات دولتی‌شان نیز به مذهب روی آورده‌اند. این امر در کشورهای اسلامی از جمله پاکستان ملموس‌تر بود. قبل از انقلاب اسلامی، محصلان پاکستانی به محض راهپایی به دانشکده‌ها و دانشگاه‌ها از مذهب فاصله می‌گرفتند زیرا مذهب در واقع نماد عقب ماندگی به شمار می‌رفت. آنها در دانشگاه‌ها به موسیقی، فیلم و حتی برخی اعمال ضد دینی و ضد شرعی روی می‌آوردند و خوابگاه‌های دانشجویان به نظر دین‌داران مکان‌های فسق و فجور به شمار می‌رفت. اما بعد از انقلاب اسلامی مذهب در محافل دانشجویی و روشنفکری از موقعیت مطلوبی برخوردار شد و دانشجویان شیعه نیز محافل دعای کمیل، «یوم الحسین» و نماز جماعت را راهاندازی کردند. یوم الحسین یکی از روزهای محرم یا صفر است که دانشجویان در آن به یاد مصائب امام حسین (ع) مراسمی در دانشگاه برگزار می‌کنند. مساجد شیعه و سنی آباد شد و علماء از موقعیت اجتماعی بهتری برخوردار شدند. مطالعه کتب دینی افزایش یافت و مباحث دینی جای مباحث کمونیستی و لیبرالیستی را گرفت. البته این گرایش‌ها به درستی مدیریت نشد و در محافل غیر شیعی سر از ناکجا آباد در آورد.

۲-۳. ارتباط جوانان با علماء

پاکستان وارث سیستم استعماری انگلیس بود که روحانیت در آن، جایگاهی بسیار حاشیه‌ای داشت و حتی ضرب‌المثل‌هایی نیز در این رابطه در محاوره

روبرو هستند اما اندیشه‌های انقلاب اسلامی در این کشور زنده و پویا است. این اندیشه هم اکنون با حرکت‌های ضد وحدت مسلمانان، اختلافات فیمابین شیعیان، تروریسم ضد تشیع، فشارهای دولت و یا حمایت خاموش دولتمردان از گروه‌های تروریستی ضد شیعی، گروه‌های اخباری، صوفی مآبان شیعی، معتقدان به لعن و نفرین صحابه در ملأعام، غالیان، منکران فلسفه عاشورا - که عزاداری را هدف اصلی شیعیان می‌دانند و آن را بر واجبات شرعی ترجیح می‌دهند - و انواع تهاجمات فرهنگی و فیزیکی و ناامنی دست و پنجه نرم می‌کند ولی شیعیان فعال و معتقد به اسلام ناب محمدی و اسلام سیاسی مثل همیشه گوش به فرمان ولایت هستند و البته کسانی هم هستند که کاری به سیاست ندارند اما از مرجعیت دینی تبعیت می‌کنند و دانشجویان بیش از گذشته تابع ولایت و اندیشه‌های پویای انقلاب اسلامی هستند و در فعالیتهای اجتماعی خود نیز این معنا را به اثبات رسانده‌اند.

هم‌اکنون عده دیگری از پیروان مکتب امام و انقلاب - نظیر «علامه سید ساجد علی نقوی» و «سید عابد حسین حسینی» - در مناطق مختلف پاکستان، رهبری شیعیان را بر عهده دارند. با وجود کاستی‌ها و کدورت‌ها، طرفداران انقلاب اسلامی به آینده روشن خود امیدوارند؛ اگرچه واقعیت‌های موجود، تحولات جدیدی را در مدیریت بازتاب‌های انقلاب در بین مسلمانان پاکستان می‌طلبد.

را به عنوان رهبر انتخاب کردند؛ اما بعد از آن شورای عالی - تنها مرجع رسمی انتخاب رهبر شیعیان - عکس العمل نشان داد و علامه سید عارف حسین حسینی را به عنوان رئیس نهضت و رهبر شیعیان انتخاب کرد. علامه حسینی از فعالان انقلاب اسلامی و از حامیان بسیار مخلص حضرت امام بود، بنا براین فعالیت شیعیان در دوران رهبری ایشان به اوج خود رسید. با سر کار آمدن ایشان دولتمردان نیز حساسیت موضوع را دریافتند و برای جلوگیری از گسترش تفکرات انقلاب امام خمینی (ره) گروه‌های تروریستی متعددی را تشکیل دادند که انقلاب اسلامی را به عنوان انقلاب شیعی معرفی می‌کردند و در حملات خود بر ضد شیعیان شخص حضرت امام را نیز مورد حمله قرار می‌دادند؛ ولی با این حال موفقیت‌های رهبر جوان شیعیان پاکستان روزافزون بود.

۶-۲. وحدت مسلمین

وحدت مسلمین از نخستین شعارهای رهبر جدید شیعیان پاکستان بود. این شعار در تاریخ شبه قاره کاملاً جدید بود لذا یکی از اهداف و مأموریت‌های گروه‌های فرقه‌گرای تروریستی خنثی کردن این شعار و این شعور مسلمانان پاکستان بود که توسط یکی از شاگردان امام در پاکستان ایجاد شده بود. سید با فعالیتهای شبانه‌روزی و با مسافرت‌های پیاپی با علماء اهل سنت تماس حاصل کرد و اتحاد بین مسلمانان یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌های ایشان بود. این امر باعث حساسیت بیشتر کسانی بود که آغاز نهضت دینی فراگیر توسط ایشان را پیش بینی می‌کردند. بنابراین آنها با ترفندهای گوناگون بر سر راه ایشان ایجاد مانع کردند و سر انجام وی را در سال ۱۹۸۸ به شهادت رساندند. اما اندیشه‌های این شهید سعید باقی ماند زیرا این اندیشه‌ها همان اندیشه‌های اهل بیت اطهار و امام خمینی بود و برای همیشه ماندگار است.

علامه با تفکر مترقی ولایت فقیه را به مردم معرفی کرد و در یک سفر به ایالت سند به رسانه‌ها گفت: «من به ولایت فقیه اعتقاد راسخ دارم و حاضرم حتی جان و فرزندانم را در راه آن فدا کنم» و این یکی دیگر از اسباب حساسیت دشمنان نسبت به فعالیت‌های ایشان بود.

۳. وضعیت شیعیان و انقلاب اسلامی

درست است که شیعیان بعد از شهادت سید عارف حسین حسینی با نوعی رکود روبرو شدند و از سویی هم به طور همه جانبه با تروریسم ضد شیعی

□ به قلم: دکتر منوچهر محمدی
(استاد علوم سیاسی دانشگاه تهران)

انتقال شیعیان از حاشیه به متن

بدون تردید احیای و بیداری جهان اسلام با پیروزی انقلاب اسلامی معنا و مفهوم جدیدی پیدا کرد و از مرحله نظر به عمل و واقعیت رسید. از حدود یک قرن قبل اندیشمندانی هم چون سیدجمال الدین اسدآبادی در جهان اسلام ظهور کردند که ندای بازگشت به اسلام و تقابل با فرهنگ غرب را سر می دادند، در این مسیر نهضت ها و گروه هایی نیز شکل گرفت ولی پیروزی انقلاب اسلامی به همه مسلمانان به اثبات رساند که مسئله بازگشت به اسلام تنها یک خیال و نظر نبوده بلکه می تواند واقعیت هم داشته باشد.

پان اسلامیسیم خوابیده است، با این حال ما باید این امکان را در نظر داشته باشیم که اگر پرولتاریای جهان (مستضعفین) بر ضد سلطه غرب به شورش برخیزد و خواستار یک رهبری ضد غربی شود، این خفته بیدار خواهد شد. بانگ این شورش ممکن است در برانگیختن روح نظامی اسلام و حتی اگر این روح به قدر خفتگان هفتگانه در خواب بوده باشد اثر روحی محاسبه ناپذیری داشته باشد. زیرا ممکن است پژواک های یک عصر قهرمانی را منعکس سازد. اگر وضع کنونی بشر به یک جنگ نژادی منجر شود اسلام ممکن است بار دیگر برای ایفای نقش تاریخی خود قیام کند.

شرق شناسان و اسلام شناسان غربی که تا این زمان توجه چندانی به مکتب تشیع نداشته و اسلام را از دریچه اکثریت می دیدند و مطالعات و تحقیقات خود را بیشتر بر پایه شناخت اسلام از دیدگاه اهل سنت و جماعت قرار داده بودند، ناگهان متوجه این غفلت بزرگ خود شده، احساس کردند که از نظر شناخت مکتب تشیع در تاریکی و ابهام

تأثیرات انقلاب اسلامی بر پیروان مکتب اهل بیت (ع)

Shiite Muslims

شدیدی بسر می‌برند و در همین راستا مسیر تحقیقات خود را تغییر داده و با تشکیل کنفرانس‌ها و سمینارهای مختلف و متعدد و انتشار مقالات و کتب گوناگون در جهت شناخت بهتر این مکتب تلاش وسیعی را آغاز کردند.

حتی می‌توان به جرأت ادعا کرد که شناخت اسلام از دید غیرمسلمانان که قبلاً معطوف به شناخت تعالیم اسلامی با تعبیر اهل سنت و جماعت بود تحول اساسی پیدا کرده و گرایش به درک اسلام از دیدگاه مکتب تشیع بیشتر شد. اگر چه آثار دقیقی در دسترس نیست ولی اطلاعات موجود بیانگر این واقعیت است که بعد از پیروزی انقلاب اسلامی تعداد کسانی که از دریچه مکتب اهل بیت (ع) به دین اسلام گرویده‌اند، به طور چشم‌گیری افزایش یافته است، در حالی که قبل از پیروزی انقلاب اسلامی صرفاً کسانی از این مسیر اسلام را انتخاب می‌کردند که در اثر آشنایی و برخورد با ایرانی‌ها و یا شیعیان به صورت تصادفی تحت تأثیر قرار می‌گرفتند.

اینها همه، جدا از تأثیراتی است که انقلاب اسلامی بر «حیاء هویت شیعی در بین خود شیعیان» و نیز «تحول وضعیت شیعیان در کشورهای لبنان و بحرین» داشت. این انقلاب بر مسلمانانی که پیرو مکتب اهل بیت (ع) بودند یعنی بر شیعیان جهان تأثیر فوق‌العاده شگفتی داشت و می‌توان ادعا کرد که جایگاه شیعیان جهان را از حاشیه و پیرامون به مرکز ثقل تحولات جهان اسلام منتقل نمود. شیعیانی که در طول چندین قرن نه تنها همواره در اقلیت بوده و آماج حملات شدید تبلیغاتی به ویژه توسط حکام و خلفای بلاد اسلامی قرار می‌گرفتند و الزاماً با تکیه بر اصل تقیه حتی از بروز افکار و اندیشه‌های خود هراس داشتند، با این پیروزی جانی دوباره گرفته و در صف اول مبارزه با استکبار قرار گرفتند.

شاید بتوان ادعا کرد که مهمترین تأثیر و بازتاب انقلاب اسلامی در میان شیعیان لبنان به وجود آمد و آنها را که با وجود داشتن اکثریت نسبی در گذشته در شرایط سیاسی - اجتماعی اسفناکی به سر می‌بردند، ناگهان زنده و بیدار کرده و در جامعه لبنان از آنها که به عنوان محرومین شناخته می‌شدند بمب‌های متحرکی ساخت که توانستند در تقابل با اشغالگران در مدت کوتاهی پنج قدرت بزرگ غربی را بدون دادن کوچکترین امتیازی وادار به فرار از این کشور کنند. امروز در حقیقت حزب الله لبنان به عنوان نماد خارجی بازتاب انقلاب اسلامی همچون ستاره‌ای بر سینه این انقلاب تلاؤ می‌کند. لبنان نه تنها کانال حضور انقلاب اسلامی در کل جهان عرب است، بلکه مهمترین کانال برای اثرگذاری بر مسأله قدس، فلسطین و منازعه اعراب و اسرائیل است. این سر پل همچنان فعال و پویا بوده و با خروج اسرائیل از جنوب لبنان پس از ۲۲ سال چنین تلقی می‌شود که حزب الله و مقاومت اسلامی که بازوی انقلاب اسلامی به حساب می‌آیند، سهم بسزایی در این امر داشتند.

چنانچه در تقارن یا توالی انقلاب اسلامی ایران، حرکت سیاسی - اسلامی مشابهی در هر یک از کشورهای اسلامی اتفاق افتاده باشد، می‌توان این فرضیه را با قوت بیشتری بیان کرد که این امر معلول انقلاب اسلامی بوده است. برای نمونه هم زمان با پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، مردم عراق - علی‌الخصوص شیعیان به صورت توده‌ای یا تشکیلاتی - هیجانات و واکنش‌های وسیعی، مشابه مردم ایران نشان دادند که می‌توانست ناشی از تأثیر انقلاب اسلامی باشد.

در بحرین نیز با توجه به اکثریت شیعه در این جزیره، انقلاب اسلامی تأثیر عمیقی بر مردم آن گذارد به طوری که امیر بحرین موقعیت خود را به شدت متزلزل دیده و بر فشار دولت علیه شیعیان افزود و محیطی خفقان‌آورتر از گذشته بوجود آورد تا این که اخیراً پادشاه جدید بحرین با درک قابل دوام نبودن شرایط خفقان‌آور و انفجارآمیز گذشته، آزادی‌های نسبی برقرار کرد و به شیعیان نقش بیشتری در ساختار این دولت داده است.

در افغانستان، پاکستان و عربستان سعودی اگر چه شیعیان در اقلیت هستند ولی بعد از پیروزی انقلاب اسلامی سهم بیشتر و در عین حال سازنده تری نسبت به گذشته در تحولات سیاسی و اجتماعی جامعه خود پیدا کرده‌اند. در مجموع می‌توان این طور نتیجه گرفت که بازتاب انقلاب اسلامی بر شیعیان در ابعاد زیر بوده است:

- * انتقال از حاشیه به مرکز ثقل جهان اسلام
- * گرایش محققین و کارشناسان و اسلام‌شناسان به شناخت بیشتر تشیع
- * گرایش غیرمسلمانان و حتی مسلمانان اهل سنت به مکتب تشیع
- * ایجاد روحیه انقلابی و در واقع الگوبرداری از انقلاب اسلامی در تقابل با استکبار جهانی
- * پیدایش امواجی از اسلام سیاسی در میان شیعیان که خواهان بخش یا تمامی قدرت و حکومت هستند
- * تشدید چالش دیرینه بین مثلث لیبرالیسم، کمونیسم و اسلام در منطقه
- و جدی گرفته شدن اسلام به عنوان یک مکتب سیاسی و اجتماعی از سوی مخالفان و موافقان اسلام
- * مطرح شدن اسلامگرایی شیعی به صورت یک نیروی جدی سیاسی با پشتوانه وسیع مردمی که حتی احزاب غیرمذهبی و مخالف نیز در روابط و رقابت‌هایشان خواهان بهره‌گیری از آن هستند و برای این منظور امتیازاتی می‌دهند

□ به قلم: دکتر منوچهر محمدی

امواج سهمگین بیدارگری

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران انتظار می‌رفت جوامعی که از نظر بنیادهای عقیدتی و سوابق تاریخی زمینه مناسب‌تری برای تحقق انقلاب دارند به پاخاسته و قیام کنند، در این باره انتظار می‌رفت کشورهایی مانند مصر، الجزایر و ترکیه از این لحاظ که واجد سابقه مبارزاتی و در تاریخ گذشته، خلافت‌های اسلامی را هم تجربه کرده بودند، در این مسیر پیشگام باشند ولی چنین نشد. شاید بتوان دلیل آن را در "عدم وجود سازوکارهای لازم" برای این خیزش دانست.

در اینجا به طور مختصر به این سازوکارها که در مکتب تشیع وجود داشته و جوامع اهل سنت فاقد آن بودند می‌پردازیم:

۱. تفسیر و تعبیر از ویژگی‌ها و صفات حاکم (اولی الامر)

از دیدگاه تشیع، حاکم جوامع اسلامی نه تنها باید قادر و مسلمان باشد، بلکه عدالت هم جزو شرایط و صفات اصلی و تفکیک‌ناپذیر حاکم اسلامی است. در غیر این صورت اطاعت از آن حاکم غیرعادل نه تنها ضروری نیست بلکه باید علیه او نیز قیام کرد. در حالی که برای فقهای اهل سنت شرط مسلمان بودن و قاهر بودن برای حاکم اسلامی کفایت می‌کند و اطاعت از وی بر همه مسلمانان واجب است. بدیهی است با توجه به این نظریه فقهی، قیام علیه حکام مسلمان کشورهای اسلامی که در عین حال فاسد و دیکتاتور هم هستند را مشکل می‌سازد و به همین علت نهضت‌های اسلامی در جوامع اهل سنت عموماً در فکر براندازی این نوع از حکومت‌ها نبوده بلکه به شیوه اصلاحی با آنها برخورد می‌کردند.

تأثیرات انقلاب اسلامی بر اهل سنت

Sunni Muslims

۲. مفتوح بودن باب اجتهاد

از توده‌های مردم دانسته و به تبع خواست آنها که در چارچوب موازین دینی و شرعی است عمل می‌کنند. اما با این وجود، امواج انقلاب اسلامی آن‌قدر سهمگین و قوی بود که نمونه‌های زیر در همین کشورها به وقوع پیوست:

الجزایر: برخی تشابهات در شکل، محتوا، اهداف و شعارهای اسلامگرایان الجزایر با انقلاب اسلامی وجود دارد که پژوهشگران را در طرح این فرضیه که انقلاب اسلامی در برخی بلاد چون عراق اثر فوری گذاشته و اما در برخی از کشورها در دهه اول بذرهایی پاشید که در آغاز دهه دوم و سوم نمود پیدا کرد، جدی تر می‌کند.

سودان: در دهه دوم انقلاب اسلامی، عمر البشیر در سودان به قدرت رسید و اقدامات و گرایش‌های اسلامی مشابه ایران از خود نشان داد. اخبار و اطلاعات، حکایت از ظرفیت و پذیرش بالای جامعه سودان نسبت به انقلاب اسلامی دارد. همین امر دستاویزی برای کشورهایی چون مصر و آمریکا شده است تا بتوانند همچنان از تداوم تهدید صدور انقلاب و به خطر افتادن منافع آنان سخن گفته و برخی تبلیغات و فشارهای خود بر ایران را توجیه کنند. در حال حاضر، حزب اسلام‌گرای سودان دچار انشقاق و دکتر حسن الترابی - که ریاست پارلمان را به عهده داشت - منزوی شده است. این کشور نیز درگیر فشار واقعیات و الزامات

در مکتب تشیع باب اجتهاد همواره مفتوح بوده و در زمان غیبت نیز فقهای جامع‌الشرایط به عنوان نواب امام زمان (عج) وظیفه و رسالت هدایت و راهنمایی پیروان خود را داشته‌اند و بدین ترتیب یک مسلمان شیعه باید یا مجتهد باشد و یا این که از یک مجتهد جامع‌الشرایط تقلید کند، در حالی که در مکتب اهل سنت و جماعت باب اجتهاد بعد از فوت ائمه چهارگانه مکتب‌های اهل سنت مسدود شده و پیروان اهل سنت را به خود واگذاشته‌اند.

۳. استقلال علمای دینی از دولت

در مکتب تشیع علما و روحانیون در هر مرتبه و درجه‌ای که باشند، از نظر اقتصادی و سلسله‌مراتب، از دولت مستقل بوده و هیچ‌گونه وابستگی به دولت ندارند. این گروه عموماً از محل پرداخت وجوهات شرعی و نذورات مردمی تأمین شده و حتی حوزه‌های علمیه هم از آن لحاظ مستقل هستند، در حالی که علمای اهل سنت به طور عموم از نظر اقتصادی وابسته به دولت بوده، ائمه جمعه و جماعات را دولت منصوب کرده و طبیعتاً وابستگی تام و تمامی به حکام وقت دارند و طبیعی است که این وابستگی، خود مانعی بر سر راه روحانیت اهل سنت خواهد بود که به سادگی قادر به جدا شدن از ساختار نظام سیاسی نبوده و نمی‌توانند با حفظ جایگاه و موقعیت خود، علیه حکام وقت قیام کنند. در حالی که روحانیت شیعه به علت رابطه تنگاتنگی که با مردم دارند خود را جزئی

بلکه برعکس از شیوه‌های اصلاحی و سازش کارانه دوری جسته و راه و روش انقلابی را در پیش گرفتند.

ایران که پیش از انقلاب اسلامی، یکی از کشورهای حافظ منافع رژیم اسرائیل بود پس از پیروزی انقلاب، کانون مبارزه با اسرائیل و قلب تپنده مقاومت اسلامی علیه اسرائیل شد. جمهوری اسلامی ایران پرچم مبارزه‌ای را که سران کشورهای عربی با امضا پیمان کمپ دیوید به زمین گذارده بودند، با ابهت و شهامت تمام به دست گرفت و به مبارزات ملت فلسطین هویت اسلامی بخشید.

بدین ترتیب، سفارت اسرائیل تعطیل و سفارت فلسطین تشکیل شد و امام (ره) جهت انسجام بخشیدن حرکت‌های اسلامی طرفدار انقلاب فلسطین، آخرین جمعه ماه مبارک رمضان را روز قدس نامیدند.

اگرچه حماسه مردم فلسطین یک پدیده تصادفی نبود و سالهاست که مردم فلسطین، با دست خالی در برابر حملات وحشیانه صهیونیست‌ها مقاومت می‌کنند، اما واقعیت این است که پس از انقلاب اسلامی، حرکت نوینی در مبارزات مردم فلسطین آغاز شد و جوانان بی‌شماری به اسلام روی آوردند و تعداد مساجد در کرانه باختری و نوار غزه افزایش یافت. حزب الله فلسطین که از فرزندان انقلاب اسلامی هستند در زندان غزه به عنوان یک گروه مبارز اعلام موجودیت کردند و دیری نگذشت که تحت عنوان انتفاضه اسلامی مبارزه را با اسرائیل متحول کردند.

در حقیقت انتفاضه، با آموختن درس‌های تاریخی از انقلاب اسلامی ایران، بهترین راه حل را نجات ملت فلسطین با تکیه بر آرمان اسلامی می‌دانند.

جهاد اسلامی به عنوان فرزند انقلاب اسلامی ایران، در فلسطین به رهبری «شیخ عبدالکریم عوده» و با همکاری شهید «دکتر فتحی شقاقی» که تا سال ۱۹۸۸ در سیاهچال‌های اسرائیلی زندانی بود، به عنوان رهبر شاخه نظامی جهاد، تأسیس شد و فتحی شقاقی در سال ۱۹۷۹ با تألیف کتابی تحت عنوان «خمینی؛ راه حل اسلامی و بدیل» نظرات سیاسی و ایدئولوژی خود و جهاد اسلامی را بیان کرد.

داخلی بوده و میدان مانوری برای آرمانگرایی و اصولگرایی و انقلاب خواهی است.

افغانستان: این کشور عامل مهمی برای بازتاب انقلاب اسلامی در آسیای مرکزی بود. در دهه نخست انقلاب، این کشور تحت اشغال بود و سربازانی از ممالک آسیایی شوروی، در افغانستان می‌جنگیدند که به نوعی با مجاهدین تماس داشتند. در دهه دوم، که شوروی فرو پاشید، آن کشورها مستقل شدند و ضعف‌ها و آسیب‌های خاص این دوران آشکار شد. تأثیرپذیری آنان از تحولات افغانستان و افکار مذهبی احزاب و مجاهدین افزایش یافت، ولی ظهور طالبان تقریباً این ارتباط را قطع کرد.

پاکستان: هیجانات مردمی و تخیلات اجتماعی در تأسی از انقلاب در پاکستان چشمگیر بود. اما در این کشور نیز - تقریباً به طور همزمان با انقلاب اسلامی - نظامیان به رهبری ضیاء الحق به وسیله کودتا بر اوضاع مسلط شدند و او خود سردمدار احیاء اسلامیت شد. این امر می‌تواند هم ناشی از الزامات تاریخی و انگیزه‌های شخصی و هم تاکتیکی برای کنترل اسلام‌گرایی و انقلاب‌گرایی - برخاسته از تحولات ایران - تلقی شود. نگرانی از نفوذ و تأثیر وسیع و عمیق انقلاب اسلامی، سبب بروز عکس‌العمل‌هایی شد. تأسیس و توسعه سپاه صحابه و ترور مسئولان ایرانی، از جمله این عکس‌العمل‌ها بود.

فلسطین؛ یک استثنا

در اینجا نکته‌ای که ضرورت دارد به عنوان یک استثنا در جوامع اهل سنت به آن پرداخت مسئله بازتاب انقلاب اسلامی بر مسلمانان سرزمین فلسطین اشغالی است. از آنجا که حکام صهیونیستی غیرمسلمان بوده و عنوان اولی الامر حتی در تعبیر اهل سنت بر آنها اطلاق نمی‌شود، بنابراین بازتاب انقلاب اسلامی بر مسلمانان این سرزمین متفاوت بوده است. بدین معنا که مسلمانان سرزمین فلسطین نه تنها شیوه‌های اصلاحی و رفورمیستی را اتخاذ نکرده‌اند،

در سال نو آوری و شکوفایی علمی و فرهنگی

غیرایرانی و دانشجویان کردیم بزرگ طلب

به مناسبت سی امین سالگرد
پیروزی انقلاب اسلامی ایران و دهه مبارک فجر
محورهای محتوایی گرد همایی:

- ۱ - انقلاب اسلامی و اندیشه اهل بیت (علیه السلام)
- ۲ - انقلاب اسلامی و رهبری
- ۳ - استمرار حرکت بیداری اسلامی در جهان
- ۴ - انقلاب اسلامی، وحدت و انسجام اسلامی
- ۵ - ایران، انقلاب اسلامی و ادبیات و هنر
- ۶ - انقلاب اسلامی و مقاومت
- ۷ - زن و انقلاب اسلامی

پنج شنبه مورخ ۱۷ بهمن ماه ۸۷ ساعت ۹ صبح
نشانی: بزرگراه شهید چمران، ولنجک، خیابان تابناک،
سالن اجلاس کشورهای اسلامی

پایگاه اطلاع رسانی

وزارت فرهنگ و آموزش عالی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت امور خارجه

جمهوری اسلامی ایران

وزارت بهداشت

جمهوری اسلامی ایران

وزارت آموزش عالی

جمهوری اسلامی ایران

مجمع جهانی اهل بیت (ع) - پایتخت جهانی
پنجشنبه، ۱۷ بهمن ۱۳۸۷

تأثیرات انقلاب اسلامی صهیونیست‌ها را به خشم آورده است

عضو جنبش جهاد اسلامی فلسطین درباره بازتاب انقلاب اسلامی گفت: همین نکته بس که در جنگ ۲۲ روزه، تمامی هجمه‌های رژیم صهیونیستی در برابر ایران نشانه‌گیری شده بود و نتانیاهو در سرزمین‌های اشغالی خواهان خشم جدی علیه ایران شد.

«ابو شریف» نماینده جنبش جهاد اسلامی فلسطین در ایران، دیگر سخنران گردهمایی طلاب و دانشجویان خارجی مقیم ایران بود.

وی پس از تبریک سی‌امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، بازتاب این انقلاب را بر حرکت‌های اسلامی در فلسطین مورد تأکید قرار داد.

وی با اشاره به هم‌پیمانی رژیم محمدرضا پهلوی با آمریکا و سرخوردگی کشورهای عربی در منطقه، اولین بازتاب پیروزی انقلاب اسلامی در ایران را تبدیل ایران به عنوان متحد فلسطینیان و اوج‌گیری جنبش اسلام‌گرایی در برابر جنبش‌هایی همچون ملی‌گرایی در فلسطین دانستند و استفاده از تجربیات ارزشمند انقلاب اسلامی ایران در مقاومت مردم فلسطین را مورد تأکید قرار داد.

ابو شریف ادامه داد: درباره بازتاب انقلاب اسلامی همین نکته بس که در جنگ ۲۲ روزه تمامی هجمه‌های رژیم صهیونیستی در برابر ایران نشانه‌گیری شده بود و نتانیاهو در سرزمین‌های اشغالی خواهان خشم جدی علیه ایران شد. وی افزود: بدون تردید بازتاب‌های انقلاب اسلامی ایران در جهان به اندازه بزرگی انقلاب ایران و رهبر فقید آن حضرت امام خمینی(ره) است و امید است که دانشجویان عزیز با مطالعه عمیق به آن پرداخته و به اهمیت آن پی ببرند و به دنبال تغییر و تحول در کشورهای متبوع خودشان باشند.

در سی‌امین سالگرد پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی، "گردهمایی بزرگ طلاب و دانشجویان خارجی مقیم جمهوری اسلامی ایران" به میزبانی مجمع جهانی اهل بیت(ع) و با همکاری ریاست جمهوری، جامعه المصطفی العالمیه، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت امور خارجه، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تهران، و با حضور بیش از هزار نفر از دانشجویان، طلاب و میهمانان خارجی روز پنجشنبه ۱۷ بهمن‌ماه ۱۳۸۷ در سالن اجلاس سران در تهران برگزار شد. آن چه در این صفحات می‌آید تصاویر و چکیده‌ای از گزارش‌های این مراسم باشکوه است.

فرهنگ و سیاست ایران را مطالعه کنید

«آیت الله احمد جنتی» دبیر شورای نگهبان قانون اساسی، در همایش بزرگ طلاب و دانشجویان غیر ایرانی، ضمن تبریک فرارسیدن سی‌امین سالروز پیروزی انقلاب اسلامی و خیر مقدم به دانشجویان و طلاب کشورهای مختلف مقیم ایران، آنان را سفیران و معرفی کنندگان جمهوری اسلامی در کشورهای متبوع خود دانست.

آیت الله جنتی حضور دانشجویان و طلاب کشورهای مختلف در ایران را سرمایه‌ی نیکی برای آنان برشمرد و از آنان خواست وصیت‌نامه‌ی امام خمینی (ره) را مورد مطالعه قرار دهند.

دبیر شورای نگهبان در ادامه به معرفی شورای نگهبان قانون اساسی در ایران پرداخت و آنرا مستقل از قوای سه‌گانه و تضمین‌کننده اسلامیت جمهوری اسلامی ایران دانست. وی اظهار داشت که شما دانشجویان باید سیاست، فرهنگ و اجتماع ایران را به طور جدی مطالعه کنید؛ چرا که کشورهای غربی و شرقی با توجه به سیاست‌های خصمانه با آموزه‌های دینی و اسلامی به دنبال تهمت و غیر واقعی نشان دادن جمهوری اسلامی در عرصه‌های مختلف تکنولوژی، فنی و علمی می‌باشند.

اسلام در حال گسترش است

«حجت الاسلام والمسلمین اختر» دبیرکل مجمع جهانی اهل بیت(ع) سخنران افتتاحیه همایش بزرگ طلاب و دانشجویان غیر ایرانی بود. وی پس از تبریک سی‌امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی در ایران و تقارن آن با پیروزی‌های مقاومت اسلامی در غزه اظهار داشت: اسلام همواره باعث پیشرفت مسلمانان بوده و در کشورهای مختلف در حال اوج‌گیری است.

دبیرکل مجمع جهانی اهل بیت(ع) ادامه داد: در دنیا کشورهایی همچون آمریکا به دنبال مقابله با جمهوری اسلامی ایران هستند تا اینطور القا کنند که اسلام قابلیت پیشرفت ندارد، اما به لطف خدا جمهوری اسلامی ایران توانسته است بسیاری از دانش و فناوری‌ها را به دست آورد.

دبیرکل مجمع جهانی اهل بیت(ع) در ادامه خطاب به طلاب و دانشجویان از آنها خواست که توسعه و پیشرفت ایران را در کشورهای متبوع خود به طور واقعی به تصویر بکشند. ایشان در پایان با تأکید بر عزت و عظمت اسلام و اشاره به وعده حق الهی پیروزی نهایی را برای مسلمانان دانست.

از مجمع تشکر می‌کنم

دیگر سخنران این همایش «حجت‌الاسلام والمسلمین محمدیان» رییس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها بود. وی پس از تبریک سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی ایران، از مجمع جهانی اهل بیت (ع) به‌خاطر ایجاد وفاق و همدلی بین دانشجویان و طلاب خارجی مقیم ایران قدردانی و اظهار امیدواری کرد که این گردهمایی‌ها مقدمه‌ای برای نشست‌های هم‌اندیشی آینده باشد.

رییس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها که در همایش بزرگ طلاب و دانشجویان خارجی سخن می‌گفت اظهار داشت: دولت جمهوری اسلامی ایران و شورای عالی انقلاب فرهنگی تعدادی از وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مختلف را موظف به تدوین «شورای راهبردی» برای سامان دادن هر چه بیشتر به وضعیت تحصیلی، رفاهی، فرهنگی و معیشتی دانشجویان خارجی مقیم ایران نموده که امید است با تشکیل این شورا تحول اساسی صورت گیرد.

ایشان پیروزی انقلاب اسلامی ایران را در برابر قدرت‌های بزرگ که زمان دین‌محوری را پایان یافته تلقی می‌کردند، چالشی عمیق برای این قدرت‌ها ارزیابی کردند و حضور انقلاب اسلامی ایران و بازتاب آن در سایر کشورها و در بین آزاداندیشان را بزرگترین دستاورد انقلاب اسلامی دانست.

وی ادامه داد: این دستاورد بزرگ انقلاب اسلامی را باید در دو عنصر مردم‌سالاری و مردم‌سالاری دینی جستجو کرد. آنچه موجب شکوه انقلاب اسلامی شد تکیه به مردم در متن عمل و پیوند مردم سالاری با آموزه‌های دینی بوده که مدل جدید سیاسی منحصر به جمهوری اسلامی است.

سخنان نمایندگان طلاب و دانشجویان خارجی

گردهمایی بزرگ طلاب و دانشجویان غیر ایرانی بعد از اقامه نماز ظهر و عصر، با سخنرانی چند نفر از طلاب و دانشجویان غیر ایرانی ادامه یافت. این سخنرانان که به نمایندگی از جمع عظیم حاضر در مراسم سخن می‌گفتند به ارایه نظرات خود پیرامون انقلاب اسلامی ایران، استکبار ستیزی و مقاومت فلسطین پرداختند. نماینده دانشجویان لبنان اظهار داشت: الگوی امام خمینی (ره) در انقلاب اسلامی ایران ما را به الگوی پیامبر (ص) رهنمون ساخت. امام گفتند: «سراییل رفتنی است» و ما در لبنان این موضوع را تجربه کردیم.

نماینده طلاب ایتالیا نیز گفت: «انقلاب اسلامی ایران نقش سازنده خود را در اقصی نقاط عالم از جمله در ایتالیا در شخصیت‌هایی همچون «دوآردو آنیلی» که توسط لابی صهیونیست‌ها به شهادت رسید گذاشته است».

یکی دیگر از نمایندگان دانشجویان نیز نقش سازنده رهبری جمهوری اسلامی ایران در حمایت از مظلومان بی دفاع جهان مانند مظلومان غزه را مهم ارزیابی کردند.

در ادامه نماینده دانشجویان و طلاب اتریش گفت: «کسی که صادقانه در راستای اسلام قیام کند پیام آن هرچه باشد مقدس است زیرا جنگ حق و باطل است البته باطل بیکار نخواهد نشست پس حکومت اسلامی احتیاج به پاسدار دارد که ولایت فقیه پاسدار حکومت و ارزش‌های اسلامی است و واقعیت اسلام را در برابر باطل نمایان می‌سازد».

در هفت حوزه فنی، اول هستیم

وزیر علوم تحقیقات و فناوری در گردهمایی بزرگ طلاب و دانشجویان خارجی مقیم ایران گفت: انقلاب اسلامی ایران نقطه عطفی برای ایران و اسلام است و یقیناً پیام این انقلاب خطاب به کلیه آزادگان جهان و شیفتگان عدالت خواهد بود.

زاهدی با تأکید بر محدودیت‌های اقتصادی و سیاسی که توسط دشمنان انقلاب اسلامی برای ایران ایجاد شده است گفت: شما نخبگان و فرهیختگان جهان اسلام باید به بررسی تاریخ پرفراز و نشیب انقلاب اسلامی و آسیب‌های آن بپردازید.

وی ادامه داد: دشمنان ایران اسلامی همواره از از حاکمان وابسته، و افراد بی‌تعهد به اجتماع مسلمانان ایران حمایت کرده و روحیه ناامیدی و یأس را ترویج کرده‌اند اما بیداری عالمان دینی و تلاش‌های حکیمانه معمار انقلاب اسلامی دسیسه‌های دشمنان را خنثی و زمینه‌بالتذکی جامعه اسلامی را فراهم کرده است.

وی افزود: عمده دشمنی‌های قدرت‌های سلطه‌طلب در راستای جلوگیری از بیدارگری ایران اسلامی بوده است که به فضل خدا توطئه آنها خنثی شده است.

وی تأکید کرد: به برکت انقلاب و امام خمینی (ره) تولید دانش و فناوری ایجاد شد به نحوی که در هفت حوزه فنی در منطقه مقام اول هستیم.

وزیر علوم در پایان سخنرانی اش گفت: اگر دست در دست هم دهیم قطعاً در جهانی سازی با رویکرد اسلامی حرف‌های زیادی برای گفتن داریم و می‌توانیم تمدن اسلامی را همان‌طور که پیامبر در مقابل تمدن شرق و غرب ایجاد کرد بسازیم.

مهندس ایرج حسایی هم میهمان مراسم بود

درخواست‌های طلاب و دانشجویان خارجی

شرکت کنندگان در «گردهمایی بزرگ طلاب و دانشجویان غیر ایرانی مقیم ایران» در پایان نشست یک‌روزه خود بیانیه‌ای صادر کردند. متن این بیانیه به شرح زیر است:

بسم الله الرحمن الرحيم

و نريد ان نمى على الذين استضعفوا فى الارض و نجعلهم ائمة و نجعلهم الوارثين (قصص- ۵)
در سی‌امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، گردهمایی بزرگ طلاب و دانشجویان مقیم جمهوری اسلامی ایران، با حضور صدها نفر از طلاب و دانشجویان غیر ایرانی مقیم جمهوری اسلامی ایران از حدود ۵۰ ملیت مختلف در تهران برگزار شد. هدف از این همایش، احیاء و بزرگداشت و شکرگذاری نعمت انقلاب اسلامی ایران، تبیین و عمیق ساختن مبانی انقلاب اسلامی، معرفی دستاوردها و آثار آن و نیز انسجام طلاب و دانشجویان غیر ایرانی مقیم بود.

شرکت کنندگان در این گردهمایی بر موارد ذیل تأکید داشتند:

۱. فرهنگ امام خمینی (ره) که الگوی شایسته‌ای از مکتب و مرام حسینی است دنیای معاصر را مخصوصاً با منطق آزادی و ظلم ستیزی آشنا ساخت. امروز دیگر به راحتی نمی‌توان ملتی را از حقوق انسانی و مدنی خود محروم کرد امروز هرگز کسی اجازه نخواهد داد هیچ زورمندی به قوت زر و زور و حقوق حقه دیگران را پایمال سازد و همه اینها آموزه‌های خمینی کبیر و نهضت حسینی به دنیای معاصر و وجدان‌های بیدار و انسان‌های آزاده است.

۲. ما دانشجویان و طلاب غیر ایرانی شرکت کننده در این گردهمایی باشکوه بر وحدت امت اسلامی و تمامی آزاداندیشان و فرهیختگان جهان در مقابله با هجوم‌های دنیای استکبار تأکید می‌نماییم.

۳. ما هم‌چنین از مسؤولین محترم نظام جمهوری اسلامی ایران انتظار توجه ویژه به امور فرهنگی طلاب و دانشجویان غیر ایرانی را داریم.

۴. ما طلاب و دانشجویان غیر ایرانی حمایت خود را از حق مسلم مردم فلسطین و به خصوص مقاومت اسلامی حماس در مقابل اشغالگران صهیونیستی اعلام می‌داریم و حرکت نخست وزیر ترکیه در دفاع از حقانیت حقوق ملت فلسطین را تأیید می‌نماییم.

۵. ما طلاب و دانشجویان غیر ایرانی ضمن اعلام آمادگی برای همکاری، حمایت همه جانبه خود را از دستاوردهای علمی ایران بالاخص فناوری هسته‌ای و هوا فضا اعلام می‌داریم.

۶. ما خواهان تقویت روابط بین حوزه و دانشگاه جهت تبادل افکار و استفاده از تجارب همدیگر و زمینه سازی برای وحدت بیشتر بین حوزه و دانشگاه می‌باشیم.

۷. طلاب و دانشجویان غیر ایرانی از حمایت کامل رییس جمهور محترم «جناب آقای دکتر محمود احمدی‌نژاد» جهت برگزاری این گردهمایی و نیز میزبانی مجمع جهانی اهل بیت (ع) بالاخص «حجت‌الاسلام والمسلمین جناب آقای اختری» دبیر کل محترم مجمع، تشکر ویژه می‌نمایند.

۸. ضمن بیعت مجدد با مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) و استقبال از رهنمودهای ایشان پیرامون مسایل جهان اسلام و نقش نخبگان در این خصوص، درخواست دیدارهای اختصاصی با مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) را داریم.

۹. طلاب و دانشجویان غیر ایرانی درخواست می‌کنند که مقامات وزارتخانه‌های «علوم، تحقیقات و فناوری» و «بهداشت، درمان و آموزش پزشکی» با آنان دیدارهای دوره‌ای داشته باشند.

والسلام علیکم و رحمة الله و برکاته

دنیای جدیدی در حال شکل گیری است

«آقای منوچهر متکی» وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران گفت: «دنیای جدیدی در حال شکل‌گیری است که رمز برتری در آن تقوا و ایمان است».

وی که در گردهمایی بزرگ طلاب و دانشجویان غیر ایرانی سخن می‌گفت افزود: «در دنیای امروز، نظام کهنه مبتنی بر ظلم و زور و بی‌عدالتی به سر آمده و اکنون دنیای جدیدی در حال شکل‌گیری است. جهان امروز تشنه عدالت است و برتری انسان‌ها دیگر به رنگ پوست، نژاد و ثروت؛ بلکه تقوا و ایمان مردم رمز برتری دنیای جدید است».

متکی خطاب به دانشجویان گفت: «علم روز بدون مجهز شدن به ایمان، تقوا و خدامحوری چون چراغی در دست دزدان است. علم بدون هدف و در خدمت قدرت، همان مصیبتی را که امروز در جهان بشریت شاهد آن هستیم؛ به دنبال دارد».

وزیر امور خارجه اندیشه‌های امام خمینی(ره) را تولد دوباره اسلام دانست و اضافه کرد: «همه تحلیل‌گران در شرق و غرب عالم، دمیدن روح دوباره به کالبد بشریت را منبعث از اندیشه‌های معمار کبیر انقلاب می‌دانند. آقای متکی تأکید کرد: دیپلماسی امام‌راحل در جهان تحولی ایجاد کرد که زورمندان نیز مجبور شدند سیاست‌هایشان را شفاف بیان کنند و بر اساس منطق توضیح دهند».

وی تأکید کرد: «با پیروزی انقلاب اسلامی ایران، زورمداری، حفظ منافع قدرت‌های خاص و یکجانبه‌گرایی زیر سؤال رفت. سازوکارهایی که فاتحان جنگ جهانی بعد از این جنگ، طراحی کردند در حوزه سیاست ناکارآمدی خود را نشان داد و امروز شاهد آن هستیم که به حوزه اقتصاد نیز وارد شدند، اما یقین بدانید که در این حوزه نیز شکست خورده‌اند».

□ به قلم: رابیل عین‌الدین
(رییس شورای مفتیان روسیه)
ترجمه: محمدعلی محمدعلی‌اف

تأثیرات انقلاب اسلامی بر روسیه

Russia

روسیه با نام رسمی "فدراسیون روسیه" و به پایتختی "مسکو" در شمال اوراسیا قرار دارد. این کشور با ۱۷,۰۷۵,۴۰۰ کیلومتر مربع وسعت، پهناورترین کشور جهان است و ۱۴۲ میلیون نفر جمعیت دارد که حدود ۲۰ میلیون نفر از آنان مسلمان هستند. روسیه با ۱۴ کشور آسیایی و اروپایی مرز زمینی و با اقیانوس آرام شمالی، اقیانوس منجمد شمالی، دریای خزر، دریای سیاه و دریای بالتیک مرز آبی دارد. نرخ رشد جمعیت در این کشور منفی است و بیشتر جمعیت آن در غرب این کشور (بخش اروپایی) زندگی می‌کنند. حدود ۸۰ درصد از مردم روسیه از نژاد روسی هستند و سایر نژادهای این کشور عبارتند از: تاتار، اوکراینی، چوواش، چچنی، ارمنی، ترک، داغستانی، مغول، آواری، اینگوش، چرکس، بالکار، اوستیایی، آذری، گرجی و... روسیه ۲۸ زبان رسمی و ۲۱ جمهوری خودگردان دارد که بیشتر در جنوب باختر کشور (قفقاز شمالی) قرار دارند، که برخی از آنها مانند داغستان، تا حدود ۲۰۰ سال پیش جزئی از ایران بوده‌اند. روسیه علم و فرهنگ پرپاری دارد و دانشمندان، نویسندگان و شعرای معروفی دارد.

انقلاب اسلامی در ایران از اهمیت تاریخی بزرگی برخوردار است و همچنان نیز نقش بسیار مهمی را در جهان ایفاء می‌کند.

پس از این انقلاب عظیم اسلامی بود که تمام جهان به اسلام علاقه‌مند شدند و مردم دنیا شروع به مطالعه و آموزش این دین مبین نمودند. در ایالات مختلف کشور روسیه نیز بر اثر این پدیده، علاقه‌ی شدیدی به اسلام و فراگیری، شناخت و آموزش آن ایجاد شد. تأثیرات انقلاب آنقدر برجسته بود که حتی غیرمسلمانان روسیه نیز به شناخت و فراگیری اسلام روی آوردند.

مسلمانان روسیه خوب به یاد دارند که بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران «آیت‌الله خمینی» نامه‌ای به رییس جمهوری اتحاد جماهیر شوروی نوشت و در آن به اهمیت نیاز به احیای ارزش‌های روحانی و مهم بودن پایه‌های معنوی در دولت اشاره کرد و گفت: «تنها جامعه‌ای زنده خواهد ماند و می‌تواند قابلیت حیات را داشته باشد که ایمان به خداوند یکتا داشته باشد و با عقیده افرادی که دین، روحانیت و معنویت را زنده نگه می‌دارند احیا خواهد شد».

این گفته‌های ایشان خطاب به گورباچف، در واقع یک پیش‌بینی پیامبرگونه بود و دیدیم که به واقعیت هم پیوست و آن حکومتی که با دین به مبارزه می‌پرداخت از صفحه‌ی حیات محو گشت و به صفحات تاریخ پیوست.

امروزه ما شاهد آن هستیم که دین اسلام در روسیه، حیاتی دوباره یافته و در بنیاد حکومت دارای نقش شده است. حکومت نیز بر پایه‌های دین و ایمان تکیه زده و به گرایش‌های هر شهروند احترام می‌گذارد.

انقلاب اسلامی در داخل ایران نیز تأثیرات عمیقی داشت؛ به عنوان مثال، پس از این واقعه بود که ما شاهد اهمیت یافتن نقش دین و ایمان در وحدت و انسجام مردمی، و رشد صنعت، اقتصاد و ترقی این کشور اسلامی بودیم.

□ تهیه: خبرگزاری جمهوری اسلامی
(ایرنا)

تأثیرات امام (ره) بر مسیحیان

تأثیرات انقلاب اسلامی بر اسپانیا

Spain

اسپانیا کشوری است در جنوب غربی اروپا به پایتختی شهر "مادرید". این کشور ۵۰۴،۷۸۲ کیلومتر مربع مساحت و بیش از ۸۳ میلیون نفر جمعیت دارد. این کشور در شمال با فرانسه و آندورا، در غرب با پرتغال و در جنوب با جبل الطارق و مراکش همسایه است و مرزهایی آبی با دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس نیز دارد. در قرن پنجم میلادی، گروه‌هایی از اقوام "ژرمانیک" و یک قوم ایرانی به اسم "الان‌ها" امپراتوری رم را که به مرحله انحطاط خود رسیده بود تسخیر کردند. از این میان، قوم ویزیگوت در اسپانیا قدرت را به دست گرفت و سلسله پادشاهی‌ای تشکیل داد که قلمرو آن کل شبه‌جزیره و مناطق جنوب فرانسه را در بر می‌گرفت. در سال ۷۱۱ م. این سرزمین به دست مسلمانان فتح شد و در قرون اولیه هجری، مرکز یکی از تمدن‌های اسلامی بود. آثار این تمدن همچنان در زندگی، فرهنگ و معماری اسپانیا وجود دارد.

انقلاب اسلامی، در اسپانیا، با شوق و ذوق از سوی بسیاری از مردم این کشور که با سیاست‌های امپریالیستی آمریکا در جهان مخالفت می‌کردند مورد استقبال قرار گرفت، همچنان که سقوط شاه ایران نیز مورد استقبال مردم اسپانیا قرار گرفت. شاه، دوست صمیمی "فرانسیسکو فرانکو"ی دیکتاتور بود، که بیش از سه دهه در اسپانیا حکومت کرده بود. بسیاری از اسپانیایی‌ها دریافتند که شاه، در حال همکاری با نیروهای امپریالیستی و صهیونیستی، به منظور کمک به آن‌ها برای دست یافتن به اهدافشان در خاورمیانه بود. قربانیان این سیاست‌ها، عمدتاً فلسطینی بودند، که آمانشان در اسپانیا محبوب است.

تفکر امام خمینی، به بسیاری از اسپانیایی‌ها در کشف اسلام کمک کرد؛ به‌ویژه آنکه این دین مبین - پس از پنج قرن سلطه کامل کاتولیسم - تازه در این کشور تبدیل به یک دین قانونی شده بود.

در دهه‌های ۸۰ و ۹۰ میلادی، برخی از گروه‌های مسلمان اسپانیایی آغاز به مطالعه درباره اندیشه امام خمینی (ره) کردند و برخی نشریات دوره‌ای در این زمینه شروع به انتشار کرد. مطالعات مربوط به ایران، در بسیاری از نقاط کشور، مورد استقبال واقع شد. بخش اعظم نشریات اینترنتی اسلامی در اسپانیا، سخنرانی‌ها و آثاری از امام خمینی و انقلاب اسلامی ایران را منتشر کرده‌اند.

به شکل سنتی، مسلمانان اسپانیایی و مهاجران مراکشی - که بیش از ۸۰ درصد مسلمانان این کشور را تشکیل می‌دهند - فقط مکتب مالکی را مطالعه کرده بودند، که در مراکش مکتب رسمی است. با این حال، انقلاب اسلامی ایران، برای آشنا کردن مردم با مکتب فکری شیعه نقش مهمی ایفا کرده است. تا حدی که بعد از انقلاب اسلامی، مکتب شیعه،

شناخته‌شده‌ترین مکتب در این کشور است و کتاب‌های فراوانی در مورد این موضوع، در سه دهه گذشته منتشر شده‌اند.

اگرچه از تعداد دقیق شیعیان اسپانیا اطلاعات زیادی در دست نیست، ولی آن‌ها نقش مهمی در حیات اسلام اسپانیایی ایفا می‌کنند. چند سال پیش، نخستین مسجد شیعه در مادرید، درهای خود را گشود و هم‌چنین مراکز شیعه دیگری در بارسلون، گرانا و سویا وجود دارد. بخش اعظم آن‌ها کتاب‌هایی در مورد تفکر امام خمینی (ره) توزیع کرده‌اند، که در ایران یا آرژانتین چاپ شده‌اند.

انقلاب اسلامی هم‌چنین مورد علاقه‌ی برخی روزنامه‌نگاران اسپانیایی نیز بوده است که برای تحلیل آن تلاش کرده‌اند. یکی از آنان «رافائل گومس پارا» است که کتابی در مورد جمهوری اسلامی ایران و امام خمینی نوشت که در آن خاطر نشان می‌کرد که انقلاب ایران، به مفهوم یک راه سوم، متفاوت با سرمایه‌داری غربی و کمونیسم شوروی بود. وی تأکید می‌کند که امام خمینی زندگی ساده‌ای داشت و یکی از معدود رهبران جهانی بود که هنگامی که وفات یافت، در اوج فقر به سر می‌برد. گومس پارا، در ضمن بر وضعیت زنان در ایران پس از انقلاب و نقش کلیدی آنان در حیات اجتماعی و سیاسی تأکید می‌کند.

امام خمینی (ره) حتی مسیحیان اسپانیا را نیز تحت تأثیر قرار داده است. اگرچه بیش‌تر اسپانیایی‌ها مسیحی هستند، ولی باید خاطر نشان کرد که به گفته‌ی امام خمینی، مسیح از سوی خداوند، برای حمایت از مظلومان و برقراری عدالت و رحمت و بخشش در روی زمین تعیین گردید. علاوه بر این، امام گفت که سخنان مسیح، ظالمان و ستمکاران را محکوم می‌کرده و مظلومین و مستضعفین را مورد حمایت قرار می‌داده است.

□ به قلم: دکتر عباس دیپالما
(نوشته‌ی ایتالیایی)

ماتریالیسم و لائیسزم و بازتاب اندیشه امام (ره) در زندگی شهید آیلی

ایران اسلامی، امروزه در کانون توجهات بین‌المللی قرار دارد؛ اما نه به دلیل برنامه‌های سودجویانه رایج که اغلب در سیستم‌ها و ساختارهای لائیک و لیبرال به کار گرفته می‌شود؛ بلکه به سبب هماهنگی آن با ارزش‌های معنوی تمام امت اسلامی جهان.

انقلاب اسلامی، جنبشی پوپولیستی و عوام‌فریبانه با هدف دنبال کردن خواسته‌های توده‌های عوام‌زده نیست. این انقلاب، جنبشی بسیار عمیق و ریشه‌دار در اندیشه و بینش معنوی است، که هدف نخست آن چیزی جز خداوند متعال نیست.

بر این اساس و با توجه به این نکته که خداوند و پیامبر در تدبیر امور انسان‌ها نسبت به خودشان شایستگی بیشتری دارند - همانگونه که در قرآن کریم ذکر شده است: «پیامبر به مؤمنین از خود آنان سزاوارتر است» - آشکار می‌شود که عمل کردن مطابق اراده خداوند، همان رفتار برخاسته از خواسته‌های پاک فطرت انسانی است.

در نتیجه، انسان تربیت شده در پرتو تعالیم الهی، توان و ظرفیت واقعی انسانی را به خوبی درک خواهد کرد و به نیاز خود به یک ساختار تأمین‌کننده جهات مادی و روحی، پی می‌برد.

پیروزی انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی، دنیای اسلام را از آشفتگی نجات داد و به تمام عالم بشری امید بخشید؛ آنهم درست در روزگاری که حقیقت، عدالت، حکمت و ایمان به سبب شبیخون ماتریالیسم از یک سو و لائیسزم از سوی دیگر، در حال نابودی بود.

رویکرد امام خمینی (ره) با اینکه مشوق اجتهاد سنتی بود - همانطور که «شیخ محمد حسن نجفی» در جواهر الکلام بدان توجه داشته است - به مؤلفه‌های

تأثیرات انقلاب اسلامی بر ایتالیا

Italy

ایتالیا کشوری است در جنوب اروپا به پایتختی شهر "رم". این کشور با ۳۰۱،۳۳۰ کیلومتر مربع مساحت و حدود ۶۱ میلیون نفر جمعیت، از شبه‌جزیره ایتالیا و دو جزیره "سیسیل" و "ساردنی" در دریای مدیترانه تشکیل شده است. ایتالیا با کشورهای اتریش، فرانسه، سان‌مارینو، اسلوونی و سوئیس مرز مشترک دارد. ضمن اینکه واتیکان نیز در داخل شهر رم قرار گرفته است. علاوه بر نژاد ایتالیایی، گروه‌های نژادی "آلمانی"، "فرانسوی" و "ایتالیایی اسلاو تبار" در شمال و "ایتالیایی آلبانیایی تبار" و "یونانی تبار" نیز در جنوب این کشور زندگی می‌کنند. مذهب اکثریت مردم ایتالیا مسیحیت کاتولیک است؛ ولی پروتستان‌ها، یهودیان و مسلمان‌ها - که اکثراً مهاجر هستند - نیز در این کشور زندگی می‌کنند.

انسانی نهفته است. ایشان از آموزه‌های انقلاب اسلامی الگو گرفت و یک جوینده راستین حقیقت بود بدون اینکه نگران مشکلاتی باشد که بر سر راه او قرار داشت. او مصمم بود - هر چند به قیمت جانش - حقیقت را منتشر کند. وی در واقع برجسته‌ترین نمونه یک انسان با ایمان بود. او به شکل بسیار فجیعی از سوی عوامل مخوف‌ترین شبکه شناخته‌شده تروریستی صهیونیسم شهید شد. همان تروریسم دولتی که خود را «اسرائیل» می‌خواند. آنها از نقشی که ادوارد می‌توانست در بین مسلمانان در صحنه بین‌المللی داشته باشد نگران بودند. ادوارد، امام را دوست داشت و انقلاب اسلامی را از آن خود می‌دانست و همانطور که در سال ۱۹۷۹ مردم ایران بر ضد رژیم ستمگر و فاسد شاه قیام و شهدای بسیاری تقدیم کردند، وی نیز بر ضد شبکه لابی صهیونیست ایتالیا قیام کرد. پس از آنکه ادوارد آنان را از دریافتن خود در دامشان مأیوس کرد، او را به شهادت رساندند. ما از ادواردو سپاسگزاریم. او یک الگوی زنده شجاعت و صبوری است. یک مبلغ کامل که با عملش خود را نشان داد نه با حرفش. در آینه رفتار او می‌توان فهمید که انقلاب اسلامی برای همه، الگو دهی دارد؛ هم برای ایرانی هم غیر ایرانی، هم مسلمان و هم غیرمسلمان و هم شرقی و هم غربی. در واقع دعوتی است به درستی و حقیقت انسانی.

حسن ختام من جمله ای از ادواردو است که به انقلابیون اوائل انقلاب می‌گفت: «خداوند شما را رشد دهد، خداوند شما را حفظ کند، و خداوند همیشه با شما باشد!»

زمان و مکان در فرایند اجتهاد پویا نیز توجه داشته است. امام می‌فرماید: «من به فقه سنتی و اجتهاد جواهری اعتقاد دارم و با هر روش مغایر با آن مخالفم».

در هر صورت برای جلوگیری از فهم اشتباه، ایشان یادآور می‌شود که حکومت اسلامی به شکل امروزی آن شامل عناصر ثابت و متغیر است و بروز واقعی فقه اسلامی است. در حقیقت ایشان معتقد است که حکومت آشکارترین بروز فلسفه عملی فقه است و باید به مجتهد جامع الشرایط سپرده شود. ایشان می‌افزاید که زمان و مکان دو عنصر کلیدی در اجتهاد است.

انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی تبلور یک پدیده بی‌نظیر در تاریخ فقه اسلامی است، زیرا فقه را یک انرژی محرک و پویا و نا ایستا می‌داند که جامعه از آن سیراب می‌شود.

در هر صورت روح یک جامعه اسلامی جدید، در کتاب‌های قرون وسطا و در حکومت های لاتیک و لیبرال منعکس نمی‌شود. بعد از فروپاشی کمونیسم و ایدئولوژی‌های ناسیونالیستی و بعد از بروز پوچی نیهیلیسم، که از طریق لیبرالیسم افراطی به آن رسیدند، چشم انسان‌های صادق و با اراده به سو سوی نور احاطه شده در تاریکی‌ها خیره می‌شود، سوسوی نوری که امید مستضعفان است.

در این مورد لازم است که از همکاری یکی از هم‌پنهانان یاد کنیم؛ او اولین شهید ایتالیایی و پیرو شجاع امام خمینی در یاری بشر برای رسیدن به آرمان‌هایش است، او «شهید ادواردو آنیلی» است.

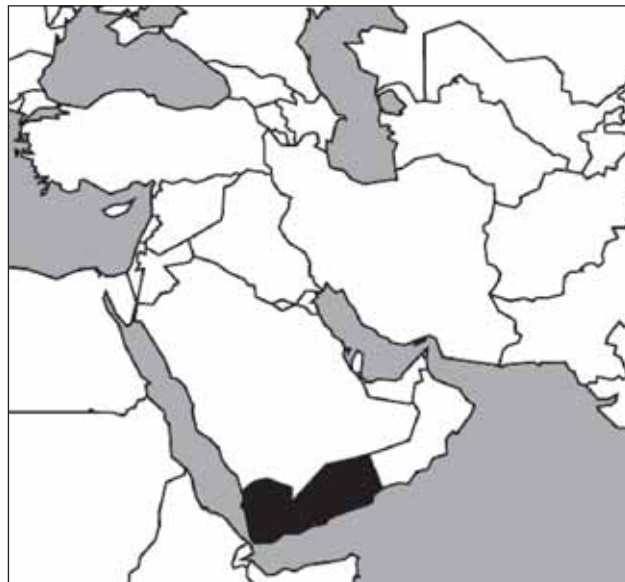
شهید ادواردو تبلور کامل ارزش‌هایی است که در فطرت

شهید ادواردو آنیلی در نماز جمعه تهران، در سال‌های جنگ تحمیلی.

□ به قلم: سید علیرضا حسینی عارف
(کارشناس ارشد علوم سیاسی
و سرپرست اداره کل اطلاع رسانی مجمع)

اندیشه امام (ره) بر انگیزنده روحیه شهادت طلبی

۱. مقدمه

با پیروزی انقلاب اسلامی در بهمن ماه ۱۳۵۷، غرب در مقابل حرکتی قرار گرفت که تا آن زمان سابقه و نسبتی با آن نداشت. بیشتر پژوهش‌ها و مطالعات غربیان درباره شرق، مربوط به تمدن باستانی، قرون اولیه اسلامی، مارکسیسم و نهضت‌های ناسیونالیستی و قومی بود؛ اما در ارتباط با این که ممکن است یک حرکت اسلامی فراگیر پدید آید و کشوری مانند ایران را در تصرف خود بگیرد و حتی اندکی بعد شعاع و پرتو آن سراسر جهان اسلام را درنوردد مطالعه‌ای نشده بود.

پس از تحقق انقلاب اسلامی، این حرکت به تدریج وسیع‌تر و پرحادثه‌تر شد. دولت‌های غربی، در عرصه سیاسی، به جای آنکه راه حل مناسبی پیدا کنند، به سمت دشمنی بیشتر با جهان اسلام حرکت کردند. این امر گذشته از آنکه نتیجه معکوس داد و باعث خشم عمیق‌تر مسلمانان شد منجر به مطالعه علمی این پدیده نیز گردید.

۲. بازتاب جهانی انقلاب اسلامی

۱-۲. بازتاب بر دولت‌ها

مطالعاتی که روی دولت‌های غربی، شرقی، جهان سوم و حتی دولت‌های اسلامی صورت گرفته است نشان می‌دهد که در مجموع، دولت‌های معاصر عموماً از این تحول و رخداد عظیم تاریخی استقبال به عمل نیاورده و با نوعی حیرت، سرگردانی و حتی شگفتی به این پدیده نوظهور که برای هیچ کدام از آنها قابل پیش‌بینی و تصور نبود نظر می‌افکندند.

تأثیرات انقلاب اسلامی بر یمن

Yemen

در ۲۲ ماه مه ۱۹۹۰، جمهوری عربی یمن (یمن شمالی) و جمهوری خلق دموکراتیک یمن (یمن جنوبی) با یکدیگر متحد شدند و نام «جمهوری یمن» را برای خود برگزیدند. جمهوری یمن در جنوب غربی قاره آسیا واقع شده است، ۲۳ میلیون نفر جمعیت و ۵۲۷,۹۶۸ کیلومتر مربع وسعت دارد و پایتخت آن شهر صنعا است. یمن از شمال با عربستان سعودی و از شرق با عمان همسایه است. این کشور فقیر، دارای دو ساحل مهم است؛ از جنوب با دریای عرب و از مغرب با دریای سرخ. این کشور اکنون از مناطق جنوب غربی شبه جزیره عربستان، مناطق کوهستانی، نوار ساحلی دریای سرخ، مستعمره سابق انگلستان یعنی عدن، مناطق تحت‌الحمایه جنوب عربستان، جزایر کاماران، جزایر سوکوترا و جزایر کوریاموریا تشکیل شده است. دین رسمی مردم یمن اسلام می‌باشد. مسلمانان اکثریت جمعیت این کشور را تشکیل می‌دهند و دو گروه "زیدی" و "شافعی" در بین آنان صاحب اکثریت هستند. سایر ادیان و مذاهب نیز پیروان اندکی دارند. مسلمانان یمن خود را از انصار می‌دانند و یکی از افتخارات آنان این است که خود را تنها کشوری می‌دانند که بدون جنگ و خونریزی و با رسیدن امیرالمؤمنین حضرت علی (ع) فرستاده حضرت رسول (ص) به اسلام گرویدند.

۲-۲. بازتاب بر ملت‌ها

اما داستان واکنش ملت‌ها - مسلمان و غیرمسلمان - کاملاً برعکس است. انقلاب اسلامی ایران در حقیقت، هم برای شیعیان و هم برای کل جهان اسلام یک الگوی جدید در کار مبارزاتی و رهایی از شر استعمار و احیای گری به وجود آورد. آنچه در ایران اتفاق افتاد الگو شد، نه تنها برای شیعه، که برای اهل سنت هم. نوع مبارزه و شکل انقلاب شاید برای کل جهان آثار متفاوتی در جاهای گوناگون داشت.

یکی از علت‌های اساسی مقابله دشمنان با این انقلاب هم همین بود که این انقلاب در جهان اسلام الگو نشود. راهی که این انقلاب برای پیروزی انتخاب کرد، حضور عمومی مردم است در صحنه مبارزه، بدون توسل به خشونت. انقلاب با این شکل پیروز شد. جوهر این کار حضور همه مردم در صحنه است، نه اینکه یک عده به نیابت از طرف مردم تفنگ به دست بگیرند، عملیات چریکی راه بیندازند. این الگو در جاهای دیگر تکرار شد؛ در لبنان و فلسطین هم تکرار شد، و هر جا تکرار شد، موفق بود. در لبنان، رمز موفقیت لبنانی‌ها حضور همه مردم در صحنه است؛ یعنی همه مردم شیعه روزی که ضرورت اقتضا کند، مثل اینجا بسیج می‌شوند و به صحنه می‌آیند.

۳-۲. بازتاب بر شیعیان

بی‌تردید، تشیع با پیروی انقلاب اسلامی در دنیا احیا شد. نشانه‌های این احیای گری در بسیاری کشورها دیده می‌شود. مثلاً در افغانستان، در اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم، در زمان حکومت «عبدالرحمان خان» شیعه‌کشی به راه افتاد و تعداد زیادی از شیعیان افغانستان گریختند و به کوه‌های مرکزی و منطقه «هزارجات» رفتند. این امر در زمان «امان الله خان»، «نادر شاه» و «ظاهر شاه» با شدت کمتری ادامه یافت. اما انقلاب اسلامی ایران تشیع را در این کشور احیا کرد و به شیعیان قدرت بخشید. انقلاب اسلامی در عراق، لبنان، کویت و ... نیز تشیع را احیا کرد و گروه‌های مختلف شیعی از آن الگو گرفتند. بنابراین یکی از مهم‌ترین آثار و نتایج انقلاب «احیاء قدرت، قوت و بیش از همه، هویت شیعه در کل جهان» بود.

۳. شناخت زیدیان یمن

شیعیان یمن از دو فرقه «زیدیه» و «اثنی عشریه» پیروی می‌کنند و در حدود ۶ میلیون نفر جمعیت دارند. اکثریت شیعیان یمن، زیدی - یا همان ۴ امامی هستند - یعنی پس از «حضرت امام سجاد (ع)»، زید بن علی بن حسین، و پس از او یحیی بن زید را امام می‌دانند. فلسفه آنها «قیام به سیف» است و به همین دلیل، یمنی‌ها نوعاً خنجری به کمر دارند که نمادی است از فلسفه قیام خونین.

از طرف دیگر از آنجا که دولت‌ها بیش از هر چیز به بقا و دوام خود می‌اندیشند و هر حرکت مردمی و رهایی‌بخش می‌تواند برای آنها نگران‌کننده و خطرناک باشد، هر کدام از آنها به طریقی نگران اثرات انقلاب بر جامعه خود و آینده ثبات نظام حاکم بر کشورشان بودند، بویژه در شرایطی که این دولت‌ها معمولاً دارای نظام‌های سکولار بوده و جدایی دین از سیاست را به عنوان یک اصل ثابت و پابرجا پذیرفته بودند. پس انقلاب اسلامی ایران که خمیرمایه آن از ایدئولوژی و مکتب دینی و اسلامی گرفته شده بود طبیعتاً نمی‌توانست برای آنها نگران‌کننده نباشد زیرا که وضع موجود را در هم ریخته و نظام و ارزش‌های جدیدی را مطرح می‌کرد.

اگر موارد بسیار معدودی نیز دیده شد که انقلاب و نظام برخاسته از آن را به رسمیت شناختند ناشی از نگرانی آنها از عواقب آن و یا فشارهای مردمی و اجتماعی بوده است.

واکنش آمریکا، کشورهای غربی و کشورهای بلوک شرق در مقابل این انقلاب، قابل پیش‌بینی و طبیعی بود؛ اما در مورد دولت‌های اسلامی، از آنجا که دولت‌ها عموماً پایگاه مردمی نداشته و وابستگی جدی به جهان غرب و بویژه آمریکا داشتند بطور کلی واکنشی منفی بروز دادند.

در این میان هر دولتی که در اثر این تحول برای آینده خود احساس خطر بیشتری می‌کرده است بازتاب منفی انقلاب اسلامی بر آن دولت بیشتر بوده و عکس‌العمل‌های فوری این دولت‌ها را نیز بر همین اساس می‌توان مشاهده کرد و جالب اینکه هر دولتی که از اکثریت قویتر شیعیان برخوردار بوده و یا دارای اقلیت نسبتاً چشمگیری از شیعیان بوده است، به خاطر هراس از شورش و خیزش مردمی در این کشورها عکس‌العمل تندتری داشته است بطوری که رژیم بعثی عراق که بر ملتی دارای اکثریت شیعه هستند حکومت می‌کرد با یک خصومت وصف‌ناپذیری با انقلاب اسلامی برخورد کرد و نهایتاً هم جنگ بیرحمانه و بی‌امانی را علیه این نظام نوپا آغاز نمود که نه تنها طولانی‌ترین جنگ قرن بیستم شناخته شد بلکه خسارات جانی و مالی هنگفتی هم برای هر دو ملت بر جای گذارد. این شرایط با درجه کمتری در مورد بحرین و لبنان صادق است.

اما دولت‌های لیبی، الجزایر و یمن - که کشورهای انقلابی به شمار می‌رفتند - در اوان پیروزی انقلاب اسلامی سیاستی دوستانه‌تر با ایران انقلابی اتخاذ کردند در عین حال این اتخاذ مواضع بمعنای استقبال از انقلاب نباید تلقی گردد. حتی این دولت‌ها نیز به تدریج با رشد اسلام‌گرایی در میان جوامع خود نه تنها رابطه خود را با ایران انقلابی محدود کردند بلکه بعضاً به خصومت و دشمنی هم گرایش پیدا کردند.

مبارزان صعده

علمایی ظهور کردند که گرایش‌های شدید حدیثی و سلفی داشتند. کسانی مثل شوکانی و ابن‌امیر و ابن‌وزیر که حتی علمای زیدی آنها را جزء زیدیه نمی‌دانند و از اهل سنت به شمار می‌آورد ولی کسانی که از خارج مذهب زیدیه به آنها می‌نگرند، آنها را نیز گرایشی از زیدیه می‌دانند.

اگرچه در گرایش جارودی علمایی ظهور می‌کنند که برخی از آنها مثلاً صاحب دو جلد کتاب قطور است با نام «انوارالیقین فی امامة امیرالمؤمنین» که حتی زیدیه کنونی این کتاب را چاپ نمی‌کنند چرا که قدح جدی نسبت به خلفاء و دیگر مخالفان حضرت علی (ع) دارد، در مقابل شخصی مانند شوکانی و ابن‌امیر صنعانی ظهور می‌کنند که سلفی‌ها به کلام آنها استناد می‌کنند چرا که از پیروان اهل حدیث و احمد بن حنبل حساب می‌شوند. تنها جرم زیدیان واقعی نزد سلفی‌ها و وهابی‌ها این است که شیعه زیدی هستند. آنها قائل هستند که امام زید با خلفا و صحابه مشکلی نداشته است. کار به جایی می‌رسد که وقتی شوکانی در رأس قدرت قرار می‌گیرد و قاضی القضاة زیدیه می‌شود، دست به قلع و قمع علمای جارودی می‌زند و دستور قتل برخی را به جرم غلو صادر می‌کند مثل شهید سماوی.

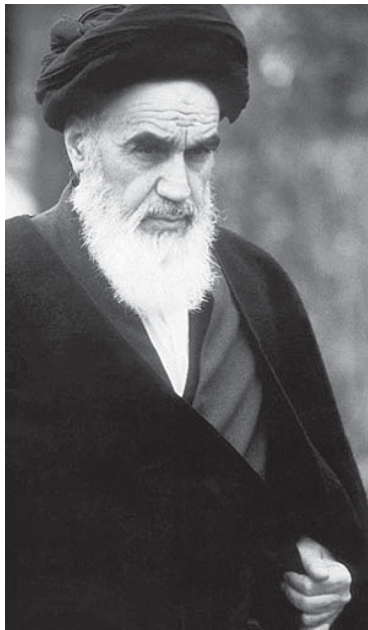
در قرن حاضر، هر چند امامان زیدی با تمدن و عصر جدید آشنا شدند و رگه‌های روشنفکری داشتند و تلاش کردند دستگاه امامت را با اندیشه‌ها و علوم نوین وفق دهند ولی هنوز زیدی به شمار می‌رفتند. در این قرن عالمان بزرگی ظهور کرده‌اند؛ مانند «علامه مجد الدین المؤیدی» که نماینده معاصر جریان زیدیه جارودی و صاحب تألیفات بسیار بود و «سید بدر الدین الحوثی» که از سادات طباطبایی و از علمای بنام و صاحب تألیف است. نوشته‌های او بسیار نزدیک به مکتب امامیه است مثلاً کتاب‌های «من هم الرفضة؟»، «آل محمد لیس کل امة»، «الفئة الباغية» و «السهم الثابت فی ابطال دعايات النواصب» به معارف اثنی‌عشری نزدیک‌اند.

اولین تقسیم تاریخی زیدیه تقسیم به زیدیان جارودی و زیدیان غیر جارودی است. جارودیان، زیدیانی هستند که علاوه بر اعتقاد به قیام و انقلاب، وابستگی و علقه شدید به اهل بیت (ع) داشته و اندیشه‌های شیعی در آنها پررنگ است. این جریان که در مقایسه با اهل سنت، نزدیک به شیعیان امامی است، همواره جریان اصلی در میان زیدیه بوده است.

جریان دوم زیدیه که بیشتر حدیث‌گرا هستند، از لحاظ اعتقادی متشیع به حساب می‌آیند. این جریان در طول تاریخ وجود داشته ولی همیشه در اقلیت بوده اند و انعکاس چشمگیری در جز در چند برهه کوتاه نداشته‌اند.

در دوره‌های میانی نیز همین دو گرایش در زیدیه وجود داشته است مثلاً «عبدالله بن حمزه» امام برجسته زیدیه در قرن ۶ و ۷ و یا امام دیگری با نام احمد بن سلیمان وجود دارند که سردمداران همان گرایش اصیل زیدی جارودی هستند. عبدالله بن حمزه، در جایی می‌گوید: «در زمان ما در یمن جز جارودی‌ها، زیدی دیگری وجود ندارد». البته در همان زمان در سوی دیگر، شخصیتی به نام نشوان بن سعید حمیری صاحب «الحوار العین» ظهور می‌کند که مبانی کلامی در او بسیار کم رنگ است و منتقد زیدیه به شمار می‌رود و قائل است که افکار زیدیه ساخته و پرداخته امامان زیدیه بعد از زید بن علی است.

در قرون اخیر نیز همین دو جریان وجود دارند و می‌بینیم که امامانی در میان زیدیه ظهور می‌کنند که دارای عقاید جارودی هستند و مبانی شیعی در میان آنها بسیار پررنگ است. به طور مثال «منصور بالله قاسم بن محمد» که تشکیل دهنده حکومت سوم زیدیه در یمن است و عثمانی‌ها را از یمن اخراج کرد. در دوران حکومت او و فرزندش المتوکل علی الله (معاصر با ظهور صفویه در ایران)، عالمانی ظهور می‌کنند که گرایش‌های شیعی آشکاری دارند و علماء غیر جارودی، آنها را متهم به غلو و خروج از زیدیه و پیوستن به امامیه می‌کنند. در زمان ایشان مظاهر و شعائری مثل عید غدیر و عاشورا پررنگ می‌گردد. اما نوادگان قاسم بن محمد، تبدیل به جریانی وا داده و منفعل در برابر عقاید اهل سنت شدند و به تبع و بر اساس قاعده کلی «الناس علی دین ملوکهم»

۴. بازتاب انقلاب اسلامی بر کشور یمن

۱- ۴. ایران: الگوی عام مبارزه با استعمار

خاستگاه محتوایی بیداری اسلامی، در دو قرن اخیر، ایران بوده است. بی تردید، کار «مرحوم سید جمال الدین اسدآبادی» که از ایران شروع شد، برجسته ترین نماد بیداری اسلامی در ۱۵۰ یا ۲۰۰ سال اخیر بود. البته سید جمال، یک تک‌ستاره محسوب نمی‌شد بلکه «میرزای شیرازی»، «نائینی»، «آخوند خراسانی»، «شیخ فضل‌الله نوری»، «کاشف الغطاء»، «میرزای دوم»، «کوچک جنگلی»، «شیخ محمد خیابانی»، «آیت‌الله کاشانی»، «نواب صفوی» و سرانجام «امام خمینی» از کسانی بودند که دالّ برتر آنها «اسلام» با قرائت شیعی «بود و در برابر استعمار و استبداد ایستادند.

همزمان با سید جمال، مرحوم میرزای شیرازی در رابطه با تنباکو قیام کرد. اینکه مرحوم میرزا فتوایی صادر کرد و قریب به اتفاق علما و مجتهدان ایران از او تبعیت کردند، از وجود یک زمینه آماده در موضوع مبارزه با استعمار حکایت می‌کند. این روحیه سپس به نقاط دیگر نیز سرایت کرد؛ نه فقط به جهان تشیع، بلکه به کل جهان اسلام.

بی‌شک، حرکت بیداری اسلامی در مصر، متأثر از سیدجمال الدین اسدآبادی است و داعی اصلی و اولیه‌اش برای بازگشت به اسلام اولیه مرحوم سیدجمال است. به هر حال، حرکت شیعیان در ایران همواره الگو بوده است، اولاً برای کل شیعه در دنیا، و ثانیاً برای کل مسلمان‌ها. اگر هم در عراق حرکتی صورت گرفته حتی شخص برجسته‌ای مثل مرحوم کاشف الغطاء، که اولین عالم برجسته اسلامی، چه شیعه و چه سنی، است که فتوای جهاد علیه اسرائیل و صهیونیست‌ها را داد. چه در بین سنی‌ها و چه در بین شیعیان، کسی با قاطعیت او فتوای جهاد نداده است. او از علمای عراق بود، ولی با وجود این، علم حرکت‌های ضد استعماری در عراق هم اغلب به دست علمای ایرانی مقیم عراق بود.

حتی در قیام الجزایر که در سال ۱۹۵۴ شروع شد و در ۱۹۶۲ به پیروزی رسید «فرحت عباس» رهبر برجسته این انقلاب در یکی از سخنرانی‌هایش خطاب به مجاهدان الجزایر گفت: «آنچه ما کردیم، در حقیقت، الگو گرفته از نهضت ملی نفت در ایران بود». مشابه همین سخن را «جمال عبدالناصر» در ملی کردن کانال سوئز در سال ۱۹۵۶ گفت، که البته نقش شهید نواب صفوی در این قیام و نیز در تشکیل سازمان آزادیبخش فلسطین (ساف) قابل مطالعه است.

۲- ۴. جذابیت‌های امام خمینی برای ملل عرب

به شکل کلی، تفکرات امام راحل، پیش و پس از پیروزی انقلاب اسلامی - و حتی پیش از آنکه ایشان، حکومت اسلامی را اعلام کند - جذابیت‌های فراوانی در بین ملت‌های اسلامی و عربی داشت.

مدت‌ها بود که رهبران سیاسی عرب اعتبار خود را نزد ملت‌های‌شان از دست داده بودند و براین اساس وقتی کسی چون امام خمینی با صدق و راستی به پاخواست، دلهای آنان را به سوی خود جذب کرد و آنان،

خواست‌های خود را در او تجسم یافته دیدند. ملت‌های عرب، از اینکه گاه و بیگاه حاکمی، امیری، پادشاهی و فردی در ظاهر انقلابی، داعیه‌دار نجات مردم می‌شد اما دیری نمی‌پایید که آنان را در چنبره آزمندیهای خود گرفتار می‌کرد، خسته شده بودند و چشم انتظار مردی بودند که منجی صادق و امین آنان باشد. براین اساس، وقتی نام امام خمینی جهان اسلام را فراگرفت، انقلابیان، نویسندگان، شاعران، جوانان و روشنفکران - از هر مذهب و گرایش - به سوی او جذب شدند. آنان در او کسی را می‌دیدند که می‌تواند شکوه گذشته مسلمانان را زنده کند و آنان را در زیر بیرقی از جهاد گردآورد و به بازپس‌گیری سرزمین‌های اسلامی بپردازد.

«محمود مفلح»، شاعر یمنی از این جمله است. او چنین با اشتیاق برای امام می‌سراید:

و هنگامه آن است که مسلمانان

با امامی بیعت کنند

آنگاه

"بدر" به زندگی باز آید

و "خیر"

پیش پایش بیرق تسلیم افکند.

۳-۴. انقلاب اسلامی؛ الگوی خاص جنبش صعه

گذشته از این گرایش‌های عام، پررنگ‌ترین بازتاب انقلاب اسلامی ایران بر یمن را می‌توان در تأثیر شگرف این انقلاب و نیز اندیشه امام خمینی بر "حوثی‌ها" دانست.

خاستگاه حرکت حوثی‌ها، منطقه شمالی یمن در "استان صعه" است. منطقه‌ای که مرکز جریان جارودی زیدیه و محل تولد حکومت‌های شیعی زیدی یمن بوده و در طول قرون متمادی با حوزه‌ها و علمای این مذهب عجین گشته است.

«سید حسین حوثی» - از فرزندان سید بدرالدین الحوثی - تحت تأثیر انقلاب اسلامی ایران و اندیشه‌های امام(ره) جوانان صعه را گرد آورد و گروهی به نام «شباب مؤمن» را تشکیل داد. وی تلاش کرد با استفاده از "اندیشه‌های تشیع اثنی‌عشری با قرائت انقلابی امام(ره)"، خلأهای علمی و فرهنگی موجود در زیدیه را - که از همان ابتدا به خاطر اشتغال به جنگ و جهاد در این فرقه ایجاد شده بود - پُر کند. از این رو علاوه بر تحصیل علوم دینی و معارف اسلامی، به کار تربیت نوجوان و جوانان پرداخت.

مهم‌ترین مؤلفه‌های حرکت سید حسین حوثی عبارت بود از:

۱. شیعی بودن و حضور پررنگ مبانی شیعه در آن.

۲. نقد وضعیت موجود.

۳. ترویج افکار امام خمینی(ره) و انقلاب اسلامی ایران در زمینه‌هایی همچون مبارزه با استکبار و آمریکا و اسرائیل.

۴. آگاهی‌بخشی و بیداری اسلامی.

تفکرات انتقادی وی درباره حوزه‌های دینی یمن و علمای آن، باعث رنجش علماء و ریش سفیدان زیدیه گردید و حتی در مقطعی اعضای این گروه توسط عالمان زیدی طرد شدند.

ایمان، علم، تواضع، عطوفت، مهربانی، روشن‌بینی سیاسی و مردم‌داری، از ویژگی‌های روحی سیدحسین حوثی بود. وی به رغم تلبس به لباس روحانیت، در میان مردم با لباس محلی رفت و آمد می‌کرد و با اشتغال به شغل رانندگی و داروفروشی، به کسب روزی می‌پرداخت. او توانست با ترویج فرهنگ نماز، ایثار، حق‌طلبی، مردم‌دوستی، ساده‌زیستی و تلاش برای کاهش یافتن هزینه ازدواج، در دل مردم نفوذ کند. او پس از نماز عشاء، به تفسیر قرآن، تدریس احادیث وارده از معصومین(ع) و فقه جعفری می‌پرداخت و در زمینه اخلاقی نیز متأثر از عرفان و اخلاق حضرت امام خمینی(ره) بود. سید حسین به کتاب اربعین امام(ره) بسیار علاقه داشت و آن را تدریس می‌کرد.

سید حسین حوثی در بیشتر سخنرانی‌های خود که در جمع جوانان ایراد می‌کرد، از امام(ره) و انقلاب ایران نام می‌برد و آن را به عنوان الگو معرفی می‌کرد. طبیعتاً دولت یمن نیز - بسان دیگر کشورهای عرب و مرتجع منطقه - وجود این فرهنگ و گرایش را بر نمی‌تابید؛ لذا وی و همفکرانش را به "اثنی‌عشری بودن" و "جاسوسی برای ایران" متهم نمودند و حتی به او تهمت زدند که ادعای امامت و پیامبری دارد و قصد دارد نظام امامت را به جای جمهوری به یمن بازگرداند.

با توجه به آنچه که در برخی از احادیث معصومین(ع) آمده است و دلالت دارد که شخصی با نام حسن یا حسین، در آستانه ظهور حضرت مهدی(عج) از یمن قیام می‌کند و مردم را به سوی هدایت یافته‌ترین مذاهب فرا می‌خواند، حکومت یمن با استناد به این احادیث، ادعا کرده بود که سیدحسین حوثی همان "یمانی موعود" است زیرا نامش حسین و مذهبش شیعه دوازده‌امامی است! درحالی‌که خود وی هیچ‌گاه چنین ادعایی نکرد. حکومت یمن، ابتدا برای جلوگیری از افزایش محبوبیت روزافزون حوثی، مدعی شد که وی ادعای نبوت کرده ولی این راهکار نتوانست مردم را فریب دهد؛ آنگاه گفتند که وی ادعای امامت کرده اما این ترفند هم نگرفت؛ سپس تلاش کردند با کمک رسانه‌های دولتی این گونه جا بیندازند که وی ادعای یمانیت کرده ولی این هم نتوانست در علاقه شیعیان یمن به وی خللی ایجاد کند.

سرانجام کار دو طرف بالا گرفت و در سکوت مجامع بین المللی و اسلامی، تهاجم وسیعی از سوی دولت علیه شیعیان صعه آغاز و مراکز تجمع آنها مورد حمله قرار گرفت.

در یکی از شب‌های جمعه که وی طبق عادت همیشگی، به همراه دوستان و

حکومت یمن پس از جنگ چهارم صعدة، در اقدامی بی‌سابقه، هرگونه چاپ، ورود و توزیع کتاب‌های شیعی را در این کشور قلع و قمع نمود. به دستور حکومت یمن، تمامی کتاب‌های شیعیان از جمله کتاب‌های شریفی چون نهج‌البلاغه و صحیفه سجادیه از مساجد، کتابخانه‌ها، مدارس و حوزه‌های علمیه سراسر این کشور جمع‌آوری شده است و حتی برخی عناصر حکومتی، تعدادی از کتاب‌های مقدس جمع‌آوری شده را در "میدان الحریة" در برابر دیدگان مردم آتش زدند!!

دولت یمن، برگزاری هرگونه مراسم مذهبی - از جمله جشن میلاد پیامبر(ص)، عید غدیر و عزاداری محرم - از سوی شیعیان را ممنوع کرده است. به دستور حکومت بعثی یمن، تمامی نوشته‌ها، تابلوها و پلاکاردهایی که نام مقدس ائمه(ع) به ویژه نام‌های «علی» و «حسین» بر آن نقش بسته بود پاره شده و کتاب‌ها و مجلاتی که در آن کلمه «غدیر» ذکر شده بود نابود گردید.

برخی روزنامه‌های حکومتی یمن برای جلوگیری از نشر افکار انقلابی شیعی و ایرانی، اقدام به توهین به علما و مراجعی مانند امام خمینی و آیت‌الله سیستانی می‌کنند و شنیده شده است که رسانه‌های دولتی حتی بر ضد اهل بیت(ع) و امام حسین(ع) هم تبلیغات می‌نمایند.

اکنون نگرانی سردمداران یمن از گسترش موج بیداری شیعیان بسیار زیاد شده است به طوری که حاکمان یمن از وجود شیعیان در یمن به عنوان یک غده سرطانی یاد می‌کنند! علی عبد الله صالح رئیس جمهور یمن در ادامه سیاست سرکوب شیعیان یمن، اخیراً فعالیت‌های جریان سیاسی - مذهبی پیروان زیدیه و اثنی‌عشریه را محدود نموده است و به بازداشت و ترور رهبران شیعی اقدام می‌نماید. وی در این راستا در ۴ فوریه سال گذشته میلادی رسماً با صدور فرمانی حمله به مناطق شیعه‌نشین شمال یمن را صادر نمود و این امر منجر به درگیری‌های وسیع میان ارتش یمن و شورشیان تحت رهبری «سیدعبدالملک حوثی» - فرزند علامه بدرالدین و برادر شهید سید حسین حوثی - در استان صعدة گردید.

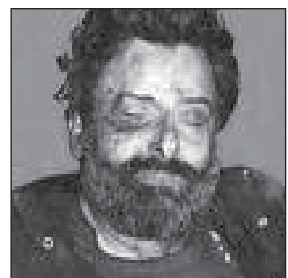
القاء توطئه هلال شیعی و پیروزی‌های شیعیان در عراق، لبنان و بحرین به این نگرانی‌ها دامن زد و دولت یمن، شورشیان شیعه به رهبری عبدالملک حوثی را متهم نمود که با کمک ایران به دنبال برقراری حاکمیت امامی مذهب هستند. گرچه حسین کمالیان سفیر ایران در صنعاء پایتخت یمن، هرگونه دخالت ایران در یمن را رد کرد اما حاکمان یمن تحت تاثیر القائنات غرب و کشورهای عرب منطقه شدیداً ایران را محکوم می‌نمایند.

آنها در واقع، نگران انوار تابناکی هستند که از اندیشه‌های جاویدان امام خمینی(ره) و خون شهیدان انقلاب اسلامی ساطع می‌شود؛ انواری که با هیچ توطئه و ترفندی خاموش‌شدنی نیستند.

شاگردانش به دامنه کوه‌ها پناه برده، با خواندن دعای کمیل با خدای خویش راز و نیاز می‌کرد نظامیان یمنی آنها را محاصره کردند. گروه شباب مؤمن هم با استفاده از ذخایر غذایی و تسلیحاتی که از قبل فراهم شده بود، به مقابله با حکومت برخاستند. این مقاومت و محاصره سه ماه به طول انجامید و ۷۰ تن از یاران حوثی به شهادت رسیدند. حکومت بعثی یمن در مدت این حصر حتی اجازه نداد آب و غذا به کودکان برسد و حتی وقتی همسر سید حسین با بلندگو مقداری شیر برای کودکان خردسالش درخواست کرد با گلوله‌های دشمن مواجه شد.

سرانجام سیدحسین پس از ۹۰ روز مقاومت در کوه‌های محاصره شده استان صعدة، به فیض شهادت نائل شد و عکس جنازه او نیز منتشر گردید؛ ولی هنوز هم برخی از دوستان او منکر شهادت وی هستند! (البته این یک مسأله‌ی سابقه‌دار در زیدیه است که برخی از پیشوایان آنان کشته می‌شوند ولی پیروان آنها منکر کشته‌شدنشان می‌گردند).

شهید سید حسین حوثی

این درگیری که در سال‌های ۲۰۰۴ و ۲۰۰۵ شروع شد با شهادت سید حسین حوثی نیز پایان نیافت و تا امروز - با کش و قوس و افت و خیز - ادامه داشته است.

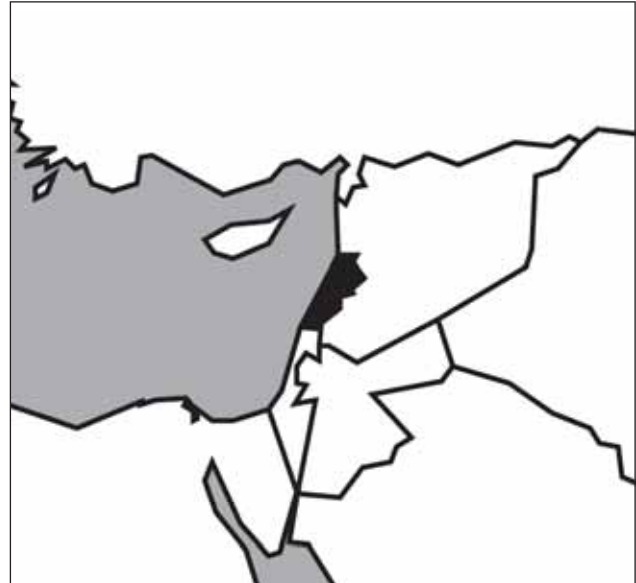
نکته قابل توجه اینکه خاندان حوثی، هم‌چنان نزدیکی بسیاری به مذهب شیعه اثنی‌عشری، انقلاب اسلامی ایران و حضرت امام(ره) دارند. تا جایی که با وجود محرز بودن پایبندی آنان به اصول و قواعد زیدیه، برخی از رسانه‌های داخلی ایران نیز آنان را امامی‌مذهب می‌دانستند! البته در این میان تلاش دولت یمن برای منزوی کردن آنها در میان مردم زیدی آن کشور هم بی‌تأثیر نبود که موجب شد تا رسانه‌های حکومتی یمن آنها را امامی‌مذهب و وابسته به جمهوری اسلامی ایران معرفی کنند.

۴-۴. انقلاب اسلامی و ایران‌هراسی

گرایش جریان شباب مؤمن به اسلام ناب، انقلاب اسلامی و امام که قیام‌های متعدد شیعیان صعدة را موجب گردید، به نوعی "ایران‌هراسی" و به تبع آن، "تشیع‌هراسی" نیز در این کشور منجر گشت.

□ به قلم: علی آقاجانی قناد
(کارشناس ارشد علوم سیاسی)

عروس خاورمیانه؛ تجلی غنی‌ترین تأثیرات انقلاب

پرسش اصلی این است که جنبه‌ها و ابعاد تأثیر انقلاب اسلامی در لبنان چه بوده و چه روندی را پیموده است؟ این پژوهش با مفاهیم چون صدور انقلاب، ایدئولوژی اسلامی، مقاومت و جهان شمولی ارتباط دارد. فرضیه‌ی تحقیق آن است که بیشترین و مؤثرترین تأثیر و بازتاب را انقلاب اسلامی در لبنان داشته است و در سه بخش سیاست، اهداف و وسایل بیشترین همخوانی و نزدیکی را با انقلاب اسلامی در لبنان شاهدیم؛ به گونه‌ای که تغییرات در هر یک از این سه بخش در ایران تأثیرات قابل ملاحظه‌ای در صحنه سیاسی لبنان داشته است.

تأثیرات انقلاب اسلامی بر لبنان

Lebanon

لبنان کشوری کوچک، با مساحتی حدود ۱۰/۲۳۰ کیلومتر مربع است. از طوایف و فرقه‌های بسیار متنوعی تشکیل شده که در نتیجه سیاست آن را نیز تابع خود ساخته است و تأثیری اساسی بر مناسبات سیاسی گذاشته است. بر اساس سرشماری سال ۱۹۷۵ ترکیب جمعیتی این کشور را ۴۰ درصد مسیحی، ۲۷ درصد شیعه، ۲۶ درصد اهل تسنن و ۷ درصد دروز تشکیل می‌دهد. لبنان ۱۷ فرقه رسمی دارد که شامل ۱۱ فرقه مسیحی، پنج فرقه اسلامی، و یهودیان است. قانون اساسی در سال ۱۹۲۶ تدوین شده و تا کنون شش بار اصلاح شده است. بر اساس توافق قانون اساسی، ریاست جمهوری در دست مسیحیان مارونی، نخست وزیر سنی‌مذهب و رئیس مجلس شیعه است. با توجه به عدم استقرار کامل نهادهای سیاسی، نقش احزاب در لبنان، همواره تعیین کننده بوده است. پس از "توافق طائف" و با افزایش نسبی قدرت سوریه در صحنه داخلی این کشور، نقش احزاب در این کشور کاهش یافت؛ اما پس از ترور رفیق حریری، این نقش دوباره تقویت شده است.

۱. سیاست

صدور انقلاب به مثابه‌ی اصلی بنیادی در سیاست خارجی، بازتاب پویایی سیاسی داخلی ایران است. نیروهای مخالف شاه، هم‌چنان که علیه حاکمیت سرکوب‌گری هم‌داستان بودند، علیه هم‌پیمانی عملی شاه با ایالات متحده نیز اتفاق داشتند.

سیاست صدور انقلاب ارتباط وثیقی با ایدئولوژی حاکم بر انقلاب دارد. ایدئولوژی‌ای که حاوی اصول جدی، از جمله تأکید مجدد بر اسلام، به مثابه‌ی شیوه‌ی تمام عیار زندگی، عدم اعتقاد به جدایی دین از سیاست، اعتقاد به اینکه قدرت مسلمانان نیازمند حاکمیت اسلام است، معرفی دوباره شریعت به مثابه‌ی طرح اسلامی جامعه‌ی مطلوب، و تمایل به نبرد (جهاد) علیه تمام ناراستی‌ها، حتی اگر به شهادت منجر شود.

به همین پایه است که بندهایی از قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، به مقوله‌ی صدور انقلاب پرداخته است.

در مقدمه‌ی قانون اساسی، انقلاب اسلامی مدلی برای پیروزی همه‌ی مستضعفان

۲. تبلیغ و آگاه‌سازی که از طریق گفتار، رفتار و توسط رجال، سیاستمداران، علما، محققان داخلی و خارجی و مؤمنان معتقد به انقلاب ظهور می‌یابد.
 ۳. آموزش و ترویج اعتقادات اسلامی انقلابی از طریق کلاس‌ها، فیلم‌ها، کتاب‌ها و ...
 ۴. حمایت از جنبش‌های آزادی‌بخش. (۵)

روابط ایران و لبنان؛ ریشه‌های کهن و شکوفه‌های جدید (۶)

در زمان حکومت صفویه و در حالی که شیعیان لبنان تحت حکومت سنی مذهب و متعصب عثمانی قرار داشتند، عده‌ای از علمای "جبل‌عامل لبنان" به ایران آمدند. آنان با استقبال صفویان مواجه شده و به همکاری متقابل با حکومت صفوی پرداختند.

در دوران معاصر، با عزیمت «امام موسی صدر» - روحانی فرهیخته ایرانی که اصالتاً لبنانی بود - از حوزه علمیه قم به لبنان، رابطه‌ی تنگاتنگی میان شیعیان ایران و لبنان برقرار شد. در آن زمان شیعه ضعیف‌ترین قشر جامعه‌ی لبنان بود؛ به گونه‌ای که بسیاری جوانان شیعه برای رهایی از این وضعیت، جذب احزاب چپ شده بودند. امام موسی صدر، با ایجاد مجلس اعلا‌ی شیعیان و اتحاد نسبی میان آنان، بر قدرت شیعیان در صحنه‌ی داخلی لبنان افزود. وی در سال ۱۹۷۲ تشکیلاتی سیاسی به نام "حركة المحرومین" را به وجود آورد و در سال ۱۹۷۵ شاخه‌ی نظامی آن را با عنوان "افواج المقاومة اللبنانية" با نام اختصاری "امل" تأسیس کرد. این نخستین بار در تاریخ لبنان است که شیعه در چارچوب یک تشکیلات نظامی مستقل و غیر وابسته به دیگران، حضور خود را به اثبات می‌رساند.

انقلاب اسلامی و صحنه‌ی سیاسی لبنان (۷)

بازتاب انقلاب اسلامی ایران در لبنان، غنی‌ترین و حساس‌ترین قسمت از تأثیرات جهانی و منطقه‌ای انقلاب ایران است. باید اذعان کرد که امواج خیزش ایلامی مردم ایران و صدور لاجرم اندیشه‌های، آرایش نیروها را در لبنان، از سال ۱۹۸۲ به این سو سخت تغییر داده است؛ از جمله در: فروپاشی سیستم سنتی اقتصاد لبنان، سرخوردگی از میانه‌روی سیاسی، ابراز نارضایتی از سطح عمومی فقر، تبدیل اسلام به عنوان جایگزین منحصر به فرد و بدیلی انسانی برای جنگ و پناهگاهی برای گریز از اضطراب‌ها.

این گونه است که انقلاب اسلامی ایران توانسته است، به الگوسازی و عینی‌سازی نمود خود در جامعه‌ی لبنان دست زند. حال با پیگیری سه عنصر پیش گفته به بررسی مفصل‌تر این تأثیرات می‌پردازیم:

الف) سیاست‌ها

محمل اصلی تأثیر انقلاب اسلامی در لبنان به طور طبیعی شیعیان این کشورند.

بر مستکبران دانسته شده و از امت واحد جهانی و نجات ملل محروم سخن می‌گوید. همچنین در اصل سوم بند ۱۶، از حمایت بی‌دریغ از مستضعفان جهان و تعهد برادری نسبت به همه‌ی مسلمانان سخن به میان آمده است. در اصول ۱۵۲ و ۱۵۳ نیز بر حمایت از مبارزه‌ی حق‌طلبانه‌ی مستضعفان در برابر مستکبران تأکید شده است. (۱)

قانون اساسی ایران، نشانگر وجهه‌ی اسلامی سیاست خارجی پویا و مبارزه جویانه‌ای است که هدف آن اتحاد دنیای اسلام و گسترش حاکمیت خداوند بر روی زمین است.

نکته دیگری که در راستای سیاست صدور انقلاب باید بدان توجه شود، این است که امام خمینی (ره) بر غیر فرقه‌ای بودن و جهانی بودن اسلام تأکید داشتند، از این رو به از بین بردن شکاف شیعه - سنی توجه خاصی داشتند. وجه دیگر، خصلت احیاگرانه‌ی انقلاب بود که نخستین نمونه‌ی انقلاب موفق و ملهم از اسلام بود. (۲) انقلاب بر آن بود تا ایران را تجربه‌ای برای تغییر سیاسی و ایدئولوژیک امت جهانی، بر اساس اتحاد تمام مسلمانان قرار دهد. این چنین است که از میان خصیصه‌های آرمان‌گرایی، جهان‌شمولی، مردمی بودن و ایران‌گرایی، جهان‌شمولی اسلامی را نیرومندترین و برانگیزاننده‌ترین عامل برای صدور انقلاب محسوب می‌شد.

۲. اهداف

امام خمینی (ره) خواهان عدل جهانی بود و اعتقاد داشت که تنها نظم جهانی اسلامی می‌تواند چنین عدالتی را فراهم آورد.

همچنین امام (ره) بر انگیزه‌ی الهی انقلاب در برابر انقلاب‌های ملهم از انگیزه‌های مادی تأکید داشت که این مسئله در نامه ۱۳۶۷/۹/۱۱ ایشان به گورباچف نمود می‌یابد. (۳) «پروفسور رمضانی» بر این پایه، سه هدف اصلی صدور انقلاب را چنین بر می‌شمارد:

۱. در کوتاه مدت این امر وسیله‌ای برای دفاع از جمهوری اسلامی به رهبری یک فقیه بلند پایه است.
۲. وسیله‌ای برای تأمین امنیت بین‌المللی جمهوری اسلامی، به ویژه در خلیج فارس است.
۳. در دراز مدت، وسیله‌ای برای استقرار نهایی نظم جهانی زیر چتر عدالت اسلامی است. (۴)

۳. وسایل (ابزارها و استراتژی‌ها)

رمضانی در میان راه‌های صدور مسالمت‌آمیز انقلاب، راهکارهایی را بر می‌شمارد که دکتر محمدی نیز به آنها اشاره دارد:

۱. الگوسازی از دو طریق اسلامی کردن نظام و حاکمیت ارزش‌های اسلامی، و اثبات توانمندی نظام اسلامی در دنیای مدرن.

در زمان وقوع پیروزی انقلاب، سازمان امل، مهم‌ترین حزب شیعیان در عرصه‌ی سیاسی لبنان بود. انقلاب اسلامی در جریان امل نقشی دوگانه ایفا کرد. طبیعتاً پیروزی انقلاب اسلامی ایران برای جنبش امل برانگیزاننده بود. چنان که ریچارد نور تون می‌نویسد: سقوط شاه ثابت کرد که حکومتی نامشروع را نباید تحمل کرد. (۸)

جنبش امل به مثابه‌ی یک جنبش شیعی موفق، از جریان پرشور فراهم شده از طریق انقلاب سود برد. به هر حال این جنبش که جنبشی میانه رو و محافظه‌کار به حساب می‌آمد، نمی‌توانست حامل اندیشه‌های ایدئولوژیک و پرورش انقلاب اسلامی باشد، از این رو به سرعت دچار انشقاق و ریزش نیرو گردید. هنگامی که «نبیه بری» رهبر جنبش امل، همزمان با اشغال لبنان توسط اسرائیل در سال ۱۹۸۲ در گردهمایی کمیته‌ی نجات ملی که به دعوت «الیاس سرکیس» رئیس جمهور وقت لبنان تشکیل شده بود شرکت کرد، «سید ابراهیم امین» مسئول دفتر جنبش امل در تهران، با برگزاری کنفرانسی مطبوعاتی به کمیته‌ی نجات ملی و شرکت کنندگان در آن حمله کرد و آن را کمیته‌ای امریکایی نامید. «سید حسین موسوی» جانشین رهبر جنبش امل نیز در این زمان به سوی منطقه‌ی بقاع به حرکت در آمد و تأسیس جنبش امل اسلامی را در آنجا اعلام کرد که بعدها به حزب‌الله پیوست. (۹) همچنین امل کسانی چون «زکریا حمزه»، «علی محمد الحسینی»، «مصطفی دیرانی»، «محمد عباسی»، «علی جابر»، «احمد خلیل فقیه» و «محمد مبارک» را از دست داد؛ کسانی که بلافاصله «مقاومت مؤمنه» را بنیاد نهادند. (۱۰)

در این میان، «جنبش حزب‌الله» مهم‌ترین جنبش عرصه‌ی لبنان است که تبلور عینی انقلاب اسلامی در این کشور به شمار می‌آید. در حالی که رهبران جنبش امل، علاقه‌ی چندانی به گفتمان و ایدئولوژی اسلام‌گرایی با قرائت انقلاب اسلامی ایران نشان نمی‌دادند، جنبش حزب‌الله که متشکل از اسلام‌گرایان مبارز بود، به پرشورترین و مطمئن‌ترین حامل این گفتمان تبدیل شد. (۱۱)

«شاخصه‌ی جهان‌شمولی» از شاخصه‌های مطرح در چارچوب نظری بود که از ویژگی‌های انقلاب اسلامی است و به همان شکل در حزب‌الله نیز نمود یافته است. حزب‌الله هنگام تأسیس، در بیانیه‌ای با عنوان «ما که هستیم و هویت ما

چیست؟» به بروز این شاخصه پرداخت و نوشت: «ما فرزندان حزب‌الله هستیم که خداوند طلیعه‌ی آن را در ایران به پیروزی رساند تا دوباره هسته‌ی اولیه دولت اسلامی را در جهان بر پا کند... ما در لبنان یک حزب تشکیلاتی بسته با چارچوب سیاسی گنگ نیستیم، بلکه امتی هستیم که از طریق کمربند اعتقادی و سیاسی نیرومندی به نام اسلام، به مسلمانان سراسر جهان وابسته‌ایم». (۱۲) خصیصه‌ی مشترک دوم انقلاب اسلامی و حزب الله، «احیاگری» است که سید ابراهیم الامین، سخنگوی حزب الله در دهه‌ی هشتاد میلادی، آن را چنین معنا کرد: «صدور انقلاب، به معنای تسلط نظام ایران بر ملت‌های منطقه‌ی خاورمیانه نیست، بلکه به معنای تجدید حیات اسلامی در منطقه است تا آنچه بر این ملت‌ها مسلط می‌شود، اسلام باشد». (۱۳)

ویژگی مشترک سوم «عدم تأکید بر گرایش‌های فرقه‌ای» است. با توجه به تأکید حزب‌الله بر بنیادها و عناصر شیعی، هیچ گونه تمایلات فرقه‌گرایی در اهداف آن به چشم نمی‌آید، بلکه بیشتر بر امت جهانی اسلام تأکید دارد. ویژگی مشترک دیگر اجرای شریعت اسلامی است. حزب‌الله در بیانیه‌ی تأسیس خود می‌نویسد: «فرهنگ ما بر منابع قرآن، سنت و سیره‌ی معصومان و احکام و فتاوی صادره از سوی فقیه مرجع تقلید ما استوار است». (۱۴) «پای فشاری بر عدم جدایی دین از سیاست»، خصیصه‌ی مشترک دیگر است. «سید حسن نصرالله» در این باره و الگوگیری از ایران چنین می‌گوید: «اسلام برای ما دین مسجد و مدرسه و خیابان و دولت و نهادهای آن است. دین قادر به برپایی انقلاب و اقامه دولت است... همان گونه که در ایران ثابت شد که اسلام قادر است در مشکل‌ترین شرایط و بدترین تهدیدها، انقلاب برپا و دولت اقامه کند». (۱۵)

دیگر باور مشترک «اعتقاد به ولایت فقیه» است. حزب‌الله همواره بر پابندی نظری و عملی به ولایت فقیه و رهبری مجتهد آگاه پای فشرده است که ممیزه‌ی اصلی این جنبش، از دیگر جنبش‌های اسلامی منطقه‌ای نیز محسوب می‌گردد. دیدگاه حزب‌الله در این باره چنین است: «در خصوص ولایت امر، ما خود را به ولایت مرجعیت رشیدی پایبند می‌دانیم. ولایت در فقیه جامع الشرایطی که عدالت، اعلیت، کفایت، آگاهی به مسائل روز، مدیریت، تقوا و سایر صفات لازم در او تجلی یافته است».

حزب‌الله بر الگوگیری و پیوستگی با امام خمینی (ره) تأکید فراوان دارد. سید

پرداخت و بیشتر در پی تقابل فرهنگی با غرب برآمد و به اصلاح رابطه‌ی خود با خبرنگاران غربی پرداخت. به ایجاد پایگاه‌های اینترنتی و شبکه‌ی ماهواره‌ای پیشرفته همت گماشت و رابطه‌اش را با کشورهای غربی بهبود بخشید. همچنین در حالی که در سال‌های پیش به کشورهای عربی می‌تاخت، به بهبود رابطه‌ی خود با آنان پرداخت.

ب) اهداف

در تبیین اهداف صدور انقلاب، سه هدف مشخص را برشمردیم: دفاع از جمهوری اسلامی به رهبری فقیه جامع‌الشرایط، تأمین بین‌المللی جمهوری اسلامی بویژه در خلیج فارس، و استقرار نهایی نظم جهانی زیر چتر عدالت اسلامی. در ارزیابی تأمین این اهداف در رابطه با لبنان، به نظر می‌رسد که همانند بخش سیاست‌ها، در این عرصه نیز یکی از موفق‌ترین عرصه‌ها لبنان بوده است؛ اگر چه هزینه‌هایی برای ایران داشته است؛ اما فواید آن به مراتب بیشتر بوده است. در زمینه‌ی تأمین هدف نخست، می‌توان گفت که حضور حزب‌الله در لبنان، به مثابه‌ی ایران کوچکی در منطقه‌ی عربی است. گروهی که نظر نهایی را در چارچوب ولایت فقیه اتخاذ می‌کنند و خود را تابع دستورات ولی فقیه می‌دانند. از این رو موفقیت‌های حزب‌الله در عرصه‌ی سیاسی لبنان - همچون اخراج اسرائیل از جنوب لبنان، پیروزی در مبارزات پارلمانی، ایفای نقش مهم در عرصه‌ی اجتماعی و سیاسی لبنان و پیروزی در جنگ ۳۳ روزه - همگی در بالا بردن مشروعیت مواضع نظام و تحکیم موقعیت جمهوری اسلامی در داخل و خارج از ایران مؤثر محسوب می‌شود و اعتماد عمومی را نسبت به سیاست‌ها و آرمان‌های مطرح شده توسط نظام جلب می‌کند و به هم‌گرایی بیشتر مردم با نظام می‌انجامد. به طور طبیعی ناکامی حزب‌الله در عرصه‌ی لبنان می‌تواند، اثرات نامطلوب در عرصه‌ی سیاسی ایران داشته باشد و سیاست‌های نظام را به خصوص در عرصه‌ی سیاست خارجی با پرسش مواجه سازد. در تأمین هدف دوم نیز حزب الله لبنان، یک سپر دفاعی، خارج از مرزهای ملی برای ایران به شمار می‌رود. حضور حزب الله لبنان و دیگر گروه‌های شیعی چون امل، و نیز گروه‌های مؤتلف سنی - چون جنبش توحید اسلامی - توان ایران را در پیشبرد اهداف منطقه‌ای و بین‌المللی افزایش می‌دهد و به تقویت مؤتلفان منطقه‌ای همچون سوریه می‌انجامد. بویژه با تثبیت حزب‌الله در عرصه‌ی سیاسی لبنان، با حفظ ابزار مقاومت، عرصه‌ی بازیگری و تأثیر گذاری ایران را افزایش داده، از این منظر، موجب ارتقای امنیت پیرامونی ایران شده است. از سوی دیگر، از آنجا که اسرائیل اساسی‌ترین دشمن وجودی حاکمیت در ایران محسوب می‌شود و رقیب ژئوپولیتیک و راهبردی ایران نیز هست، مقاومت حزب الله در لبنان، در کنار گروه‌های مؤثر فلسطینی، و مبارزه با اسرائیل در جنوب لبنان (۱۷) ضربه‌پذیری ایران را کاهش داده، در مقابل ضربه‌پذیری اسرائیل را افزایش می‌دهد. از این رو نفوذ ایران در حزب‌الله و گروه‌های شیعه‌ی لبنان، به ابزاری در جهت رفع تهدیدات منطقه‌ای در خاورمیانه و خلیج فارس تبدیل شده است؛ آن گونه که باید اذعان کرد که حزب‌الله در لبنان، خط مقدم امنیت ملی ایران خارج از مرزهای جغرافیایی آن است و بال امنیتی ایران در منطقه به شمار می‌رود. این مسأله در سال‌های اخیر با لبنانی‌تر شدن حزب‌الله و عمیق‌تر شدن حضورش در صحنه‌ی سیاسی لبنان که با تشویق ایران همراه بوده است، ظهور

حسن نصرالله می‌گوید: «از نظر ما امام خمینی مرجع دینی، امام و رهبر به تمام معنای کلمه است. ایشان نماد و سمبل انقلاب علیه طاغوت‌ها، مستکبران و نظام‌های استبدادی است». سید ابراهیم الامین نیز می‌گوید: «ما در روند تصمیم‌گیری سیاسی تنها بر فقیه تکیه داریم. ما از فرامین امام پیروی کرده، به جغرافیا اعتقادی نداریم» (۱۶).

در بعد دیگر از این قضیه و مشابهت میان انقلاب اسلامی و حزب‌الله، باید به محوریت روحانیت در عمل سیاسی توجه کرد. جایگاه ویژه روحانیون در حزب‌الله به نفوذ روز افزون این حزب در میان شیعیان لبنان انجامید. این در حالی است که اساساً بخش زیادی از نفوذ روحانیون شیعه در لبنان از تأثیراتی است که شیعیان لبنان از انقلاب اسلامی ایران پذیرا شدند.

جریان‌ات اسلامی شیعی از بعد دیگری نیز از انقلاب اسلامی تأثیر پذیرفته‌اند و آن بهره‌گیری کامل از نمادهایی چون عاشورا، شهادت، امام حسین (ع)، ظهور حضرت مهدی (عج) و مساجد است. از دیدگاه حزب‌الله، انقلاب ایران، ایرانی نبود، بلکه مقدمه‌ای جهانی بود برای ظهور امام زمان (عج).

نکته‌ی مهم دیگر در زمینه‌ی تأثیرپذیری، تأثیر منطقی تحولات و تطورات انقلاب اسلامی بر حزب‌الله لبنان است. در این باره باید گفت که اگر چه تحولات حزب‌الله عمدتاً درون‌زا است و همان شرایطی که تطورات انقلاب اسلامی را رقم می‌زند. درباره‌ی حزب‌الله نیز صادق است؛ اما نمی‌توان از سهم بالای تحولات انقلاب اسلامی بر حزب الله لبنان فروکاست. حزب‌الله لبنان در خلال دهه‌ی ۶۰ هجری شمسی و ۸۰ میلادی، متأثر از فضای داخلی لبنان و سیاست‌های ایران، رویکردی کاملاً مبارزه‌جویانه و انقلابی داشت؛ اما در اواخر دهه‌ی ۸۰ میلادی با قبول قطعنامه‌ی ۵۹۸ از سوی ایران و پایان جنگ عراق و سپس رحلت حضرت امام (ره) فضای جدیدی بر آن حاکم گشت. مثلاً این جنبش که در آغاز با پیمان طائف بشدت مخالفت ورزیده بود، بتدریج از روند مخالفت خود کاست و به همکاری با نظام سیاسی حاصل از پیمان طائف و نخست وزیر آن «رفیق حریری» پرداخت. یا اینکه به آزادی گروگان‌های خارجی کمک کرد. نتیجه‌ی این رویکرد، به رسمیت شناخته شدن حزب‌الله از سوی دولت لبنان و حفظ سلاح در جنوب بود. بدین ترتیب این حزب به مشارکت در نظام سیاسی لبنان پرداخت. از سوی دیگر، رهبران حزب‌الله، مقاومت اسلامی را با تفاسیر وطن‌خواهانه و ملی پیوند دادند تا گستره‌ی بیشتری به خود بگیرد. «محمد رعد» از اعضای شورای سیاسی حزب‌الله می‌گوید: «نگرش رهبری حزب‌الله، واقع‌گرایانه است و منافع ملی لبنان را مد نظر قرار می‌دهد ... هدف از مقاومت، آزادسازی خاک لبنان است و پس از عقب نشینی اسرائیل، به دوران بازسازی نیاز است».

همچنین حزب‌الله نیز همزمان با ایران، سیاست درهای باز را به اجرا گذاشت. چنان که به ایجاد رابطه با اهل سنت، مسیحیان و درویش‌ها مبادرت ورزید و به مذاکره با احزاب سیاسی مختلف لبنان پرداخت. آن گونه که تجمع از احزاب لبنانی را نیز سامان داد. سید حسن نصرالله نیز پس از اخراج اسرائیل از جنوب لبنان، آن را پیروزی همگان برشمرد و تمام مردم لبنان را در آن شریک دانست.

در بحث نگاه به غرب، حزب الله که در ابتدا به دنبال اخراج نیروهای غربی و مقابله با آنان، حتی در قالب خبرنگار و ... بود، در دور جدید به تعدیل این مواضع

و جریان بیشتری یافته است.

بنابراین هدف دوم نیز به طور نسبی با تحکیم موقعیت حزب‌الله در لبنان به ظهور رسیده است. گرچه آسیب‌ها و چالش‌هایی فراروی آن وجود دارد که برای مقابله با آن باید از ایرانی شدن حزب‌الله جلوگیری کرد و بر لبنانی‌تر شدن آن، ضمن حفظ ارتباط آن با ایران تأکید کرد. چنان که رهبران حزب‌الله نیز بر لبنانی‌عمل کردن، ضمن تبعیت از ولایت فقیه تأکید داشته‌اند. اما هدف سوم که استقرار نظم جهانی، زیر چتر عدالت اسلامی است، آرمانی‌ترین هدف و سخت‌ترین آن‌هاست. این هدف با نگاه موعودگرایانه و منجی‌گرایانه ایدئولوژی اسلامی گره خورده است. این هدف هیچ‌گاه از سیاست ایران خط نخورده است؛ گرچه نگاه به آن متفاوت بوده است. آن گونه که حضرت امام خمینی(ره) نیز از همان ابتدا به ماهیت استدراجی و تحقق تدریجی آن تأکید کرده بودند. در این راستا به نظر می‌آید که ارائه‌ی الگوی موفق از حزب‌الله، به عنوان یک جنبش اسلامی - میهنی و کارآمد توانسته و می‌تواند بیش از پیش در دست‌یابی به این هدف و حرکت به سوی آن تأثیر بگذارد. برای نمونه پس از پیروزی حزب‌الله در جنگ ۳۳ روزه و با اخراج اسرائیل از جنوب، نقش‌آفرینی حزب‌الله لبنان در جهت این هدف و معطوف کردن توجه امت اسلامی و آزادی‌خواهان جهان به آن بیشتر گردیده است.

ج) وسایل و استراتژی

در زمینه‌ی صدور انقلاب نیز سه پارادایم در میان انقلابیون ایران وجود داشته است که در طول تاریخ دیپلماسی انقلاب اسلامی، همواره در نوسان و تطور بوده است. افزون بر آنکه در هر دوره پارادایم غالبی وجود داشته است. پارادایم نخست بر ارزش‌های انقلاب در درون مرزهای ملی و عدم دخالت در محیط پیرامون باور داشته است. پارادایم دوم بر عدم تقید به مرزهای ملی و هدم این مرزها و عدم تعهد به پذیرش قوانین بین‌المللی تأکید داشته است. پارادایم سوم، به ساختن امت نمونه و سیاست کلی مسالمت آمیز با جهان خارج، ضمن ضربه زدن به منافع استکبار در شرایط مناسب و حفظ مصالح نظام معتقد بوده است.

در سال‌های ابتدایی انقلاب اسلامی - و تصدی دولت موقت - پارادایم نخست بر دولت حاکم بود اما گروه‌های سیاسی خارج از دولت، بر پارادایم دوم و سوم تأکید می‌کردند. دیپلماسی دهه‌ی دوم انقلاب، تلفیقی از پارادایم دوم و سوم است که گاه یکی بر دیگری غلبه داشته است. پارادایم سوم را نیز می‌توان، به دو استراتژی حفظ محور و رشد محور تقسیم کرد که استراتژی حفظ محور در دوره سوم جنگ تحمیلی و پارادایم رشد محور پس از جنگ پی‌گیری شده است.

طبیعی است که در پارادایم دوم، تمامی ابزارهای قهرآمیز به کار برده می‌شود. پارادایم سوم تلفیقی از ابزار قهرآمیز و مسالمت‌آمیز است؛ البته در استراتژی رشد محور ابزارهای مسالمت‌آمیز اولویت اساسی دارند. همچنین در نگاهی دیگر،

همانند اسپورتیو، می‌توان به دوگانه‌ی تأثیر مستقیم، اعم از فعالیت‌های سیاسی، دیپلماتیک، مالی و نظامی، و تأثیرات الهام‌بخش قائل شد.

به نظر می‌رسد که لبنان، تنها موردی است که بازتاب انقلاب بر آن، از تمامی شیوه‌ها و وسایل بهره برده است؛ بدین معنا که بازتاب انقلاب در لبنان هم مستقیم، هم الهام‌بخش، هم برانگیزاننده بوده است و هم از ابزار مختلف در آن استفاده شده است.

حضور الهام‌بخش ایران در لبنان و سیاست‌ها و روش‌های حزب‌الله لبنان تبلور دارد. همچنین انقلاب اسلامی در ایدئولوژی جنبش توحید به رهبری «شیخ سعید شعبان» که یک جنبش اسلام‌گرای سنی است، تأثیر عمیق داشته است. چنان که بر روحانیونی چون «سید محمد حسین فضل‌الله» نیز تأثیر داشته است.

حضور عمرانی و بشردوستانه‌ی ایران در لبنان نیز قابل توجه است و جهاد سازندگی، فعالیت گسترده‌ای را در لبنان آغاز کرد که هم اکنون نیز ادامه دارد. کمیته‌ی امداد و بنیاد شهید نیز، از جمله بنیادهای فعال در عرصه‌ی لبنان که خانواده‌ها را تحت پوشش می‌گرفتند

این گونه است که ایران از ابزار و روش‌های مختلف در لبنان بهره‌برده است. از

دیگر سو، حزب‌الله نیز بر پایه‌ی همان پارادایم ایران، شیوه‌ها و وسایل را به کار گرفته است. در دهه‌ی ۸۰ میلادی، روش‌های حزب‌الله، روش‌های قهرآمیز و مبارزه‌جویانه و آشتی‌ناپذیر بر اساس پارادایم غالب در ایران بود؛ اما در دهه‌ی دوم انقلاب اسلامی و از اواخر دهه‌ی ۸۰ با تغییر پارادایم ایران، روش‌های حزب‌الله نیز بتدریج دچار تحول گشت. جناح رادیکال منزوی شد، بر تعامل با دیگر فرقه‌ها و گروه‌ها تأکید گردید و ادبیات تبلیغات حزب‌الله نیز تغییر یافت. تلویزیون "المنار" و رادیو "النور" تأسیس شد و به تدریج ادبیات جدیدی در آن‌ها راه یافت که فراگیرتر بود و شعارها و وجهه‌ی میهنی‌تری یافت. (۱۸) مفاهیمی چون «کلنا للوطن» و «کلنا مقاومة» همین تلاش را نشان می‌دهند. حزب‌الله در صحنه‌ی سیاسی نیز روش ائتلاف را پیش گرفت و به ائتلاف‌های

موجود لبنان و مخالفت با دولت و استفاده از ابزارهای قهرآمیز تبلور داشته است. اما پس از سال ۶۸ و تغییر استراتژی ایران به تدریج شاهد تأثیر این تغییر در حزب‌الله نیز هستیم؛ به گونه‌ای که شاهد سیاست درهای باز هم‌گرایی بیشتر با احزاب لبنانی، پذیرش ساخت دولت و کاهش تنش‌ها با آن و استفاده از وسائل مسالمت‌آمیز توسط جنبش حزب‌الله هستیم.

نکته‌ی سوم که مقاله بدان اهتمام دارد، موضوع هویت جنبش حزب الله است. مقاله بر آن است که حزب الله دارای سه ضلع هویتی است: لبنانی بودن، اسلامی بودن و الهام‌گیری از انقلاب اسلامی ایران و ضد صهیونیستی بودن. بنابراین حفظ هر کدام از این سه ضلع نقش تعیین‌کننده‌ای در پایداری این جنبش در آینده دارد. هنرمندی حزب الله آن است که بتواند ترکیب خوبی از این عناصر را حفظ کند تا در صحنه سیاسی لبنان، بازیگر پر قدرت و پرنفوذی به شمار آید.

پی‌نوشت‌ها:

۱. جان ال. اسپوزیتو؛ انقلاب ایران و بازتاب جهانی آن؛ ترجمه محسن میرشانه‌چی؛ تهران: مرکز بازنمایی اسلام و ایران، ۱۳۸۲؛ ص ۴۸.
۲. منوچهر محمدی؛ بازتاب جهانی انقلاب اسلامی؛ تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، چاپ اول؛ ص ۸۱.
۳. انقلاب ایران و بازتاب جهانی آن؛ ص ۶۳.
۴. همان؛ ص ۶۵.
۵. همان؛ ص ۶۹ و نیز: بازتاب جهانی انقلاب اسلامی؛ ص ۷۲.
۶. ر.ک: التأسيس لتاريخ الشيعة في لبنان و سورية، جعفر المهارج، بيروت، دارالملاک ۱۹۹۲م؛ مسلمین شیعه در لبنان، میر ابوالفتح‌دعوتی، تهران، بعثت، بی‌تا؛ فصول من تاریخ الشيعة فی لبنان، علی المزین، بیروت، دار الفكر الحديث، ۲۰۰۱م؛ نحو تاریخ فکری سیاسی لشیعة لبنان، حسن خلیل غریب، بیروت دارالکتبوز الادبیة ۲۰۰۱م.
۷. ر.ک: حسن الامین؛ دفاع از حق شیعه، ایران، لبنان و جهاد؛ مترجم جمال‌الدین موسوی، تهران: تفاهم، ۱۳۸۲ش؛ حقیقة المقاومة، عبدالمعظم شفیق، بیروت، حزب الله، ۲۰۰۰م.
۸. انقلاب اسلامی و بازتاب جهانی آن؛ ص ۱۳۰.
۹. نهاد حشیشو؛ احزاب سیاسی لبنان؛ ترجمه سید حسین موسوی؛ تهران: مرکز مطالعات استراتژیک خاورمیانه، ۱۳۸۰ش، ص ۴۴.
۱۰. همان، ص ۷۰.
۱۱. مسعود اسد اللهی؛ از مقاومت تا پیروزی؛ تهران: ذکر، ۱۳۷۹م - عبدالمعظم شفیق؛ حقیقة المقاومة؛ بیروت: حزب‌الله، ۲۰۰۰م - عبدالله بلقزیز؛ حزب‌الله من التحریر الی الردع؛ بیروت: مرکز الدراسات الوحدة الاسلامیة، ۲۰۰۶م.
۱۲. احزاب سیاسی لبنان، ص ۴۷.
۱۳. مسعود اسداللهی؛ جنبش حزب‌الله لبنان، گذشته و حال؛ تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی، ۱۳۸۲؛ ص ۱۷۲.
۱۴. احزاب سیاسی لبنان؛ ص ۴۷.
۱۵. جنبش حزب الله لبنان، گذشته و حال؛ ص ۱۷۲، به نقل از ضمیمه‌ی روزنامه‌ی النهار، ۴ اکتبر ۱۹۹۵م.
۱۶. همان؛ ص ۱۷۵.
۱۷. محمد رضا شمس دولت؛ حمله‌ی اسرائیل به لبنان؛ تهران: وزارت امور خارجه، ۱۳۷۹ش - الیاس مسوقانی؛ هزيمة اسرائیل فی لبنان؛ بیروت: دارعطیة، ۲۰۰۱م - سعد ابودنیه؛ دراسة تحليلیة فی العمليات الاستشهادیة فی جنوب لبنان؛ عمان: ۱۹۸۶م - محمود سوبد؛ الجنوب اللبناني فی مواجهة اسرائیل؛ بیروت: مؤسسه الدراسات، ۱۹۹۸م - حسن الامین؛ المجهول و المهمل من تاریخ الجنوب اللبناني؛ بیروت: دارالحداثة، ۱۹۹۹م.
۱۸. جنبش حزب الله لبنان، گذشته و حال؛ ص ۱۹۶.
۱۹. روزنامه‌ی السفیر؛ ۲۰ اکتبر ۱۹۹۵.

انتخاباتی با احزابی چون امل، حزب کمونیست و احزاب دیگر پرداخت و از همین راه، وارد مصالحه و مذاکره با آنان شد. چنانچه همین ائتلاف‌ها به پیروزی حزب‌الله منجر شد.

«شیخ نعیم قاسم» اعلام کرد: امکان ائتلاف با تمام احزابی که با اسرائیل ارتباط ندارند وجود دارد. همچنان که حزب‌الله به مشارکت در فعالیت‌های سندیکایی شوراهای شهر و روستا وارد

شد؛ اما وجه دیگر حضور ایران، در صحنه‌ی دیپلماتیک بوده است که در برقراری تماس میان حزب‌الله با دولت لبنان و دولت‌های عربی منطقه پایان دادن به درگیری‌های امل و حزب‌الله با همکاری سوریه، توافق میان شیخ سعید شعبان و سوریه تبلور یافته است. (۱۹) این تلاش‌ها هم حضور نیروهای معتقد به انقلاب اسلامی ایران را در لبنان تحکیم کرده است و هم در حمایت از نظام سیاسی لبنان بوده است.

خلاصه و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر، به ارزیابی بازتاب انقلاب اسلامی در لبنان، ذیل سه مفهوم سیاست، اهداف و وسایل پرداخت. مفهوم سیاست صدور انقلاب در جنبه‌های نرم افزاری را بیشتر مد نظر دارد و با ایدئولوژی پیوند یافته است. بر این اساس، شاهد حضور جدی ایدئولوژی انقلاب اسلامی در صحنه‌ی سیاسی یلبنان که در جنبش حزب‌الله تبلور یافته هستیم. ولایت فقیه، هم‌گرایی امت اسلامی، رهایی بخشی اسلام، جهان‌شمولی، وحدت، احیاءگری، عدم جدایی دین از سیاست از جلوه‌های مشترک این ایدئولوژی در ایران و حزب الله لبنان است.

همچنین بازتاب انقلاب اسلامی در لبنان، اهداف سه‌گانه‌ای را برای انقلاب و جمهوری اسلامی، به طور نسبی تأمین می‌کند. دفاع از جمهوری اسلامی به رهبری فقیه، تأمین امنیت بین‌المللی جمهوری اسلامی و استقرار نهایی نظم جهانی زیر چتر عدالت اسلامی، اگر چه تأمین این اهداف، به طور طبیعی هزینه‌هایی را بر ایران تحمیل کرده است. ذیل مفهوم وسایل و استراتژی نیز مقاله بر آن است که تأثیر ایران در لبنان، هم الهام‌بخش و هم مستقیم بوده است و سبب استفاده از وسایل مسالمت‌آمیز و قهرآمیز شده است.

این تأثیرات در مجموع توان سیاسی - امنیتی جمهوری اسلامی را افزایش داده است. نکته‌ی دیگری که مقاله، در صدد تبیین آن است، موضوع تأثیر تغییر پارادایم در ایران بر مسائل لبنان و رویکردهای جنبش حزب الله است؛ اگر چه تغییرات در حزب‌الله را عمدتاً باید درون زا دانست؛ اما تغییرات در ایران، به مثابه‌ی منبع الهام‌بخش و عامل پشتیبانی‌کننده و تأثیرات آن بر سیاست‌های حزب‌الله غیر قابل انکار است. بر این پایه در دهه‌ی اول انقلاب اسلامی که سیاست خارجی ایران بسط محور و حفظ محور بوده است، در صحنه‌ی سیاسی لبنان و استراتژی حزب‌الله هم به صورت سیاست‌های مخالفت با نظم سیاسی

□ به قلم: حامد عبدوس

الگوپذیری جنبش‌های اسلامی

تاریخچه روابط میان ایران و مصر

سابقه تاریخی ارتباطات سیاسی ایران و مصر از زمان کوروش پادشاه هخامنشی آغاز می‌گردد. با ظهور اسلام رابطه میان دولت ایران و مصر وارد مرحله جدیدی شد. اسلام از دروازه مصر وارد آفریقا شد و با روی کار آمدن سلسله‌های اموی و عباسی و تحت تعقیب قرار گرفتن اهل بیت (ع) و شیعیان آنان بسیاری از بزرگان سادات در جستجوی پناهگاه به مصر و ایران که به دور از دسترسی حاکمیت مرکزی بود سفر کردند و از اینجا جایگاه اهل بیت (ع) را در مصر و ایران می‌توان مشاهده کرد. سلسله فاطمیان بر اساس نهضت اسماعیلیان و بدست مردانی که ایرانی بودند در مصر بوجود آمد. این حکومت مقتدر شیعی که از سال‌های ۹۶۹ تا ۱۱۷۱ میلادی بر مصر حکومت می‌رانده‌اند، دانشگاه الازهر - که به نام حضرت زهرا (س) الازهر نامیده شد - را بنا نمودند که قدیمی‌ترین دانشگاه به سبک و سیاق جدید در دنیای اسلام محسوب می‌شود.

در قرون معاصر، مصر مهد ظهور اندیشه‌های نوین اسلامی و عربی بوده است. روابط فرهنگی ایران با مصر در این دوره با شروع فعالیت‌های اصلاحی سید جمال‌الدین اسدآبادی در دنیای اسلام به ویژه در ایران و مصر نمود می‌یابد و سید جمال با احیای اندیشه اصلاح‌گرایی نوین در اندیشه سیاسی مسلمانان عرب و نیز سردادن ندای وحدت میان شیعه و اهل سنت موفق به ایجاد نهضتی شد که پس از او شاگردانش از جمله محمد عبده مفتی الازهر مصر آن را پیگیری و دنبال نمودند.

تأثیرات انقلاب اسلامی بر مصر

Egypt

مصر کشوری است با مساحت ۸۶۹/۹۸۰ کیلومتر مربع و جمعیتی حدود ۷۵ میلیون نفر، واقع در شمال شرقی آفریقا. شبه جزیره سینا که در قاره آسیا قرار دارد نیز بخشی از قلمرو این کشور است. این کشور از شرق با لیبی، از جنوب با سودان و از طریق صحرای سینا با فلسطین همسایه است. پایتخت این کشور "قاهره" و زبان رسمی آن، عربی است. این کشور نزد عبرانیان به "مصراتیم" موسوم بوده و یونانیان هم از عهد هومر آن را "اجیپ توس" می‌نامیده‌اند. مردم قدیم آن دیار به موجب کتاب عهد عتیق از اولاد مصراتیم بن حام بن نوح می‌باشند. نژاد مصریان، عربی نیست؛ بلکه قبطی بود و واژه EGYPT که در زبانهای اروپایی برای مصر به کار می‌رود، با کلمه قبطی در ارتباط است.

مصر یکی از پرجمعیت‌ترین کشورهای آفریقایی و خاورمیانه است و اکثریت قریب به اتفاق مردم آن مسلمان‌اند و در کنار رود نیل زندگی می‌کنند. حدود نیمی از جمعیت مصر، شهرنشین هستند که بیشتر آنان در دو شهر بزرگ قاهره و اسکندریه و حومه آن‌ها زندگی می‌کنند. مصر تا مدت‌ها تحت حمایت انگلستان بود ولی پس از جنگ جهانی اول مستقل گردید. این کشور از نظر سیاسی و فرهنگی یکی از مهم‌ترین کشورها در جهان عرب و خاورمیانه است و بسیاری از اتباع مصر به ریاست سازمان‌های بین‌المللی ملی و منطقه‌ای رسیده‌اند.

روابط ایران و مصر پیش از انقلاب اسلامی ایران

در دوران معاصر روابط میان ایران و مصر دستخوش تحولات و دگرگونی‌های زیادی شده است. با توجه به نفوذ و سلطه انگلیس در این دوره بر هر دو کشور، ما شاهد نزدیکی روابط ایران و مصر هستیم تا جایی که می‌بینیم ازدواج سیاسی میان خاندان پادشاهی دو کشور صورت می‌گیرد و فوزیه خواهر فاروق پادشاه مصر با محمدرضا پهلوی ولیعهد ایران ازدواج می‌نماید که البته این ازدواج چندان دوام نمی‌آورد و به جدایی می‌انجامد.

از این زمان به بعد با کودتای افسران آزاد در مصر در سال ۱۹۵۲م به رهبری جمال عبدالناصر و کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ در ایران، که در مصر منجر به سرنگونی رژیم پادشاهی و در ایران منجر به تثبیت رژیم پهلوی شد، روابط دو کشور شدیداً تیره بود به طوری که منجر به قطع روابط ایران و مصر گردید.

رژیم پهلوی دولت ناصر را به دست داشتن در قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ متهم نمود و مصر نیز رژیم پهلوی را به خاطر روابط نزدیک با اسرائیل مورد هجوم تبلیغاتی خود قرار داد. این شرایط تا زمان مرگ ناصر در ۱۹۶۹م و روی کار آمدن انور سادات همچنان ادامه داشت.^۱

با روی کار آمدن انور سادات و گرایشات فراوان او به آمریکا روابط ایران و مصر مجدداً رو به گرمی نهاد به نحوی که در سال ۱۳۵۷ شاه ایران اولین منزلگاه خود را برای فرار از ایران، کشور مصر قرار داد و نهایتاً نیز با مرگ شاه در یکی از بیمارستان‌های قاهره در آن کشور به خاک سپرده شد.

از لحاظ مراودات فرهنگی و دینی نیز شاهد هستیم که در این دوره و از اواخر دهه ۱۹۴۰م، نهضت جدید و منسجم‌تری شکل گرفت تا بار دیگر میان شیعیان و اهل سنت نزدیکی ایجاد شود. این نهضت مورد تأیید مرجع بزرگ تقلید شیعه یعنی آیت‌الله بروجردی قرار داشت و آیت‌الله محمدحسین کاشف‌الغطاء از مراجع تقلید نجف در عراق و علامه سید محمد حسین شرف‌الدین از مراجع لبنان از دیگر حامیان این نهضت از میان علمای شیعه بودند. در کشور مصر نیز نهضت یاد شده مورد تأیید شیخ عبدالمجید سلیم از دانشگاه الازهر و تعدادی از شاگردان او از جمله شیخ محمود شلتوت (رئیس بعدی الازهر) و شیخ حسن البنا رهبر اخوان المسلمین قرار داشت.^۲

در راستای نهادینه شدن این رابطه نزدیک میان شیعه و سنی که توسط علما و مراجع دو کشور ایران و مصر صورت می‌گرفت، در سال ۱۹۴۷م «دارالتقريب بين المذاهب الاسلاميه» در قاهره تأسیس شد. روند بهبود روابط دینی و مذهبی میان شیعیان و اهل سنت تا جایی پیش رفت که شیخ محمود شلتوت مفتی الازهر در سال ۱۹۵۸م و در فتوایی، شیعه اثنی عشری را مکتب بر حق اعلام کرد و به دنبال این فتوا برای تدریس تشیع در الازهر کرسی اختصاص داده شد.^۳

روابط ایران با دولت مصر پس از پیروزی انقلاب اسلامی

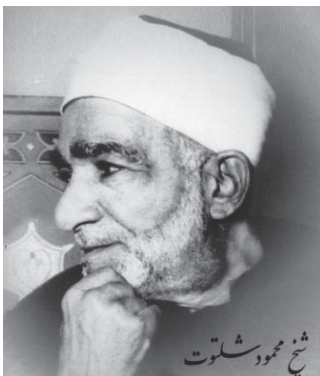
پیروزی انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۹۷۹ میلادی و همزمان با مذاکرات کمپ دیوید در مصر رخ داد. با امضای پیمان کمپ دیوید میان مصر و اسرائیل و خروج مصر از جرگه کشورهای عربی در حال جنگ با اسرائیل روابط ایران و مصر قطع گردید و با پذیرش پناهندگی محمدرضا پهلوی از طرف دولت مصر و استقبال از شاه در قاهره متشنج‌تر گردید. پس از امضای قرارداد کمپ دیوید حضرت امام خمینی (ره) با انتشار بیانیهای به این خیانت مصر شدیداً اعتراض کردند. متن بیانیه امام (ره) به این شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

اینجانب بیش از پانزده سال است که خطر اسرائیل غاصب را گوشزد کرده‌ام و به دول و ملل غرب این حقیقت را اعلام نموده‌ام. اکنون با طرح استعماری صلح مصر و اسرائیل این خطر بیشتر، نزدیک‌تر و جدی‌تر شده است. سادات با قبول این صلح وابستگی خود به دولت استعمارگر آمریکا را آشکارتر نمود، از دوست شاه سابق ایران انتظاری بیش از این نمی‌توان داشت.

ایران خود را همگام با برادران مسلمان کشورهای عربی دانسته و خود را در تصمیم‌گیری‌های آنان سهیم می‌داند. ایران صلح سادات و اسرائیل را خیانت به اسلام و مسلمین و برادران عرب می‌داند و موضع سیاسی کشورهای مخالف این پیمان را تأیید می‌کند.^۴

والسلام علیکم و رحمة الله - روح الله الموسوی الخمينی ۱۳۵۸/۱/۵

شیخ محمود شلتوت

جنگ سال ۱۹۷۳ م و پس از آن می‌دانست، به شدت مورد سرزنش قرار دادند. آنان در مقابل، اقدامات شاه در فروش نفت به اسرائیل، در دوره تحریم نفتی سال ۱۹۷۳ م و همکاری مستحکم با این رژیم در زمینه نظامی و اطلاعاتی را یادآور شدند. جریان‌های اسلامی مصر بر آن بودند که اقدامات رژیم سادات در حمایت از شاه، بر اساس تقاضای ایالات متحده آمریکا و به هدف اقناع آمریکا، بر توانایی مصر، برای پر کردن جای رژیم شاه - به عنوان قدرت بزرگ منطقه‌ای انجام گرفته است. این جریان‌ها، رسانه‌های تبلیغاتی مصر را متهم می‌کردند که از طریق حمله به آیت‌الله خمینی و حکومت جدید ایران، در جهت گسترش شکاف میان شیعه و سنی گام برمی‌دارند.

انقلاب اسلامی ایران در سال‌های نخست، عواطف بخش وسیعی از نیروهای اسلام‌گرای مصری را به سوی خود جلب کرده بود. تصویرهای امام خمینی در قاهره و برخی شهرهای دیگر رواج یافت و تظاهرات گسترده‌ای در مخالفت با ورود شاه به مصر به راه افتاد.

ملت و جامعه مصر به طور کلی به نحو خوبی با انقلاب اسلامی ایران برخورد و از آن استقبال نمودند. علت این استقبال در جامعه دینی مصر به خصوص از سوی گروه‌های اسلام‌گرا و مبارز مصری، به دلیل شرایط خاص آن زمان در جامعه مصر بود.

تأثیر مهم انقلاب ایران بر مصر، تقویت و تشدید جریان «بازگشت به اسلام» است که در تاریخ مصر ریشه‌ای دیرینه‌ای دارد. این گرایش اگر چه در پی تحولات سیاسی زمان جنگ اسرائیل و مصر و شکست مصر تا حدود زیادی تضعیف شد، لیکن با پیروزی انقلاب اسلامی ایران جان تازه‌ای گرفت.

به رغم اختلاف نظر میان جریان‌های مختلف اسلامی مصر بر سر انقلاب اسلامی ایران و تحولات آینده آن، پیروزی این انقلاب در نگاه غالب این جریان‌ها، در حقیقت پیروزی ایدئولوژی سیاسی اسلام و تجسم آن در شکل یک دولت بود. برخی گروه‌های اسلامی مصر، از ابعاد و شعارهای فرامرزی و فراوطنی انقلاب ایران که همه مسلمانان بتوانند در سایه آن، تاریخ و الگوی برتر و تحولات امت اسلامی را با این واقعیت جدید پیوند دهند، استقبال کردند. انقلاب ایران به آنان ثابت کرد که قدرت رویارویی با نیروهای امپریالیستی و پیروزی بر آنان را دارد.

جنبش‌های اسلامی مصر از این که انقلاب ایران خواهان عقب نشینی اسرائیل از تمامی خاک فلسطین اشغالی، یعنی اراضی سال ۱۹۴۸ و ۱۹۶۷ م شده بود،

متأسفانه دولتمردان وقت پیام این بیانیه امام (ره) را درک نکردند تا آنکه حضرت امام در تاریخ ۱۱ اردیبهشت ماه ۱۳۵۸، دستور قطع رابطه دیپلماتیک با مصر را صادر فرمودند. متن دستور امام (ره) به این شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

جناب آقای دکتر یزدی وزیر امور خارجه

با در نظر گرفتن پیمان خائنانه مصر و اسرائیل و اطاعت بی‌چون و چرای دولت مصر از آمریکا و صهیونیست، دولت موقت جمهوری اسلامی ایران قطع رابطه دیپلماتیک خود را با دولت مصر بنماید.

روح‌الله الموسوی‌الخمینی

علی‌رغم اینکه انور سادات صدام را آغازگر جنگ علیه ایران دانسته و موضع منفی نسبت به وی اتخاذ کرده بود، با ترور سادات، حسنی مبارک در جهت بهبود هر چه سریع‌تر روابط خود با عراق تلاش نمود تا آنجا که با تمام توان در برابر ایران و در کنار عراق ایستاد. مصر که در این مقطع زمانی به دلیل بهبود روابط خود با رژیم صهیونیستی در میان کشورهای اسلامی و عربی در انزوا قرار داشت، با بزرگ جلوه دادن خطر انقلاب ایران برای کشورهای منطقه سعی در ایجاد ائتلاف با این کشورها علیه ایران نمود تا ضمن بهبود روابط خود با کشورهای اسلامی امواج خروشان انقلاب اسلامی ایران را هر چه بیشتر مهار نماید.

بازتاب انقلاب اسلامی ایران بر جامعه مصر

از سال ۱۹۷۸ م، غالب جریان‌های اسلامی سیاسی مصر، به صورتی صریح یا ضمنی، سیاست‌های رسمی نظام سیاسی حاکم بر مصر در تأیید شاه ایران و انتقاد از انقلاب اسلامی ایران و رهبری آیت‌الله امام خمینی را مورد انتقاد قرار داده‌اند. برخی از این جریان‌های اسلامی، هدف این موضع و سیاست رسمی را تلاش برای برانگیختن احساس نفرت توده مردم نسبت به الگوی «اسلام‌گرا» در ایران قلمداد و تفسیر کردند. دعوت رژیم انور سادات از شاه ایران، برای اقامت در مصر و پس از آن موضع‌گیری رسمی این رژیم در مسئله گروگان‌های آمریکایی در تهران، بر فاصله میان دیدگاه دولت و دیدگاه حرکت‌های اسلامی در مصر افزود.^۵

گروه‌های اسلام‌گرای مصری، این دیدگاه دولت که کمک به شاه را نشانه حق شناسی نسبت به کمک‌های نفتی و نظامی و اقتصادی وی به مصر در طی

استقبال کردند و این موضع را با موضع غالب کشورهای عرب آن زمان که به عقب نشینی اسرائیل از اراضی اشغالی سال ۱۹۶۷م و اعطای حق تعیین سرنوشت به ملت فلسطین اکتفا می‌ورزیدند، مقایسه کردند. گروه‌های طرفدار ایران در میان جریان‌های اسلامی در مصر، ایالات متحده آمریکا، اتحاد جماهیر شوروی سابق، اسرائیل و شاه سابق را به توطئه‌ای چینی علیه انقلاب ایران متهم می‌کردند. باور به وجود چنین توطئه بین‌المللی علیه انقلاب اسلامی، در ادبیات سیاسی حرکت‌های اسلامی مصر به فراوانی به کار گرفته شده است و در تفسیر بسیاری حوادث، رخدادها و روابط، از همین مفهوم توطئه‌پنداری استفاده شده است.

هیکل که از روزنامه‌نگاران معروف مصر می‌باشد در رابطه با تأثیرات انقلاب اسلامی بر توده‌های مردم در کشورهای اسلامی و همچنین دیدگاه‌های حضرت امام خمینی (ره) می‌گوید:

«در سال ۱۹۷۸ در حالی که انقلاب اسلامی ایران در اوج خود بود، حکومت مصر از رژیم شاه حمایت می‌کرد و حتی فتوای دینی مبنی بر لزوم اطاعت از ولی امر از سوی برخی از علمای مصر صادر شده بود به طوری که هنگام مصاحبه با امام خمینی (ره) در پاریس (قبل از پیروزی انقلاب) و مصاحبه بعدی با ایشان در قم (بعد از پیروزی انقلاب) ایشان با تلخی از من پرسید که چرا بعضی از علمای دین در مصر علیه انقلاب اسلامی فتوا می‌دهند در حالی که پیش از این اعراب از شرکت شاه در طرح‌های غربی در منطقه شکایت داشتند و حالا انقلاب اسلامی نه تنها ایران را از این طرح‌ها خارج ساخته، بلکه در مقابل آن‌ها به مبارزه پرداخته است. اضافه بر این اعراب از روابط ایران با اسرائیل شاکي بودند و حالا این روابط قطع شده و مقرر نمایندگی اسرائیل به سازمان آزادی‌بخش فلسطین واگذار شده است. با این وجود تأثیرات انقلاب اسلامی بر توده‌های مردم و جنبش‌های اسلامی انکار ناپذیر است».^۶

با وجود اینکه عده‌ای سعی نمودند تا با پر رنگ جلوه دادن جنبه‌های ایرانیت و شیعی بودن انقلاب اسلامی در مقابل جنبه اسلامی و احیای فکر دینی در دنیای معاصر، از تأثیرات این انقلاب در مصر بکاهند، ولی انقلاب اسلامی ایران توانست به خوبی جای خود را در میان توده مردم و نیز گروه‌های مبارز و اسلام‌گرای جامعه مصر باز کند.

۱) جماعت اخوان المسلمین

اولین واکنش نسبت به انقلاب اسلامی ایران توسط جماعت اخوان المسلمین صورت گرفت. این جماعت در اعلامیه‌ای که در سال ۱۹۷۹م آنرا منتشر نمود، ضمن ستایش انقلاب اسلامی ایران آن را الگویی برای مبارزات اسلامی خود علیه دولت وابسته و ضد اسلامی مصر معرفی نمود.

وقوع انقلاب اسلامی موجب شد این جنبش از رکودی نزدیک به یک دهه خارج شود. جنبش اخوان المسلمین به ویژه در سال‌های نخست پیروزی انقلاب اسلامی این انقلاب را در چارچوب مبارزه جهانی میان اسلام و کفر قلمداد کرده و با صدور بیانیه‌های متعدد حمایت خود را از انقلاب اسلامی اعلام نمود.

اخوان المسلمین، در سال ۱۹۷۹م آشکارا انقلاب اسلامی ایران را مورد تأیید قرار داد و از پناه دادن شاه، توسط رژیم مصر انتقاد کرد. «عمر تلمسانی» رهبر فقید اخوان المسلمین نیز از مخالفت جماعت‌های اسلامی در دانشگاه‌های مصر با استقبال از شاه پشتیبانی کرد. هم چنین این جماعت، پیش تر از شاه به دلیل به رسمیت شناختن اسرائیل و احیای سنت‌های ایرانی پیش از اسلام و بی‌اعتنایی به سنت‌های اسلامی انتقاد کرده بود.^۷

اخوان المسلمین از تمام مسلمانان جهان خواست تا از مسلمانان ایران سرمشق بگیرند؛ اما در عین حال توضیح داد که این به معنای فراخواندن ملت‌های مسلمان به انقلاب نیست، بلکه به معنای دعوت حاکمان و ملت‌ها به وحدت در زیر پرچم اسلامی است.

در تحلیل موضع اخوان المسلمین نسبت به انقلاب اسلامی ایران، باید به این نکته توجه داشته باشیم که این جماعت، همواره موضعی معتدل در برابر مذهب شیعه داشته و برافروختن آتش اختلافات مذهبی میان شیعه و سنی را به شدت رد و محکوم کرده است. این جماعت اگر چه به وجود اختلافات آشکار میان دو مذهب اذعان دارد، همواره اعلام کرده است که این اختلاف‌ها ماهیتی ثانوی دارند.

جماعت اخوان المسلمین در مقابل کسانی که آنان را به تقلید از امام خمینی متهم می‌کردند، این اتهام را رد و اعلام کرد که هم چنان به برنامه‌های امام حسن البنا وفادار است. این جماعت در توجیه حمایت خود از انقلاب ایران اعلام کرد که دلیل حمایت از انقلاب ایران این بوده است که رهبران جدید ایران اعلام کرده‌اند، انقلابشان اسلامی است و هدف آنها پیاده کردن شریعت است.

جماعت اخوان المسلمین در جداسازی موضع‌گیری خود از موضع سازمان‌های اسلام‌گرای زیرزمینی و رادیکال در مقابل انقلاب ایران، شفاف عمل کرده و در مقابل، در برابر دعوت حکومت انقلابی ایران از دیگر جنبش‌های اسلامی در دیگر نقاط جهان، برای جهاد فراگیر با حکومت کشورهای خود، با احتیاط رفتار کرده است.^۸

انقلاب اسلامی به حدی توانست بر جنبش اخوان المسلمین تأثیر بگذارد که به محض پیروزی انقلاب اسلامی دبیرخانه تشکیلات بین‌المللی اخوان المسلمین مبادرت به تماس با مسئولان جمهوری اسلامی نمود تا هیأتی مرکب از نمایندگان جناح‌های مختلف اخوان المسلمین از ایران دیدن کرده و پیروزی انقلاب را به مسئولان و مقامات بلندپایه ایران تبریک گفته و در مورد راه‌های همکاری، گفت و گو و تبادل نظر کنند.

در همان سال ۱۹۷۹، ایران رابطی را معرفی کرد و او با نماینده تشکیلات جهانی اخوان المسلمین در لوگانوی سوئیس تماس گرفت و ضمن برنامه‌ریزی برای انجام این سفر و بحث پیرامون روابط با ایران، تصمیمات فوری اتخاذ شد و در این خصوص طرفین در مسایل ذیل به توافق رسیدند.^۹

الف) تشکیل یک هیأت مرکب از نمایندگان اخوان المسلمین برای عزیمت به ایران و تقدیم تهنیت به مناسبت پیروزی انقلاب ایران و سرنگونی رژیم شاه. (این هیأت در ژوئن ۱۹۷۹ از ایران دیدن کرد).

ب) صدور جزوه‌ای از سوی اخوان المسلمین برای معرفی انقلاب و نشان دادن دستاوردهای مثبت و انتشار اظهارات و مواضع رهبری انقلاب.

ج) ایجاد روابط سازمان یافته با حرکت دانشجویان مسلمان ایرانی از طریق اتحادیه جهانی دانشجویان مسلمان و مبادرت به ترجمه ادبیات نویسندگان دو طرف به ویژه ادبیات اخوان المسلمین از عربی به فارسی و بالعکس.

د) قراردادن عناصر و فعالیت‌های فرهنگی و مطبوعاتی اخوان المسلمین در اختیار ایران با هدف استفاده از آنان در مراکز مطبوعاتی و ارگان‌های انقلابی این کشور.^{۱۰}

اخوان المسلمین در سال ۱۹۷۹ کتابی تحت عنوان «خمینی آلت‌رناتیو اسلامی» منتشر ساخت که توسط فتحی عبدالعزیز نوشته شده بود. در این کتاب شیوه امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی به عنوان راه حل برای نظام‌های وابسته ذکر شده است.

فتحی عبدالعزیز در این کتاب اظهار می‌دارد که: «انقلاب [امام] خمینی، انقلاب یک فرقه اسلامی علیه فرقه‌ای دیگر نیست، بلکه مرکز ثقل ارزش‌ها و اعتقادات مشترکی است که همه مسلمانان را به وحدت می‌خواند، همان چیزی که انقلاب ایران برای آن به وقوع پیوست.»^{۱۱}

با گذشت نزدیک به دو سال از وقوع انقلاب اسلامی ایران و با آغاز جنگ تحمیلی عراق علیه ایران حمایت‌های اولیه رهبران اخوان المسلمین نسبت به انقلاب ایران کاهش یافت که دلیل آن بروز مسائل فرقه‌ای - مذهبی میان اعضای این جنبش بود.

این مسأله تا جایی بود که رهبر اخوان المسلمین عمر تلمسانی در مرحله‌ای اعلام کرد: «ایران موضعی عداوت آمیز در برابر جماعت اخوان المسلمین در پیش گرفته است». این موضع، در پاسخ اتهام ایران به اخوان المسلمین که آنان را مجموعه‌ای از مزدوران آمریکایی‌ها بر می‌شمرد، اتخاذ شد. این اتهام به اخوان المسلمین، پس از آن ابراز شد که جیمی کارتر رئیس‌جمهور سابق ایالات متحده، از عمر تلمسانی خواست تا برای آزادی گروگان‌های آمریکایی که در ایران نگه داری می‌شدند، وساطت کند. تلمسانی این درخواست را پذیرفت و در حال برداشتن گام‌های نخست بود که مقامات ایرانی اعلام کردند، هر کس در صدد آزادسازی گروگان‌ها باشد، مزدور آمریکاست.

پاسخ تلمسانی به این اتهام آن بود که دستگیری دیپلمات‌ها و به گروگان گرفتن آنان، از نظر دینی گناه است؛ به این ترتیب عناصر درون جماعت اخوان المسلمین، در مواضع سابق خود تجدید نظر کردند و تحت تأثیر مواضعی، در صف مخالفان شیعه و انقلاب ایران قرار گرفتند.

موضع جدید جماعت اخوان المسلمین را نیز می‌توان، در سایه رد ابتکارات صلح در جنگ عراق با ایران از سوی ایران در آن زمان و هم چنین مواضع دشمنانه عربستان سعودی در برابر انقلاب ایران که برخی رهبران و عناصر اخوان المسلمین ارتباطات مستحکمی با آن کشور داشتند، تفسیر کرد.

جماعت اخوان المسلمین در شفاف‌سازی موضع خویش در خصوص جنگ عراق و ایران، در آغاز با استناد به آیاتی از قرآن، عراق را متجاوز خوانده، محکوم کرد و هم چنین مواضع برخی کشورهای اسلامی را که به جای تلاش برای توقف جنگ، به عراق یا ایران کمک می‌کردند، محکوم نمود.

عمر تلمسانی از رهبران همه مسلمانان جهان خواست تا برای متوقف کردن این جنگ اقدام کنند؛ وی هم چنین ایالات متحده و اتحاد جماهیر شوروی و اسرائیل را متهم کرد که برای تضعیف دو طرف جنگ و رفع تهدید احتمالی اسرائیل از سوی ایران و عراق، این جنگ را به راه انداخته‌اند. در این جا هم جماعت اخوان المسلمین، در تفسیر علت جنگ میان دو دولت مسلمان، از مفهوم توطئه بین‌المللی علیه‌السلام استفاده کرد. در مراحل بعدی نیز این جماعت از استمرار این جنگ که آن را مخالف اصول شریعت می‌شمرد، ابراز تأسف کرد. زمانی که شیخ صلاح ابواسماعیل (از اعضای اخوان المسلمین)، طی سخنانی کوشید، این تصور را ایجاد کند که جماعت اخوان المسلمین در جنگ عراق با ایران، طرفدار عراق است، استاد تلمسانی اعلام کرد که شیخ ابواسماعیل نظر شخصی خود را بیان کرده است.^{۱۲}

در این مقطع، عده‌ای در درون اخوان المسلمین، انقلاب ایران را یک انقلاب شیعی قلمداد کردند که در صدد سلطه بر کل جهان اسلام است و لذا دست به تبلیغات و انتشار کتاب علیه ایران زدند.

یکی دیگر از علل تغییر رویه اخوان المسلمین را می‌توان ناشی از فشار کشورهای عربی بر این جنبش دانست.^{۱۳}

به طور کلی تأثیر انقلاب اسلامی ایران در شکل‌گیری نهضت بازگشت به

ایران، در جنگ سال ۱۹۸۰م. عراق را شکست دهد و پس از آن زمینه برای استیلای ایران بر اردن و سپس آزادسازی فلسطین فراهم شود. این عناصر، اختلافات میان انقلاب ایران و جنبش‌های اسلام‌گرا در مصر را دارای ماهیتی ثانوی و فرعی دانستند؛ به ویژه آن که موضع هر دو در برابر دشمنان اسلام، مشابه است.^{۱۴}

آنان انقلاب ایران را نخستین انقلاب شیعی مبتنی بر مبانی اسلامی صحیح توصیف کردند. برخی از تحلیل‌گران معتقدند که رهبران تشکیلات الجهاد در مصر، از طریق برخی فلسطینی‌های نواز غزه، کوشیدند تا ارتباطات نزدیکی با رهبران انقلاب ایران برقرار کنند.

اما باید توجه داشت که جناح سنتی تشکیلات الجهاد معتقد بود که اعتقادات شیعه، انحراف از اسلام صحیح است. با این حال، وجود این جناح با چنین موضعی، مانع از ابراز تأیید انقلاب ایران در مناسبت‌های مختلف و توافق با آن درباره برخی مسائل نیست.

از دیگر جنبش‌ها و گروه‌های مصری که از انقلاب اسلامی ایران تأثیر پذیرفته است می‌توان به اليسار الاسلامی یا چپ اسلامی اشاره نمود.

گروه اليسار الاسلامی نیز مانند الجهاد جزو گروه‌های مبارز رادیکال به شمار می‌رود. این گروه نقش ایدئولوژی شیعی را در انقلاب اسلامی ایران می‌ستوند و به آن توجه زیادی داشتند و در همین راستا تعدادی از کتب امام خمینی و دکتر علی شریعتی را به زبان عربی ترجمه نموده و منتشر کردند و خود نیز کتاب‌هایی پیرامون انقلاب اسلامی ایران به رشته تحریر در آوردند.^{۱۵}

پی‌نوشت‌ها:

- ۱- منوچهر محمدی، بازتاب جهانی انقلاب اسلامی، ص ۲۷۲.
- ۲- جان ال. اسپوزیتو، انقلاب ایران و بازتاب جهانی آن، ص ۱۵۳.
- ۳- همان، ص ۱۵۴.
- ۴- کتاب سبز مصر، ص ۹۸.
- ۵- بوستان کتاب قم، انقلابی متمایز (جستارهایی در انقلاب اسلامی ایران)، ص ۳۷۳.
- ۶- جمیله کدیور، مصر از زاویه‌ای دیگر، ص ۱۲.
- ۷- بوستان کتاب قم، انقلابی متمایز (جستارهایی در انقلاب اسلامی ایران)، ص ۳۷۵.
- ۸- همان، ص ۳۷۶.
- ۹- منوچهر محمدی، بازتاب جهانی انقلاب اسلامی، ص ۲۷۹.
- ۱۰- عباس خامه‌پار، تأثیرات انقلاب اسلامی بر جنبش اخوان المسلمین (پایان نامه)، صص (۲۵۶-۲۵۷).
- ۱۱- جان ال. اسپوزیتو، انقلاب ایران و بازتاب جهانی آن، ص ۱۵۹.
- ۱۲- بوستان کتاب قم، انقلابی متمایز (جستارهایی در انقلاب اسلامی ایران)، ص ۳۷۷.
- ۱۳- منوچهر محمدی، بازتاب جهانی انقلاب اسلامی، ص ۲۸۰.
- ۱۴- بوستان کتاب قم، انقلابی متمایز (جستارهایی در انقلاب اسلامی ایران)، ص ۳۷۹.
- ۱۵- منوچهر محمدی، بازتاب جهانی انقلاب اسلامی، ص ۲۷۸.

خویشتن اسلامی و احیای فکر دینی را نمی‌توان انکار نمود. نهضتی که علی‌رغم وجود حکومت پلیسی در مصر و فشارهای مختلف از درون و بیرون مصر تاکنون در قالب جنبش‌های عظیم دانشجویی، اتحادیه‌های کارگری و تشکل‌های دینی و مذهبی به کار خود ادامه داده است. اخوان المسلمین از این مقطع زمانی با پیش گرفتن شیوه مبارزاتی زیرزمینی در صدد ایجاد خیزش‌های مردمی در دانشگاه‌ها و در میان مردم آمد هر چند که در این زمینه نتوانست موفق بشود.

۲) تشکل‌های اسلام‌گرای زیرزمینی

مقصود از تشکل‌های اسلامی زیرزمینی در مصر، "جماعة شباب محمد" است که «صالح سریه» رهبر آن بود و در سال ۱۹۷۴م کوشید تا دانشکده فنی نظامی را به تصرف درآورد. همچنین "جماعة التكفير و الهجرة" که خود را "جماعة المسلمين" می‌نامید، و نیز "جماعة الجهاد" که مسئولیت قتل انور سادات، رئیس جمهور سابق مصر را بر عهده گرفت.

الجهاد یکی از جنبش‌های رادیکال و طرفدار در مصر می‌باشد که در سال ۱۹۸۱م توسط یکی از اعضای خود به نام خالد اسلامبولی دست به ترور رئیس جمهور وقت مصر یعنی انور سادات زد.

برخی بر این عقیده‌اند که انقلاب اسلامی بیشترین تأثیر را در میان گروه‌های مصر بر جنبش الجهاد داشته است. نیروهای الجهاد نحوه پیروزی انقلاب ایران را به خوبی ترسیم کرده و آثار مبارزان ایرانی را مطالعه کردند به طوری که در زمان دستگیری آنان، یادداشت‌هایی از کتاب «حکومت اسلامی» امام خمینی (ره) و خلاصه دست‌نویسی درباره انقلاب ایران و کتاب‌های دکتر شریعتی توسط نیروهای امنیتی مصر از آنان ضبط شد.

دولت مصر نیز این وسایل را دست‌آویز قرار داده و دولت ایران را متهم به دخالت در امور داخلی مصر و ایجاد تشنج در این کشور نمود.

نشریات و مطبوعات ایران در این دوره، هر روز به انتشار عملیات گروه‌های مصری می‌پرداختند و ضمن ستایش آنان اسامی شهدای آنان بر خیابان‌های ایران گذاشته می‌شد و اینگونه اقدامات مورد تأیید مقامات و مسئولین ایرانی قرار می‌گرفت.

به عنوان مثال امام خمینی (ره) در پیام خود در فروردین ۱۳۵۸ خطاب به مردم مصر از آنان خواستند تا علیه حکومت سادات قیام کنند و این پیام در واقع اولین موضع‌گیری رسمی دولت انقلابی ایران بود که در آن صریحاً سرنگونی حکومت سادات خواسته شده بود.

از نظر این تشکیلات، ریشه‌های انقلاب ایران به اندیشه حسن البنا و سیدقطب بازمی‌گردد. برخی رهبران تشکیلات الجهاد، انقلاب امام خمینی را الگویی برشمردند که سازمان‌ها و گروه‌های اسلامی، در دیگر کشورهای اسلامی، باید از آن پیروی کنند. رهبران این تشکیلات، نشریات، کاست‌ها و بیانیه‌هایی صادر کردند و در آن از مسلمانان سنی خواستند تا از اندیشه‌های امام خمینی پیروی کنند؛ حتی برخی عناصر تشکیلات الجهاد ابراز امیدواری کردند که

□ به قلم: احمد فریدونی

شکوفایی مذهب اهل بیت (ع)

مقدمه

انقلاب اسلامی ایران بدون تردید یکی از بزرگترین انقلاب‌ها و حوادث جهان در قرن بیستم بشمار می‌آید و به تعبیر امام خمینی (ره) «معجزه قرن» است که انعکاس زیادی در ورای مرزهای ایران داشت و در بیداری، امید و اعتماد به نفس مسلمانان بدون توجه به ملیت یا تمایلات سیاسی ملتها، نقش به‌سزایی ایفا کرد. پیروزی انقلاب اسلامی در حکم پیروزی اسلام بود و توانایی اسلام برای رهبری مردم سرکوب شده به منظور مقابله با رژیمهای فاسد و تحت سلطه خارجی را آشکار نمود و به عنوان نقطه عطف احیای تفکر اسلامی و تحقق عینی آن به‌شمار می‌رود که به مسلمانان امید و تحرک بخشید و ضمن ایجاد تحول عمیق فکری و فرهنگی، اسلام را دوباره زنده کرد. احمد بن بلا - نخستین رئیس جمهوری الجزایر و مبارز بزرگ در راه آزادی کشورش از استعمار فرانسه - انقلاب اسلامی ایران را چنین توصیف کرده بود: «انقلاب ایران معجزه قرن است. انقلاب ایران را به هیچ یک از انقلاب‌های جهان نمی‌توان شبیه دانست، انقلاب‌های بسیاری طی سال‌های اخیر در جهان روی داده است لیکن در اکثر آنها به تغییر رژیم بسنده شده است، بدون آنکه اعماق فکری انسان را دگرگون سازد. انقلاب اسلامی ایران، روحیه انسان را از بن دگرگون کرد. انقلاب اسلامی ایران، حیثیت اسلام را به او بازگرداند... امروز آوای نهضت امام خمینی در دورافتاده‌ترین نقاط جهان به گوش می‌رسد. در دور افتاده‌ترین قبایل صحاری آفریقا سخن از روحی تازه است که انقلاب ایران در قرن بیستم به اسلام داده است» (۱).

با توجه به اکثریت مسلمان جمعیت نیجریه و جوانی جمعیت آن، این کشور از

تأثیرات انقلاب اسلامی بر نیجریه

Nigeria

نیجریه کشوری است با مساحت ۹۲۳/۷۶۸ کیلومتر مربع و جمعیتی بالغ بر ۱۴۰ میلیون نفر، واقع در غرب آفریقا که از لحاظ جغرافیایی، اجتماعی و فرهنگی یکی از متنوع‌ترین کشورهاست.

کشور نیجریه پرجمعیت‌ترین کشور آفریقا و به طور بالقوه یکی از ثروتمندترین آنهاست و با وجود اینکه دارای منابع طبیعی و انسانی فراوانی بوده و از بازار داخلی قدرتمندی برخوردار است اما به مقدار زیادی بر بخش اقتصاد خارجی و به طور ویژه به درآمد نفتی خود تکیه کرده است.

بیش از ۶۰ درصد از جمعیت این کشور به شغل کشاورزی مشغول می‌باشند که این خود باعث فراهم آمدن حجم عمده ای از منابع غذایی و ذخایر مواد خام گردیده است. کشور نیجریه در سال ۱۹۶۰ استقلال خود را بدست آورد. تاریخچه پس از استقلال این کشور همواره با عنادهای قومی منطقه ای و وجود تضاد میان قوانین نظامی و غیرنظامی همراه بوده است.

پایتخت نیجریه "آبوجا" است و از جمله مهم‌ترین و بزرگ‌ترین تنوعات قومی این کشور می‌توان به ۳ قوم Yoruba، Ibo و Hausa Fulani در شمال کشور اشاره نمود.

نیجریه پیروانی دارد که گستره آن به پنج میلیون نفر می‌رسد. شیخ و قطب کنونی این طریقت «شیخ محمد ناصر کبارا» مترجم و مفسر قرآن به زبان هوسا است. پیروان وی نیز با برگزاری مجالس قرآن و دعای جمعی در مساجد شناخته می‌شوند. شیخ محمد کبارا به دلیل ترس از حکومت وقت، از موضعگیری‌های سیاسی پرهیز می‌کند و با عربستان و عراق نیز رابطه داشته و بیشتر به فکر حفظ موقعیت خویش است. در عین حال این فرقه نسبت به جمهوری اسلامی ایران نظر خصمانه‌ای ندارد.

۵. فرقه احمدیه (قادیانیه)

استعمار انگلیس در دوران تسلط اش بر جهان اسلام با مخالفت و خیزش اسلامی و اعتراض عمومی روبرو بوده است. شکست‌های پی در پی لشکر انگلیس، مقاومت مهدی سومالی و کند شدن استقرار انگلیس در شاخ آفریقا به دلیل اعتراض مردمی به رهبری علما نمونه‌های بارزی از مقاومت مردمی در برابر تسلط انگلیسی‌ها است.

استعمار انگلیس که راز موفقیت این مقاومت‌ها و خیزش را در وحدت مسلمانان و قدرت علما می‌دانست به بازی خطرناکی دست زد و فرقه‌های ساختگی مذهبی ایجاد کرد. از جمله این فرقه‌ها، فرقه منتسب به میرزا غلام احمد قادیانی موسوم به قادیانیه یا احمدیه می‌باشد که عصاره تعالیمش مخالفت با جهاد اسلامی است. اکنون اعضای این گروه، صاحب نفوذ و جایگاه در جامعه نیجریه هستند و از سیاست دین‌زدایی دولت نیجریه حمایت می‌کنند. موضع این گروه نسبت به انقلاب اسلامی خصمانه است و با توجه به امکانات مالی که از طرف انگلستان در اختیارشان گذاشته می‌شود مدارس و مساجد فراوانی را در دست دارند. (۵).

بطور کلی، دین اسلام در چند مرحله در نیجریه انتشار یافته است و در تمام مراحل طریقت‌های صوفیه نقش ارزنده‌ای در ترویج تعالیم اسلام در این کشور و غرب آفریقا داشتند. طریقت‌های صوفیه، بویژه تیجانیه و قادریه که حضور غالب در این سامان دارند، توجه و احترام خاصی برای اهل بیت و سیرت و سنت‌های آنان قائل هستند و از آغاز تاریخ اسلام فرزندان امامان معصوم جایگاه ممتازی در این مناطق داشتند و آنان را «شرفا» می‌گفتند. این نوع فضای مذهبی زمینه‌های مساعد برای رشد افکار و تعالیم اهل بیت و مذهب حقه شیعه را فراهم می‌کند.

همچنین، کثرت‌گرایی مذهبی نیجریه، بعدی منطقه‌ای دارد؛ گرچه کثرت‌گرایی کامل و منظمی نیست. اکثریت قریب به اتفاق جمعیت در ایالت‌های شمالی (که بیشتر یک منطقه واحد بود) مسلمانند و حال آنکه مسیحیت در بخش‌های جنوبی و شرقی نیجریه ریشه‌های عمیقی دارد.

با این حال، اقلیت‌های مسیحی نسبتاً اندک اما مهمی در شمال نیجریه بویژه در اطراف استان جنوبی زاریا (ایالت کادونا) و ایالت‌های پلیتو و گنگولا زندگی می‌کنند. همچنین جوامع مسلمان مهمی در منطقه غربی پیشین هستند که طبق برخی برآوردها تقریباً نیمی از کل جمعیت آن بخش از نیجریه را تشکیل

کشورهایی است که ظرفیت احیای اسلام و اثرپذیری از انقلاب اسلامی را داشته است. در مقاله حاضر تلاش می‌گردد پس از معرفی اجمالی نیجریه، تأثیر انقلاب اسلامی ایران بر این کشور مورد بررسی قرار گیرد.

در نیجریه بیش از ۲۵۰ تیره نژادی سیاه‌پوست وجود دارد که مهم‌ترین آنها عبارتند از: هوسا (هائوسا) و فولانی ۲۹ درصد، که بیشترین شمار مسلمانان مربوط به این تیره‌هاست، یورو با ۲۱ درصد، ایگبو (ایبو) ۱۸ درصد، ایجاو ۱۰ درصد و ...

اسلام و مسیحیت مهم‌ترین ادیان این کشور می‌باشند. ۵۰ درصد از مردم این کشور مسلمان و غالباً اهل سنت و پیرو فقه مالکی هستند. ۴۰ درصد مسیحی و ۱۰ درصد مذاهب بومی می‌باشند. (۲) البته در قانون اساسی نیجریه، هیچ دینی بر دین دیگر تفوق ندارد. زبان رسمی مردم این کشور انگلیسی است و از زبان‌های متداول که در اکثر نقاط کشور مردم به آنها تکلم می‌کنند می‌توان هوسا، یوروبا، ایگبولایبو و فولانی نام برد.

اسلام در قرن هشتم میلادی از سوی بازرگانان و معلمان عرب مسلمان که از طریق لیبی و سودان در شمال آفریقا وارد این کشور شدند به نیجریه راه یافت. سپس اصلاح طلبی به نام «عثمان دان فودیو دام» برای مدت یک قرن نظام اسلامی سوکوتو را در این کشور برقرار کرد. با ورود استعمار و دین مسیحیت، رفته رفته در سال ۱۹۳۰م حکومت مسلمانان رو به افول نهاد.

فرقه‌های اسلامی در نیجریه

۱. فرقه مهدویه

این جنبش در قرن نوزدهم تأثیری عمیق بر شمال نیجریه گذاشت. عثمان دان فودیو شخصیت با نفوذ نیجریه و محبوب مسلمانان هوسا زبان این کشور، معتقد به امام مهدی بود و آن را پی افکند. (۳)

۲. طریقت اهل بیت (جماعت امام الکاظم)

جماعت امام الکاظم در نیجریه که خود را طریقت اهل البیت می‌نامند، کمتر از بیست سال قدمت دارد.

۳. طریقه تیجانیه

احمدبن مختاربن سلیم تیجانی معروف به شیخ احمد تیجانی، این فرقه را در سال ۱۱۵۰ هـ. ق و در صحرای جنوبی الجزایر بوجود آورد. وی تعالیمش را بر اساس بخشی از فقه مالکی پایه‌گذاری نمود که مردم و علما را به سیر و سلوک عرفانی در کنار رعایت احکام فقه و شریعت دعوت می‌کند. طریقه تیجانیه معروفترین مسلک صوفیه در نیجریه است که مریدان و پیروان متشکلی در سراسر نیجریه دارد.

۴. طریقه قادریه

این فرقه از مشهورترین طرق صوفیه است که گسترش جهانی دارد و منسوب به «شیخ عبدالقادر گیلانی» است. از لحاظ جغرافیایی این طریقت در شمال

شرعی آنها.

بنابر اظهارات دکتر عمر بیلو این مجمع تاکنون بسیار موفق بوده است و در رشد آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی علما و عامه مردم، نقش بسزایی داشته است. مبارزه با عقیده انحرافی «سکولاریسم» و «جدایی دین از سیاست» نیز در رأس فعالیتهای مجمع فوق قرار داشته است که خود نیز به انگیزه‌ای برای متهم کردن آن به «اجتماعی سیاسی» تبدیل شده است.^۷

از جنبه‌های دیگر تجدید حیات اسلامی، تغییر در پوشش زنان و بازگشت آنها به حجاب و وقار اسلامی بود که برای سالها در دبیرستانها و دانشگاهها از آن منع شده بودند. این رجعت محصول فعالیتهای همه جانبه‌ای است که مسلمانان شمال در طول سالها مقاومت، انجام دادند تا موفق شدند رؤسای ایالت‌های مسلمان‌نشین را قانع کنند که دختران مسلمان باید اجازه چنین پوششی را داشته باشند. لباسی که قبلاً در مدارس اجباری شده و از دوران استعمار هم به ارث رسیده بود، همیشه بعنوان مانعی اساسی در فرستادن این قشر به مدارس به شمار می‌آمد.

همچنین، تأثیر پیام روح‌بخش انقلاب اسلامی در میان بت‌پرستان و معتقدین به مذاهب بومی که از مصادیق واقعی استضعاف فرهنگی و فکری هستند، پدیده‌ای دیگر بود که حیرت همگان را برانگیخت. نمازهای جمعه مسلمانان و سایر مراسم و اعیاد اسلامی، در این سالها شاهد ایمان آوردن گروه گروه این مردم است که از دنیای تاریکی و جهل به هدایت و نور اسلام رهنمون می‌شوند.

دانشگاه‌ها و محافل علمی و پژوهشی نیجریه نیز شاهد رجعت دوباره تحصیل‌کردگان مسلمان به ارزش‌های اسلام اصیل بوده است. بر اساس مقاله‌ای از روزنامه کرسنت اینترنشنال در سال ۱۹۹۱ که حاوی گزارشی از تجدید حیات احکام و روحیه اسلامی در بین اقشار دانشگاهی نیجریه است، می‌توان مدعی شد که تحولات و نمودهای احیای اسلام و تحکیم آن در جامعه دانشگاهی نیجریه که بعدها به توده‌های وسیع مردم در روستاها و شهرها در این کشور انجامید، متأثر از انقلاب اسلامی ایران است. از جمله این محافل، در انجمن دانشجویان مسلمان (MSS) است؛ این انجمن در سال ۱۹۵۴ تأسیس گردیده است و در کل کشور دارای تشکیلاتی می‌باشد. انجمن دانشجویان مسلمان و گروه شیعه

می‌دهند.

بنابراین، بدلیل اکثریت داشتن مسلمانان در نیجریه و جایگاه و موقعیت امروزی آن به مثابه یک ملت، بازتاب انقلاب اسلامی ایران بر آن کشور شایان توجه است.

انقلاب اسلامی و تجدید حیات اسلامی در نیجریه

پیروزی انقلاب اسلامی و تشکیل حکومتی در ایران با نام اسلام و دعوت جهانی رهبر آن، امام خمینی(ره)، به اتحاد مسلمانان و همه مظلومان جهان در برابر ظلم و ستم و استبداد و بی‌عدالتی غرب بی‌تردید در بیداری، امید و اعتماد به نفس مسلمانان بدون توجه به ملیت یا تمایلات سیاسی ملتها نقش بسزایی ایفا کرده است.

یکی از مصادیق بارز پذیرش پیام انقلاب اسلامی و گسترش آن علی‌رغم بعد مسافت، مسلمانان نیجریه می‌باشند، که با وجود جو روانی خاص و فشار حکومت‌های نظامی متعدد، بارها وفاداری خود را به انقلاب اسلامی و بنیانگذار آن امام خمینی(ره) ابراز داشته‌اند.

این گرایش و وفاداری به ارزشهای اسلام ناب، به حدی بوده است که کنفرانس‌ها و سمینارهای متعددی در سالهای اخیر برای بررسی «نقش جدید اسلام در آفریقا»، و «دلایل تغییر نقش علما» و «علل ظهور پدیده بنیادگرایی اسلامی - به تعبیر غربی‌ها «برگزار گردیده است.

رهبری آیت‌الله خمینی و فکر انقلاب اسلامی در جامعه اسلامی نیجریه و به ویژه در میان مسلمانان محروم شمال احساسات و واکنش‌هایی را برانگیخت. نسخه بنیادگرایی اسلامی طراحی و عملی شده در ایران را رهبران محلی احیای اسلام در جهت پوشش بخشیدن به مبارزه علیه فساد فزاینده و مادی‌گرایی بیش از حد تشکیلات سیاسی نیجریه ماهرانه به کار گرفتند. در دولتی شکننده و متزلزل با دستگاه امنیتی بیش از حد به کار گرفته شده، حمله مداوم به ماهیت غیرمذهبی رژیم و فشارهای فزاینده برای گسترش شریعت در سراسر کشور، مشکلاتی جدی برای سیاست‌گذاران در نیجریه به وجود می‌آورد.^۶

در همین راستا، تأسیس «مجمع علمای نیجریه» در سال ۱۹۸۰ - و بعد از جریان شریعت - نتایج پرباری را بر جای گذاشته است. «دکتر عمر بیلو»، دبیر کل این مجمع، اهداف تأسیس آن و موفقیت‌های بدست آمده را چنین برمی‌شمارد:

۱. ایجاد وحدت کلمه در میان مسلمانان نیجریه؛
۲. اعاده حقوقی که در طول سالها سلطه استعمار از مسلمانان گرفته شده است؛
۳. تأسیس و توسعه مدارس در سطح ایالتها و نیز فدرال؛
۴. تعلیم اجباری معارف اسلامی در کلیه مراکز آموزشی (ابتدایی تا دانشگاه)؛
۵. مساعدت و همکاری با کلیه گروهها و سازمانهای اسلامی به منظور تحقق اهدا و متعالی اسلام.
۶. ایجاد آگاهی و ارتقاء رشد فرهنگی مسلمانان و یادآوری حقوق اسلامی و

دینشان را بازگرداند؛ همچنین مسلمانان را از هر گروه و فرقه با یکدیگر متحد ساخت و آنها را با یکدیگر آشنا کرد. مثلاً قبل از انقلاب برخی از مسلمانان نمی‌دانستند که فلسطین نیز وجود دارد، ولی بعد از انقلاب به این مهم پی بردند و مطلع شدند که مسلمانان در قاره آسیا هم مظلوم هستند. در حقیقت، انقلاب اسلامی ایران سبب بیداری ملت‌های مسلمان در اقصی نقاط دنیا گردید. همچنین تظاهرات مسلمانان نیجریه به منظور برقراری قانون شریعت اسلامی را می‌توان متأثر از انقلاب اسلامی ایران دانست. کشوری که سالیان سال دستخوش کودتاهای نظامی متعدد و روی کار آمدن ژنرال‌های دیکتاتوری بوده است که مجال ابراز عقیده به مردم خود را نمی‌دادند و با توجه به اکثریت مسلمان، حکومت خود را حکومتی لائیک می‌دانستند، سرانجام وادار شدند در مقابل خواست اکثریت مسلمانان کشور - برپایی قوانین اسلامی در ایالات مسلمان‌نشین - سر تعظیم فرود آورند.

در مقابل تأثیرات انقلاب اسلامی در احیای اسلام، کشورهای غربی نیز وارد عمل شد و آفریقایی کردن مسیحیت و بومی‌سازی آن را مورد نظر قرار دادند. مسیحیت همواره با ارائه خدمات گوناگون در صدد جلب مسلمانان کشورهای قاره آفریقا از جمله نیجریه بوده است. هدف از تبلیغات مسیحی، توسعه نفوذ کلیسا در این کشور با نشر مسیحیت و دور کردن مردم از اسلام می‌باشد، همین امر سبب گردیده است که در هیچ دوره و زمانی میان مسلمانان و مسیحیان در نیجریه سازگاری پایداری وجود نداشته باشد. به هر حال، درگیری‌های متعددی میان مسیحیان و مسلمانان در خصوص مسائل و موضوعات متعدد از جمله اجرای قانون شریعت اسلامی طی سالیان اخیر رخ داده است و به یک تشنج منجر شده است. بطوریکه در اوایل ۱۹۸۷ و در می و اکتبر ۱۹۹۱ شورشیان ضد مسیحی در بخش‌های شمالی نیجریه شورش کردند که در نهایت بیش از سه هزار نفر در درگیری‌های بین مسلمانان و مسیحیان در این سالها کشته شدند. سلسله درگیری‌های منظمی نیز در می ۱۹۹۲ میان مسیحیان و مسلمانان هوسا و فولانی بیش از یک هزار تلفات بر جای گذاشت.

گذشت ۱۱ در یک بررسی گذرا، عملاً مشخص می‌شود که احیاءگرایی اسلامی در ایران با همه فرقه‌گرایی و شور و شوق مذهبی آن تأثیر مستقیمی بر قیام‌های میتاتسین و نهادها و مظاهر آن داشت. به نظر می‌رسد چندین عامل بر این رابطه دلالت دارد؛ نخست، شورش‌های میتاتسین و حرکت احیاءگرانه اسلامی که به صورت مطالبه فزاینده شریعت در نیجریه ظاهر شد، درست همان گونه رخ که روند برقراری جمهوری اسلامی در ایران به اوج خود رسید.

دوم، عامل شهادت در میان پیروان میتاتسین و هواداران آیت‌الله خمینی مشترک بود. در هر دو جنبش، توده‌های جوان به فرمان رهبران مورد احترام خود به نبردی خطرناک و پرمخاطره برای دفاع از اسلام دست زدند و بسیاری در این مبارزه کشته شدند. برای مثال، می‌توان شورش‌های میتاتسین در ناحیه یان آواکی واقع در کانو در دسامبر ۱۹۸۰ را بررسی کرد. در رود روی مستقیم میان هواخواهان میتاتسین و زره‌پوش‌های ارتش که برای سرکوب آنان به حرکت در آمده بود، طرفداران میتاتسین «فقط از این رو از خانه‌هایشان بیرون آمدند و ایستادگی کردند تا بر سر ایمان خود در برابر آتش مسلسلها جان ببازند». برخی از کسانی که شاهد این فداکاری و ایثار بودند، گفتند که

اکنون از جمله گروه‌های فعال اسلامی در نیجریه محسوب می‌شوند و میلیونها عضو در میان دانشجویان مسلمان کشور دارند. انجمن دانشجویان مسلمان مایل است که حکومت اسلامی در نیجریه، حکومت اسلامی ایران را الگوی خود قرار دهد. حکومتی که رهبرانش بسیار نزدیک به رهبران ایران باشند و دستورالعملهایی مطابق رهبران ایرانی در خصوص حکومت لائیک و غیر دینی نیجریه صادر نمایند و در درگیری‌هایی که اخیراً میان مسیحیان و مسلمانان در چند دانشگاه این کشور بوقوع پیوست، پیش قدم باشند. آموزش قرآن، معارف و سیاست اسلامی، انجام فعالیت‌های اجتماعی و برگزاری جشن‌ها و مراسم مذهبی و انتشار مجلات، اهم فعالیت‌های این انجمن را تشکیل می‌دهند. همچنین، بیش از ۱۰۸۴۹ مسجد در دبیرستان‌ها، دانشکده‌ها و دانشگاه‌های نیجریه وجود دارد که تحت کنترل انجمن مذکور بوده و شیعیان نیجریه توجه ویژه‌ای به آن دارند و اغلب برنامه‌ها و مراسم خود را در آنها اجرا می‌کنند. ۸. با پیروزی انقلاب اسلامی ایران، گروه‌های بسیاری به این نتیجه رسیدند که تنها یک انقلاب همه جانبه اسلامی، گره گشای مشکلات کشور می‌باشد. در همین راستا، در هتل کنفرانس کنگو، یکی از مراکزی که توسط دانشگاه «بلو احمدو» (Bello Ahmadu) در زاریا اداره می‌شد، مدت‌ها دانشجویان مسلمان در زاریا خواستار قطع فروش نوشیدنی‌های الکلی در این مرکز شده بودند که در نهایت به بار مذکور حمله برده و آنجا را ویران کردند. بر اثر این درگیری ۲۴ دانشجو دستگیر شدند و دیگر دانشجویان دخیل در تظاهرات در نواحی مختلف شهر پراکنده شدند و به نوشتن شعارهای انقلابی پرداختند. ۹.

جوانان مسلمان نیجریه به قرآن و اسلام عشق می‌ورزند ولی آن قدر بهای یک جلد قرآن را در این کشور بالا برده‌اند که آنها قادر نیستند نسبت به تهیه آن اقدام کنند و ناگزیرند قرآن را رونویسی نمایند. گروهی به نام «میتاسیتا» که خود را یک جریان اسلامی معرفی می‌کنند همچون منافقین ایران هر از چندگاهی در کوچه و خیابان به مردم حمله کرده و به قتل و غارت می‌پردازند تا افراد را نسبت به مسلمانان بدبین کنند.

تأثیر امام در نیجریه بسیار زیاد است. جوانان در نیجریه هم برای عبادت و هم در امور سیاسی که غیرمسلمانان آن را از اسلام جدا کرده‌اند، ولی امام (ره) اندیشه وحدت دین و سیاست را مطرح کرد، اهمیت ویژه‌ای قائل هستند.

حرکت‌های روشنگرانه‌ای که بعد از انقلاب اسلامی ایران در نیجریه صورت گرفت هرچند حائز اهمیت هستند ولی به لحاظ عدم اتحاد و نزدیکی آراء علما و رهبران مذهبی جامعه تاکنون محدود بوده‌اند. به هر حال آنچه بیش از همه مهم است این است که مسلمانان نیجریه تقریباً این حرکت را درک کرده و در این راستا در حد توان خود - هر چند به صورت رقابت با مسیحیان - به اقداماتی مبادرت ورزیدند که می‌توان به مسئله اسلامی کردن معارف، که در چند سال اخیر در بخش مطالعات دانشگاه عثمان دان فودیو آغاز شد یا برگزاری «کنفرانس بین‌المللی در آفریقا» در نوامبر ۱۹۸۹، که به تأسیس سازمان اسلامی در آفریقا انجامید، اشاره نمود. ۱۰.

قبل از انقلاب اسلامی ایران مردم و بویژه مسلمانان نمی‌توانستند تظاهرات کنند ولی پس از انقلاب، ملت به برپایی تظاهرات علیه حکومت‌های ظالم و تصمیماتی که خلاف اسلام صادر می‌شود، اشتیاق فراوان نشان داده‌اند. یکی از ویژگی‌های عمده انقلاب اسلامی این است که، اعتماد مسلمانان به

یاوران میتاتسین کاملاً از جان خود دست شسته بودند. ۱۲ اعتقاد راسخی که این گروه و پیروان امام خمینی (ره) در آن مشترک بوده‌اند، این بوده است که کسانی که جان خود را طبق فرمان رهبران خود در راه اسلام از دست می‌دهند و یکسره به بهشت می‌روند.

سوم، مواضع ضد امپریالیستی و ضد صهیونیستی انقلابیون ایران برای احیای اسلام در نیجریه، جایی که در آن سوابق و زمینه‌هایی تاریخی برای چنین احساساتی وجود داشت، شدیداً جذابیت یافت. به گفته پتر کلارک، ورود نیروهای استعماری در آفریقای غربی برای مهدویون تجلی نشانه‌های آخر زمان بود و نهادهای استعماری غربی به چشم دجال نگریسته می‌شدند. آنان از پذیرش پیمانی که حاکمان مسلمان با مقامات استعماری منعقد می‌کردند، سرباز می‌زدند. حتی پس از شکست از مقامات استعماری بریتانیا، رهبران مهدویت همچون می‌احمدو (امیر میسائو) و می‌وورنو (فرزند سلطان اتاهیرو)، با الگوی هجرت از نیجریه به سودان رفتند تا از قبول حاکمیت مسیحیان که آن را کفر و سرنوشتی برتر از مرگ تصور می‌کردند، اجتناب ورزند. ۱۳

در این اواخر، رهبر یکی از گروه‌های احیای اسلام نیجریه که درباره رابطه جنبش او با ایران از وی سؤال شده بود، پاسخ داد که امام خمینی تنها کسی است در جهان امروز که مطابق با قرآن و سنت پیامبر (ص) عمل می‌کند. او نکته افشاگرانه تری را نیز افزود مبنی بر اینکه آیت‌الله خمینی همچنین مجدانه در تلاش است تا آزادی مسجدالاقصی را در اورشلیم (بیت المقدس) از دست یهودیان ببیند.

سرانجام، موفقیت انقلاب اسلامی در ایران احتمالاً گذار جنبش میتاتسین را از حالت نیرویی منفعل به نیرویی تهاجمی موجب شد. رویدادهای ایران همچون فاصله جغرافیایی این کشور دور نبوده، چرا که مسلمانان بسیاری بویژه در شمال فعالانه به تحولات جهان عرب علاقمند بودند.

حجاج یا زائران اماکن مقدس مکه و مدینه که هر سال با هزاران تن از مسلمانان نیجریایی مواجه می‌شوند، منابع اطلاعاتی مهمی هستند. همچنین شبکه‌های رادیویی خارجی از کشور، به زبان‌های محلی از جمله صدای آمریکا، بی بی سی، خبرگزاری‌های خاورمیانه و غیره به راحتی به نیجریایی‌ها دسترسی دارند. منابع فرهنگی و مذهبی منتشر شده توسط سفارت‌های عربی و اسلامی نیز در نیجریه در دسترس است.

تأثیر انقلاب اسلامی بر شیعیان

یکی از شاخص‌ترین نمودهای تأثیر انقلاب اسلامی ایران، رسمی شدن، اهمیت یافتن و پدید آمدن مکتب تشیع در برخی کشورهای آفریقایی است؛ از جمله این کشورها می‌توانیم از نیجریه نام ببریم که از مهم‌ترین کشورهای حوزه غرب آفریقا است. پیرایش شیعیان در این کشور به بعد از انقلاب اسلامی باز می‌گردد. با وقوع انقلاب، افکار مردم این کشور همانند سایر کشورهای مسلمان متوجه انقلاب و رهبری آن شدند و عموماً این پدیده تاریخی آنها را مبهور خود کرده و نام انقلاب و رهبری آن شدند و عموماً این پدیده تاریخی آنها را مبهور خود کرده و نام امام خمینی (ره) در قلوب آنها جای می‌گیرد. بنابراین اولین گروه شیعه در نیجریه و بعد از انقلاب اسلامی ایران در قالب «حرکت اسلامی شمال نیجریه» شکل گرفت.

این حرکت شیعی به وسیله شخصی بنام «مالام ابراهیم الزاک زاکی» (ZAKI Zak-El Ibrahim Mallam)، که از محبوبیت نسبی در جامعه اسلامی برخوردار است، رهبری می‌شود. رهبری حرکت در سالهای اول انقلاب بعد از سفری که به ایران داشت به تشیع گرایش پیدا کرد. او به انقلاب اسلامی ایران و امام خمینی (ره) توجه خاص دارد و خود را از رهروان امام راحل می‌داند. الزاک زاکی حکومت سکولار و غیردینی در قانون اساسی نیجریه را رد می‌کند و به حکومت روحانیون ایران نگاه مثبتی دارد و به بحث در این خصوص می‌پردازد که برای ایجاد یک حکومت اسلامی باید ابتدا حکومت غیردینی را از بین برد و سپس اظهار می‌کند تا زمانی که شریعت، قانون ملی نیجریه نشود جهاد ادامه خواهد داشت ۱۴.

به همین جهت این حرکت در شمال نیجریه از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است و جوانان نیجریه به این حرکت تمایل پیدا کردند. علاوه بر جوانان، اساتید و اعضای هیأت علمی دانشگاهها در شمال نیجریه و تعدادی از متفکرین در جنوب به این حرکت ابراز علاقه می‌نمایند.

حرکت اسلامی شمال نیجریه از اوایل دهه ۱۹۸۰ ابتدا در مراکز آموزش عالی طرح‌ریزی شد. در اواخر دهه ۱۹۸۰ به روستاها و شهرها نفوذ کرد و در دهه ۱۹۹۰ به صورت جنبشی مردمی به خصوص در روستاها تبدیل شد و مورد استقبال قرار گرفت، به طوری که در گردهمایی‌های خود از مردم می‌خواهند که در قالب جمعیت کمتری شرکت کنند تا بتوانند آنها را کنترل کنند.

زاک زاکی در مصاحبه‌ای با مجله نیوز در ۲۳ ژوئن ۲۰۰۰ میلادی می‌گوید: «از سال ۱۹۸۴ ما روز قدس را برای راهپیمایی اعلام کردیم و ژانویه امسال نیز آن را برگزار نمودیم؛ این روز به عنوان روز همبستگی با ملت فلسطین گرامی داشته می‌شود. بنابراین از سال ۱۹۸۴ تا کنون ما تظاهرات مذکور را در پایان ماه مبارک رمضان داشته‌ایم و راهپیمایی امسال انجام شد و بیش از یک میلیون نفر از ایالت زاربا و شهرهای دیگر در آن شرکت کردند.

اخیراً در پایان آوریل، عاشورای حسینی را داشتیم که این مراسم سوگواری پسر پیامبر اسلام (ص) حسین بن علی (ع) با شرکت صدها هزار نفر از مردم که لباس‌های سیاه پوشیده بودند در کمال حزن و اندوه برگزار شد.» ۱۵

همچنین تحت تأثیر پیروزی انقلاب اسلامی و شخصیت امام راحل بسیاری از مسلمانان بویژه جوانان جذب انقلاب اسلامی شده‌اند و با مذهب اهل بیت آشنا گردیده‌اند. این کار از طریق مراسم با برخی مؤسسات تبلیغی که کتابهایی به زبانهای مختلف منتشر می‌کنند و یا از طریق برخی کتابهای ترجمه شده صورت می‌گیرد. اما بهترین کانال آشنایی با مذهب اهل بیت حضور گروههایی از این جوانان در حوزه‌های علمیه قم، لبنان و دمشق می‌باشد و برخی از آنها پس از بازگشتن به کشور خود به نشر مذهب اهل بیت می‌پردازند.

به این ترتیب، یکی از شاخص‌ترین نمودهای تأثیر انقلاب اسلامی، اهمیت یافتن و تشکیلاتی شدن تشیع در برخی از کشورهای آفریقایی، از جمله نیجریه است. در این میان مهمترین کانون تأثیرگذار، پیروزی انقلاب اسلامی و تشکیل یک قدرت سیاسی دینی در ایران و وجود یک شخصیت عرفانی و روحانی در رأس آن، کتابها و نشریات مختلف مربوط به مؤسسات دینی و آموزشی و تحصیل و تربیت طلاب نیجریه‌ای در حوزه‌های علمیه بویژه قم بوده است. این در شرایطی است که جریانات وابسته به وهابیت - قادریه، احمدیه و

مراسم عاشورای حسینی
 به همراه حمایت از فلسطین و لبنان
 در نیجریه

... - سعی کرده‌اند با تفسیر غلط اعتقادات شیعی و جعل اکاذیب، کلیه فرق اسلامی را که بسیاری از آنها تحت تأثیر پیام وحدت‌بخش انقلاب اسلامی نسبت به تشیع دید مثبتی پیدا کرده بودند، بسوی خود جذب کرده و بذر عداوت و کینه را علیه شیعیان خصوصاً جمهوری اسلامی ایران در میان فرقه‌های اسلامی پراکنده سازند.

همچنین، انقلاب اسلامی ایران بر مسلمانانی که پیرو مکتب اهل بیت بودند، یعنی بر شیعیان جهان تأثیر فوق‌العاده و شگفتی داشت و می‌توان ادعا کرد که جایگاه شیعیان جهان را از حاشیه و پیرامون به مرکز ثقل تحولات جهان اسلام منتقل نمود. شیعیانی که در طول چندین قرن نه تنها در اقلیت بوده و همواره آماج حملات شدید تبلیغاتی بویژه توسط حکام و خلفای بلاد اسلامی قرار می‌گرفتند و الزاماً با تکیه بر اصل تقیه حتی از بروز افکار و اندیشه‌های خود هراس داشتند با این پیروزی جانی دوباره گرفته و در صف اول مبارزه با استعمار و استکبار جای گرفتند. ۱۶

شرق‌شناسان و اسلام‌شناسان غربی که تا این زمان توجه چندانی به مکتب تشیع نداشتند و اسلام را از غفلت بزرگ خود گردیده و احساس کردند که از نظر شناخت مکتب تشیع در تاریکی و ابهام شدیدی بسر می‌برند، لذا گرایش به درک اسلام از دیدگاه مکتب تشیع بیشتر گردید.

بر اساس اطلاعات به دست آمده تنها در کشور نیجریه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی بیش از ۱۰ میلیون نفر به پیروان مکتب تشیع افزوده شده است. ۱۷ به هر حال، با توجه به موارد فوق، باید بر این نکته اذعان داشت که چنانچه در تقارن یا توالی انقلاب اسلامی ایران هر گونه حرکت و تحول سیاسی - اسلامی مشابهی در هر یک از کشورهای اسلامی رخ داده باشد، می‌توان با صراحت بیان کرد که این امر متأثر از انقلاب اسلامی بوده است.

در مجموع می‌توان بازتاب انقلاب اسلامی بر شیعیان را در موارد زیر مورد توجه قرار داد:

- انتقال از حاشیه به مرکز ثقل جهان اسلام؛
- گرایش محققین، پژوهشگران و اسلام‌شناسان به شناخت بیشتر تشیع؛
- گرایش غیرمسلمانان و حتی مسلمانان اهل سنت به مکتب تشیع؛
- ایجاد روحیه انقلابی و در واقع الگوبرداری از انقلاب اسلامی در تقابل با استکبار جهانی؛

- پیرایش امواجی از اسلام سیاسی در میان شیعیان که خواهان بخش یا تمامی قدرت و حکومت هستند. ۱۸

البته ذکر موارد فوق به این معنا نمی‌باشد که انقلاب اسلامی ایران بر مسلمانان تابع مکتب اهل سنت تأثیر لازم را بر جای نگذاشته است بلکه این گروه نتوانسته‌اند به علت ساز و کارهای موجود همانند وابستگی اقتصادی علمای اهل سنت و انتصاب آنها به عنوان نمونه ائمه جمعه و جماعات از سوی دولت و ... همچون جوامع اهل تشیع، شیوه‌ای انقلابی را در پیش گیرند و جوامع خود را به همان صورت که در ایران اتفاق افتاد، تحت تأثیر قرار دهند.

نتیجه

ارائه مبانی تئوریک نظام اسلامی و تبیین بخش‌های مختلف آن همراه با تأکید بر ضرورت چنین حکومتی برای جوامع اسلامی از جمله نیجریه یکی از پیام‌های مهم انقلاب اسلامی به شمار می‌رود. البته قرن‌ها تلاش استعمار مبنی بر استقرار

یا ناآرامی‌های میان مذهبی درگیر شده‌اند، دولت - هر چند با دشواری و هزینه‌های فزاینده - موفق به سرکوب آنها شده است.

پی‌نوشت‌ها:

- ۱- منوچهر محمدی، بازتاب جهانی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۹، ص ۲۴۹.
۲. www.cia.gov/library/publication/the-world-fact-book/goes/bl.html
۳. ibid
- ۴- ژوزف. ام. کوک، مسلمانان آفریقا، ترجمه سید اسدالله علوی، مشهد: آستان قدس رضوی: بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۳۷۳، ص ۳۲۷.
- ۵- سید کاظم مهرنیا، طریقه‌ها و فرق اسلامی در نیجریه، کیهان فرهنگی، جلد ۱۶، شماره ۱۵۴، مرداد ۱۳۷۸، صص ۷۳-۷۵
- ۶- جان. ال. اسپوزیتو، انقلاب ایران و بازتاب جهانی آن، ترجمه محسن مدیر شانه‌چی، تهران: مرکز بازشناسی اسلام و ایران، ۱۳۸۲، ص ۳۱۰-۳۱۱.
- ۷- منوچهر محمدی، پیشین، صص ۲۵۴-۲۵۵.
- ۸- جهت مطالعه بیشتر مراجعه کنید به: چشم‌انداز ارتباطات فرهنگی، شماره چهارم، مهر ماه ۱۳۸۲.
- ۹- منوچهر محمدی، پیشین، ص ۲۵۹.
- ۱۰- چشم‌انداز ارتباطات فرهنگی، پیشین، ص ۳۹.
- ۱۱- ژوزف. ام. کوک، پیشین، صص ۳۳۲-۳۳۳.
- ۱۲- جان. ال. اسپوزیتو، پیشین، ص ۳۱۸.
- ۱۳- همان، ص ۳۱۹.
- ۱۴- جهت مطالعه بیشتر مراجعه کنید به: جامعه و فرهنگ آفریقا، سال پنجم، شماره ۲۶، اردیبهشت ۱۳۷۸، صص ۱۴-۱۵.
- ۱۵- همان، ص ۱۷.
- ۱۶- منوچهر محمدی، پیشین، ص ۲۵۹.
- ۱۷- جهت مطالعه بیشتر مراجعه کنید به: منوچهر محمدی، پیشین.
- ۱۸- همان، ص ۳۷۹.

نظام‌هایی که قانون و فرهنگ دلخواه آنها را در این کشور برقرار کنند و وابستگی همه‌جانبه را در بعد از استقلال استمرار بخشند از یک سو، و حضور مسیحیت جهانی در کنار صهیونیسم بین‌الملل از سوی دیگر که سالهاست مبارزه جدی را علیه اسلام و مسلمانان در نیجریه آغاز کرده‌اند، موانعی در راه رسیدن مسلمانان به حقوق حقه خود ایجاد کرده‌اند، اما اکثریت مسلمانان نیجریه خصوصاً جوانان و اقشار تحصیل کرده به خوبی پیام آزادی بخش انقلاب اسلامی را دریافت نموده و در دستیابی به آن گامهای اساسی برداشته‌اند که اتحاد روزافزون مسلمانان مبنی بر اسلامی شدن قوانین و شئون جامعه در ایالت‌های مسلمان‌نشین و وادار نمودن فرمانداران این ایالت‌ها به پذیرش و اجرای این قوانین در راستای پیام فوق‌الذکر می‌باشد.

بطور کلی، پیروزی انقلاب اسلامی و استقرار جمهوری اسلامی در ایران گرایش نهفته به سوی احیای و اصلاح اسلامی در نیجریه را برانگیخت. با این حال، بنیادگرایان و احیاگران اسلامی در نیجریه گروهی منفرد و متحد نیستند. در منتهی درجه افراط فرقه میتاتسین قرار دارد که برای نیل به برخی از اهداف خود به خشونت متوسل شده است. همچنین در محیط‌های دانشگاهی دانشجویان رادیکالی هستند که اسلام برای آنان ابزار مؤثری برای به چالش کشیدن نهادهای درون و بیرون دانشگاه‌ها بوده است. علاوه بر این، رهبران سنتی‌تری در میان مسلمانان سنی هستند که در عین حال فعالانه از بسط شریعت در سرتاسر نیجریه پشتیبانی می‌کنند. فرقه‌گرایی شدید و افراطی در میان احیاگران اسلامی تلاش مستمری را از سوی آنان برای بدست گرفتن قدرت دولتی ناممکن ساخته است. در مقابل، هر گاه آنان در قیام‌ها

بعد از سال ۲۰۰۱ م و سقوط طالبان در افغانستان، آرامش در منطقه برقرار بود ولی بعد از تشکیل دولت ایالتی در سرحد که متأثر از گروه‌های مذهبی پاکستانی است، طالبان در پاکستان نیز فعال شدند. در ژانویه سال ۲۰۰۷ فرماندار کرم ایجنسی در پایان مأموریتش در این منطقه در مصاحبه‌ای گفت «تقشه پاراچنار در سال ۲۰۰۷ تغییر اساسی خواهد کرد»!

در ماه مارس همان سال، آفت آسمانی و سیل بنیان‌کن به روستاهای اطراف شهر زبان‌های فراوانی وارد کرد؛ اما «علی محمد جان اورکزئی» حکمران ایالت سرحد (که در نزد شیعیان به فرمانده طالبان شهرت یافته) در یک مصاحبه تلویزیونی اظهار داشت: «این آفت زیاد مهم نیست، آفتی که به زودی به این منطقه روی خواهد آورد خیلی ویران‌گرتر و مخرب‌تر خواهد بود».

همزمان با اینگونه اظهارات، کاروان‌های تروریست‌های طالبان نیز برای اولین بار عبور از این منطقه به سمت افغانستان را آغاز کردند. آنها در حالی که مسلح بودند با ده‌ها خودرو به این منطقه می‌آمدند، به درون افغانستان می‌رفتند و بر می‌گشتند. این امر باعث نگرانی مردم و شکایت آنها به دولت شد اما دولتمردان پاسخ می‌دادند: اینها به دستور مقامات ارشد به پاراچنار می‌آیند و ما نمی‌توانیم آنها را از این کار منع کنیم!

در همین روزها، رهبری انجمن سنی‌های محلی پاراچنار نیز در دست تروریست‌ها قرار گرفت و یکی از همکاران نزدیک طالبان و القاعده به نام «عید نظر» به ریاست این انجمن انتخاب شد. وی در همان روز اول انتخاب خود اعلام کرد: «اگر مرا «یزید نظر» بنامید بهتر است! اگر کسی می‌خواهد قاتل امام حسین (ع) را ببیند بیاید و مرا ببیند»!!

در محرم ۲۰۰۷ شیعیان مانند هر سال در روز عاشورا به عزاداری پرداختند و شعار «زنده باد حسنینیت - مرده باد یزیدیت» را سر دادند.

واقعیت‌های پاراچنار

اخیرا برخی سایت‌ها و خبرگزاری‌ها، بعضی خبرهای قدیمی در مورد پاراچنار را دوباره با آب و تاب فراوان منتشر کرده‌اند. اگرچه شاید این کار در بدو امر، عملی درخور تقدیر تلقی گردد که کمترین نتیجه‌ی آن، معرفی منطقه شیعه‌نشین پاراچنار و مظلومیت آن به شیعیان سراسر ایران است، ولی اگر اخبار «به موقع» منتشر نشوند یا «با هدف و غرض» منتقل گردند، نتایج معکوسی به همراه خواهد داشت؛ مثلاً ممکن است باعث تشویق دشمنان تشیع به اقدامات دیگر علیه شیعیان شود یا اینکه اگر در آینده اتفاقاتی در این منطقه روی دهد مردم به دیده‌ی شک و تردید به اخبار آن بنگرند.

پاراچنار کجاست؟

منطقه پاراچنار - که برخی آن را بهشت روی زمین (Heaven on the Earth) نیز خوانده‌اند - منطقه‌ای زیبا، سرسبز و پر آب است که در شمال غرب پاکستان، در دامنه‌ی «سفید کوه» قرار دارد. این شهر شیعه‌نشین، مرکز «شهرستان کُرم» است که آن را «وادی کرم» و «کُرم ایجنسی» نیز می‌نامند. در سه طرف این منطقه سه استان افغانستان یعنی «ننگرهار»، «پکتیا» و «خوست» قرار دارد. در جنوب شرق آن منطقه ناآرام «وزیرستان شمالی»، در سمت شمال شرق آن «منطقه اورکزئی ایجنسی» و در شرق آن نیز «شهرستان هنگو» قرار گرفته است.

کرم ایجنسی ۳۳۱۰ کیلومتر مربع مساحت و حدود ۸۰۰ هزار نفر جمعیت دارد که ۵۰۰ هزار نفر از آنان را شیعیان تشکیل می‌دهند.

این منطقه از سال ۱۹۶۱ م هر ده سال یک بار ناآرام شده است! این موضوع باعث می‌شود تلاش‌های ده‌ساله مردم نابود شود و فقر، بار دیگر به خانه‌های مردم راه پیدا کند.

نگاه گذرا به بحران

اولین بار که «کلمه‌ی غزه» برای پاراچنار به کار گرفته شد در فروردین سال جاری (۱۳۸۷) بود که خبرگزاری اهل بیت (ع) - ابنا گزارشی با عنوان «غزه شیعی در پاکستان؛ کودکان شیعه می‌میرند» در مورد فجایع انسانی این منطقه منتشر کرد. در این مطلب، گزارشی از ادامه محاصره منطقه توسط دشمنان تشیع، نبود مواد غذایی و دارویی، وضعیت نامطلوب بیماران و مرگ و میر کودکان ارائه شده بود.

یکی از آخرین جنگ‌های ضد شیعی در این منطقه در سال ۱۹۹۶ م صورت گرفت؛ یعنی زمانی که برخی از اهل سنت افراطی ساکن پاراچنار، به «حامی پیامبر (ص) حضرت ابوطالب (ع)» توهین و بدینوسیله شیعیان را تحریک کردند. این درگیری در حدود دو هفته به درازا کشید و همزمان با سقوط کابل توسط طالبان متوقف شد!! گفته می‌شود که این درگیری‌ها با اهداف استراتژیک و از سوی خود نیروهای دولتی پاکستان راه افتاده بود.

کرده بودند تروریست‌ها در همان محل قبلی (موسوم به عیدگاه مارکت) بمب گذاشتند که باعث شهادت ۶۴ نفر شد.

از این به بعد، درگیری‌های متناوب در مناطق مختلف ادامه یافت، اما قبل از محرم ۱۴۲۹ ق مخالفان به طور کامل از شهر بیرون رانده شدند و شیعیان، زنان و کودکان آنها را با جوانمردی پناه و به دولت تحویل دادند.

اما محاصره پاراچنار، روز به روز تقویت می‌شد و در چند مورد نیز کسانی که در پناه ارتش می‌خواستند از این شهر به مناطق دیگر بروند مورد حمله قرار گرفتند. تروریست‌ها حتی آمبولانس‌ها را نیز هدف قرار می‌دادند! در همین ایام اجلاس مشترک برای مبادله اسراء تشکیل شد و شیعیان ۳۰ اسیر را زنده تحویل دادند اما دشمنان، به رسم یزیدی خود، ۴ جسد قطعه قطعه شده و ۶ مجروح را تحویل شیعیان دادند.

پس از آن، اگرچه در «پیوار» و «شلوزان» درگیری‌ها ادامه داشت اما دولت اعلام کرد که راه‌ها باز است و باید کاروان‌های مواد غذایی و سوخت به شهر وارد شوند. «کلنل مجید» فرمانده شبه‌نظامیان هم به شیعیان اطمینان داد که از کاروان محافظت خواهد کرد. روز بعد این کاروان در حالی از پیشاور راه افتاد که یکی از معاونین فرماندار منطقه به نام «عطاء الرحمن» شب قبل از آن، ۳۵ نفر از قاتلان حرفه‌ای و طالبان تروریست را از زندان شهر صده آزاد کرد. وی آنان را مسلح و مأمور کرده بود که نگذارند کاروان غذا و دارو به پاراچنار وارد شود. در نتیجه، این کاروان با بیش از ۲۰ دستگاه کامیون در نزدیکی شهرک سنی‌نشین صده توقیف شد. نیروهای محافظ کاروان نیز به جای مقابله با تروریست‌ها، رانندگان شیعه را در اختیار تروریست‌ها گذاشتند و محل را ترک کردند. تروریست‌ها نیز در وحشیانه‌ترین اقدام، ۶ نفر از رانندگان، کمک‌رانندگان و مسافری شیعه را زنده زنده در آتش سوزاندند و ۸ نفر را قطعه قطعه کردند. یک نفر از این افراد توانست با تظاهر به سنی‌بودن نجات پیدا کند و ۵ نفر دیگر نیز از زندان فرار کردند.

به دنبال این حادثه هولناک، درگیری‌ها در پیوار تشدید شد. در همین ایام کلنل مجید و عطاء الرحمن شیطنیت دیگری را اندیشیدند؛ آنها ۴۴ نفر از سربازان شبه نظامی را با سلاح، مهمات و مواد غذایی به سمت پیوار روانه کردند و به شیعیان پیوار اطلاع دادند که این سربازان سنی می‌خواهند سلاح و مهمات و مواد غذایی را به دشمنان شیعه در مرز افغانستان برسانند. توطئه آنها این بود که شیعیان این افراد را بکشند تا به عنوان شورش‌گر معرفی شوند و به بحران دامن زده شود و بهانه‌ای برای عملیات نظامی ارتش علیه شیعیان به دست آید. شیعیان افراد فوق را دستگیر کردند اما با وساطت «حجت الاسلام سید علی حسینی» (فرزند رهبر شهید شیعیان پاکستان علامه سید عارف حسین حسینی) که برای تبلیغ به پاراچنار رفته بود، آنها را آزاد کردند. چند روز بعد محل اقامت حجت الاسلام حسینی هدف راکت یزیدیان قرار گرفت. وی در این حمله بشدت مجروح شد و ۴ زن و کودک از خانواده‌ای که میزبان ایشان بودند نیز به شهادت رسیدند. این قضیه و نیز بروز این شایعه که قرار است یکصد هزار نیرو به این منطقه یورش ببرند، باعث خشم شیعیان شد؛ لذا به مدت ۲۰ روز متوالی حملات منسجمی به مواضع افراطیون انجام دادند و بسیاری از آنها را منهدم کردند.

این شعار البته هر سال اعتراض برخی باصطلاح سنی‌ها را بر می‌انگیخت ولی اهل سنت واقعی با توجه به روایات و تواریخ موجود در مذمت یزید بن معاویه، عکس‌العملی نشان نمی‌دادند. اما در این سال اعتراضات با هدایت افراطیون تروریست به اندازه‌ای شدید بود که دولت ۲۸ نفر از جوانان عزادار را دستگیر و به شهر «بنون» در جنوب ایالت سرحد انتقال داد.

پس از پایان سوگواری‌ها، تروریست‌ها خود را برای باصطلاح جشن و راهپیمایی روز ۱۲ ربیع الاول ۱۴۲۸ ق (میلاد پیامبر اکرم (ص)) به روایت اهل سنت آماده کردند. این در حالی است که «سنی‌های دیوبندی» برگزاری جشن میلاد را حرام می‌دانند و همه سنی‌های این منطقه از فرقه دیوبندی - به عنوان شاخه‌ای از حنفی‌ها - پیروی می‌کنند. لذا آنان فقط با هدف مقابله با شیعیان این مراسم را برگزار نمودند. آنها در این راهپیمایی، برای اولین بار شعارهای تحریک‌کننده‌ای علیه تشیع را سر دادند و حتی به امام حسین (ع) نیز توهین کردند. در نتیجه شیعیان به دولت شکایت کردند ولی دولت هیچ اقدامی نکرد، تا در روز ۱۷ ربیع الاول که مراسم هفته وحدت در حسینیه مرکزی پاراچنار - با حضور علمای شیعه و سنی - در جریان بود به دلیل عدم برخورد دولت با عاملان توهین به اهل بیت (ع)، اعتراضات آرامی از سوی تعداد اندکی از جوانان شیعه صورت گرفت. عجیب اینکه این اعتراضات غیرمسلحانه، با تیراندازی شدید و هابیان و شبه‌نظامیان دولتی - که عمدتاً از اهالی مناطق غیرشیعی هستند و تعصب ویژه‌ای علیه شیعیان دارند - روبرو شد. در دقایق اولیه، ۴ نفر در جا شهید شدند و تروریست‌های مستقر در مسجد وهابیون، حسینیه را نیز هدف سلاح‌های نیمه‌سنگین قرار دادند!

در جنگی که از روز هفدهم ربیع الاول آغاز شد و به مدت یک هفته ادامه یافت در حدود ۷۵ نفر از شیعیان شهید شدند. این تعداد، شامل یازده نفر زندانی نیز می‌شد که - با تباری مقامات دولتی - از زندان شهرک سنی‌نشین «صده» روده و سر بریده شدند!

این جنگ با مذاکره طرفین به آتش‌بس انجامید و راه‌ها باز شد ولی توهین، قتل و حتی ذبح شیعیان در بین راه‌ها و نیز حملات انتحاری ادامه یافت؛ از جمله در آگوست ۲۰۰۷ شیعیان پاراچنار با یک حمله انتحاری تروریستی روبرو شدند که بر اثر این حمله ۱۴ نفر از جمله زنان و کودکان به شهادت رسیدند. شیعیان در مقابل این حملات باز هم صبر و شکیبایی پیشه کردند و از دولت خواستند که به حکم وظیفه اقدام کند اما در این مدت دولت هیچ عکس‌العملی در راستای ایجاد امنیت از خود نشان نداد. در نتیجه در روز ۱۶ نوامبر درگیری جدیدی آغاز شد. در این جنگ، ۵۰۰ نفر از اعضاء القاعده در مسجد وهابیون مخفی شده بودند که همه آنها کشته شدند و اجساد برخی از رهبران سرشناس آنها به وسیله ارتش به اسلام آباد منتقل شد. در طول جنگ نوامبر، تعداد بیشتری از اعضاء القاعده و گروهک‌های تروریستی داخلی پاکستان و کشمیر - که در آوریل ۲۰۰۷ تهدید کرده بودند انتقام جنگ را از شیعیان خواهند گرفت - به پاراچنار آمدند که باز هم محل استقرارشان مسجد وهابیون طرفدار یزید بود.

تا دسامبر ۲۰۰۷ در پاراچنار حکومت نظامی برقرار بود. در اواخر این ماه که اوضاع قدری آرام شده بود و کاندیداهای مجلس تجمعات خود را آغاز

بحران جدید

در پنجمین روز اسفند ماه ۱۳۸۷ تروریست‌ها در ورودی کرم ایجنسی به یک خودرو تیراندازی و یک نفر را شهید کردند و ۳ نفر را ربودند، در حالی که یک روز قبل از آن نیز آنها دو نفر را ربوده بودند. در مقابل، شیعیان نیز عده‌ای از تروریست‌ها را به اسارت گرفتند. در نتیجه راه‌ها بار دیگر بسته شد و پس از ۳ ماه شکست حصر، محاصره‌ی پاراچنار از نو آغاز گردید. در این روزها حوادث زیر نیز رخ داده‌اند:

– در دو حمله مختلف یک نفر از شیعیان در راه پیشاور به پاراچنار به دست وهابیان به شهادت رسید و ۵ نفر ربوده شدند.

– طالبان محلی با حمله به سرویس مدرسه العصر در منطقه هنگو، ۴ نفر را شهید کرده و ۱۰ نفر را ربوند که هنوز از سرنوشت آنها خبری در دست نیست. دولت نیز اعلام ناتوانی کرده است!

– در دو حمله تروریستی در کوئته پاکستان، ۸ نفر از شیعیان به شهادت رسیدند.

– یک حسینی در منطقه «شاه فیصل کالونی» شهر کراچی به آتش کشیده و یک نفر شهید شد.

– یک عملیات انتحاری و سه حمله تروریستی در «دیره اسماعیل خان» ۴۴ شهید برجای گذاشت. علماء شیعه نیروهای امنیتی را متهم اصلی این حوادث معرفی کرده و حیاتی از حقوقدانان در پی درج شکایت رسمی علیه مقامات امنیتی این شهر می‌باشند.

– آمریکا از پاکستان خواسته است که «سازمان شیعی دانشجویان امامیه (آی. اس. او)» را منحل کند. «رحمن ملک» مشاور امنیتی نخست وزیر پاکستان (که اخیراً به ایران آمده بود!) نیز به مقامات آمریکا اطمینان داده که این سازمان – که به گفته او طرفدار ایران و مانع روابط دوستانه (!) پاکستان و آمریکا است – را به تروریسم متهم و اسباب انحلال آن را فراهم خواهد کرد. وی به سازمان اطلاعات دولتی (آی. بی. – Intelligence Bureau) دستور داده است که موجبات انحلال این سازمان را فراهم نماید.

– نیروهای دولتی در پاراچنار ضمن اعلام ناتوانی در برابر تروریست‌ها از شیعیان خواسته‌اند که خودشان برای امن کردن راه‌ها اقدام کنند. این درحالی است که دولت در منطقه «سوات» و «باجور» با تروریست‌ها آتش‌بس اعلام کرده و در این مناطق در برابر خواست‌های آنها تسلیم شده و اجرای قوانین شریعت طالبانی را در این مناطق اعلام نموده است و به نظر می‌رسد که سیاست فعلی دولت عدم برخورد با تروریست‌ها است اگر چه قبل از این هم در برابر حملات تروریست‌ها از شیعیان دفاع نکرده و سرکوب شیعیان استراتژی مشترک طالبان و دولت پاکستان و ناتو و آمریکا ارزیابی می‌شود.

بهر حال همانگونه که پیش‌بینی شده بود محاصره پاراچنار از سر گرفته شده و کسانی که نیاز مبرمی به مسافرت به شهر پیشاور دارند با پرداخت پول زیاد و گذر از مناطق خطرناک در افغانستان و منطقه «خیبر ایجنسی» در پاکستان سفر می‌کنند. منطقه خیبر ایجنسی بارها شاهد شهادت و ربوده شدن مسافران شیعه بوده است.

۱۰ روز قبل از ماه رمضان سال ۱۴۲۹ (اواخر آگوست ۲۰۰۸) شیعیان به احترام این ماه مبارک آتش‌بس یک‌جانبه اعلام کردند. طالبان، القاعده و افراطیون محلی باز هم با تصور این که اعلام آتش‌بس نشانه ضعف شیعیان است به حملات خود ادامه دادند و چند تن از جوانان شیعه را به شهادت رساندند. این امر باعث خیزش همه‌جانبه شیعیان شد و حملات شدیدی به مواضع افراطیون آغاز گردید. در این حملات که بیش از یک ماه به طول انجامید تقریباً تمامی پایگاه‌های شرارت نابود شد و درگیری‌ها پایان یافت. در پیوار نیز شیعیان پایگاه شرارت را که در روستایی مجاور ایجاد شده بود، نابود کردند و آنگاه دولت مجبور شد که مذاکرات را اداره کند و این مذاکرات به آتش بس انجامید ولی راه‌ها بسته ماند.

شکست حصر

جنگ بر ضد شیعیان پاراچنار، در مجموع و به صورت متناوب، ۱۹ ماه طول کشید که حدود ۱۰ ماه از آن، در محاصره مطلق منطقه صورت گرفت. این محاصره در حدود سه ماه قبل (نوامبر ۲۰۰۸ – آذر ۱۳۸۷) با پیروزی شیعیان شکسته شد و وضعیت «نه جنگ، نه صلح» در منطقه حکم‌فرما گردید.

در پی پیروزی‌های فوق بود که شیعیان بالاخره موفق شدند حصر منطقه پاراچنار را بشکنند؛ اما ربودن و کشتار شیعیان در شهرهای دیگر ادامه یافت؛ از جمله: یک حمله انتحاری در پیشاور که به شهادت بیش از ۲۰ نفر انجامید، ترور یک روحانی و اندیشمند شیعه که ریاست دانشکده تربیت معلم جمرد را بر عهده داشت، و نیز تیراندازی به یک خودروی شیعیان پاراچنار در منطقه هنگو که بر اثر آن ۲ نفر شهید و ۳ نفر ربوده شدند.

سوء استفاده برخی جاهلان و قاعدان، از بحران

آنچه مسلم است جنگ علیه شیعیان در سراسر دنیا با هدف سرکوب «اندیشه آزادی‌خواهی» و «بیداری اسلامی» صورت می‌گیرد که اکنون در منطق تشیع و راه امام خمینی (ره) تجلی دارد. این جنگ تا زمانی که این منطق بتواند عدم کارآیی وحشی‌گری، کشتار و خشونت را به اثبات برساند ادامه خواهد داشت. بدون شک پاراچنار یکی از صحنه‌های جنگ علیه حق و حقیقت است؛ اما این مظلومیت، گستره‌ای از افغانستان و عراق و عربستان و لبنان و فلسطین را شامل است. مظلومیتی که از سوی سرکوبگران اندیشه بیداری اسلامی – یعنی صهیونیسم و لیبرالیسم جهانی – پدید و به دست طالبان، وهابی‌ها، اسرائیلی‌ها و تروریست‌هایی از این دست اجرا می‌شود.

اما در این حال اقدام برخی سایت‌ها و رسانه‌های داخلی بسیار عجیب بود. آنان در حالی که در پاراچنار آرامش نسبی ایجاد شده بود با هدف مخدوش کردن اقدامات جمهوری اسلامی در حمایت از مظلومان فلسطین و غزه، اخبار بسیار قدیمی را دوباره انعکاس دادند و سپس نظام را به عدم حمایت از شیعیان متهم کردند. در همین راستا، شایعات و دروغ‌هایی نیز مبنی بر «ناصبی بودن فلسطینی‌ها» و «دشمنی نیروهای حماس با امام حسین (ع)» پراکنده گردید! بهر حال باید هوشیاری خود را حفظ کنیم تا حمایت از مظلومان در یک کشور اسلامی، به قیمت فراموشی مظلومان دیگری در نقطه‌ای دیگر صورت نپذیرد.

گرامیداشت سالگرد پیروزی انقلاب در مجمع تهران

مراسم گرامیداشت سی امین سالگرد انقلاب شکوهمند اسلامی، با حضور کارکنان و مدیران مجمع جهانی اهل بیت (ع) و خانواده‌های آنان در تهران برگزار شد. در این محفل صمیمی، حجت الاسلام و المسلمین اختری دبیر کل مجمع جهانی اهل بیت (ع) با تبریک ایام الله دهه فجر انقلاب اسلامی، به بیان تفاوت‌های پیش و پس از پیروزی انقلاب در داخل و خارج از کشور پرداخت. وی تأثیرات انقلاب اسلامی در بین مسلمانان دنیا را شگرف خواند و گفت: «در سفرهایی که پیش از پیروزی انقلاب، به کشورهای مختلف اسلامی داشتم می‌دیدم که آنها از عمل به شعائر اسلامی خویش خجالت می‌کشیدند. مثلاً شرم داشتند که نماز بخوانند یا روزه بگیرند. اما پیروزی انقلاب شما، به آنها جرأت داد تا بتوانند شعائر دینی خود را اعلام کنند و به آنها پایبندی نشان دهند».

اختری احیاء اسلام گرایی در ترکیه و دمیده شدن روحیه مقاومت در مردم فلسطین را نمونه‌ای از این تأثیرات دانست و افزود: «گذشته از تأثیرات بین‌المللی، انقلاب اسلامی دستاوردهای بزرگی نیز برای مردم ما به دنبال داشته است که جدیدترین نمونه آن پرتاب ماهواره امید بود که ایران را در بین هشت کشوری که توانایی پرتاب مستقل ماهواره دارند قرار داد». دبیر کل مجمع با ذکر خاطراتی از دوران به یاد ماندنی انقلاب، به نقش رهبری در روند پیروزی و استمرار انقلاب اسلامی نیز اشاره کرد.

این مراسم که در شب بیست و دوم بهمن ماه در تالار دریای تهران برگزار می‌شد، با برنامه‌های شاد نظیر اجرای تواشیح، برگزاری مسابقه و اهدای جایزه - ادامه یافت و در پایان، کارکنان مجمع و خانواده‌های آنها، شام را در کنار یکدیگر صرف کردند.

گرامیداشت سالگرد پیروزی انقلاب در مجمع قم

مراسم گرامیداشت دهه فجر همزمان با سالروز میلاد امام موسی بن جعفر (ع) در مجمع جهانی اهل بیت (ع) با حضور مسئولین، کارمندان و خانواده آنها و با سخنرانی حجت‌الاسلام والمسلمین سالک، معاونت امور فرهنگی مجمع برگزار شد.

حجت‌الاسلام والمسلمین سالک با بیان خاطراتی از دوران مبارزات انقلابی گفت: تبدیل معیاری های طاغوتی به معیارهای توحیدی و به عرصه آوردن مردم از جمله کارهایی بود که حضرت امام (ره) انجام دادند.

وی افزود: کلید قدرت انقلاب اسلامی حاکمیت دینی است و محور اساسی آن ولایت فقیه است و ما باید این حکومت را که با ریخته شدن خون علمای بزرگواری همچون شهید مطهری، شهید مدنی، شهید سعیدی و دیگران بدست آمده است نگهداری کنیم و در فکر کستزش فرهنگ اهل بیت (ع) و قرآن باشیم تا نزد آنها شرمند نباشیم.

معاونت فرهنگی مجمع ادامه داد: این انقلاب انشاء الله تا ظهور حضرت مهدی (عج) ادامه خواهد یافت به شرطی که از درون نبوسیم.

در پایان این مراسم صمیمی، جوایز و هدایایی به حاضران در مجلس اهداء گردید.

برگزیده‌ای از اخبار اختصاصی

خبرگزاری اهل بیت (ع) - ابنا

لغو مصونیت یک نماینده بحرینی به دلیل توهین به مذهب شیعه

کمیسیون حقوقی مجلس بحرین با لغو مصونیت پارلمانی یک نماینده سلفی به علت توهین به شیعیان موافقت کرد.

به گزارش خبرگزاری ابنا، این کمیسیون روز ۱۸ اسفندماه به دنبال درخواست وزیر دادگستری و امور اسلامی برای لغو مصونیت «جاسم السعیدی» از نمایندگان سلفی و مستقل مجلس بحرین رأی به لغو مصونیت وی داد.

قرار است درباره لغو مصونیت پارلمانی این نماینده بحرینی در صحن عمومی مجلس این کشور رأی گیری شود.

«شیخ خالد بن علی آل خلیفه» وزیر دادگستری و امور اسلامی مجلس بحرین، خواستار لغو مصونیت جاسم السعیدی، بنا به درخواست دادستان کل بحرین شده بود تا از این طریق امکان بازجویی از این نماینده مطابق دادخواست گروهی از شیعیان علیه وی فراهم شود.

حدود ۵۰۰ نفر از شهروندان استان الوسطی، با تهیه و امضای دادخواستی از «جاسم السعیدی» نماینده مجلس و خطیب مسجد شکیه در شهر عیسی به علت اهانت به عقاید و مذهب شیعه در خطبه‌های نماز جمعه، شکایت کردند.

وزیر دادگستری بحرین قبلاً السعیدی را به خاطر سخنانی اهانت‌آمیز در ماه ژانویه بازداشت کرده بود. همچنین، اداره اوقاف اهل سنت بحرین چندی پیش طی حکمی این شیخ سلفی را از امامت جمعه در این مسجد منع کرده و از او خواسته بود که به مسجد دیگری در جزیره «المحرق» که جمعیتی اکثر اُسنی دارد منتقل شود.

گفتنی است چندی پیش نیز «محمد خالد» یکی از نمایندگان فراکسیون «إخوان المسلمین» بحرین طی اظهاراتی وقیحانه و بی سابقه شیعیان را فرزندان از دواج موقت و حرام‌زاده نامیده بود!!

بحرین بازداشت‌شدگان شیعه را به تلاش برای براندازی حکومت متهم کرد

دادستانی کل کشور بحرین در حکمی بازداشت‌شدگان شیعه را به تلاش برای براندازی نظام و انقلاب در این کشور متهم کرد.

به گزارش خبرگزاری ابنا، ۳۵ تن از شیعیان در بند در زندانهای بحرین به اتهام تلاش برای انقلاب و ترور در بحرین محاکمه خواهند شد.

وکیل این بازداشت‌شدگان در این رابطه خاطرنشان کرد: «حسن المشیمع»، دبیرکل جنبش آزادی و دموکراسی و «عبدالجلیل السنقیس» و شیخ «محمد حبیب المقداد» از رهبران این حزب که چندی پیش از سوی دادستانی کشور بحرین دستگیر شده بودند، محاکمه خواهند شد.

وی افزود: در اتهامی که به ایشان وارد شده است آموزش در منطقه «الحجیره» در سوریه و اقدام به عملیات تروریستی در روز ملی بحرین عنوان شده است.

گفتنی است شیعیان کشور بحرین که اکثر جمعیت آن را تشکیل می‌دهند در فشار سنگین نیروهای دولتی و امنیتی قرار دارند تا جایی که نیروهای امنیتی بحرین بامداد روز هفتم بهمن سال جاری سه تن از رهبران جنبش شیعی این کشور را به اتهام فعالیت برای سرنگونی نظام شیخ‌نشین بحرین دستگیر کرده و به مکان نامعلومی انتقال دادند.

● مفتی اهل سنت سوریه: فقط محمد(ص) و اهل بیت(ع) او معصومانند

مفتی عام کشور سوریه تأکید کرد: اصحاب پیامبر معصوم نیستند بلکه در بین مسلمانان، عصمت تنها به پیامبر اکرم(ص) و اهل بیت آن حضرت تعلق دارد. به گزارش خبرگزاری اهل بیت(ع) - ابنا، «دکتر شیخ أحمد حسون» مفتی اهل سنت سوریه در مصاحبه با شبکه ماهواره ای «الانوار»، با تأکید بر لزوم وحدت اسلامی بین مسلمانان، اظهار داشت: علما و پیروان مذاهب به جای تکفیر سایر مذاهب باید با یکدیگر گفتگو کنند. وی در ادامه با اذعان به عشق اهل بیت(ع) گفت: اصحاب پیامبر عاری از خطا نیستند و تنها پیامبر و آل او معصومانند. مفتی اهل سنت سوریه با تأکید بر پیام‌های مهم عاشورا برای بشریت، خاطرنشان کرد: تمام مدارس فقهی مذاهب مختلف به نوعی جزئی از مدرسه امام صادق(ع) محسوب می‌شوند. وی در پایان سخنان خویش ابراز امیدواری کرد وحدت اسلامی در بین مسلمانان نهادینه شود.

● ساخت سریال ضد اسلامی در کویت و مخالفت علما

ساخت سریالی که در آن بر جنایات بنی امیه بر ضد اهل بیت(ع) سرپوش نهاده و آنها را تبرئه می‌کند، با مخالفت حوزه علمیه نجف اشرف مواجه شد. به گزارش خبرگزاری ابنا، ساخت سریالی که در آن سعی دارد یزید، معاویه و دشمنان اهل بیت(ع) را از جنایات بر ضد اهل بیت(ع) تبرئه کند در آینده نزدیک آغاز خواهد شد. در این سریال کوییتی که در آن بازیگران زیادی از کشورهای مختلف از جمله سوریه، مصر و مغرب حضور دارند برای اولین بار قرار است چهره‌های سبطين پیامبر(ص) امام حسن و حسین (علیهما السلام) به تصویر کشیده شوند. در پی اعلام این خبر، حوزه علمیه نجف با انتقاد از ساخت این فیلم، خواستار جلوگیری از پخش آن شد. این سریال که مراحل نگارش سناریوی آن توسط «محمد الیساری» به پایان رسیده است به کارگردانی «عبدالباری أبوالخیر»، از سوی شرکت کوییتی «المها»، قرار است مراحل فیلمبرداری آن آغاز شود.

تشکیل حزب ضد صهیونیستی در اروپا

مدیر مرکز زهرا (س) در فرانسه، از تشکیل «جبهه متحد علیه صهیونیسم» برای مقابله با نفوذ صهیونیست‌ها در فرانسه و اروپا خبر داد. «یحیی قواسمی» مدیر مرکز فرانسوی زهرا (س) که در جمهوری اسلامی به سر می‌برد با اعلام تشکیل «جبهه متحد علیه صهیونیسم» برای مقابله با نفوذ صهیونیست‌ها در فرانسه و اروپا افزود: در همین زمینه، تعدادی از مبارزین سیاسی پیرو ادیان توحیدی با پیوستن به این تشکل در تجمعات اخیر در پاریس شرکت داشتند و در نهایت «حزب ضد صهیونیستی (پاس)» راه اندازی گردید.

وی همچنین که در دوران حضور امام خمینی(ره) در «توفل لوشاتو» به خیل مشتاقان ایشان پیوست همچنین درباره انقلاب اسلامی و امام خمینی گفت: انقلاب اسلامی باعث خارج شدن مسلمانان در اروپا از ظلمت گردید و با رهنمودهای امام، جهانیان به عظمت اسلام پی برند. این اندیشمند فرانسوی که ۳۰ سال پیش به مذهب تشیع گرویده است، الگودهی انقلاب اسلامی به جنبش‌های اسلامی معاصر - از جمله حزب الله لبنان، حماس و جهاد اسلامی - و بازتاب اندیشه امام خمینی در جهان را از بارزترین اثرات انقلاب و جمهوری اسلامی عنوان کرد. قواسمی در ادامه سخنان خود به فعالیت‌های مرکز زهرا در فرانسه و اروپا علیه مظالم رژیم صهیونیستی اشاره کرد و از برگزاری چندین تجمع در فرانسه و اروپا در محکومیت کشتار انسانهای بی‌دفاع در نوار غزه خبر داد. جزییات بیشتر درباره این حزب متعاقباً ارسال می‌گردد. علاقمندان می‌توانند برای دیده تصاویر تجمعات ضد صهیونیستی در فرانسه و اروپا به آدرس زیر مراجعه نمایند:

www.centre-zahra.com

گاف جدید مفتی وهابی: یزید، امام زمان خود بود!

مفتی وهابی عربستان در اظهاراتی خصمانه و غیرعالمانه گفت: «یزید در یک روند قانونی خلافت را به دست آورد و نباید کسی بر او خروج می‌کرد». به گزارش خبرگزاری اهل بیت(ع) - ابنا، "عبدالعزیز آل الشیخ"، مفتی وهابی عربستان در برنامه‌ای که به طور مستقیم از "شبکه المجد" پخش می‌شد با زیر سؤال بردن قیام امام حسین(ع) در روز عاشورا تأکید کرد: «خروج حسین بن علی از خلیفه زمان و عدم بیعت با وی، ناصواب بود!!» وی در اظهاراتی وقیحانه با شرعی و قانونی دانستن بیعت با یزید در آن دوران گفت: «حسین و ابن‌زبیر در آن دوران از بیعت با یزید امتناع کردند در حالی که او امام زمان بود و تجاوز به خلافت وی مجاز نبود!!» این بظاهر دانشمند وهابی پاسخ نداده است که اگر اینگونه است پس:

۱. چرا جمعی از اصحاب پیامبر (که به نظر اهل سنت، مجتهد و معصوم هستند) یزید را فاسق می‌دانستند و با او بیعت نکردند؟
۲. چرا بسیاری از نویسندگان و مورخان اهل سنت، یزید را لعن کرده‌اند؟
۳. یزید چگونه خلیفه شرعی و قانونی بوده است که در سه سال حکومتش "فرزندان رسول‌الله را کشت"، "کعبه را آتش زد" و "مدینه‌ی پیامبر(ص) را غارت نمود"؟
۴. اگر خروج امام حسین(ع) ناصواب و اشتباه بود، این مفتی با آیه شریفه‌ی تطهیر که حکم بر عصمت اهل بیت(ع) دارد چه می‌کند؟
۵. اگر خروج امام حسین(ع) ناصواب بود این مفتی با حدیث قطعی‌ی الصدور "الحسن والحسین سیدا شباب اهل الجنة" چه می‌کند؟
۶. و ..

گفتنی است این مفتی وهابی بارها با صدور فتواهای ضد شیعی و اظهارات خصمانه نسبت به اهل بیت(ع)، از پرچمداران تفرقه بین مسلمانان در سطح جهان اسلام به شمار می‌رود.

وهابی‌ان که از یک سو خود را دارای اسلام صحیح می‌دانند و از سوی دیگر از آمریکا، اسرائیل و آل سعود حمایت می‌کنند برای خروج از این پارادوکس عجیب، ناچارند که حاکمان زمان را توجیه کنند؛ اگر چه مانند یزید و بنی‌امیه فاسق و فاجر باشند.

خلاصة مواضيع المجلة

ترجمة: السيد حيدر الحسيني

- الافتتاحية - الصفحة ۲

يتعرض رئيس التحرير في الحلقة الأخيرة من سلسلة مقالاته حول «الازدهار الشيعي مع أساليب التبليغ الحديثة» لبيان آليات التبليغ المعاصرة. وفي هذه المقالة يذكر بعض الأدوات الالكترونية التي يستثمرها مبلغو الإسلام والتشيع؛ من قبيل الجبل الجديد من المواقع الالكترونية، وإدارة الاصطلاحات، وتصميم مواقع الانترنت.

- اوردوغان والعزة الإسلامية - الصفحة ۶

جرائم النظام الصهيوني في غزة بلغت مستوى من الوحشية لا يحتمل، مما دفع حماة إسرائيل الى أن يخرجوا عن صمتهم، بل بادرت عدد من الدول غير الاسلامية الى طرد الدبلوماسيين ومسؤولي سفارة إسرائيل من بلدانهم. وهنا يبرز موقف رئيس الوزراء التركي «رجب طيب اوردوغان» في اجتماع دافوس، حيث ان تركيا كانت في تعدد حليفا لإسرائيل، وكانت تحتضن قواعد عسكرية لها. كاتب هذا البحث يبين أبعاد موقف اوردوغان وتأثيراته المختلفة، وفي الختام يأمل أن يكون هذا الموقف نموذجا يقتدي به قادة الدول العربية والإسلامية.

- مشاركة وكالة أبنا في العديد من المعارض - الصفحة ۸

شاركت وكالة أهل البيت (ع) (www.abna.ir) خلال العام الجاري في العديد من المعارض الداخلية والدولية، منها «المعرض الدولي للصحف ووكالات الأنباء» و «المعرض الدولي للقرآن الكريم» و «معرض وسائل الإعلام الالكترونية» و «معرض الغدير دائما - منتجات المجمع العالمي لأهل البيت (ع)». وفي هذه الصفحات نطالع تقريرا مختصرا عن هذه المعارض.

- ملتقى الإمام الحسين (ع) في باكستان - الصفحة ۱۲

تزامنا مع أيام عزاء سيد الشهداء الحسين (ع) أقيم الملتقى الدولي لثورة وشخصية سيد الشهداء (ع) في جمهورية باكستان. و افتتح هذا الملتقى برسالة «أصف علي زرداري» رئيس جمهورية باكستان، وشارك فيه العديد من الشخصيات العلمية والثقافية السنة والشيعة. وكان للمجمع مشاركة فيه حيث ألقى «حجة الاسلام والمسلمين سالك» معاون الثقافى للمجمع العالمي لأهل البيت (ع) كلمة في الملتقى.

- ملف خاص بمناسبة الذكرى الثلاثون لانتصار الثورة الإسلامية - الصفحة ۱۳ الى الصفحة ۷۲

كان لانتصار الثورة الإسلامية في إيران العديد من الآثار الهامة على مختلف بقاع العالم؛ من تلك الآثار إعادة الدين الى ساحة الحياة الاجتماعية، تقوية الاتجاه نحو التدين، احياء الهوية الشيعية والإسلامية، كسر شوكة الاستكبار العالمي، إعادة الثقة للمستضعفين في العالم. وبهذه المناسبة نطالع في هذا العدد من المجلة ملفا خاصا حول هذا الموضوع. يتعرض الملف لبيان تأثيرات الثورة الإسلامية على مختلف بقاع العالم ببيان علمي موثق.

- حقائق باراجنار - الصفحة ۷۷

بعد مرور ما يقارب العامين على الأزمة الإنسانية التي تمر بها منطقة باراجنار في الباكستان، أخيرا انفك الحصار عنها لمدة قصيرة فعاشت تلك المنطقة المنكوبة فترة هدوء نسبي. إلا أنه مع الأسف وبحلول ۲۰ شباط ۲۰۰۹ عاد مسلسل خطف وقتل الشيعة على يد إرهابيي طالبان الى الظهور من جديد. يحلل هذا التقرير الحوادث الأخير التي شهدتها هذه المنطقة المظلومة.

چکیدہ مطالب
این شماره به
زبان اردو

مجلہ کے موضوعات کا خلاصہ

ترجمہ: فرحت حسین مہدوی

۱۔ ادارہ - صفحہ ۲

چیف ایڈیٹر نے «تبلیغ کی روشنیوں میں تشیع کی بالیدگی اور جدت» کے بارے میں اپنے آخری سلسلہ وار ادارتے میں جدید تبلیغی وسائل کے جزئی مصادیق کی تشریح کی ہے۔ انہوں نے اس ادارتے میں الیکٹرانک وسائل کے بعض نمونوں کی طرف اشارہ کیا ہے جن سے استفادہ کرنا، اسلام اور تشیع کے مبلغین کے لئے از حد ضروری ہے؛ جیسے ویب سائٹوں کی دوسری نسل؛ کی ورڈز مینجمنٹ اور کلاسیفائیڈ ویب سائٹوں کی ڈیزائننگ۔

۲۔ اردوغان اور اسلامی عظمت - صفحہ ۶

عزہ میں صہیونیوں کے جرائم کی بولناکی اتنی تھی کہ حتی صہیونی ریاست کے روایتی طرفدار بھی ان کے مقابلے میں خاموش نہ رہ سکے اور متعدد غیر اسلامی ممالک نے اسرائیل کے اہلکاروں اور سفارتکاروں کو نکال باہر کیا۔ اس سلسلے میں ڈیوس میں ترک وزیراعظم، رجب طیب اردوغان، کا غیرنمندانہ اقدام نہایت قابل توجہ رہا۔ اس اقدام کی اہمیت اس وقت بالکل واضح و آشکار ہوجاتی ہے جب ہم اس حقیقت سے آگاہی پاتے ہیں کہ ترکی اس خطے میں اسرائیل کا حلیف ملک ہے اور ترکی میں اسرائیل کے فوجی اڈے تک موجود ہیں۔ مضمون نگار نے اس متن میں اردوغان کے اقدام کا ہمہ جہت جائزہ لیا ہے اور آخر میں اس امید کا اظہار کیا ہے کہ اردوغان کا اقدام مسلم اور عرب ممالک کے حکمرانوں کے لئے مشعل راہ کا کردار ادا کرسکے۔

۳۔ ابنا خیر ایجنسی مختلف نمائشوں میں - صفحہ ۸

اہل بیت (ع) نیوز ایجنسی «ابنا» (www.abna.ir) نے موجودہ بحری شمسی سال کے دوران مختلف اندرونی اور بین الاقوامی نمائشوں میں شرکت کی؛ مثال کے طور پر «جرائد اور خیر ایجنسیوں کی بین الاقوامی نمائش»، «فران کریم کی بین الاقوامی نمائش»، «ڈیجیٹل میڈیا کی نمائش» اور «نمائش بعنوان "عذیر کا تسلسل - عالمی اہل بیت اسمبلی کی کارکردگی"»، ان صفحات میں مذکورہ نمائشوں کی مختصر رپورٹیں درج ہیں۔

۴۔ پاکستان میں امام حسین (ع) کانفرنس - صفحہ ۱۲

سیدالشہداء امام حسین علیہ السلام کی عزاداری کے ایام کے دوران ہی، پاکستان میں «امام حسین علیہ السلام کی شخصیت و قیام» کے عنوان سے ایک بین الاقوامی کانفرنس کا انعقاد کیا گیا؛ جس کی افتتاحی نشست میں صدر پاکستان «اصف علی زرداری» کا پیغام پڑھ کر سنایا گیا۔ اس کانفرنس میں متعدد شیخ اور سنی شخصیات نے شرکت کی تھی۔ عالمی اہل بیت (ع) اسمبلی کے معاون برائے ثقافتی امور «حجت الاسلام والمسلمین سالک» نے بھی اس کانفرنس کے شرکاء سے خطاب کیا۔

۵۔ اسلامی انقلاب کی تیسویں سالگرہ کی مناسبت سے خصوصی ضمیمہ - صفحہ ۱۲ تا ۷۳

ایران کے اسلامی انقلاب کی کامیابی نے دنیا کے گوشے گوشے پر اپنے انمٹ نقوش چھوڑے ہیں؛ جیسے معاشرتی امور میں دین کا واپس لوٹ آنا، ادیان کی طرف عمومی رجحان، اسلامی اور شیعہ تشخص کا احیاء، عالمی استکبار کا دیدہ خاک میں مل جانا اور عالمی مستضعفین و محرومین میں خوداعتمادی کی تقویت۔ مجلے کے اس شمارے میں اسلامی انقلاب کی تیسویں سالگرہ کی مناسبت سے ایک خصوصی ضمیمہ پیش کیا گیا ہے، اس ضمیمے میں دنیا کے مختلف خطوں پر اسلامی انقلاب کے اثرات و نقوش کا علمی اور مستند جائزہ لیا گیا ہے۔

۶۔ باراجنار کے حقائق - صفحہ ۷۷

پاکستان کے شہر «باراجنار» میں انسانی المیے کے تقریباً دو سال بعد اس علاقے کی ناکم بندی ختم ہوئی اور بہت مختصر وقت تک علاقے میں امن و سکون رہا مگر فروری ۲۰۰۹ء سے طالبان دہشت گردوں نے علاقے کے شیعہ اہل بیت (ع) کے اغوا برائے تاوان اور قتل و غارتگری کا سلسلہ ایک بار پھر شروع کردیا۔ یہ رپورٹ باراجنار کے مظلوم خطے کے واقعات و حوادث کا تجزیہ پیش کر رہی ہے۔

Краткое содержания журнала

Перевод : Саодатхон Фатхуллаевой

Стр. 2 - Ее главный редактор.

В последней части серии статей под заголовком «Новые методы агитации и пропаганды шиизма», подробно рассматривает и обсуждает новые средства пропаганды. Автор, в частности подчеркивает, что агитаторы и проповедники, должны обладать необходимыми знаниями в области применения новейшей электронной технологии в своей работе, широко использовать вебсайты второго поколения, создавать четко упорядоченные исламские интернет сайты и т.д.

Стр. 6 - Честь ислама.

Последние трагические события в секторе Газа Палестины, преступления совершенные сионистами против Палестины, настолько растрогали сердца людей, что даже давние политические партнеры Израиля, стали выступать против них. Так премьер-министр Турции Раджаб Таййиб Эрдоган, покинул зал во время заседания в Давосе, выражая тем самым свой протест против агрессивной политики сионистов. Это притом что, отношения Турции и Израиля были настолько близки, что в Турции имеются даже военные дислокации Израиля. Автор, всесторонне рассуждая в своей статье действие Эрдогана, называет этот поступок демонстрацией чести. В конце статьи, автор надеется, что все исламские страны, в особенности арабские государства, возьмут пример от Эрдогана.

Стр. 8 - Активное участие агентства «ABNA» на различных выставках

Как сообщает «ABNA», это агентство в текущем году присутствовало на различных международных выставках. В том числе на «Международной выставке средств массовой информации», Международной выставке «Благословенный Коран», на выставке «Дигиталь - средства массовой информации», «Достоинства аль-Гадир, Всемирной ассамблеи «Ахлуль-Бейт». Здесь приводятся некоторые фоторепортажи, снятые на этих выставках.

Стр. 12 - О прошедшей в Пакистане конференции «Имам Хусейн (ДБМ)»

На этой странице рассказывается о прошедшем семинаре посвященном годовщине мученической гибели имама Хусейна (ДБМ). Настоящий семинар состоялся в Пакистане, где рассматривалось множество вопросов, связанных с личностью имама, о причинах и последствиях восстания его светлости. На семинаре было зачитано послание президента Пакистана Асиф Али Зардари его участникам. На конференции участвовали видные представители и ученые, в том числе и заведующий отдела культурного просвещения Всемирной ассамблеи «Ахлуль-Бейт», худжатуль ислам валь муслимин тов. Салек, который выступил с речью.

Страницы 13-72 посвящены тридцатилетнему юбилею исламской революции в Иране.

Безусловно, исламская революция Ирана, привело к огромным изменениям, как в самом Иране, так и в других точках мира. Взгляд на ислам и его традиции, культуру и достоияния ислама полностью изменился после революции Ирана. На специально отведенных страницах освещаются некоторые исторические факты, связанные с исламской революцией.

Стр. 77 - Говорится о трагических событиях Параченара.

После освобождения Параченара от двух летнего захвата и окружения было установлено относительное спокойствие на этой территории. Но, к сожалению, оно продлилось ненадолго, так как боевики Талибана и террористы 20 февраля текущего года, вновь возобновили свои варварские действия против шиитов этой местности. В настоящей странице рассматриваются некоторые факты, относящиеся трагическим событиям Параченара.

ABSTRACTS

Translated by: Sayyid Baqir Husayni

Editorial, p.2

In the last part of a series of articles entitled Shiah flourishing with innovation in the methods of propagation, the editor-in-chief has focused on new partial tools of propagation. In the article, he has mentioned a series of new electronic tools of which the Muslims and Shiah in particular should benefit; it is like the second generation of websites, key words management and designing classified websites.

Ordogan and Islamic Might, p.6

Zionist regime's massacres at Gaza strip was so terrible that even Israeli traditional supporters couldn't be silent and even Israeli embassies staff have been expelled by non-Muslim states. Meanwhile, Rajab Tayyib Ordogan the president of Turkey's manly action at Davis summit was remarkable. Such action becomes more important when we come to know that Turkey is one of the allies of Israel and it has military bases in this country. The author has examined Ordogan's action in different dimensions hoping that such move will be an example for Arab and Muslim statesmen.

ABNA news agency at different fairs, p. 8

In the current year, the ahl al-Bayt (a) (www.abna.ir) took part at different internal and external international fairs, such as: Press and news agencies international fair, the Quran international fair, digital media fair, Ghadir continuation fair-the ahl al-Bayt (a) World Assembly achievements. A brief report of the said fairs has been mentioned.

Imam Husayn Seminar in Pakistan, p.12

International Seminar on Imam Husayn Uprising and Personality Survey was coincidentally held with Azadari days of his eminence. Inaugurated by Asif Ali Zardari, the president of Republic of Pakistan's message, many of knowledgeable and educated Shiah and Sunni personalities had taken part. Hujjat al-Islam wa al-Muslimin Salik the Director of Cultural Affairs Department of the ahl al-Bayt (a) World Assembly also took part and gave lecture.

Special Issue of 30th Triumph of the Islamic Revolution, 13-72

Victory of the Islamic Revolution in Iran has great effects on the world, namely: Religion's return to the social arena, general inclination to faiths, revival of Shiah and Islamic identity, destroying the dominance of world arrogance and strengthening self-confidence in the deprived of the world. A special issue attached in the magazine on the occasion of 30th victory of the revolution. In the special issue, the effects of the Islamic Revolution in different parts of the world have scientifically and documentarily examined.

Parachenar Realities, p. 77

Finally, human crisis at Parachenar, Pakistan has ended after 2 years and Shiah people have gained their tranquility once again. Unfortunately, genocide and kidnapping Shiah by terrorists and Taliban has started again. It is a recent analytical report of the Parachenar oppressed people.

تاسو

یادواره
شهیدان روحانی
و
شهیدان علمی
اسلام

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

ABNA.ir

مرکز نشر و اطلاع رسانی
پایگاه به جامع جهانی اسلام

مرکز تحقیقات فقهی
و احکام به جامع جهانی اسلام

مرکز تحقیقات فقهی و احکام
اسلام به جامع جهانی اسلام

مرکز تحقیقات فقهی و احکام
اسلام به جامع جهانی اسلام

مرکز تحقیقات فقهی و احکام
اسلام به جامع جهانی اسلام

وحدت اسلامی و امنیت ملی سومین یادبود شهیدان مظلوم تاسو کی به همراه رونمایی از کتاب تاسو کی (خاطرات یک گروگان)

زمان: چهارشنبه ۲۱ اسفند ۱۳۸۷ - ساعت ۹ الی ۱۲ صبح
مکان: قم، چهارراه شهدا، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، سالن همایش ها

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

حاج محمد امیر هوشنگ

نعمت الله بیغان
روایت

مسلم لک زایی
مطالع

دانشگاه

دومین جشنواره سراسری

با محوریت امام موعود (عج)

در زیرشاخه‌های:

۱ - شهادت و انتظار ۲ - ادیان و انتظار ۳ - کعبه در انتظار ۴ - جوان و انتظار ۵ - شهری برای انتظار ۶ - انتظار در اندیشه‌ی من.

رشته‌های هنری:

طراحی پوستر: در قطع ۵۰×۷۰ با فرمت CMYK - TIFF کیفیت 300 DPI به صورت CD به همراه چاپ رنگی در قطع A4 (استفاده از نام جشنواره در طراحی پوستر ضروری است)

نقاشی: قطع آثار حداقل اندازه یک ضلع ۵۰ و حداکثر ۱۵۰ سانتی‌متر باشد، به همراه فایل دیجیتالی با فرمت CMYK - TIFF کیفیت 300 DPI به صورت CD تکنیک این بخش آزاد می‌باشد.

نمایشنامه نویسی کوتاه: نمایشنامه‌ها حداکثر برای اجرای ۴۰ دقیقه پیش‌بینی شوند.

معماری: قطع آثار حداقل اندازه یک ضلع ۳۵ و حداکثر ۷۰ سانتی‌متر باشد به همراه فایل دیجیتالی با فرمت CMYK - TIFF کیفیت 300 DPI به صورت CD.

جوایز: نفر اول هر رشته، کمک هزینه حج ۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال - نفر دوم هر رشته، کمک هزینه سفر سوریه ۳/۵۰۰/۰۰۰ ریال - نفر سوم هر رشته، کمک هزینه سفر عتبات عالیات ۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال

نفر چهارم هر رشته، کمک هزینه سفر به مشهد مقدس ۱/۰۰۰/۰۰۰ ریال - نفر پنجم هر رشته یک دوره کتاب

مهرت ارسال آثار: ۲۰ خرداد ماه ۱۳۸۸

آدرس دبیرخانه: تهران، خیابان آزادی، بین خیابان خوش و آذربایجان، نبش کوچه کاسپاران، موسسه آموزش عالی سوره، دفتر گروه صبح روشن، تلفن دبیرخانه ۶۴۸۷۶۹۳۲-۰۲۱

www.entezaresobh.ir

موسسه آموزش عالی سوره